

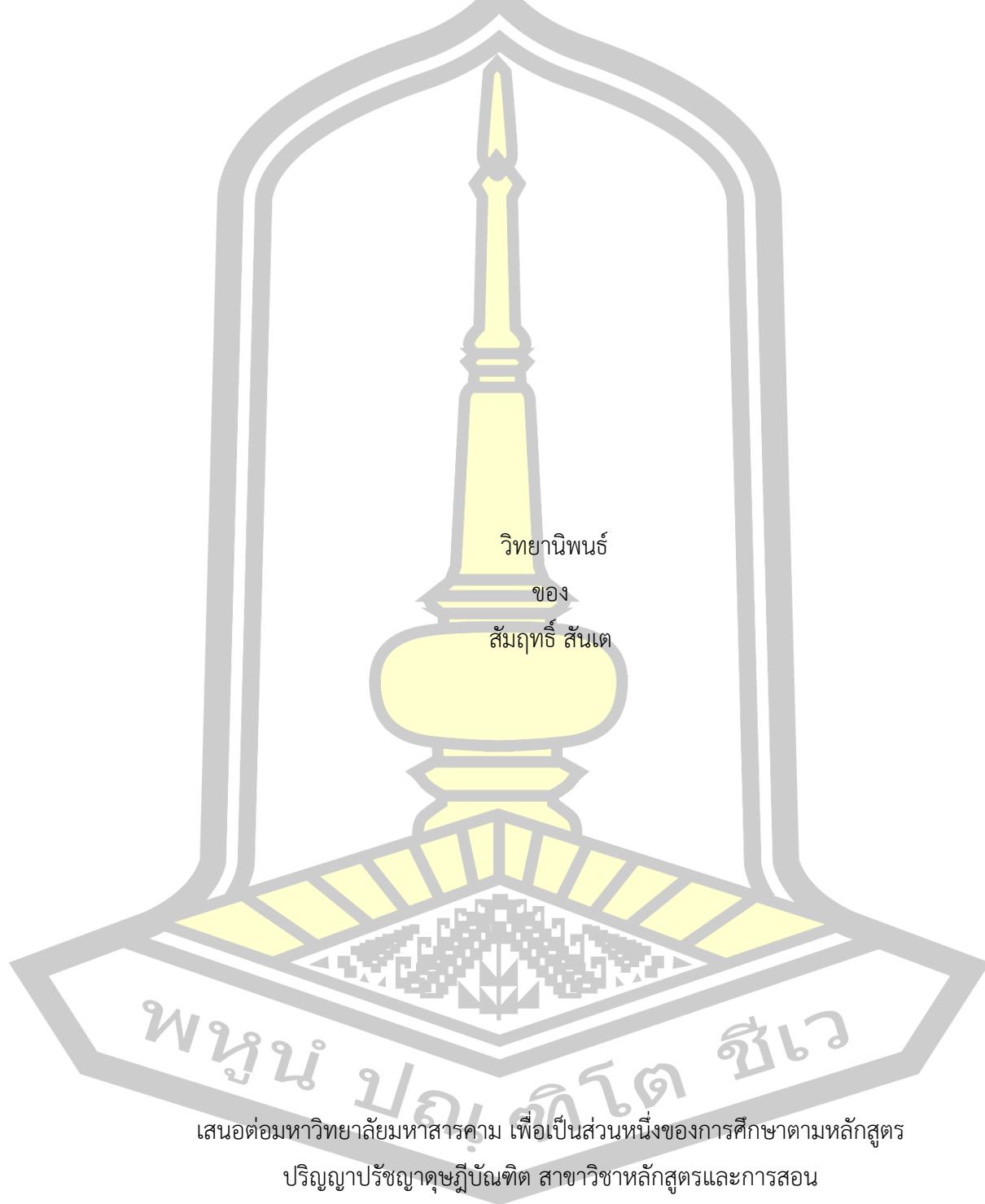
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

วิทยานิพนธ์
ของ
สัมพันธ์ สันเต

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2560

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

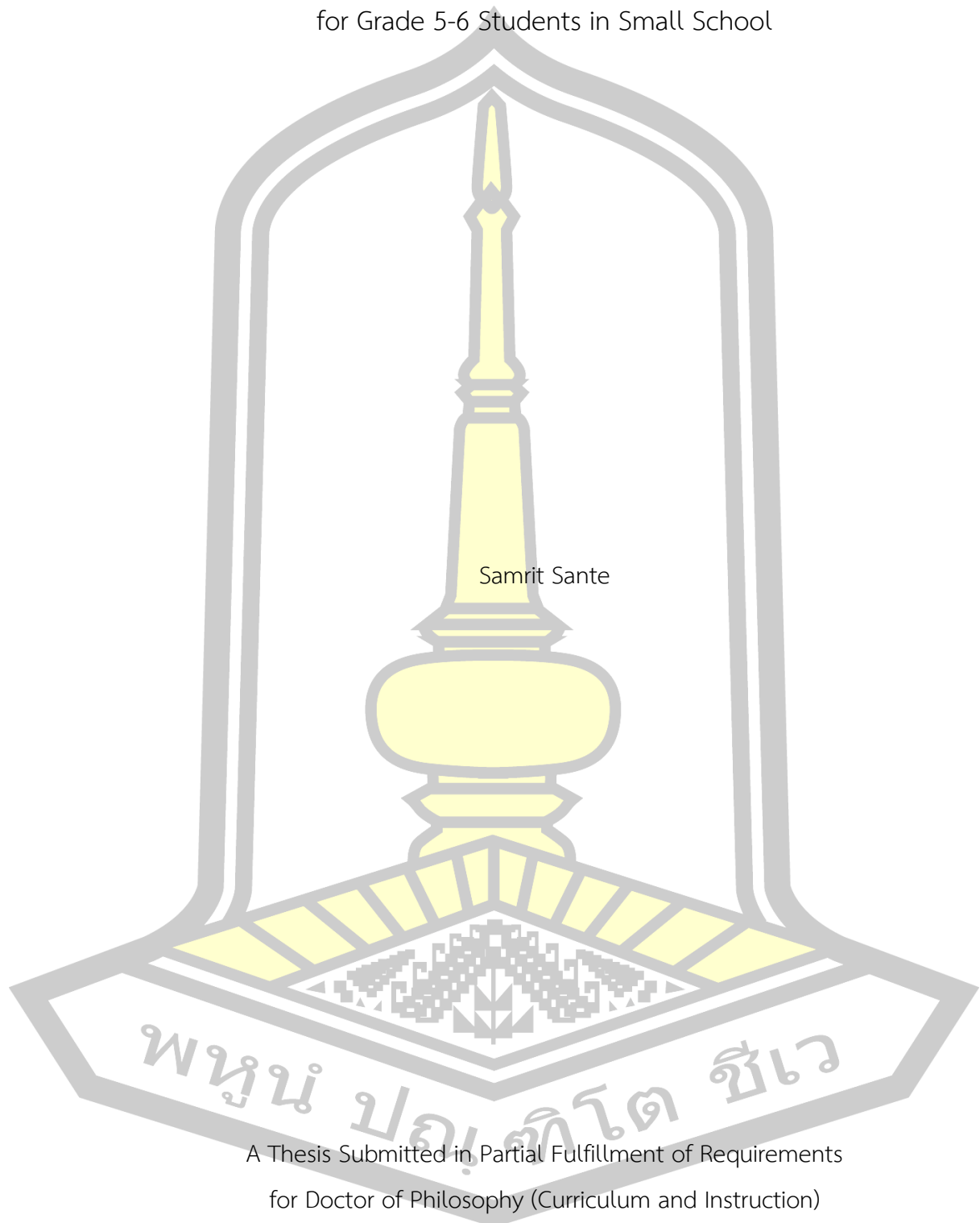
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ปีการศึกษา 2560

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Development Thai Cluster Multi-Grade Learning Activities
for Grade 5-6 Students in Small School

Samrit Sante

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction)

Academic Year 2017

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายสัมฤทธิ์ สันเต แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อ. ดร. ดนิตา ดวงวิไล)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. มนตรี วงษ์สะพาน)

กรรมการ

(ผศ. ดร. อรุณช ศรีสะอาด)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ไพศาล วรรค้ำ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(ผศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วัน.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก		
ผู้วิจัย	สัมพันธ์ สันเต		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี วงษ์สะพาน		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 2) เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านสว่างใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต1 จำนวน 11 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่พัฒนาขึ้นมาจากความต้องการ จำนวน 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 2) สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคละชั้น 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น โดยได้สร้างคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 1) ส่วนนำ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) เนื้อหา 5) คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา 6) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 7) แนวทางการประเมินผล และ 8) โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหา หนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ และ แผนการจัดการเรียนรู้

แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 42 แผน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นสร้างความตระหนัก 3) ขั้นสร้างความคิดรวบยอด 4) ขั้นพัฒนาความรู้ 5) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 6) ขั้นสรุปและขยายความรู้ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นที่พัฒนาขึ้นนี้มีประสิทธิภาพ 82.05/81.85

2. ผลการศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 80.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกด้านมีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ทุกด้าน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า นักเรียน ครูผู้สอน และ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น, การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

TITLE	Development Thai Cluster Multi-Grade Learning Activities for Grade 5-6 Students in Small School		
AUTHOR	Samrit Sante		
ADVISORS	Assistant Professor Montree Wongsaphan , Ph.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2017

ABSTRACT

The aims of the research were 1) to develop Thai cluster multi-grade learning activities for grade 5-6 students, 2) to examine the results of the implementation of the developed Thai cluster multi-grade learning activities for grade 5-6 students and 3) to study satisfaction of students, teachers and administrator who provided Thai cluster multi-grade learning activities for grade 5-6 students. The implementation Thai cluster multi-grade learning activities for grade 5-6 students was taken place in second semester of the academic year 2017. The learning activities was experimented with 11 students of Ban Khwang Yai School in Roi-Et Province. The statistical methods for the data analysis included percentage, means, standard deviation (S.D.)

The research results were as follows:

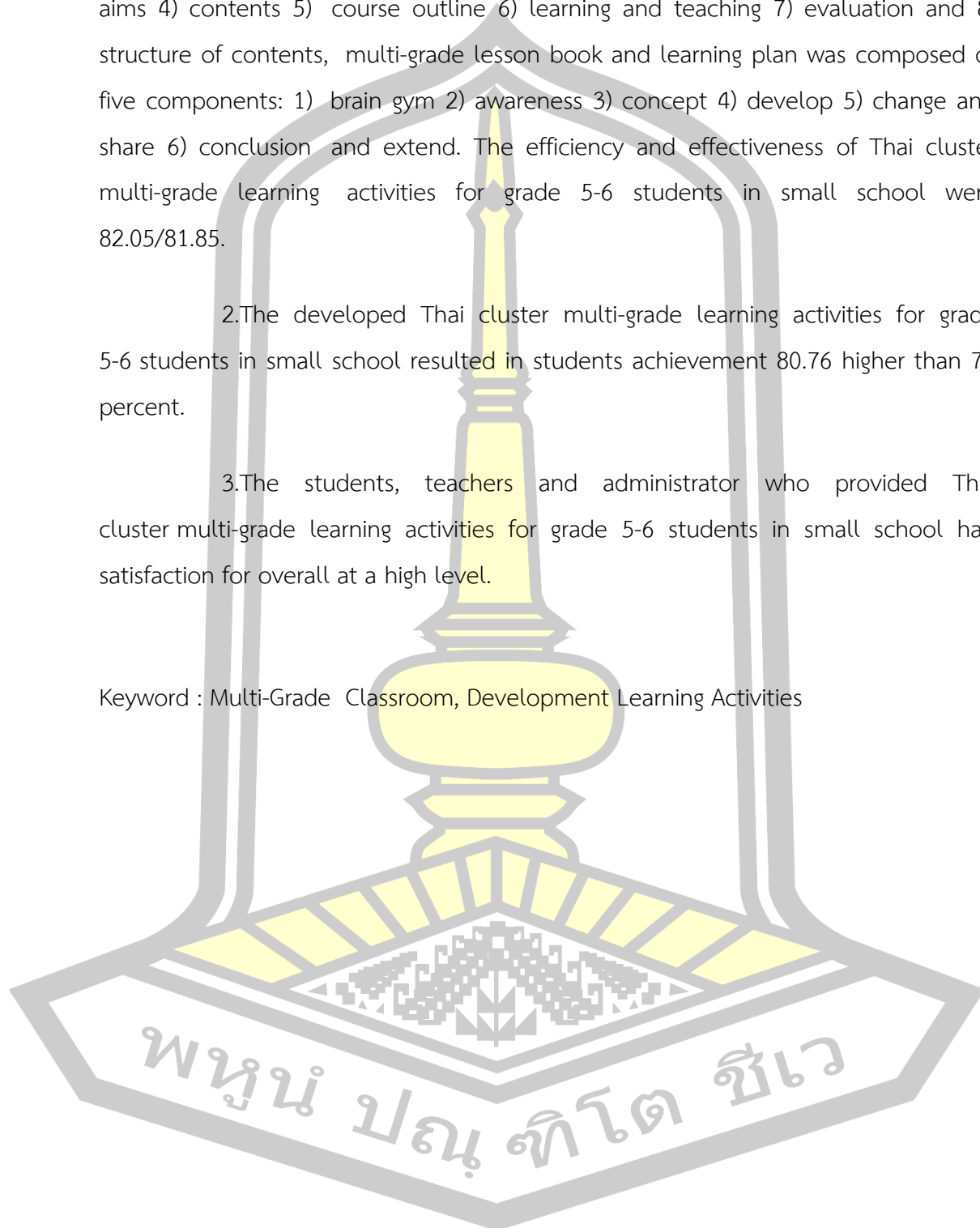
1. Revealed that five aspects of qualifications of Thai cluster multi-grade learning activities for grade 5-6 students in small school that needed development included 1) curriculum or handbook for multi-grade classroom 2) learning media and lesson book for multi-grade learning 3) design of learning and teaching for multi-grade classroom 4) learning and teaching for multi-grade classroom and 5) measurement and evaluation for multi-grade classroom students. The handbook of Thai cluster multi-grade learning activities for grade 5-6 students in

small school was composed of eight components: 1) introduction 2) principles 3) aims 4) contents 5) course outline 6) learning and teaching 7) evaluation and 8) structure of contents, multi-grade lesson book and learning plan was composed of five components: 1) brain gym 2) awareness 3) concept 4) develop 5) change and share 6) conclusion and extend. The efficiency and effectiveness of Thai cluster multi-grade learning activities for grade 5-6 students in small school were 82.05/81.85.

2.The developed Thai cluster multi-grade learning activities for grade 5-6 students in small school resulted in students achievement 80.76 higher than 75 percent.

3.The students, teachers and administrator who provided Thai cluster multi-grade learning activities for grade 5-6 students in small school had satisfaction for overall at a high level.

Keyword : Multi-Grade Classroom, Development Learning Activities

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วงษ์สะพาน ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ดนิตา ดวงวิไล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรนุช ศรีสะอาด กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษาและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาในช่วงการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง ดร.นิคม ชมภูหลง ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ ดร.ณัฐา เพชรธนู ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ และ ดร.วัชระ ป่านภูมิ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย โดยให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รุ่นที่ 5 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รุ่นพี่ รุ่นน้องทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและมิตรภาพที่ดีงาม จนทำให้การทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัว และญาติพี่น้องของผู้วิจัยที่เป็นเบื้องหลังความสำเร็จ และเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญให้กับผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณในชีวิตผู้วิจัยทุกท่าน

สัมฤทธิ์ สันเต

พูน ปณ ทิโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ค
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้.....	13
การจัดการเรียนแบบคละชั้น.....	34
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนแบบคละชั้น.....	60
ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	79
การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก.....	88
การอ่านเชิงวิเคราะห์.....	93
การเขียนสื่อความ.....	96

การเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	99
การเรียนการสอนแบบร่วมมือ.....	104
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	106
1. งานวิจัยในประเทศ	106
2. งานวิจัยต่างประเทศ	113
กรอบแนวคิดในการวิจัย	118
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	119
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	119
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	121
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	123
การเก็บรวบรวมข้อมูล	144
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	146
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	147
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	152
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	152
ลำดับขั้นตอนในเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	152
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	153
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	202
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	202
สรุปผล	203
อภิปรายผล	204
ข้อเสนอแนะ	209
บรรณานุกรม	211
ภาคผนวก	218

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	219
ภาคผนวก ข คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก	224
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหนังสือเรียนคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก.....	241
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก	262
ภาคผนวก จ เครื่องมือในการวิจัย.....	296
ภาคผนวก ฉ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	330
ภาคผนวก ช ภาพประกอบการวิจัย	350
ประวัติผู้เขียน.....	353

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	21
ตาราง 2 ตัวอย่างแบบตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องขององค์ประกอบของหลักสูตร	23
ตาราง 3 ตัวอย่างแบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร	24
ตาราง 4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สาระที่ 1 การอ่าน.....	80
ตาราง 5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สาระที่ 2 การเขียน	83
ตาราง 6 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	85
ตาราง 7 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย.....	86
ตาราง 8 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม	87
ตาราง 9 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก	120
ตาราง 10 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	122
ตาราง 11 โครงร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขนาดเล็ก	127
ตาราง 12 โครงร่างหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขนาดเล็ก.....	132
ตาราง 13 โครงร่างตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้คละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขนาดเล็ก	135

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก	153
ตาราง 15 ความคิดเห็นของครูผู้สอนคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่นำมาใช้ในการออกแบบการวิจัย.....	157
ตาราง 16 แสดงรายละเอียดเนื้อหาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้.....	165
ตาราง 17 แสดงรายละเอียดโครงสร้างของข่ายเนื้อหา	171
ตาราง 18 ร่างหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขนาดเล็ก.....	174
ตาราง 19 ผลการประเมินร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญ	187
ตาราง 20 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก.....	194
ตาราง 21 คะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	195
ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	196
ตาราง 23 ผลการประเมินความเหมาะสมของข้อความคำถามสำหรับศึกษาสภาพปัญหาในการสอนคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน.....	331
ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัญหาในการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.....	333
ตาราง 25 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน.....	335
ตาราง 26 ผลการประเมินความเหมาะสมของหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน	337

ตาราง 27 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน	339
ตาราง 28 ผลการประเมินความเหมาะสมของข้อความคำถามสำหรับศึกษาความพึงพอใจในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน.....	341
ตาราง 29 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	343
ตาราง 30 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบ เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคละชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	345
ตาราง 31 ค่าความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคละชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6.....	346
ตาราง 32 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบ การอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคละชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	348
ตาราง 33 ค่าความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ การอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคละชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	348
ตาราง 34 ค่าความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ การเขียนสื่อความ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคละชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6.....	349

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แผนภูมิรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler.....	17
ภาพประกอบ 2 แผนภูมิรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Taba	19
ภาพประกอบ 3 แผนภูมิรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor, Alexander and Lewis	20
ภาพประกอบ 4 การปรับการช่วยเหลือและการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความสามารถ แตกต่างกัน	64
ภาพประกอบ 5 การเปรียบเทียบทบาทของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อพัฒนาการ.....	68
ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดและการพูดตามแนวคิดของ Vygotsky.....	70
ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6.....	118
ภาพประกอบ 8 นักเรียนอ่านออกเสียงหนังสือเรียนแบบคละชั้นพร้อมกัน	351
ภาพประกอบ 9 นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมหลังการอ่านหนังสือเรียนแบบคละชั้น	351
ภาพประกอบ 10 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้การช่วยเหลือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการอ่านบทเรียนและการทำงาน	352
ภาพประกอบ 11 นักเรียนให้คำแนะนำและช่วยเหลือเพื่อนในการเรียนรู้	352

พจนัน ปณุ ทิโต ชีเว

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ที่กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 8 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการ 3 ประการ คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยประเด็นหลักของเป้าหมายปฏิรูปการศึกษามี 3 ประเด็น คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ยังมีอุปสรรคอีกมาก โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากปัจจุบันโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนมาก จากข้อมูลโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2559 พบว่า มีโรงเรียนในสังกัด 32,879 โรงเรียน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คือ มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน จำนวน 14,816 โรงเรียน และในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมาก กล่าวคือมีนักเรียนต่ำกว่า 60 คนลงมาถึง 8,962 โรงเรียน และมีแนวโน้มว่าโรงเรียนขนาดเล็กจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งเป็นผลมาจากอัตราการเกิดลดลง และความนิยมของผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรหลานไปโรงเรียนในเมือง การมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก ย่อมส่งผลถึงคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้จะมีปัญหาที่สำคัญ คือ นักเรียนส่วนใหญ่ที่เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์

โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ซึ่งผลการประเมินด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559: เว็บไซต์)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า นักเรียนมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กเป็นการดำเนินการเพื่อยกระดับและปรับปรุงงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การพัฒนาด้านปริมาณเป็นการดำเนินการด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อเพิ่มอัตราครูต่อนักเรียน ส่วนการพัฒนาด้านคุณภาพเป็นการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดแนวทาง การดำเนินงานและเป้าหมายของการปฏิบัติงานวิธีหนึ่งคือการคละชั้น ซึ่งการคละชั้นหมายถึงการจัดนักเรียน ที่เรียนในชั้นต่างกันตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไปมาเรียนรวมกันโดยมีแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการสนับสนุนการคิดค้นนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนส่งเสริมการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ คิดค้นสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก แต่การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กก็ยังมีปัญหาอยู่หลายประการ จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมักมีปัญหาคล้ายคลึงกัน 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนจำนวนไม่มากทำให้อัตราครูต่อนักเรียนในแต่ละระดับชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน และครูไม่ครบชั้น 2) ปัญหาด้านการสอน ครูส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับสภาพครูไม่ครบชั้นและนักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนน้อย หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับนักเรียน สื่อการสอนและแหล่งการเรียนรู้ มีจำนวนจำกัด ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย 3) ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน โรงเรียนขนาดเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนน้อย โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากร จากผู้ปกครองและชุมชนได้มากนัก เนื่องจากผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่ฐานะยากจนสำหรับนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวฐานะยากจนและ 4) ปัญหาด้านการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 5-7)

การจัดการเรียนการสอนเป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของครูเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความคิดเจตคติ และทักษะตามจุดประสงค์ของการศึกษาที่ระบุไว้เป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ซึ่งเป็นภารกิจที่มีความสำคัญมากที่สุดในระบบการศึกษาเนื่องจากเป็นงานที่ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาค แต่อย่างไรก็ตามใน

ปัจจุบันโรงเรียนขนาดเล็กที่มีปัญหา คือ ครูไม่ครบชั้นและไม่ครบวิชาเอก ทำให้สถานศึกษาชั้น
 พื้นฐานที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ
 ประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 21)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ทำการประเมิน
 คุณภาพโรงเรียนในรอบสองระหว่างปี พ.ศ. 2549-2553 ผลจากการประเมินพบว่า ในระดับ
 การศึกษาปฐมวัยมีโรงเรียนที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษาจำนวน 4,831 โรงเรียน และในระดับ
 ประถมศึกษามีโรงเรียนที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษาจำนวน 5,232 โรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียน
 ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งตั้งอยู่นอกเมือง โดยสำนักงาน
 รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลควรเร่งรัดการลงทุนด้าน
 การศึกษาและการเรียนรู้อย่างบูรณาการในทุกระดับ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบูรณาการและยึด
 เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในการยกระดับ
 คุณภาพของโรงเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
 การศึกษา, 2553: เว็บไซต์)

สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กของไทยที่กำลังประสบปัญหาอยู่ใน
 ขณะนี้ คือโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้อัตราตำแหน่ง
 ครูถูกตัดไปจนมีครู ไม่ครบชั้น ทำให้ครูหนึ่งคนต้องทำหน้าที่สอนหลายชั้นในเวลาเดียวกัน โดยการ
 สอนในลักษณะนี้เรียกว่า การสอนคละชั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551:
 1-2) ซึ่งในต่างประเทศก็พบปรากฏการณ์ของโรงเรียนที่มีการสอนคละชั้นเช่นเดียวกันทั้ง ปากีสถาน
 ในจีเรีย ปาปัวนิวกินี อังกฤษ สหรัฐอเมริกา แคนาดา นิวซีแลนด์ และอีกในหลายประเทศที่อยู่ใน
 แถบเอเชียและแปซิฟิก (Yusuf Abdulraheem et al, 2010: 144 -148); (Salima Rahim Baig,
 2011: 166 -172); (Moharram Aghazadeh, 2011: 1-17) โดยส่วนใหญ่แล้วการสอนคละชั้นจะ
 เกิดขึ้นในโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในเขตชนบทและห่างไกลที่มีครูไม่ครบชั้น แต่ขณะเดียวกันการ
 จัดการสอนแบบคละชั้นก็สามารถจัดได้ในโรงเรียนที่อยู่ในเขตเมืองหรือโรงเรียนที่มีครูครบชั้น
 เพื่อต้องการเสริมสร้างคุณลักษณะบางประการของนักเรียน เช่น ทักษะทางสังคม ความมีน้ำใจ
 ความสามัคคี การควบคุมอารมณ์ เป็นต้น หรือบางครั้งก็สามารถจัดเพื่อส่งเสริมด้านการพัฒนา
 ความรู้ได้เช่นกัน (Valerie Ann Vanyo Ritland, 2012: 1-8)

สถานการณ์การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กของไทยในปัจจุบันนั้นครูหนึ่งคน
 ต้องรับผิดชอบจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนหลายชั้นในเวลาเดียวกัน โดยครูเหล่านั้นไม่เคยได้รับการ
 ฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนหลายชั้นเลย แม้กระทั่งหลักสูตรและแบบเรียนก็ยังใช้เหมือนกันกับ
 โรงเรียนที่จัดชั้นเรียนปกติที่มีครูครบชั้นหรือในหนึ่งชั้นเรียนมีครูหลายคน ทำให้ภาพรวมของ
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว

ธรรมชาติของห้องเรียนคละชั้นและห้องเรียนปกติมีความแตกต่างกัน การใช้หลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีความเฉพาะสำหรับการสอนหลายชั้นในเวลาเดียวกัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางรากฐานในการจัดการชั้นเรียนแนวใหม่นั้นคือการจัดห้องเรียนคละชั้นเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 1)

การเรียนการสอนแบบคละชั้นเป็นการนำนักเรียนที่แตกต่างกันทั้งระดับชั้น อายุ วัย ประสบการณ์ และความสามารถเรียนในห้องเรียนเดียวกันภายใต้การสอนของครูเพียงคนเดียว โดยใช้แนวคิดหลักการเรียนรู้คละชั้น อันเนื่องมาจากครูไม่ครบชั้นซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความพยายามในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่หลากหลายและเงื่อนไขในการบริหารจัดการที่ต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ประเทศไทยได้นำแนวคิดนี้มาจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้ แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นได้รับการส่งเสริมในหลายประเทศ ซึ่งให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาตามจำนวนเด็กนักเรียน ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาตามระดับความสามารถเป็นรายบุคคล สำหรับประเทศไทยมีโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น คือ โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนตรุณสิกขาลัย และโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ดังนั้น การนำแนวคิดเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมาใช้เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก จึงมีความเหมาะสมเนื่องจากมีนักเรียนจำนวนไม่มาก ครูผู้สอนสามารถพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล และใช้กระบวนการเรียนรู้แบบคละชั้น เช่น การจับคู่ (รายชั้น และต่างระดับชั้น) แบ่งกลุ่มย่อยตามระดับความสามารถและการค้นคว้ารายบุคคล รวมทั้งการเรียนร่วมในกลุ่มใหญ่ทั้งในระดับชั้นและต่างระดับชั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 1)

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานพร้อมที่จะจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพการศึกษาโดยพยายามพัฒนาผู้บริหารและครูให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการจัดการศึกษา จากผลการประเมินตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอกพบว่า การดำเนินงานยังได้ผลอยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก คือ

- 1) พัฒนาระบบวางแผนและการบริหารจัดการ
- 2) พัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3) เสริมสร้าง การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 15-21) จากยุทธศาสตร์ที่กล่าวมาจะเห็นว่ยังไม่

ยุทธศาสตร์ใดที่มุ่งเน้นไปที่การจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคนโดยตรงหากแต่มุ่งไปที่การแก้ปัญหาด้านบริหารและการจัดการ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนด้วยการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คิดค้นสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งแนวทางหนึ่งในนั้นก็คือ การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 8)

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นนับว่าเป็นแนวทางที่ดีสำหรับการแก้ปัญหาคารขาดแคลนครู ซึ่งจะช่วยให้ครูมีทิศทางในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน และมีความสะดวกในการจัดการเรียนรู้อีกขึ้น (Moharram, 2011: 1-17) โดยการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นจะเป็นทางออกของกระแสการต่อต้านการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก หรือการควมรวมโรงเรียนขนาดเล็กในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามการยุบโรงเรียนขนาดเล็กจะต้องรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคนในชุมชน ซึ่งการยุบโรงเรียนเป็นนโยบายของฝ่ายบริหารจัดการศึกษาของชาติที่เน้นเรื่องการบริหารจัดการอัตรากำลังคน และงบประมาณ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ในมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงก็ต้องรับฟังความคิดเห็นเช่นเดียวกัน แนวคิดการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาลักษณะการเรียนค่อนข้างต่ำ แต่ปัจจุบันในประเทศไทยยังไม่มีการพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่เป็นกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่เป็นเด็กปกติ เนื่องจากงานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาสภาพการบริหารจัดการและรูปแบบการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็ก

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นมีลักษณะคล้ายกับการจัดการเรียนรวม โดยจัดให้มีความเหมาะสมกับเด็กและสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรวมของเด็กที่มีความสามารถแตกต่างกันบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีรีบเบอร์แบนด์ (The Rubber-Band Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ อิซวาร์ เดซาย (Ishwar Desai, 2007: 10) ทฤษฎีนี้เน้นการช่วยเหลือ (Accommodation) การปรับเปลี่ยน (Modification) และการดัดแปลง (Adaptation) เพื่อนำไปสู่การจัดการหลักสูตรและการสอนเด็กที่มีความสามารถแตกต่างกันแต่เรียนไปด้วยกันตามระบบของการเรียนรวม ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky ที่เชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้นได้นั้น จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู หรือเพื่อน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน โดยการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ทำนายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดย

ลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากเพื่อนหรือจากการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาที่นั้นได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น (Vygotsky, 1978 : 86-89)

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีปัญหานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีโครงสร้างเนื้อหาและตัวชี้วัดใกล้เคียงกัน โดยจะจัดทำเป็นคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นในลักษณะการบูรณาการเนื้อหาทั้งสองระดับชั้นเข้าไว้ด้วยกันซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่พัฒนาขึ้นนี้จะประโยชน์และอำนวยความสะดวกสำหรับครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น

คำถามของการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีลักษณะอย่างไรและมีคุณภาพเท่าไร
2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอย่างไร
3. ความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่มีคุณภาพ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ดังนี้
  - 3.1 เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามเกณฑ์ 80/80
  - 3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75 ขึ้นไป
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น และคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่มีคุณภาพ
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. ได้แนวทางสำหรับครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนครูไม่ครบชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นอื่น ๆ หรือในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นกิจกรรมบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาทั้งสองระดับชั้น คือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งตามระยะการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

1.1 การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น

1) ขั้นตอนการสำรวจปัญหาและความต้องการของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยการใช้แบบสอบถาม (Survey Study) มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ประชากร คือ ครูที่สอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวน 224 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่สอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จำนวน 142 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2) ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 15 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

(Purposive Sampling) จากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ การสอนศิลปะชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ไม่ต่ำกว่า 10 ปี โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบศิลปะชั้น

1.2 การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบศิลปะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขั้นตอนการทดลอง ใช้ (Try Out) กิจกรรมการเรียนรู้แบบศิลปะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านกว้างท่าสะแบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 9 คน

1.3 การดำเนินการวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบศิลปะชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบศิลปะชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของโรงเรียนบ้านกว้างใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น และครูได้จัดการเรียนรู้แบบศิลปะชั้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบศิลปะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

2.2 ตัวแปรตาม ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

- (1) ผลสัมฤทธิ์ด้านเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ
- (2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์
- (3) ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนสื่อความ
- (4) ผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์

2) ความพึงพอใจ

3. ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ปีการศึกษา 2560

4. เนื้อหา

เนื้อหาสำหรับพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งทำการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการ 5 สาระ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง การจัดมวลงประสบการณ์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นในลักษณะหน่วยการเรียนรู้บูรณาการตัวชี้วัดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อใช้สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ให้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน โดยมุ่งให้นักเรียนได้บรรลุตามตัวชี้วัดในระดับชั้นของตนเอง ประกอบด้วย การขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมความพร้อม ขั้นสร้างความตระหนัก ขั้นสร้างความคิด รวบยอด ขั้นพัฒนาความรู้ ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ขั้นสรุปและขยายความรู้
2. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดมวลงประสบการณ์ทั้งหมดให้กับผู้เรียน ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ส่วนนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา คำอธิบาย ขอบข่ายเนื้อหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการประเมินผล และโครงสร้างขอบข่ายเนื้อหา โดยงานวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการสอนแบบคละชั้น
3. การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดชั้นเรียนโดยนำนักเรียนที่แตกต่างกันทั้งระดับชั้น อายุ วย ประสบการณ์ และความสารถมาเรียนในเวลาเดียวกัน โดยออกแบบให้ใช้ทรัพยากร สื่อ และแหล่งร่วมกัน แต่กำหนดบทบาทให้ปฏิบัติที่มีความเข้มข้นแตกต่างกันตามระดับชั้น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
4. แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง เอกสารที่บันทึกการวางแผนหรือเตรียมการล่วงหน้าสำหรับจะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยกำหนดแนวทางไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้กิจกรรม

การเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอน มีระบบระเบียบแบบแผน และเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ประกอบด้วย หัวข้อแผนการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ หลักฐานการเรียนรู้/ภาระงาน แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ความเห็นของผู้บริหาร บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และภาคผนวก

5. หนังสือเรียนแบบคละชั้น หมายถึง หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่พัฒนาขึ้นให้สามารถเรียนรู้ร่วมกันทั้งสองระดับชั้น ซึ่งมี 7 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 : กว่าจะเป็นผ้าไหม หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : คนไทยเข้าใจกัน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 : กิริยาสุสกุล หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 : ชุติเศษ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 : สะพานชีวิต หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 : สายใยสัมพันธ์ และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 : ดำนานแมโพสพ โดยเนื้อหาของหนังสือเรียนแบบคละชั้นแต่ละหน่วยการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยส่วนแรกเป็นบทอ่านร้อยแก้ว ส่วนที่สองเป็นเนื้อหาหลักภาษาไทย และส่วนที่สามเป็นกิจกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้

6. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีนักเรียน ต่ำกว่า 120 คน

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบตามตัวชี้วัด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 หลังจากที่ได้เรียนรู้โดยใช้หลักสูตรคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

7.1 ด้านเนื้อหา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบด้านเนื้อหาภาษาไทย ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับชนิดของคำในภาษาไทย

7.2 ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบการอ่านในระดับที่สูงกว่า การอ่านทั่ว ๆ ไป มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้อย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิด การแยกแยะ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน การตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต โดยการอ่านเชิงวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การอ่านวิเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป

7.3 ด้านการเขียนสื่อความ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบการเขียนเพื่อสื่อสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารในรูปแบบเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านได้รับทราบ

ความหมายของสารนั้น ๆ โดยอาจจะส่งผลให้เกิดความรู้ ความคิด และรับรู้เจตนาของผู้ส่งสารให้เข้าใจตรงกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับผู้ส่งสาร โดยการเขียนสื่อความในการวิจัยครั้งนี้ คือ การเขียนสื่อความตามเนื้อหาในหลักสูตร คณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป

7.4 ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากทดสอบการเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ซึ่งมีความสละสลวยและเหมาะสม หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ โดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมและจินตนาการ เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ จนทำให้งานเขียนนั้นมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน โดยการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การเขียนสร้างสรรค์ตามเนื้อหาในหลักสูตรคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป

8. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากการใช้หลักสูตรคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
  - 1.1 การพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
  - 1.2 แผนการจัดการเรียนรู้
2. การจัดการเรียนแบบคละชั้น
  - 2.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดการเรียนแบบคละชั้น
  - 2.2 ความหมายของการจัดการเรียนแบบคละชั้น
  - 2.3 ลักษณะของการจัดการเรียนแบบคละชั้น
  - 2.4 ข้อดีของการจัดการเรียนแบบคละชั้น
  - 2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบคละชั้น
  - 2.6 แนวทางการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนแบบคละชั้น
  - 3.1 ทฤษฎีรับเบอร์แบนด์
  - 3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky
4. ตำรืชีวิตและมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
5. การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก
  - 5.1 การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย
  - 5.2 การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในต่างประเทศ
6. การอ่านเชิงวิเคราะห์
7. การเขียนสื่อความ
8. การเขียนเชิงสร้างสรรค์
9. การเรียนการสอนแบบร่วมมือ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ
11. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

1. การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่กำหนดแล้วยังต้องคำนึงถึงสภาพและความต้องการของสังคมด้วย เมื่อเวลาเปลี่ยนไป สภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง วิทยาการและเทคโนโลยีเปลี่ยนไป จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเปรียบเสมือนแม่บทหรือหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนรู้ต้องให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สถานศึกษา และบริบททางสังคม จึงต้องค้นหาความรู้ และวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ขณะเดียวกันความรู้บางอย่างจะต้องมีการพิสูจน์ว่าถูกต้องหรือไม่ ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องพิจารณาทั้งระบบ รวมถึงการให้ความสำคัญกับชุมชนและสังคมในฐานะที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งอาจต้องร่วมพิจารณาบริบทที่จำเป็นและหาแนวทางในการแก้ปัญหาให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนด ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยมีการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้มีการศึกษาเอกสารความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยทำการศึกษาสาระความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อใช้เทียบเคียงในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังนี้

หลักสูตรมีอยู่หลายรูปแบบ ได้แก่ หลักสูตรรายวิชา (Subject Curriculum) หลักสูตรสหสัมพันธ์ (Correlate Curriculum) หลักสูตรผสมผสาน (Fused Curriculum) หลักสูตรหมวดวิชา (Broad Fields Curriculum) หลักสูตรวิชาแกน (Core Curriculum) หลักสูตรที่เน้นทักษะกระบวนการ (Process Skills Curriculum) หลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ (Competency or Performance-Base Curriculum) หลักสูตรที่เน้นกิจกรรมและปัญหาทางสังคม (Social Activities and Problem Curriculum) หลักสูตรที่เน้นความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล (Individual and Interested Curriculum) หลักสูตรมนุษยนิยม (Humanistic Curriculum) หลักสูตรประสบการณ์ (Experience Curriculum) หลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum) และหลักสูตรแบบส่วนบุคคล (Personalized Curriculum)

Taba (1962 : 12) ได้ให้ทัศนะเรื่องการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้ "การพัฒนาหลักสูตรควรจะออกแบบและกำหนดโดยครูผู้สอนมากกว่าการจัดทำโดยนักการศึกษาระดับสูง การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่ต้องการความคิดที่เป็นระบบและเป็นลำดับขั้นตอนและมีความจำเป็นที่ต้องตรวจสอบทุกลำดับขั้นตอนของการตัดสินใจและวิธีการที่ใช้เพื่อให้แน่ใจว่าทุกการตัดสินใจและวิธีการที่ใช้เพื่อให้แน่ใจว่าทุกการตัดสินใจได้ผ่านการพิจารณาที่สอดคล้องเหมาะสม"

Tyler (1949 : 1) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของหลักสูตรว่า นักการศึกษาควรกำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (General Objectives) โดยศึกษาข้อมูลจาก 3 แหล่ง คือ เนื้อหาวิชาจากผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลผู้เรียน และข้อมูลสังคม จุดประสงค์ทั่วไปนี้จะเป็นจุดประสงค์ชั่วคราว (Tentative Objectives) จากจุดประสงค์ชั่วคราวจะถูกกลั่นกรองจากข้อมูลด้านปรัชญา การศึกษา ปรัชญาสังคม ที่สถานศึกษายึดถืออยู่ และด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ซึ่งจะตัดทอนจุดประสงค์ที่ไม่จำเป็นออก และทำให้จุดประสงค์มีความชัดเจนขึ้น จุดประสงค์ที่ได้นี้จะ เป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงในการพัฒนาหลักสูตร จากนั้นจึงเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือประสบการณ์ทางการศึกษาสำหรับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดขึ้นและกำหนดการประเมินผลหลักสูตร

Saylor, Alexander and Lewis (1981 : 28-39) ได้เสนอรูปแบบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนและรายละเอียดในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขต (Goals, Objectives and Domains)
2. นักเรียนพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เป็นสิ่งแรก เป้าหมายในแต่ละประเด็นควรบอกถึงขอบเขตของหลักสูตร Saylor, Alexander and Lewis ได้เสนอขอบเขตที่สำคัญ 4 ขอบเขต ได้แก่ พัฒนาการส่วนบุคคล (Personal Development) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง (Continued Learning Skills) และความชำนาญด้าน (Specialization) ทั้งนี้ อาจจะมีขอบเขตที่สำคัญอื่น ๆ อีก ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรสามารถพิจารณาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และลักษณะของสังคม

2.1 เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขตจะถูกคัดเลือกจากการพิจารณาตัวแปรภายนอก (External Variables) อย่างรอบคอบ ได้แก่ ทักษะและความต้องการของสังคม ข้อบังคับทางกฎหมาย ของรัฐ ข้อค้นพบจากงานวิจัย ปรัชญาของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เป็นต้น

2.2 การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) หลังจากที่ได้กำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรต้องวางแผนออกแบบหลักสูตร ตัดสินใจเลือกและจัดเนื้อหาสาระ เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ซึ่งรูปแบบของหลักสูตรที่เลือกแล้วควรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมาย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งความต้องการของผู้เรียน ลักษณะของสังคม ตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ ของสังคมและปรัชญาการศึกษา

2.3 การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบของหลักสูตรเป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนควรวางแผนและจัดทำแผนการสอนในรูปแบบต่างๆ โดยเลือกวิธีการสอน และวัสดุสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้

2.4 การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบนี้ นักพัฒนาหลักสูตร และครูผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร คือ สามารถบอกได้ว่าหลักสูตรบรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรควรเน้นการประเมินตัวหลักสูตร คุณภาพการสอน และพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลจากการประเมินจะช่วยให้ นักพัฒนาหลักสูตรสามารถตัดสินใจได้ว่า จะใช้หลักสูตรนี้ต่อไปหรือไม่ ควรปรับปรุงแก้ไขหรือควร จะยกเลิกหลักสูตร

Oliva (1992 : 171-175) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรโดยเสนอ องค์ประกอบในการพัฒนาหลักสูตร 12 องค์ประกอบ และมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ปรัชญา และหลักจิตวิทยาทางการศึกษา ซึ่งเป้าหมายนี้เป็นความเชื่อที่ได้มาจากความต้องการของสังคมและผู้เรียน
2. วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียน และเนื้อหาวิชา
3. กำหนดจุดหมายของหลักสูตร
4. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
5. จัดโครงสร้างของหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้
6. กำหนดจุดหมายของการเรียนการสอน
7. กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
8. เลือกยุทธวิธีในการจัดการเรียนการสอน
9. เลือกวิธีการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน
10. นำยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้
11. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน
12. ประเมินผลหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรแต่ละรูปแบบสร้างขึ้นจากทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรที่ นักวิชาการแต่ละคนยอมรับ อาจเกิดจากทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งหรือสังเคราะห์จากหลายทฤษฎี ซึ่งรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรแต่ละรูปแบบมีดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1949 : 1)

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler ได้แก่ หลักการและเหตุผลในการพัฒนาหลักสูตรที่ว่าในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ (Tyler. 1949 : 1) คือ 1) มีความมุ่งหมายของการศึกษาอะไรบางอย่างที่โรงเรียนควรแสวงหา 2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบางอย่างที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 3) จัดประสบการณ์

ทางการศึกษาอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ และ 4) ทราบได้อย่างไรว่าความมุ่งหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลแล้ว

หลักการและเหตุผล 4 ประการนี้จะต้องตอบคำถามเรียงกันตามลำดับ ดังนั้นความมุ่งหมาย จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะกำหนดรายละเอียดในข้ออื่น ๆ ตามมา รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler มีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคม ผู้เรียน และความคิดเห็นของนักวิชาการ จากนั้นจึงเลือกเป็นจุดมุ่งหมายถาวรโดยผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญด้วยการพิจารณาจากจิตวิทยาการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษา และปรัชญาสังคมเพื่อเป็นจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้ายหรือจุดมุ่งหมายถาวรที่นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ มีสิ่งที่ต้องพิจารณา ได้แก่

1. ผู้เรียนควรได้ฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ใน

จุดมุ่งหมาย

2. กิจกรรมและประสบการณ์ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะปฏิบัติตาม

พฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

3. กิจกรรมและประสบการณ์อยู่ในขอบข่ายที่ปฏิบัติได้

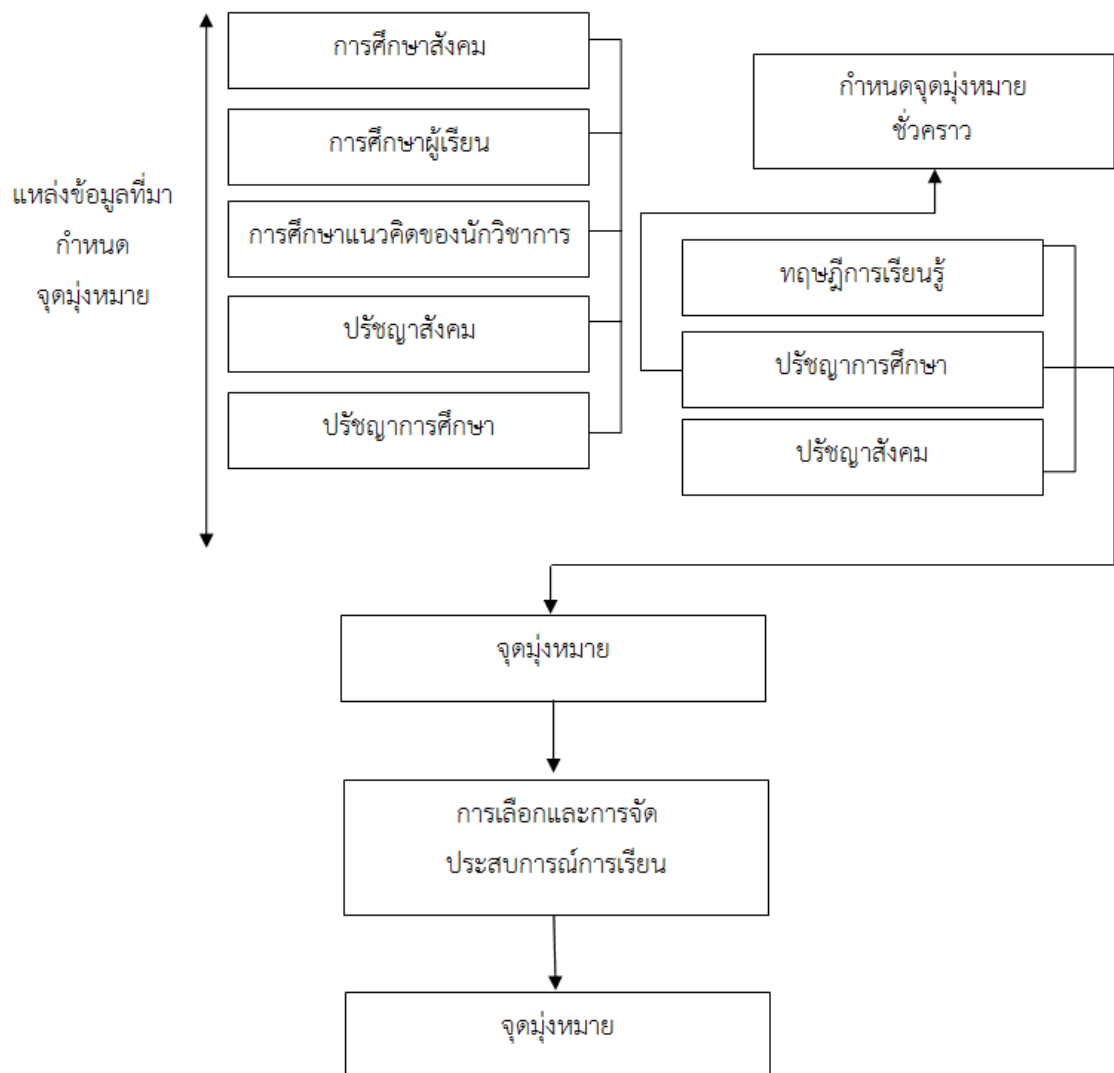
4. กิจกรรมและประสบการณ์หลาย ๆ ด้านอาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายเพียง

ข้อเดียว หรือ กิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลาย ๆ ข้อได้

ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความต่อเนื่อง (Continuity) การเรียงลำดับขั้นตอน (Sequence) และการบูรณาการ (Integration)

ขั้นที่ 4 การประเมินผล เป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler

2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Taba

การพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของ Taba (Hilda Taba) มีลักษณะจากล่างขึ้นบน (Grassroots Approach) โดยใช้วิธีอุปนัย (Inductive Approach) Taba เสนอไว้ว่า หลักสูตรควรมาจากครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหารระดับสูง (Taba. 1962 : 422-425) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ Taba มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา สำนวจความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคม พัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ และธรรมชาติของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 เป็นหลัก ควรเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริงและเป็นแนวทางในการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เนื้อหาที่คัดเลือกบรรจุลงในหลักสูตรจะต้องมีความสำคัญและถูกต้อง

ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ พิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใดก่อนหลัง ซึ่งจะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน

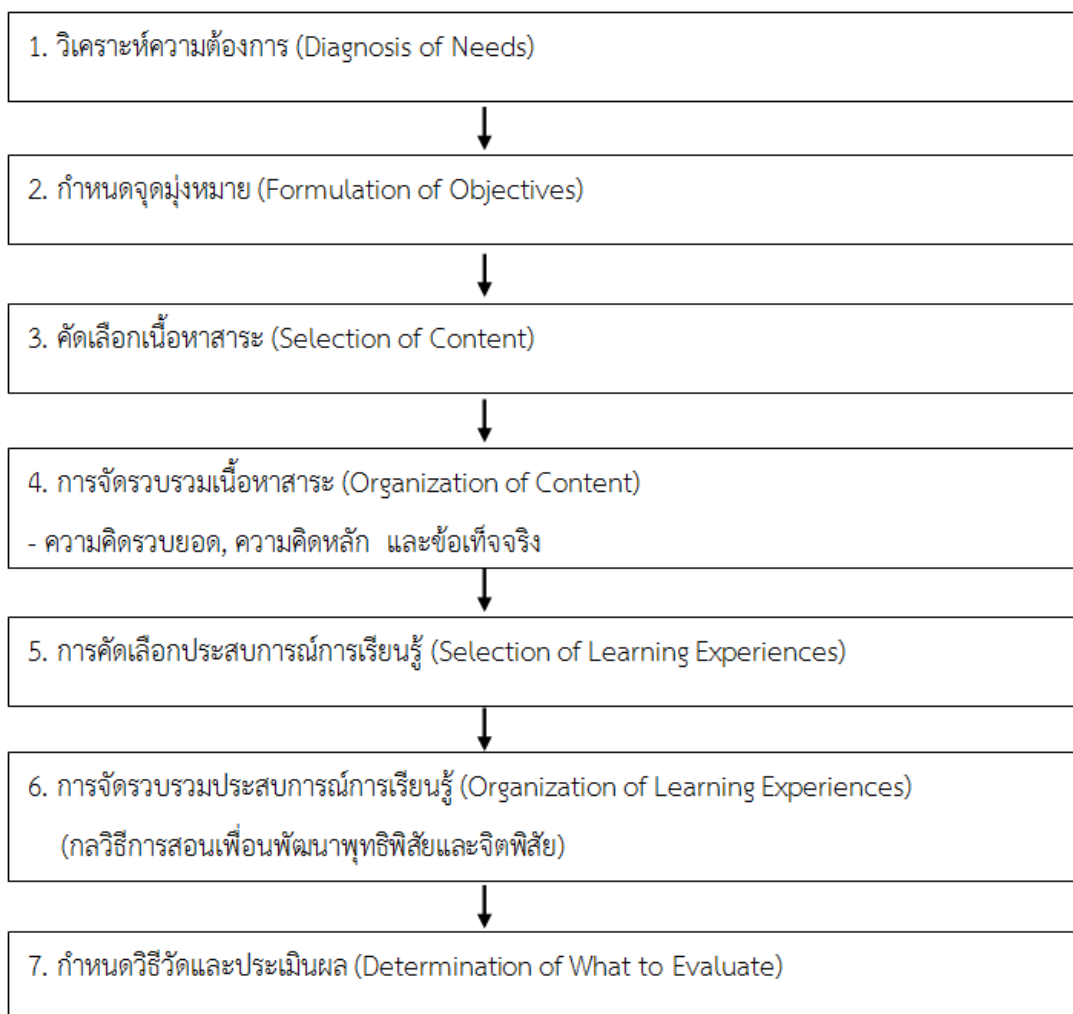
ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการศึกษาถึงกระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนแบบต่างๆ จะต้องวางแผนเลือกประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เลือกแล้ว เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้

ขั้นที่ 7 การประเมินผล เป็นการพิจารณาว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาหรือข้อบกพร่องในขั้นตอนใด เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Taba

3. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor, Alexander and Lewis

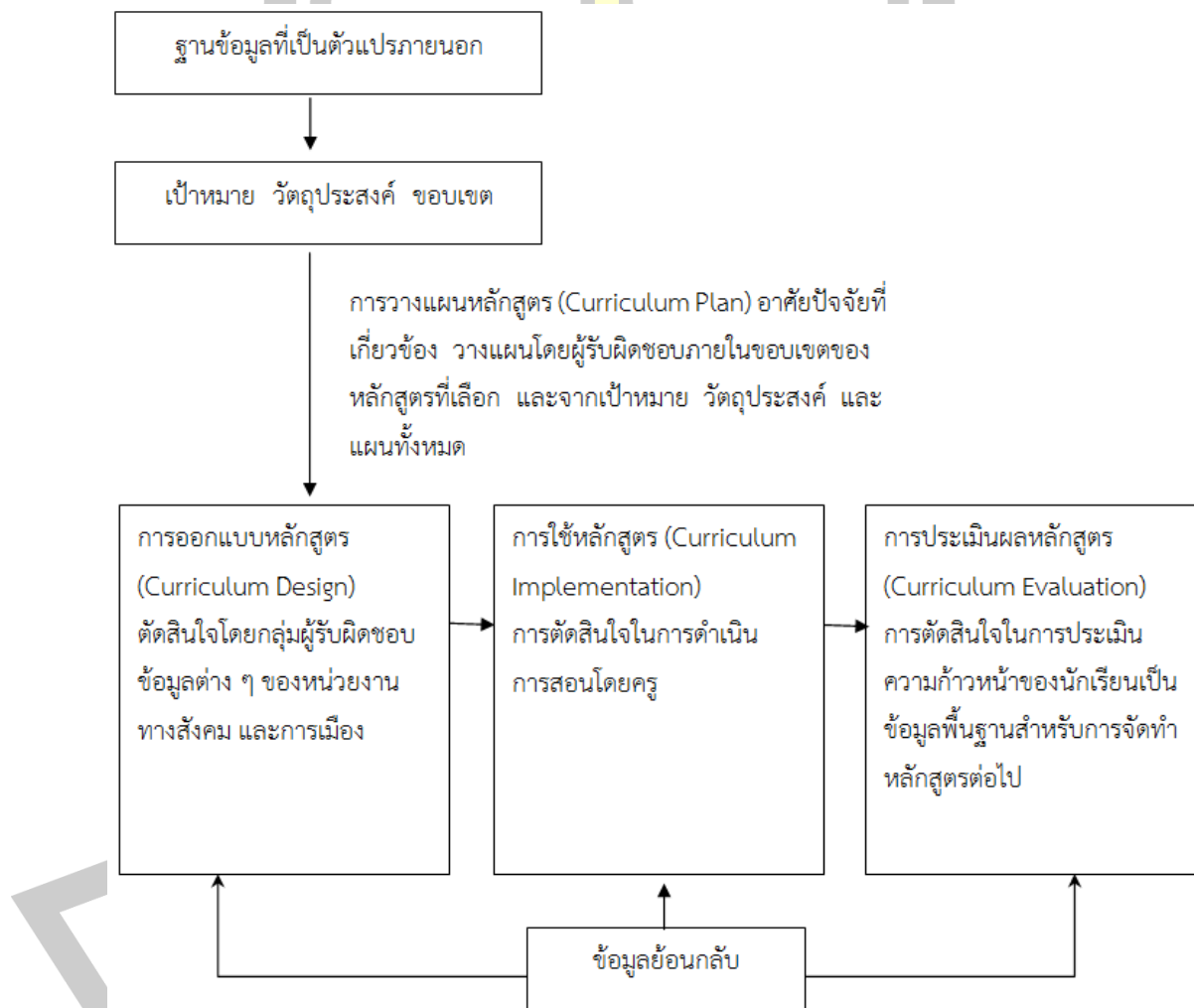
Saylor, Alexander and Lewis (1981 : 30-39) ได้เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาหลักสูตรจะไม่ดำเนินไปในลักษณะเส้นตรง จะเริ่มที่ขั้นตอนหรือกระบวนการใดก็ได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และขอบเขต โดยกำหนดขอบเขตของเป้าหมายไว้ 4 ประการ คือ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย พัฒนาการของบุคคล ความสามารถทางสังคม ทักษะการเรียนรู้และความชำนาญเฉพาะด้าน

ขั้นที่ 2 การออกแบบหลักสูตร เป็นการตัดสินใจโดยใช้เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขต พร้อมทั้งพิจารณาข้อมูลอื่น ๆ ประกอบ เช่น ธรรมชาติของวิชา ความสนใจของผู้เรียน และสังคม เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำวิธีการสอนต่าง ๆ ที่ได้ออกแบบไว้ ไปปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้งสื่อต่าง ๆ ที่นำไปใช้ต้องเหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอน

ขั้นที่ 4 การประเมินหลักสูตร ผู้สอนจะต้องเลือกใช้วิธีประเมินผลแบบต่าง ๆ เพื่อบอกความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งประสิทธิภาพการสอน ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor, Alexander and Lewis ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor, Alexander and Lewis

จากแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรสรุปได้ว่ารูปแบบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ โดยในแต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมเพื่อจัดทำหลักสูตรให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียนสภาพการณ์ของสังคม ซึ่งสามารถนำเสนอผลการสังเคราะห์ ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรมาปรับใช้ในการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น

ที่	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร	สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ			นำมาปรับใช้เป็นขั้นตอนการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นในครั้งนี้
		Tyler (1949)	Taba (1962)	Saylor, Alexander and Lewis (1981)	
1	การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	/	/	/	/
2	การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้	/	/	/	/
3	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	/	/	/	/
4	การประเมินผล	/	/	/	/
5	การวิเคราะห์สภาพปัญหา	/	/	/	/
6	การเลือกเนื้อหาสาระ	/	/	/	/
7	การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ	/	/	/	/

จากการพิจารณาขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของนักพัฒนาหลักสูตรข้างต้น โดยภาพรวมแล้วมีความคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์รูปแบบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเป็นกรอบแนวคิดทางทฤษฎีสำหรับปรับใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการ

เรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ศึกษาเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาไทย ปรัชญาการศึกษา และจิตวิทยาการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมาย
2. การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดหลักการ เป้าหมาย จุดประสงค์ การจัดเนื้อหา และการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การนำคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นไปทดลองใช้
4. การประเมินกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น

เมื่อพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามขั้นตอนที่ได้สังเคราะห์ไว้แล้วก็จะดำเนินการตามขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพต่อไป

เมื่อร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นเสร็จสิ้นแล้ว ก่อนที่จะนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ไปใช้จะต้องตรวจสอบคุณภาพก่อน เพื่อให้แน่ใจว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นมีความสมบูรณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกระบวนการหลักในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถไปปฏิบัติงานในสังคม การตรวจสอบคุณภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นก่อนนำไปใช้หรือการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นก่อนใช้มีวิธีการหลัก 2 อย่าง คือ การตรวจสอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น จากเอกสาร และการนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นไปทดลองใช้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีเทียบเคียงการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรของ นิรมล ศตวุฒิ (2554 : 87) ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. การตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้อง เป็นการพิจารณาองค์ประกอบทุก ส่วนของหลักสูตรว่ามีครบหรือไม่และกำหนดไว้ถูกต้องหรือไม่ เมื่อคณะผู้ตรวจพบว่าส่วนใดขาดไปหรือไม่ถูกต้องก็บันทึกไว้ เพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ตัวอย่างแบบตรวจสอบรายการที่จะใช้อาจมีลักษณะ ดังตาราง 2

พูน ปณ ทิโต ชเว

ตาราง 2 ตัวอย่างแบบตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องขององค์ประกอบของหลักสูตร

รายการที่จะตรวจสอบ	มี		ไม่มี	ข้อเสนอแนะ
	ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง		
1. ปรัชญาและหลักการของหลักสูตร				
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร				
2.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
2.2 จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา				
2.3 จุดประสงค์ของรายวิชา				
2.4				
3. โครงสร้างของหลักสูตร				
3.1 การแบ่งกลุ่มวิชา				
3.2 การกำหนดเวลาเรียนแต่ละวิชา				
3.3 การกำหนดเวลาเรียนตลอดหลักสูตร				
3.4				
4. แนวทางการจัดการเรียนการสอน				
4.1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้				
4.2 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
4.3				
5. แนวทางการประเมินผลการเรียน				
5.1 วิธีการประเมินผลการเรียน				
5.2 เกณฑ์การประเมินผลการเรียน				
6.				

2. การตรวจสอบโดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร
ซึ่งจะตรวจสอบจากเอกสารหลักสูตรที่ร่างเสร็จแล้ว ดังตาราง 3

ตาราง 3 ตัวอย่างแบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร	มี			ข้อเสนอแนะ
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง	
1. จุดมุ่งหมายกับหลักการของหลักสูตร				
2. โครงสร้างกับจุดมุ่งหมายหลักสูตร				
3. กลุ่มวิชากับโครงสร้างของหลักสูตร				
4. รายวิชากับวิชาในหลักสูตร				
5. จุดประสงค์ของกลุ่มวิชากับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
6. จุดประสงค์ของวิชากับชื่อวิชา				
7. เนื้อหาวิชากับจุดประสงค์รายวิชา				
8. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับจุดประสงค์รายวิชา				
9. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
10. แนวทางการประเมินผลการเรียนกับจุดประสงค์รายวิชา				
11. แนวทางประเมินผลการเรียนกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ฯลฯ				

3. การตรวจสอบโดยใช้ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรนั้นเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรว่าครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 กลุ่ม คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย หรือไม่ ในการวิเคราะห์ทีละองค์ประกอบจะวิเคราะห์แยกทีละองค์ประกอบ เช่น วิเคราะห์หลักการของหลักสูตร วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิเคราะห์จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา วิเคราะห์ขอบเขตของเนื้อหาวิชา เป็นต้น

4. การตรวจสอบกับเกณฑ์ที่แสดงความเป็นหลักสูตรที่ดี ซึ่งอาจศึกษาหลาย ๆ เกณฑ์แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นเกณฑ์ที่จะใช้ ตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นเกณฑ์ที่ เซเลอร์และคณะ (Saylor and others. 1981 : 48) เสนอไว้ดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติของความรู้
กระบวนการเรียนรู้เพียงพอ

4.2 เป้าหมายของหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ สะท้อนคุณค่าและเจตนารมณ์ชัดเจนลึกซึ้ง สมดุล เป็นจริง เปิดโอกาสให้ปรับให้เหมาะสมได้

4.3 หลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของแผนการศึกษาชุมชน

4.4 ประสบการณ์การเรียนรู้เน้นการเรียนรู้โดยการนำตนเอง (self-directed learning)

4.5 ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร

4.6 ประสบการณ์การเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร

4.7 เป้าหมายและประสบการณ์การเรียนรู้ไม่ซ้ำซ้อน มีความต่อเนื่อง
ครอบคลุมทุกกลุ่มพฤติกรรม

4.8 ประสบการณ์การเรียนรู้เน้นการพัฒนาตนเอง สมรรถภาพทางสังคม
ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ความเชี่ยวชาญเฉพาะ

4.9 หลักสูตรสะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจในการออกแบบการจัดประสบการณ์ที่
เหมาะสม

4.10 หลักสูตรสนองความต้องการทางการศึกษาของประชากรและชุมชน

4.11 ประสบการณ์การเรียนรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4.12 ความต้องการจากภายนอกถูกนำมาปรับเข้าในกระบวนการของหลักสูตร
อย่างสมดุล

4.13 หลักสูตรโดยรวมมีความลึกซึ้งในทุกองค์ประกอบ

4.14 กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการวางแผนหลักสูตรประกอบด้วยผู้ที่ควรจะมี
ส่วนเกี่ยวข้อง

4.15 หลักสูตรได้รวบรวมความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าผสมผสานไว้ด้วย

4.16 แต่ละส่วนของหลักสูตรได้มีการอธิบายไว้ชัดเจนพอที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้
เข้าใจได้

4.17 หลักสูตรมีการวางแผนการประเมินหลักสูตรไว้แล้วทุกขั้นตอน

4.18 หลักสูตรได้วางแผนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาของสถาบันการศึกษา
ชุมชน และศูนย์สื่อการศึกษาไว้อย่างเต็มที่

4.19 หลักสูตรคำนึงถึงการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในสถานการณ์อื่น ๆ
นอกเหนือจากในสถาบันการศึกษา

4.20 หลักสูตรมีความยืดหยุ่นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีสอน และ
เปิดโอกาสให้ผู้สอน และผู้เรียนตัดสินใจเลือก

ในการตรวจสอบหลักสูตรกับเกณฑ์ที่แสดงความเป็นหลักสูตรที่ดีนี้ ผู้ตรวจนำ
เกณฑ์มาเทียบกับหลักสูตร และตรวจทีละเกณฑ์ ในเกณฑ์แต่ละข้ออาจมีประเด็นที่ต้องตรวจสอบ
มากกว่า 1 ประเด็น ผู้ตรวจต้องตรวจทีละประเด็นจนครบ นอกจากนี้ผู้ตรวจควรประกอบด้วยคณะ
บุคคลที่ร่วมกันพิจารณา

5. การตรวจสอบโดยใช้เทคนิคปุยของส์ (The Puissance Analysis Technique)
ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมองค์ประกอบ 3 ส่วนของหลักสูตร คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน รวบรวมรายละเอียดทั้งหมด
ของแต่ละส่วน

ขั้นที่ 2 ใช้ตารางวิเคราะห์ของปุยของส์ (The Puissance Analysis matrix)
โดยยึดการเรียนรู้ของกานเย่ (Gagne) ที่ว่าความรู้ที่ครูให้แก่ผู้เรียนนี้มีหลายแบบหลายลักษณะ
ด้วยกัน ซึ่งกานเย่ได้อธิบายไว้ 6 แบบ ดังนี้ (นิรมล ศตวุฒิ. 2554 : 94)

1) ความรู้แบบลูกโซ่ ความรู้แบบนี้จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้และสามารถทำ
อะไรเป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องไปได้

2) ความรู้แบบเชื่อมโยงโดยใช้คำพูด ความรู้แบบนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้ลำดับ
ขั้นตอนและอธิบายเชื่อมโยงด้วยคำพูดได้

3) ความรู้แบบผสมผสาน ทำให้ผู้เรียนสามารถผสมผสานสิ่งที่เคยเรียนมาได้

4) ความรู้แบบแนวคิด ผู้เรียนที่ได้รับความรู้แบบนี้ จะเข้าใจในสิ่งที่เรียนดี
พอที่จะเห็นและสามารถชี้หัวใจสำคัญของเรื่องที่เรียนได้ถูกต้อง

5) ความรู้แบบหลักการ ผู้เรียนที่ได้รับความรู้ขั้นนี้จะสามารถผสมผสาน
แนวคิดหลาย ๆ แนวคิดเข้าด้วยกันทำให้เกิดเป็นหลักการใหม่ได้

6) ความรู้แบบแก้ปัญหา ผู้เรียนที่ได้รับความรู้ขั้นนี้จะสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรด้วยเทคนิคปุยของสนี้เป็นวิธีที่ตรวจสอบหลักสูตรโดยรวม ๆ ด้วยวิธีการเดียวกันนี้ผู้ตรวจสอบอาจจะแยกตรวจสอบองค์ประกอบทีละอย่างของหลักสูตรทีละอย่าง อย่างไรก็ตามผู้ตรวจควรประกอบด้วยคณะบุคคลร่วมกันพิจารณา

6. การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการตรวจสอบวิธีนี้จะต้องส่งเอกสารหลักสูตรที่ร่างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมขึ้น หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญทุกคนมาประชุมพร้อมกันและให้ข้อเสนอแนะ

7. การตรวจสอบโดยคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการที่จะทำการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรจะมาร่วมประชุมและพิจารณาเอกสารหลักสูตรร่วมกัน และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมขึ้น คณะกรรมการควรประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย เช่น นักวิชาการด้านหลักสูตร นักวิชาการแต่ละสาขาวิชา ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม สิ่งแวดล้อม การปกครอง เศรษฐกิจ เป็นต้น

8. การตรวจสอบโดยการทดลอง ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรด้วยวิธีนี้เป็น การนำหลักสูตรที่ร่างเสร็จแล้วไปทดลองใช้จัดการเรียนการสอนในสภาพการณ์จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากประชากรที่เป็นผู้ที่จะเรียนในหลักสูตรนี้ต่อไป แล้วมีการประเมินหลักสูตรและติดตามผล เพื่อนำผลการทดลองมาปรับปรุงหลักสูตรที่จะใช้จริงต่อไป

2. แผนการจัดการเรียนรู้

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขึ้น สำหรับใช้จัดการเรียนรู้ เรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

2.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นผลของการเตรียมการอย่างเป็นระเบียบแบบแผนจากการนำหลักสูตรสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นนวัตกรรมทางการเรียนรู้ที่สำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

วรารพร ระงับทุกข์ (2542 : 1) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมวิชาการ (2545 : 73) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า คือ ผลของการเตรียมการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และกระบวนการเรียนรู้ มาเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน

ชัยฤทธิ ศิลาเดช (2545 : 1) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นแผนการสอนหรือบันทึกการสอนที่ผู้สอนทำอยู่เดิม แต่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด โดยให้ผู้เรียนค้นหาและค้นพบคำตอบ และทำงานเป็นกระบวนการสำเร็จด้วยตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคลภายใต้คำแนะนำและการดูแลของครู

บุรชัย ศิริมหาสาร (2545 : 2) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดการเรียนรู้หรือเตรียมการสอนล่วงหน้าก่อนที่จะทำการสอน แล้วจัดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ใครก็ตามที่จะทำการสอนในวิชานั้น ๆ สามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545 : 409) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) เป็นวัสดุหลักสูตรที่ควรพัฒนามาจากหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดการสอนบรรลุเป้าประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนโครงร่าง หรือพิมพ์เขียวที่กล่าวถึงประสบการณ์การเรียนรู้ตามหัวข้อการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดผลที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ส่วนแผนการเรียนรู้จะแสดงการจัดการเรียนรู้ตามบทเรียน และประสบการณ์การเรียนรู้เป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามกำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 58) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากการศึกษาความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ พอสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารที่บันทึกการวางแผนหรือเตรียมการล่วงหน้าสำหรับจะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดแนวทางไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอน มีระบบระเบียบแบบแผน และเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2545 : 2) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้หลายประการ ดังนี้

- 1) เป็นการวางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะทำให้มีทิศทาง การเรียนที่ชัดเจนและส่งผลดีต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี
- 2) ช่วยให้ครูเลือกเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การวัดผลประเมินผลตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้และสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร
- 3) ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสะดวกสบายและดำเนินการไปได้ อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีความสะดวกต่อผู้ที่มาสอนแทน กรณีที่ครูประจำรายวิชาไม่สามารถมาดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เองได้ นอกจากนั้นยังใช้เป็นหลักฐานแสดงการเรียนรู้เชิงประจักษ์ หากมีข้อบกพร่องสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ง่าย
- 4) เป็นเอกสารหลักฐานสำคัญในการแสดงความชำนาญการหรือความเชี่ยวชาญของครู ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นผลงานวิชาการ หรือหลักฐานอ้างอิง เพื่อให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะ หรือส่งผลงานเข้าประกวดเป็นครูดีเด่น ครูแกนนำ ครูแห่งชาติ หรือใช้เป็นหลักฐานแสดงเป็นผลงานเพื่อการประเมินพิจารณาความดีความชอบ

เอกรินทร์ สิมหาศาล (2545 : 409) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า การวางแผนจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่า ในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละชั่วโมงผู้สอน ควรจะสอนรายวิชาใด ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ครอบคลุมเรื่องราวอะไรบ้าง รวมทั้งการสำรวจสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และสามารถทำการประเมินผล ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย

จากความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญในฐานะที่เป็นแผนการดำเนินงานสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดไว้ชัดเจนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีการกำหนดเนื้อหา วิธีการสอน กรอบการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ระบุสื่อการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล จึงกล่าวได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนผู้นำทางที่ช่วยให้ครูมองเห็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2.3 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

รุจิรี ภู่อาระ (2545 : 10) กล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีว่า จะต้องตอบคำถามดังต่อไปนี้ได้

- 1) จะให้ผู้เรียนมีสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง

2) จะเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง จึงจะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3) ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรม ตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงผู้เรียนจัดทำเอง

4) จะใช้สื่อ อุปกรณ์อะไรจึงช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

5) จะรู้ได้อย่างไรว่าผู้เรียนเกิดคุณสมบัติตามที่คาดหวังไว้

สุวิทย์ มูลคำและคณะ (2549 : 55 - 56) ได้กล่าวถึงลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีรายละเอียดชัดเจนถึงกิจกรรมนักเรียน บทบาทของครู การใช้สื่อการวัดผล จนผู้อ่านมองเห็นภาพพฤติกรรมจริง ๆ ในห้องเรียนได้สมบูรณ์ จึงถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีและไม่จำเป็นต้องทำบันทึกการสอนอีกก็ได้ เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนใช้แทนบันทึกการสอนได้ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมดำเนินไปตามความมุ่งหมาย

2) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จ ด้วยตนเองโดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบ มาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง

4) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีความชัดเจนทั้งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการวัดผลประเมินผล ซึ่งกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยตนเองให้มากที่สุด ซึ่งอาจจะให้ปฏิบัติในรูปแบบของแบบฝึกทักษะ เพื่อให้ได้รับความรู้ตามเนื้อหาด้วยวิธีการที่หลากหลายทำให้เกิดทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีครูคอยตรวจสอบและให้คำแนะนำ ซึ่งกิจกรรมที่ดำเนินการในแผนการจัดการเรียนรู้จะต้องมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.4 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 213-216) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังต่อไปนี้

1) ส่วนนำ ซึ่งมีรายละเอียดที่ต้องนำเสนอ ได้แก่ รายวิชา / กลุ่ม ชั้น ชื่อ
หน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวนเวลาที่สอน

- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 3) สารการเรียนรู้
- 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้
- 5) การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้
- 6) แหล่งการเรียนรู้
- 7) บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

รูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีรูปแบบตายตัว ขึ้นอยู่กับ
หน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งจะกำหนด อย่างไรก็ตามลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้จะคล้ายคลึงกัน ซึ่งพอสรุปได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) แบบเรียงหัวข้อ รูปแบบนี้จะเรียงตามลำดับก่อนหลังโดยไม่ต้องติดตาราง
รูปแบบนี้ให้ความสะดวกในการเขียน เพราะไม่ต้องติดตาราง แต่มีส่วนเสียคือยากต่อการดูให้สัมพันธ์
กันในแต่ละหัวข้อ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างรูปแบบการสอนแบบเรียงหัวข้อ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยที่.....
หน่วยย่อยที่.....ชั้น.....
เรื่อง.....เวลาเรียน.....คาบ

1. สารสำคัญ
2. จุดประสงค์
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผล
6. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม หรือภาคผนวก

2) แบบกึ่งตาราง รูปแบบนี้จะเขียนเป็นช่อง ๆ ตามหัวข้อที่กำหนด แม้ว่าต้อง
ใช้เวลาในการติดตารางแต่ก็สะดวกต่อการอ่าน ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน
ดังตัวอย่าง (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540 : 206)

ตัวอย่างรูปแบบแผนการสอนแบบกิ่งตาราง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชา.....ชั้น.....

หน่วยที่.....เรื่อง.....เวลา.....คาบ.....

วันที่.....

สาระสำคัญ.....

จุดประสงค์ปลายทาง 1. ....

2. ....

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	เนื้อ เรื่อง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	สื่อการเรียนรู้ การสอน	การวัดและ ประเมินผล	หมายเหตุ
		1. ขั้นนำ			
		2. ขั้นสอน			
		3. ขั้นสรุป			
		4. ขั้นวัดผล			

พจนานุกรมศัพท์ชีว

3) แบบตาราง รูปแบบนี้จะเขียนเป็นช่องๆ คล้ายแบบกึ่งตาราง โดยนำหัวข้อสาระสำคัญมาไว้ในตารางด้วย ดังตัวอย่างตาราง (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540 : 221-223)

ตัวอย่าง
แผนการสอนวิชา.....ชั้น.....เวลา.....คาบหน่วย.....

สาระสำคัญ	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การวัดและประเมินผล
		1. ช้่นนำ			
		2. ช้่นสอน			
		3. ช้่นสรุป			

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หัวข้อ แผนการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ หลักฐานการเรียนรู้/ภาระงาน แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ความเห็นของผู้บริหาร บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และ ภาคผนวก

2.5 ขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 204-221) ได้เสนอขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ได้

- 1) วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อประโยชน์ในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ และรายละเอียดของแต่ละหัวข้อของแผนการจัดการเรียนรู้
- 2) วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา เพื่อนำมาเขียน จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ เจตคติ และ ค่านิยม
- 3) วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้อง กับนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน
- 4) วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้) โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
- 5) วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 6) วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แผนการสอนที่ดีเป็นแผนการสอนที่ให้แนวทางการสอน แก่ผู้สอนอย่างชัดเจนทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ การสอน และการวัดผลประเมินผล โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรม ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา และให้เกิดทักษะกระบวนการสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้

กล่าวโดยสรุปในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น มีการพัฒนาคู่มือการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยอาศัยการศึกษาและเทียบเคียงสาระความรู้จากการพัฒนา หลักสูตร การพัฒนาหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ซึ่งในกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้นมีการกำหนดบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนแต่ละชั้นอย่างชัดเจน

การจัดการเรียนแบบคละชั้น

1. ความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดการเรียนแบบคละชั้น

เมื่อปี ค.ศ. 1909 มาเรีย มอนเตสซอรี (Maria Montessori) เป็นสุภาพสตรีชาวอิตาลี คนแรกที่เขียนเรื่องราวของการสอนเด็กอายุ 3-7 ขวบ ด้วยวิธีการสอนเฉพาะบุคคล การสอนนี้เปิด โอกาสให้เด็กอายุน้อยกว่าเรียนรู้จากเด็กที่มีอายุมากกว่าทำให้อีกไม่กี่ปีต่อมาวิธีการสอนของมอนเตสซ อรีกลายเป็นวิธีที่นิยมแพร่หลายไปทั่วยุโรปและสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1916 จึงมีโรงเรียนที่ทำ การสอนแบบมอนเตสซอรีเกิดขึ้นประมาณ 200 โรงเรียนในสหรัฐอเมริกา โรงเรียนเหล่านี้เป็น

ศูนย์กลางการสอนนักเรียนตามอัตราความสามารถของเด็กแต่ละคน ต่อมาความสนใจในการสอนแบบมอนเตสซอริลดความนิยมลงและระบบการสอนแบบแบ่งชั้นได้รับความนิยมมากกว่า จนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นักการศึกษาชาวอังกฤษได้ปรับเปลี่ยนการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มอายุ และนักเรียนเหล่านี้เรียนกับครูคนเดิมเป็นเวลา 3 ปี เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้ระยะต่อมาระบบการสอนคณะชั้นจึงกลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้งในสหรัฐอเมริกา ดังนั้นในระยะนี้โรงเรียนทั้งหลายจึงรวมเด็กหลายอายุหลายความสามารถไว้ด้วยกัน แต่มีผลกระทบต่อครูคือ ครูต่างมีความกังวลและความคับข้องใจเพราะครูส่วนมากไม่เคยได้รับการฝึกฝนให้เข้าใจถึงวิธีการสอนคณะชั้นมาก่อน ดังนั้นนักการศึกษาในขณะนั้นจึงหันมาใช้ระบบการสอนแบบแบ่งชั้นตามเดิม (กึ่งเพชร ส่งเสริม. 2552 : 123-124)

ขณะที่นักศึกษายังคงหาวิธีที่ดีการจัดการระบบการศึกษาแบบแบ่งระดับชั้น ได้มีการเคลื่อนไหว เกิดขึ้นกับครูกลุ่มหนึ่งซึ่งสร้างห้องเรียนแบบคณะชั้นขึ้น จนในไม่ช้าเริ่มขยายวงกว้างขึ้นไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและรัฐ นักการศึกษาบางท่านอธิบายไว้ว่าการศึกษาแบบคณะชั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดที่เกิดขึ้นในช่วง 140 ปีที่ผ่านมา ต่อมาในปี 1990 กฎหมายปฏิรูปการศึกษาในรัฐเคนตักกี สหรัฐอเมริกาได้ส่งผลต่อการจัดการเรียนแบบคณะชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมด และขยายอิทธิพลไปสู่รัฐอื่น ๆ เช่น เพนซิลวาเนีย จอร์เจีย เทกซัส แคลิฟอร์เนีย และเทนเนสซี จากการรายงานของสภาการศึกษาแห่งชาติ ปี 1994 ได้อธิบายไว้ว่านักเรียนชาวอเมริกันต้องมีเวลาเรียนรู้มากกว่านี้การเรียนวันละ 6 ชั่วโมง ปีละ 180 วัน นั้นเป็นการศึกษาในอดีต แต่ในปัจจุบันทั้งครูและผู้เรียนต่างต้องการเวลามากขึ้นไม่ใช่เพื่อเรียนสิ่งเดิมแต่ใช้เวลาเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ สิ่งที่แตกต่างกันและดีกว่าเดิมที่นำไปสู่การเรียนรู้ คือ การไม่กำหนดเวลาสำหรับการเรียนรู้ สภาการศึกษาแนะนำว่าการจัดกลุ่มผู้เรียนด้วยอายุกลายเป็นสิ่งล้าสมัย ดังนั้นนักการศึกษาจึงกลับมาสนใจการสอนคณะชั้นด้วยความเชื่อที่ว่า การสอนโดยแบบแบ่งระดับชั้นนั้นไม่สามารถทำให้ผู้เรียนค้นพบสิ่งที่ตนเองต้องการและช่วยให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการได้เรียนเท่าที่ควร (Grant ; et al. 1996 : 7)

ระบบการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในระยะต่อมาได้เกิดการตื่นตัวให้มีการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคน (Education For All) เนื่องจากมีการประชุมระดับโลกขึ้น โดยองค์การยูเนสโกให้การสนับสนุนทำให้มีคำแถลงการณ์และประกาศที่นานาประเทศร่วมลงนามจึงเกิดแรงผลักดันแนวคิดการจัดการเรียนรวมขึ้น ปรากฏว่าปัจจุบันมีนักเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายเข้ามาสู่ระบบโรงเรียนมากขึ้น ทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อย เด็กในชั้นเรียนหนึ่ง ๆ มีความแตกต่างกันทั้งความสามารถ พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งการสอนคณะชั้นมีความเหมาะสมและมีประโยชน์ต่อการสอนเด็กที่มีความสามารถและอายุแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนารูปแบบการสอนอีกลักษณะ คือ

การเรียนรู้แบบคละชั้น การจัดการเรียนการสอนแบบนี้เป็นการสอนที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ในชั้นเดียวกันกับเพื่อนได้ อย่างมีประสิทธิภาพแม้ว่าจะมีความสามารถแตกต่างกัน (Stainback, S. & Stainback, W. 1996 : 125-127)

สรุปได้ว่าก่อนที่จะมีการเรียนรู้แบบคละชั้น มีการจัดการเรียนการสอนแบบแบ่งชั้น ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมเนื่องจากจัดง่ายและสะดวก แต่การจัดการเรียนการสอนแบบแบ่งชั้นมีข้อจำกัดในเรื่องการสอนเป็นระดับเดียวกัน จัดระดับความยากของเนื้อหาเป็นระดับเดียวกัน มีการประเมินผลการเรียนรู้ แบบเดียวกัน และสื่ออุปกรณ์เหมือนกัน ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่หลากหลายในชั้นเรียนได้ การจัดการศึกษาแบบคละชั้นจึงได้นำกลับมาใช้ในระบบการจัดการศึกษาอีกครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถและอายุ มาเรียนด้วยกัน เป็นการขยายขอบเขตการศึกษาเพื่อตอบสนองทั้งความสามารถและอายุของผู้เรียน ที่แตกต่างกันให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพ นอกจากนี้ในระยะต่อมามีการจัดประชุมระดับโลก ขึ้นทำให้มีคำแถลงการณ์และประกาศสำคัญหลายฉบับทำให้เกิดการเคลื่อนไหวต่อการจัดการศึกษา สำหรับเด็กทุกคน ซึ่งมีทั้งการจัดในรูปแบบการสอนคละชั้นและการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียน คละชั้นเป็นรูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถที่หลากหลายของผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ไปตามศักยภาพของตนเอง

2. ความหมายของการจัดการเรียนแบบคละชั้น

การจัดการเรียนแบบคละชั้น (Multi-Grade Education) เป็นการจัดการเรียนการสอน ให้กับนักเรียนที่มีระดับชั้น อายุ และความสามารถแตกต่างกันมาเรียนด้วยกัน ซึ่งเป็นวิธีการจัดการ เรียนที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความหลากหลายของนักเรียน สำหรับความหมายการจัดการ เรียนแบบคละชั้นนั้น มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Stuart (2006 : 22) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนแบบคละชั้นว่า หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยรวมเอาเด็กทุกคนมาเรียนด้วยกัน ซึ่งในชั้นเรียนนักเรียนจะมีความสามารถทางวิชาการ ช่วงอายุ และความสนใจที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนจะสอนตามความสามารถที่หลากหลายของผู้เรียนด้วยการออกแบบการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก การทำกิจกรรมที่มีความหมาย มีความสอดคล้องกับชีวิตจริงและการให้ความช่วยเหลือสนับสนุน นักเรียนที่เรียนอ่อนได้รับการช่วยเหลือและการยอมรับจากเพื่อนและครู

Ishwar (2007 : 1) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนแบบคละชั้นว่า หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ครูใช้การผสมผสานความสามารถและทักษะที่หลากหลายของนักเรียน ภายใต้อัตลักษณ์เดียวกัน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปรับเพื่อใช้กับเด็กแต่ละคนใน บทเรียนเดียวกัน

Cupp ; et al (2013 : Online) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นว่า หมายถึง การจัดชั้นเรียนที่มีนักเรียนหลายระดับชั้นและหลายระดับอายุมาเป็นสมาชิกห้องเดียวกันเป็นเวลาหลายปี เนื่องจากอายุของนักเรียนกว้างขึ้นทำให้ครูสามารถจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างยืดหยุ่นตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจ เมื่อเรียนอยู่ห้องเดียวกันเป็นเวลานาน ทำให้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันทั้งนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

Pardini (2013 : Online) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นว่า หมายถึง การพัฒนาห้องเรียนขึ้นมาเพื่อให้นักเรียนที่มีระดับชั้นและอายุต่างกันเข้ามาเรียนในห้องเดียวกัน โดยตระหนักทั้งประโยชน์ทางวิชาการและสังคม การจัดชั้นเรียนแบบนี้เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้เวลาเรียนมากกว่าหนึ่งปีกับครูหนึ่งคน ห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นการรวมนักเรียนที่มีช่วงอายุ 2-3 ปีให้เรียนด้วยกัน

Peterson (2014 : Online) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นว่า หมายถึง การจัดระบบการศึกษาสำหรับเด็กทุกคน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรวมโดยแท้จริง เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกันและหลากหลายมาเรียนรวมกัน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามระดับความสามารถของตนเอง จึงถือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่การเรียนรวม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 4) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นว่า การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และมีความสามารถที่ต่างกัน นำมาจัดการเรียนรู้พร้อมกันเป็นชั้นเดียว โดยมีลักษณะการจัดกิจกรรมที่ครูคนเดียวสามารถจัดกิจกรรมสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย

กิ่งเพชร ส่งเสริม (2552 : 128) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นว่า การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น เป็นการจัดการเรียนรวมรูปแบบหนึ่งที่ในห้องเรียนมีทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไปที่มีอายุและประสบการณ์ต่างกัน 2-3 ปี มาเรียนด้วยกันกับครูคนเดียว นักเรียนมีความหลากหลายทางประสบการณ์ ความสนใจ วุฒิภาวะ ความต้องการ ความสามารถและภาวะทางเศรษฐกิจ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในห้องเรียนปกติ โดยครูเป็นผู้ปรับหลักสูตรและวิธีสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีทักษะและความสามารถแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่มีมากกว่าหนึ่งกลุ่มอายุที่มาเรียนอยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน ซึ่งผู้เรียนเหล่านั้นมีประสบการณ์ ความสนใจ วุฒิภาวะ ความต้องการ และความสามารถที่แตกต่างกัน โดยครูผู้สอนจะต้องปรับหลักสูตร

และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับหลากหลายของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตาม ศักยภาพของแต่ละคน

3. ลักษณะของการจัดการเรียนแบบคละชั้น

สำนักการศึกษาและเยาวชนแห่งมานิโตบา ประเทศแคนาดา (Manitoba Education and Youth, 2003 : 3) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นไว้ดังนี้

3.1 สังคมแห่งการเรียนรู้

การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดห้องเรียนแบบคละชั้นจากนักเรียนที่มีความหลากหลายทั้งอายุ ความสามารถและลีลาในการเรียนรู้ ทำให้เกิดสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการร่วมกันเรียนรู้ ความหลากหลายทำให้เกิดความคล้ายคลึงกับสังคม การดำเนินชีวิต ซึ่งถือเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้มีทั้งนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยสังคมแห่งการเรียนรู้มีความเชื่อพื้นฐาน ดังนี้

- 1) นักเรียนทุกคนมีความสามารถเท่าเทียมกันในห้องเรียนแบบคละชั้นนั้น ค่านิยมของนักเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุหรือขั้นพัฒนาการ แต่ในสังคมแห่งการเรียนรู้จะเคารพในความแตกต่างแต่เท่าเทียมกัน ซึ่งทำให้นักเรียนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอภิปรายและตัดสินใจ
- 2) นักเรียนแต่ละคนมีศักยภาพในการเพิ่มพูนความรู้ในห้องเรียน สังคมแห่งการเรียนรู้ได้รับการยกย่องว่าช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของนักเรียนและปรับความแตกต่างหรือความหลากหลายของนักเรียนได้
- 3) นักเรียนทุกคนมีบทบาทในการเรียนรู้ของผู้อื่น ในสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสังคมที่นักเรียนให้กำลังใจซึ่งกันและกันและแบ่งปันความรับผิดชอบร่วมกัน

3.2 ความเป็นตัวของตัวเอง

ผู้ที่มีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคละชั้นทุกฝ่ายมีบทบาทและความรับผิดชอบต่อการสนับสนุนให้สังคมแห่งการเรียนรู้บรรลุเป้าหมาย สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการช่วยให้สมาชิกในห้องเรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง ในห้องเรียนแบบคละชั้นนี้นักเรียนเป็นผู้เรียนด้วยการลงมือกระทำ ทำให้เขาเกิดการพัฒนาไปสู่การเป็นตัวของตัวเอง ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่านักเรียนจะต้องทำงานเงียบ ๆ ตามลำพัง แต่หมายถึงนักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaborations) และประเมินตนเอง (Self-assessment) ได้เหมาะสม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) การทำงานร่วมกับผู้อื่น นักเรียนที่มีความเป็นตัวของตัวเองไม่ใช่ไม่ทำงานโดดเดี่ยว แต่เป็นนักเรียนที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ ในห้องเรียนแบบคละชั้นนั้นเป็นสถานที่ที่นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อเรียนรู้

ซึ่งการทำงานร่วมกับผู้อื่นจึงเป็นกุญแจสำคัญต่อการเรียนรู้ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้นนักเรียนจะใช้ภาษาและการพูดในการโต้ตอบ เสนอความคิดเห็นกับผู้อื่นได้อย่างกว้างขวางในห้องเรียนแบบคละชั้น โดยนักเรียนอาจทำงานทั้งกับกลุ่มเพื่อนที่อายุเท่ากันหรืออายุมากกว่าหรืออายุน้อยกว่าก็ได้ ในการจัดกลุ่มแบบคละอายุและคละระดับชั้นจะทำให้นักเรียนแต่ละคนมีความรับผิดชอบต่อการช่วยเหลือและการมีส่วนร่วมตามระดับชั้นพัฒนาการของนักเรียน การจัดกลุ่มทำงานร่วมกันเป็นหน่วยสังคมพื้นฐานที่จะทำให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะพัฒนาความไว้วางใจและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกันในโครงการระยะยาวและต่อเนื่อง รับผิดชอบต่อ ชั้นเรียน เช่น การทำความสะอาด การดูแลต้นไม้ การจัดห้องสมุดในชั้นเรียน เป็นต้น การจัดกลุ่มเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Groups) เป็นการเอื้ออำนวยต่อการทำงานร่วมกันและการเป็นตัวของตัวเองในสังคมแห่งการเรียนรู้

2) การประเมินตนเอง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญต่อการเรียนรู้แบบเป็นของตัวเอง เพราะนักเรียนได้รับการสอนให้เป็นผู้เรียนรู้ด้วยตัวเอง ดังนั้นการประเมินตนเองจึงดีกว่าที่จะให้คนอื่นเป็นผู้ประเมิน นักเรียนจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อเขาได้แสดงบทบาทในทิศทางการเรียนรู้ของเขาเองหรือเมื่อเขาได้เป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นในห้องเรียน นักเรียนจะเป็นผู้ตัดสินใจและทำตามความสนใจของเขาเองด้วยความกระตือรือร้น

การประเมินตนเองไม่ได้จำกัดเฉพาะการทำแบบสอบถามประเมิน ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ แต่สามารถเชื่อมโยงไปใช้ในห้องเรียนระหว่างกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ การประชุมสัมมนาแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการและการประเมินเพื่อสะท้อนความคิดเห็น (Reflection) และการทำงานอย่างมีคุณภาพ เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้น นักเรียนที่ได้รับการฝึกให้ประเมินตนเองอย่างสมบูรณ์แล้วจะเข้าใจว่าการทำงานอย่างมีคุณภาพมีลักษณะอย่างไร นักเรียนจะสะท้อนการทำงานของตนเองและการทำงานกับเพื่อนที่ได้ฝึกและพัฒนาทักษะการประเมินตนเอง นักเรียนต้องการคำแนะนำในการเขียนเรียงความอย่างมีคุณภาพ

3.3 บทบาทของครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้น

บทบาทของครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นนั้น ครูควรปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้การเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้นประสบความสำเร็จ บทบาทของครูมีรายละเอียด ดังนี้

1) ครูต้องมีความเชื่อว่านักเรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง จุดศูนย์กลางในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง คือ การที่ครูเชื่อว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และเชื่อมั่นว่าจะทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ครูแสดงความเชื่อได้โดยการแสดง ดังนี้

(1) ทำให้นักเรียนกลับมามีความรับผิดชอบด้วยการถามว่า "นักเรียนค้นพบอะไร" หรือ "นักเรียนต้องทำอะไรต่อไป" มากกว่าการชมเชยเมื่อตอบคำถามถูก

(2) จัดวิธีการให้เหมาะสมกับลีลาการเรียนรู้ และตระหนักว่าผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรจะมีหลายแบบ พร้อมทั้งเชิญชวนนักเรียนให้เลือกวิธีการเรียนรู้และกำหนดขั้นตอนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

(3) เชื่อว่านักเรียนมีแรงจูงใจภายในมากกว่าต้องการรางวัล ดังนั้นครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจึงเป็นผู้มองเห็นและเคารพในความเป็นตัวของตัวของนักเรียน และเชื่อในบทบาทของแต่ละบุคคลในสังคมแห่งการเรียนรู้

2) บทบาทของตัวแบบ ผู้เรียนต้องการตัวแบบที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ดังนั้นครูจึงควรเป็นบุคคลที่ช่างสังเกต มีความอยากรู้อยากเห็น กำหนดเป้าหมายและสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน แนะนำนักเรียนให้เป็นตัวแบบที่มีความสามารถ สอนนักเรียนให้รู้ว่าการทำงานให้มีคุณภาพควรทำอย่างไร ซึ่งในการช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถด้วยตัวเองนั้น ครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจะเป็นกระจกสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3) การอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้อย่างอิสระ ครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจะใช้บทบาทความเป็นผู้นำของตนเองมาสนับสนุนนักเรียนให้มีความรับผิดชอบและเรียนรู้ได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นวิธีที่ครูแนะนำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนอย่างอิสระ ผู้เรียนที่มีความเป็นอิสระไม่เพียงแต่มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวแบบที่ดีและแนะนำคนอื่นในชุมชนแห่งการเรียนรู้นี้ได้ ผู้เรียนจะรู้ระดับความก้าวหน้า วิชาการ อุปกรณ์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมแห่งการเรียนรู้ตามเป้าหมายของการเรียนรู้ของตนเอง ครูจึงกลายเป็นผู้ทำงานใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือนักเรียนกลุ่มเล็ก

4) การสนับสนุนให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจะสนับสนุนนักเรียนทั้งชั้นและรายบุคคลให้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ เช่น สังคม ทักษะ กระบวนการเรียนรู้และเนื้อหา เป็นต้น ครูจะแบ่งปันความคิดร่วมกับนักเรียนเพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self - Directed Learning) ดังนี้

4.1) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งชั้น ได้แก่ นักเรียนทำงานร่วมกันตั้งแต่เปิดภาคเรียน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจว่านักเรียนต้องการทำอะไรบ้างที่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันในสังคมแห่งการเรียนรู้ การสนับสนุนในขั้นตอนนี้จะช่วยให้นักเรียนตัดสินใจได้ว่าจะใช้การสอนวิธีใดช่วยในการเรียนรู้

4.2) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้รายบุคคล การเรียนรู้ที่ดีที่สุดเกิดขึ้นเมื่อเป้าหมายของการเรียนรู้ในชั้นสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้รายบุคคล โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น การอ่าน การเขียนใบงาน บันทึกเหตุการณ์และแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

5) การอำนวยความสะดวกในการประชุม ครูประชุมร่วมกับนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ครูรู้จักนักเรียนดีขึ้น ดังนี้

(1) ประชุมแบบไม่เป็นทางการ การเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคละชั้นส่วนมากเกิดจากการสนทนาระหว่างนักเรียนด้วยกันและระหว่างนักเรียนกับครู จึงนับว่าเป็นการประชุมแบบที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างการเรียนโดยที่การสนทนานั้นครูจะเฝ้าดูและฟังเพื่อจะรู้ว่านักเรียนมีความก้าวหน้าหรือไม่และต้องการอะไร

(2) การประชุมแบบเป็นทางการ ครูอาจใช้เวลาประมาณ 10-20 นาทีในการประชุมนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 2-3 คน โดยมีจุดประสงค์เพื่อพิจารณาเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนสะท้อนความก้าวหน้าของนักเรียนและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน

(3) การประชุมนักเรียน การประชุมนักเรียนห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นการทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกและสาธิตการเรียนรู้และความก้าวหน้าของนักเรียนหรือเป็นการประชุมเพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้กับผู้ปกครองนักเรียน

6) การจัดการด้านเวลา การเคลื่อนที่และเนื้อที่ ครูควรมีทักษะในการจัดการเวลา ดังนี้

(1) การจัดการด้านงานประจำ ภาระงานและวิธีการเรียนรู้ นักเรียนเป็นผู้ใช้เวลาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้นครูจึงเป็นผู้รับผิดชอบต่อการจัดการด้านงานประจำ ภาระงานและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย

(2) ตารางเวลา นักเรียนต้องการที่จะรู้ว่าในแต่ละวันและแต่ละสัปดาห์จะทำอะไร ดังนั้นการที่นักเรียนรู้ตารางเวลาจะทำให้รู้สึกสบายใจ และรู้บทบาทของตนเองในสังคมแห่งการเรียนรู้ หากเป็นไปได้ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนตารางเวลาด้วย ซึ่งครูอาจจะต้องดำเนินการดังนี้

(2.1) เขียนตารางเวลาลงบนกระดาษแผ่นใหญ่

(2.2) ทำการประชุมเชิงปฏิบัติการและสำรวจหัวข้อในกลุ่มสาระ

การเรียนรู้

(2.3) ใช้ตารางเวลาเป็นโครงสร้างพื้นฐานการกำหนดการสอนในแต่ละวัน

แต่ละวัน

(2.4) จัดเวลาประมาณ 10-15 นาที สำหรับการสะท้อนปัญหา

(3) เวลาการประชุมนักเรียนทั้งชั้น การเรียนรู้ของนักเรียนทั้งชั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสังคมการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นเวลาที่ใช้ในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การวางแผนทำงานร่วมกัน สะท้อนปัญหา และการอภิปราย จะช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าความคิดเห็นของพวกเขา มีคุณค่า

(4) มีทางเลือกสำหรับนักเรียน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความต้องการระยะเวลาในการทำงานให้เสร็จแตกต่างกัน ดังนั้นครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจึงควรจัดทางเลือกหลายทางให้นักเรียนสามารถใช้ได้หลากหลาย เช่น นักเรียนที่เรียนช้าอาจต้องการเวลาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ครูสามารถจัดมุมการเรียนรู้ขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักเรียน ได้แก่ มุมคณิตศาสตร์ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด มุมวิทยาศาสตร์เพื่อบันทึกการสังเกตสิ่งที่พบและทดลอง มุมหนังสือในชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า มุมคอมพิวเตอร์สำหรับการค้นคว้าหรือนำเสนอข้อมูล มุมศิลปะสำหรับเพิ่มประสบการณ์ด้านศิลปะต่าง ๆ มุมออกกำลังกายสำหรับการมีสุขภาพที่แข็งแรง

(5) การจัดชั้นเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อนักเรียน เพราะจะช่วยในการอำนวยความสะดวกในการพัฒนาสังคมของผู้เรียน โดยการจัดเนื้อที่สำหรับนักเรียนทั้งชั้น กลุ่มเล็กและทำงานคนเดียว สิ่งแวดล้อมทางกายภาพทำให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ง่ายขึ้น การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของห้องเรียนแบบคละชั้นจะต้องมีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

(5.1) โต๊ะที่สามารถเคลื่อนที่ได้โดยง่ายตามการจัดกลุ่มลักษณะต่างๆ

(5.2) ทำให้มีเนื้อที่ว่างถ้าเป็นการเรียนทั้งชั้นหรือประชุมนักเรียนทั้งชั้น ซึ่งการทำเนื้อที่ว่างมาก ๆ เป็นการช่วยให้นักเรียนบางคนที่ชอบทำงานกับพื้นสามารถทำงานได้สะดวกยิ่งขึ้น

(5.3) มีอุปกรณ์ในแต่ละมุมทำงาน เช่น ดินสอ ยางลบ กรรไกร ปากกาเน้นข้อความ

(5.4) การจัดชั้นวางหรือเก็บสื่อการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์สำหรับงานศิลปะคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์พลศึกษา

(5.5) มีชั้นสำหรับเก็บวารสาร คอมพิวเตอร์ และแฟ้มสะสมผลงาน

(5.6) ชั้นวางหนังสือที่ใช้ในการสอน แบบฝึกและเอกสารงานวิจัย

(5.7) ห้องสมุดในชั้นเรียนเป็นที่เก็บหนังสือประเภทต่าง ๆ สำหรับฝึกการอ่านให้นักเรียน

(5.8) จัดที่ว่างสำหรับการทำงานเป็นรายบุคคลไว้ 2-3 ที่

(5.9) ป้ายสนเทศ เพื่อติดข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงผลงานของนักเรียน สรุปได้ว่าการวางแผนการใช้เวลา การเคลื่อนที่และเนื้อที่ที่มีความจำเป็นต่อการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น เพื่อจะช่วยให้การจัดกิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและนักเรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

3.4 การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้น

การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้นมีความแตกต่างกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบแบ่งชั้นบางประการดังนี้

1) การวางแผนการสอน ครูในห้องเรียนแบบคละชั้นสามารถสอนนักเรียนด้วยการสอนวิธีต่าง ๆ ที่สามารถปรับให้เข้ากับระดับการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน นอกจากนี้วิธีการประเมินผลต้องมีการปรับตามไปด้วย การสอนบนความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียนจะทำให้ครูทราบความสามารถและความต้องการตามพัฒนาการของนักเรียน ครูสามารถปรับการสอนตามความสนใจและลีลาการเรียนรู้การรับรู้ของนักเรียนด้วยการวางแผนการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งจะใช้วิธีให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางและให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการจึงจะถือว่าการวางแผนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย

2) ความต้องการที่หลากหลาย การวางแผนการสอนแบบต่าง ๆ มีความจำเป็นสำหรับห้องเรียนแบบคละชั้น งานที่สำคัญของครูคือการวางแผนการสอนที่จะนำไปใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการแตกต่างกันและการบริหารจัดการหลักสูตร ดังนั้นครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจึงควรเน้นไปที่ผลลัพธ์จากระดับกลาง ๆ เป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การประเมินเป็นระยะ (Formative Assessment) และวางแผนสำหรับความแตกต่างของนักเรียน ซึ่งขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการวางแผนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความแตกต่างกันนั้นคือ การตัดสินใจว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรและกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ไว้อย่างไร นักเรียนบางคนอาจต้องการให้สอนและได้รับคำชี้แนะมากกว่าคนอื่น เพื่อให้ตนเองบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ แต่นักเรียนบางคนอาจเรียนได้เร็ว ดังนั้นนักเรียนเหล่านี้สามารถประสบความสำเร็จได้ในระดับที่แตกต่างกัน

3.5 การพิจารณาการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แตกต่าง

การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้น ผู้สอนจะต้องมีการวางแผนการสอนนักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน สิ่งที่ครูควรพิจารณามีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) งานและความคาดหวังต่อการเรียนรู้ที่แตกต่าง เนื่องจากผู้เรียนมีช่วงการเรียนรู้กว้าง ดังนั้นงานที่ให้นักเรียนทำจึงควรเป็นแบบปลายเปิดและมีความคาดหวังแบบต่อเนื่อง ครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นควรปฏิบัติ ดังนี้

- (1) สังเกตว่าผู้เรียนแต่ละคนสามารถทำอะไรได้บ้าง เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้และการสอน
- (2) วางแผนงานสำหรับนักเรียนเป็นแบบปลายเปิด ซึ่งสามารถตอบสนององขั้นพัฒนาการที่แตกต่างกันของนักเรียน
- (3) ต้องใช้เวลาอย่างยืดหยุ่น
- (4) สอนทักษะเป้าหมายเพื่อให้บรรลุความคาดหวัง

(5) ใช้นักเรียนเป็นเกณฑ์ในการประเมินการเรียนรู้ โดยไม่เปรียบเทียบกับผู้อื่น

(6) วางแผนการประเมินแบบปากเปล่า เมื่อนักเรียนไม่สามารถเขียนได้ การประเมินผลการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคละชั้น งานของครูจะต้องอิงกับนักเรียนระดับกลาง ๆ เป็นเกณฑ์เพื่อนำนักเรียนไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น การประเมินผลการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ สามารถประเมินได้ 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 การประเมินรายบุคคล นักเรียนที่มีความสามารถในระดับต่างกันอาจได้รับการประเมินเพื่อให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้เหมือนกันในระดับความเข้มแตกต่างกัน เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อาจถูกประเมินด้วยการถามให้หาสาเหตุและผลของการตั้งสมมติฐานทางวิทยาศาสตร์โดยอาศัยการชี้แนะจากครู ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการคาดหวังว่าการทำงานต้องเสร็จสมบูรณ์โดยครูไม่ต้องชี้แนะ

ลักษณะที่ 2 การประเมินตามความคาดหวัง นักเรียนที่เรียนระดับต่างกันสามารถเรียนรู้ในขณะเรียนเหมือนกัน ควรมีเกณฑ์การประเมินแตกต่างกัน เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องการเกณฑ์ในการบอกหน้าที่ (Function) อย่างเดียว แต่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ต้องการเกณฑ์ 2 อย่าง คือ เกณฑ์ด้านการบอกหน้าที่และด้านสุนทรียภาพด้วย ดังนั้นในห้องเรียนแบบคละชั้น ครูจะต้องสังเกตดูว่านักเรียนทำงานร่วมกันโดยมีการพัฒนาต่างกัน และมีความเหมาะสมกับระดับความคาดหวังหรือไม่ อย่างไร

2) ความแตกต่างในด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ในห้องเรียนแบบคละชั้นครูจะต้องให้ความสนใจต่อสื่อ วัสดุอุปกรณ์อย่างมาก เนื่องจากมีความจำเป็นต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ทั้งสื่อที่เป็นสิ่งของและหนังสือต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

(1) การจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับมุมการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของนักเรียนแต่ละคนอาจจะมีกระดานที่มีที่หนีบกระดาษ (Clipboard) เพื่อใช้การเรียนรู้ การปฏิบัติงาน และเก็บเอกสารเพื่อการทำงานกลุ่มและควรมีอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น ดินสอ ปากกา ยางลบ ปากกาเน้นข้อความ เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ ควรจัดหาให้จ่ายต่อการใช้งาน

(2) วัสดุอุปกรณ์สำหรับวิชาคณิตศาสตร์และการสำรวจวิชาวิทยาศาสตร์ ควรมีทั้งอุปกรณ์ที่เป็นของจริง เช่น กระดุม กุญแจ เปลือกหอย ถั่ว ก้อนหิน รังนก เมล็ดข้าว ถั่ว งา เล็ก ๆ สำหรับใส่ของ เป็นต้น และวัสดุอุปกรณ์ที่ปรับเปลี่ยนแบบเพื่อใช้ในการสอน ซึ่งการใช้วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนจะทำให้เด็กมีความเข้าใจสมมติฐานทางคณิตศาสตร์และค้นพบแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ได้

(3) วัสดุอุปกรณ์สำหรับงานศิลปะ ควรจัดเตรียมไว้ให้พร้อมสำหรับนักเรียนที่มีลีลาในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันและต้องการการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันด้วย

(4) การจัดหนังสือและตำราในห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพราะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการอ่าน การเขียน และการสืบค้นข้อมูล ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ไปใช้ในการอ่านออกเสียง การแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และการอ่านเป็นรายบุคคล เมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือด้านการอ่าน นักเรียนอาจรวมกลุ่มกันเรียนรู้ด้วยการอ่านออกเสียงให้กันฟัง หากมีวัตถุประสงค์เพื่อการสืบค้น นักเรียนอาจเลือกหนังสืออ่านและแสดงความคิดเห็นให้เพื่อนฟังว่าอ่านแล้วได้ข้อมูลหรือเนื้อหาสาระอะไรบ้างหรืออาจให้เพื่อนถามตอบก็ได้ ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญ ดังนั้นการจัดหนังสือและตำราจึงมีประโยชน์ต่อการสอนเป็นอย่างมาก

3) การบริหารจัดการสำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่าง วิธีการที่ครูใช้ในการบริหารจัดการห้องเรียนแบบคละชั้นสามารถทำได้ด้วยการปรับเข้ากับความแตกต่างของระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งวิธีการบริหารจัดการมีรายละเอียด ดังนี้

(1) มุมการเรียนรู้ (Learning Centers) มุมการเรียนรู้มีความจำเป็นเนื่องจากนักเรียนต้องการสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องลงมือกระทำและงานปลายเปิดหรือการสำรวจตามระดับพัฒนาการ ซึ่งมุมการเรียนรู้จะทำให้เกิดผลลัพธ์ตามหลักสูตรและสะท้อนความสามารถทางพหุปัญญา

(2) การจัดกลุ่มผู้เรียน (Groupings) การจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นการจัดเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในห้องเรียนแบบคละชั้น ได้แก่

(2.1) การจัดกลุ่มแบบยืดหยุ่น (Flexible Groups) จุดมุ่งหมายของการจัดกลุ่มแบบนี้คือเพื่อให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมตามความต้องการและความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามกิจกรรมการเรียนรู้และการสอนในแต่ละวัน การจัดกลุ่มแบบยืดหยุ่นอาจจัดได้ตามระดับขั้นพัฒนาการหรือข้ามขั้นพัฒนาการก็ได้หรือตามแต่นักเรียนจะเลือก

(2.2) การจัดกลุ่มแบบร่วมมือ (Cooperative Groups) วัตถุประสงค์หลักของการจัดกลุ่มแบบร่วมมือในห้องเรียนแบบคละชั้น คือ เพื่อพัฒนาการร่วมกันและทำงานในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เป็นสังคมเล็กๆ ซึ่งต้องใช้เวลาในการจัดกลุ่มที่มีความหลากหลายให้พัฒนาไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน การจัดกลุ่มแบบร่วมมืออาจต้องให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นภาคเรียน ซึ่งเป็นการให้โอกาสที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้อย่างอิสระ โดยที่ครูจะใช้เวลามากขึ้นในการทำงานร่วมกับกลุ่มเหล่านี้ เนื่องจากขั้นพัฒนาการของผู้เรียนกว้างขึ้นในห้องเรียนแบบคละชั้น ดังนั้นการมอบหมายบทบาทในกลุ่มจึงมีความสำคัญเพื่อไม่ให้นักเรียนที่อายุน้อยถูกข่มเหงจากนักเรียนที่มีอายุมากกว่า การมอบหมายบทบาทขึ้นอยู่กับทักษะของนักเรียน เช่น เป็นผู้อ่าน ผู้บันทึก ผู้รายงาน หรือผู้ช่วยเหลือ และสลับเปลี่ยนหมุนเวียนบทบาทกันไป การจัดกลุ่มแบบร่วมมืออาจจัดโดยข้ามระดับขั้น

พัฒนาการได้ด้วยการเลือกนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางสังคมและวิชาการที่จะช่วยสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

4. ข้อดีของการจัดการเรียนแบบคละชั้น

การจัดการเรียนแบบคละชั้นเป็นการจัดการศึกษาให้ได้กหลายช่วงอายุได้เรียนด้วยกัน ซึ่งเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ขึ้นในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง (Bingham. 1995 : 12-16) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ประโยชน์ต่อผู้เรียน

การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นจัดขึ้นเพื่อตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียน ซึ่งมีผู้เรียนหลายระดับชั้นและอายุต่างกัน ทำให้ช่วงของการเรียนรู้ ชั้นพัฒนาการ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ประสบการณ์ที่กว้างขึ้น ดังนั้นในห้องเรียนจึงไม่ใช่ห้องเรียนที่มีลักษณะเดียวเพื่อตอบสนองได้ลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะ การจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ดังนี้

1) การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นตระหนักและให้ความสำคัญต่อชั้นพัฒนา การและระดับการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน เน้นความสำคัญไปที่การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ตลอดหลักสูตร การแข่งขันมีน้อยเพราะนักเรียนจะตระหนักและยอมรับในความแตกต่างทางการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล นักเรียนจะเรียนรู้ที่จะกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การประเมินและสะท้อน การเรียนรู้ของตนเอง

2) การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับความรู้ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่อายุมากกว่าและน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริงที่คนอยู่ร่วมกัน โดยไม่ได้แบ่งอายุ ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมในห้องเรียนแบบคละชั้นจึงสะท้อนความหลากหลายของสถานการณ์ทางสังคม นักเรียนที่อายุน้อยกว่าจะเรียนรู้ความรู้ที่กว้างขวางขึ้น เรียนรู้ทักษะ และพฤติกรรมจากตัวแบบที่อายุมากกว่า ส่วนนักเรียนที่อายุมากกว่าจะพัฒนาความสามารถในด้านบทบาทความเป็นผู้นำและพูดอธิบายความหมายได้ชัดเจนเมื่อร่วมเรียนรู้กับนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนจะมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียนที่อายุน้อยกว่า ซึ่งแต่เดิมนักเรียนกลุ่มนี้ต้องเรียนอย่างโดดเดี่ยว

3) การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นจะช่วยให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เพราะนักเรียนไม่ได้ต้องการใช้เวลาเพื่อพัฒนาทักษะที่เขามีอยู่แล้วหรือนักเรียนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษายังมีโอกาสที่จะสัมฤทธิ์ผลในปีต่อมา ในห้องเรียนแบบคละชั้นนั้นนักเรียนทุกคนต่างได้รับการคาดหวังที่จะบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้และเวลาอาจเปลี่ยนแปลงไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล

4) การจัดห้องเรียนคละชั้นจะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครูพัฒนาไปด้วยดี เนื่องจากนักเรียนไม่ต้องกังวลว่าเมื่อเปลี่ยนชั้นแล้วจะได้ไปอยู่กับครูคนใดเพราะนักเรียนจะได้อยู่กับครูคนเดียวมากกว่าหนึ่งปี

4.2 ประโยชน์ต่อครู

การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นการสอนนักเรียนที่มีระดับพัฒนาการและความสามารถแตกต่างกัน โดยที่ครูได้สอนนักเรียนกลุ่มเดียวกันเป็นเวลานาน จึงทำให้การสอนในห้องเรียนแบบคละชั้นมีประโยชน์ต่อครู ดังนี้

1) ครูมีเวลามากกว่าในการพัฒนาความเข้าใจของนักเรียน ครูแต่ละคนมีความต้องการเวลาเป็นระยะเวลาหนึ่งปีหรือมากกว่าและสามารถวางแผนการสอนนักเรียนตามระดับพัฒนาการ ในขณะที่ครูในห้องเรียนแบบแบ่งระดับชั้นเพิ่งจะรู้จักนักเรียนดีขึ้นในช่วงท้ายของปีการศึกษา แต่ครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นครูจะมีความเข้าใจนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างดีทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความสนใจและลีลาการเรียนรู้

2) ในการวางแผนการเรียนรู้เป็นเวลาสองปีหรือมากกว่าทำให้ครูมีโอกาสในการใช้หลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นมากกว่า การเขียนโครงการจะเป็นไปตามความสนใจของนักเรียนและเหตุการณ์ทางสังคมในขณะนั้น

3) ครูสามารถพัฒนาผู้ปกครองให้เป็นอาสาสมัครที่ทำงานร่วมกับครูจากการทำงานกับนักเรียนและผู้ปกครองเป็นระยะเวลานานๆ ปี ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกมั่นใจเพราะรู้จักกับครูมากขึ้น ดังนั้นในห้องเรียนแบบคละชั้นครูจึงมีโอกาสดำเนินการร่วมกับครอบครัวของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

4.3 ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมักมีความพึงพอใจต่อสังคมแห่งการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคละชั้นที่ช่วยพัฒนาทักษะ วุฒิภาวะทางอารมณ์และการเป็นตัวของตัวเอง การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นมีประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ดังนี้

1) ผู้ปกครองมีโอกาสที่จะพัฒนาความรู้สึกไว้วางใจครู ครูกับผู้ปกครองใช้เวลาทำงานร่วมกันแก้ปัญหา ความสัมพันธ์ที่ระหว่างครูและผู้ปกครองจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

2) เนื่องจากจัดห้องเรียนแบบคละชั้นทำให้เกิดการจัดกลุ่มครอบครัวขึ้น กล่าวคือ นักเรียนที่เป็นญาติพี่น้องกันมักจัดเข้าห้องเรียนเดียวกันหรือจัดเข้ากลุ่มเดียวกัน ซึ่งทำให้ผู้ปกครองสามารถสอดส่องดูแลลูกหลานในชั้นเรียนได้ง่ายขึ้นในฐานะเป็นอาสาสมัครทำงานร่วมกับโรงเรียน

3) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่ลูกหลานมีความกดดันน้อยที่ไม่ต้องปรับตัวกับครูคนใหม่และชั้นเรียนใหม่ในปีการศึกษาต่อไปเหมือนการจัดห้องเรียนแบบแบ่งระดับชั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการจัดการเรียนแบบคละชั้นมีประโยชน์ต่อทั้งนักเรียน ครู และ ผู้ปกครอง อย่างไรก็ตามการนำมาใช้ควรปรับให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนแต่ละแห่ง ด้วย

5. การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบคละชั้น

การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเป็นการจัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความ หลากหลายของนักเรียนที่เรียนรวมกัน วิธีการจัดการกิจกรรมที่สามารถนำมาใช้ได้ คือ การเรียนแบบ ร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Tutoring) และการเรียน แบบนำตนเอง (Self - Directed Learning) แต่ละวิธีมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 การเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยสมาชิกกลุ่มมี ความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม เป็นการฝึกให้ นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถ แตกต่างกันร่วมกลุ่มกันทำงานตามที่ตกลงกัน เมื่อเด็กทำงานเสร็จจะได้รับรางวัลตามผลงานที่ แสดงออก เป็นการฝึกให้เด็กร่วมมือกันเรียนแทนที่จะแข่งขันกันเพื่อความเป็นเลิศ (ผดุง อารยะ วิทยุ. 2542 : 69)

การเรียนรู้แบบร่วมมือยังเป็นวิธีการที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง เท่านั้น แต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่มด้วย (อุไรวรรณ พรน้อย. 2545 : 4)

1) องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือไม่ได้หมายความว่า มีการจัดให้ผู้เรียนเข้ากลุ่ม แล้วให้งานและบอกให้ผู้เรียนช่วยกันทำงานเท่านั้น การเรียนรู้จะเป็นแบบร่วมมือได้ต้องมี องค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการ ดังนี้ (ทิตนา แคมมณี. 2551 : 99-101)

(1) การพึ่งและการเกื้อกูลกัน กลุ่มการเรียนแบบร่วมมือ จะต้องมีความตระหนักว่าสมาชิกทุกคนมีความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ขณะเดียวกันสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของบุคคลและกลุ่มเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ดังนั้นแต่ละคนต้องรับผิดชอบต่อบทบาท หน้าที่ของตน ขณะเดียวกันก็ต้องช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วยเพื่อประโยชน์ร่วมกัน การจัดกลุ่ม

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันทำได้หลายทาง เช่น การให้ผู้เรียนมีเป้าหมายเดียวกันหรือให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกัน

(2) การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในทางที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มจะห่วงใย ไว้วางใจ ส่งเสริมและช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

(3) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ และพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถไม่มีใครที่จะได้รับประโยชน์โดยไม่ทำหน้าที่ของตนเอง ดังนั้นกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม วิธีการที่สามารถส่งเสริมให้ทุกคนได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่หลายวิธี เช่น การจัดกลุ่มให้เล็ก เพื่อจะได้เอาใจใส่กันและกันได้อย่างทั่วถึง การทดสอบเป็นรายบุคคล การสุ่มเรียกชื่อให้รายงาน ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในกลุ่ม การจัดให้กลุ่มมีผู้สังเกตการณ์ การให้ผู้เรียนสอนกันและกัน เป็นต้น

(4) การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงาน กลุ่มย่อย การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญ ๆ หลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสารและทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับและไว้วางใจกันและกัน ซึ่งควรสอนและฝึกให้แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ดำเนินการไปได้

(5) การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อนช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานกลุ่มเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มและผลงานของกลุ่ม การวิเคราะห์การเรียนรู้อาจทำได้โดยครูหรือผู้เรียนทั้งสองฝ่าย การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มนี้เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งใจทำงานเพราะรู้ว่าจะได้รับข้อมูลย้อนกลับและช่วยฝึกทักษะการรู้คิดคือสามารถที่จะประเมินการคิดและพฤติกรรมของตนที่ได้ทำไป

2) ขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ

สำหรับขั้นตอนในการเรียนแบบร่วมมือ ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 71 - 73) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งมีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้

- (1) กำหนดจุดมุ่งหมาย ครูเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายให้นักเรียนทำตาม ซึ่งจุดมุ่งหมายควรชัดเจน แน่นอน และเหมาะสมกับเวลาที่ให้นักเรียนทำงานหรือมอบหมายงานให้ โดยนักเรียนต้องกำหนดจุดมุ่งหมายโดยละเอียดเอง
- (2) กำหนดระยะเวลา แจ้งให้นักเรียนทราบว่าจะงานกลุ่มที่มอบหมายให้จะต้องทำให้เสร็จภายในเวลาเท่าใด เช่น ภายใน 1 ชั่วโมง 2 ชั่วโมง 2 วัน หรือ 1 สัปดาห์ เป็นต้น
- (3) การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ครูควรจัดเตรียมข้อมูลอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้ให้พร้อม ซึ่งหากเป็นงานที่ต้องทำให้เสร็จภายในชั่วโมงเรียน วัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ ต้องพร้อมอยู่ในห้องเรียน หากครูกำหนดให้งานเสร็จภายใน 1 สัปดาห์ ครูอาจบอกแหล่งความรู้ให้กับนักเรียน
- (4) จัดกลุ่มนักเรียน ครูทำหน้าที่จัดนักเรียนเข้ากลุ่ม ซึ่งตามปกติแล้วไม่เกินกลุ่มละ 5 คน โดยประมาณ การจัดกลุ่มควรเป็นกลุ่มหลากหลาย ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถหลายระดับมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในกลุ่มเดียวกัน มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน และมีผลการเรียนที่แตกต่างกัน เป็นต้น
- (5) กำหนดบทบาทหน้าที่ ครูจะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มว่าจะให้นักเรียนทำอะไรบ้าง มีความรับผิดชอบอย่างน้อยเพียงใด เช่น ให้สมาชิกคนแรกของกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้จัดการกลุ่ม คนที่ 2 เป็นบรรณาธิการ มีหน้าที่ตรวจสอบแก้ไขงานที่สมาชิกในกลุ่มเขียนและส่งมาให้สมาชิก คนที่ 3 ทำหน้าที่วาดภาพประกอบ คนที่ 4 ค้นคว้าจากเอกสาร เป็นต้น หรืออาจจะมอบหมายงานในลักษณะอื่น ดังนั้นทุกคนจึงมีขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันไป
- (6) กำหนดเกณฑ์ของความสำเร็จ ครูจะต้องแจ้งให้นักเรียนทราบว่าผลงานที่จะให้ส่งครูเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาในการทำงานคืออะไร เช่น รายงาน สมุดภาพ วิดีทัศน์หรืองานในลักษณะอื่น ซึ่งนักเรียนอาจเลือกตัดสินใจเองหลังจากปรึกษาหารือกันในกลุ่มแล้ว ครูอาจแจ้งให้เด็กทราบด้วยว่างานที่มีคุณภาพควรมีสมบัติอย่างไร
- (7) สอนทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน ครูจะต้องกำชับนักเรียนว่าการเรียนแบบร่วมมือเป็นการทำงานร่วมกันไม่ใช่ทำคนเดียว นักเรียนจึงควรฝึกทักษะหลายอย่างในการทำงานร่วมกัน เช่น การรับฟังความเห็นของผู้อื่น รู้จักแสดงออกซึ่งความคิดเห็น ไม่ผูกขาดในการพูดหรือการทำงาน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่สร้างความขัดแย้งในกลุ่ม แต่ให้มีการคัดค้านได้อย่างมีเหตุผล ยอมรับมติสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่ม ไม่เอาแต่ใจตัว รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ร่วมกันแก้ปัญหา เป็นต้น

(8) ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ครูควรแจ้งให้นักเรียนทราบว่าเมื่อทุกคนทราบบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนแล้ว ในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้งนักเรียนจะต้องทำอะไรเป็นลำดับแรก ลำดับที่สอง หรือลำดับที่สาม แล้วนำผลงานที่แต่ละคนทำได้มารวมกลุ่มอย่างไร

(9) ลงมือปฏิบัติงาน เมื่อนักเรียนเข้าใจทุกอย่างดีแล้วทุกคนลงมือทำงานได้ ในขณะที่นักเรียนร่วมกิจกรรมกลุ่มครูควรสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการปรับตัวของเด็ก เมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นต้น

(10) เสนอผลงาน สมาชิกในกลุ่มจะต้องนำผลงานมาเสนอหน้าชั้นซึ่งอาจเป็นการรายงานปากเปล่า สมุดภาพ วิดีทัศน์ จัดนิทรรศการ จัดทำโครงการ สาธิตหรือการนำเสนอในลักษณะอื่น หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้นำเสนอ เลขานุการกลุ่มเป็นผู้นำเสนอ หรือสมาชิกทุกคนร่วมกันนำเสนอ เป็นต้น

(11) การประเมินผล เมื่องานสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว ครูมีหน้าที่ประเมินผล ซึ่งอาจเป็นการให้คะแนนหรือให้เกรดก็ได้ ครูควรกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนด้วย เช่น ให้คะแนนรายงานเป็นกลุ่มร้อยละ 40 รายงานปากเปลาร้อยละ 10 การมีส่วนร่วมในกลุ่มร้อยละ 20 และสอบข้อเขียนอีกร้อยละ 20 เป็นต้น การจัดการเรียนแบบร่วมมือ ครูอาจจะดำเนินการไม่ครบตามขั้นตอนทั้ง 11 ขั้นก็ได้ ครูควรประยุกต์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงขั้นตอนต่าง ๆ ไปใช้ตามความเหมาะสม

3) วิธีการเรียนแบบร่วมมือ

วิธีการเรียนแบบร่วมมือที่นิยมใช้กันมี 9 เทคนิค ดังนี้

(1) เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (Team-Games-Tournament หรือ TGT) มีการจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4 คน ระดับความสามารถต่างกัน (Heterogeneous Teams) คือ นักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน โดยครูกำหนดบทเรียนและการทำงานของกลุ่มไว้แล้ว ครูทำการสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้น แล้วให้กลุ่มทำงานตามกำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำเสนอครู แล้วมีการจัดกลุ่มใหม่เป็นกลุ่มแข่งขันที่มีความสามารถเท่า ๆ กัน (Heterogeneous Tournament Teams) มาแข่งขันกันตอบปัญหา ซึ่งจะมีการจัดกลุ่มใหม่ทุกสัปดาห์ โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล คะแนนของกลุ่มจะได้จากคะแนนของสมาชิกที่เข้าแข่งขันร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ รวมกันแล้วจัดให้มีการใช้รางวัลกับกลุ่มที่ได้คะแนนสูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(2) เทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (Students Team Achievement Divisions หรือ STAD) มีการจัดกลุ่มแบบ TGT และไม่มีการแข่งขันโดยให้นักเรียน

ทุกคนต่างคนต่างทำข้อสอบ แล้วนำคะแนนพัฒนาการ (คะแนนที่ดีกว่าในการสอบครั้งก่อน) ของแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่มและมีการให้รางวัล

(3) เทคนิคการจัดกลุ่มแบบช่วยรายบุคคล (Teams Assisted Individualization หรือ TAI) เทคนิคนี้เหมาะกับวิชาคณิตศาสตร์ใช้สำหรับระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 วิธีนี้สมาชิกกลุ่มมี 4 คน มีระดับความรู้ต่างกัน วิธีที่สอนจะแตกต่างกัน เด็กกลับไปยังกลุ่มของตนเองและต่างคนต่างทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนทำข้อสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน มีการใช้รางวัลกลุ่มที่ทำคะแนนได้ดี กว่าเดิม

(4) เทคนิคโปรแกรมการร่วมมือในการอ่านและเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition หรือ CIRC) เทคนิคนี้ใช้สำหรับวิชาอ่าน เขียน และทักษะอื่น ๆ ทางภาษา สมาชิกในกลุ่มมี 4 คน มีพื้นความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คน ซึ่งก็มีพื้นความรู้เท่ากัน เช่นเดียวกัน แต่ต่างระดับความรู้อีก 2 คนแรก ครูจะเรียกคู่ที่มีความรู้เท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอนแล้วให้กลับเข้ากลุ่ม จากนั้นเรียกคู่ต่อไปจากทุกกลุ่มมาสอน คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบของสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล

(5) เทคนิคการต่อภาพ (Jigsaw) เทคนิคนี้ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 สมาชิกในกลุ่มมี 6 คน มีความรู้ต่างระดับกัน สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกันสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ ในหัวข้อที่ต่างกันออกไปแล้วทุกคนกลับมากลุ่มของตนและสอนเพื่อนในสิ่งที่ตนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ การประเมินผลเป็นรายบุคคลแล้วรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

(6) เทคนิคการต่อภาพ 2 (Jigsaw II) เทคนิคนี้มีสมาชิกในกลุ่ม 4-5 คน นักเรียนทุกคนเรียนบทเดียวกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้ความสนใจหัวข้อย่อยในบทเรียนต่างกัน ใครที่สนใจหัวข้อเดียวกันจะไปประชุมกันค้นคว้าและอภิปรายแล้วกลับมาที่กลุ่มเดิมของตนเพื่อสอนเพื่อนในเรื่องที่ตนเองไปประชุมกับสมาชิกกลุ่มอื่นมา ผลการทดสอบของแต่ละคนเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ทำคะแนนรวมได้ดีกว่าครั้งก่อน (คิดคะแนนเหมือน STAD) จะได้รับรางวัล ซึ่งขั้นตอนการเรียนมีดังนี้

(6.1) ครูแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม

(6.2) จัดกลุ่มนักเรียน โดยให้มีความสามารถละกันในกลุ่ม ซึ่งจัดเป็นกลุ่มบ้าน (Home Group) สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ตนได้รับมอบหมายเท่านั้น โดยใช้เวลาตามที่ครูกำหนด

(6.3) นักเรียนที่อ่านหัวข้อย่อยเดียวกันมานั่งด้วยกัน เพื่อทำการซักถามและทำกิจกรรม ซึ่งเรียกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) สมาชิกทุก ๆ คนร่วมมือกันอภิปรายหรือทำงานอย่างเท่าเทียมกันโดยใช้เวลาตามที่ครูกำหนด

(6.4) นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับมายังกลุ่มบ้าน (Home Group) ของตนเอง จากนั้นผลัดเปลี่ยนกันอธิบายให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง เริ่มจากหัวข้อย่อย 1,2,3 และ 4

(6.5) ทำการทดสอบหัวข้อย่อย 1-4 กับนักเรียนทั้งห้อง คະแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มรวมเป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับการตีประกาศ

(7) เทคนิคการตรวจสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation) เทคนิคนี้มีสมาชิกในกลุ่มมี 2-6 คน ซึ่งรูปแบบนี้เป็นเทคนิคที่ซับซ้อน โดยแต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่ต้องการศึกษาค้นคว้า สมาชิกในกลุ่มแบ่งงานกันทั้งกลุ่ม มีการวางแผนการดำเนินงานตามแผนการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานที่ทำ การนำเสนอผลหรือรายงานต่อหน้าชั้น การให้รางวัลหรือคะแนนจะเป็นกลุ่ม

(8) เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together) วิธีนี้สมาชิกในกลุ่มมี 4-5 คน ระดับความรู้ความสามารถต่างกัน ใช้สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2-6 โดยครูทำการสอนทั้งชั้น เด็กแต่ละกลุ่มทำงานตามที่ครูมอบหมาย คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากผลงานของกลุ่ม

(9) เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกลุ่ม (Co-op-Co-op) ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ นักเรียนช่วยกันอภิปรายรายหัวข้อที่จะศึกษา แบ่งหัวข้อใหญ่เป็นหัวข้อย่อยแล้วจัดนักเรียนเข้ากลุ่มตามความสามารถที่แตกต่างกัน กลุ่มเลือกหัวข้อที่จะศึกษาตามความสนใจของกลุ่ม กลุ่มแบ่งหัวข้อย่อยเป็นหัวข้อเล็ก ๆ เพื่อนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเลือกไปศึกษา และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนภายในกลุ่ม แล้วนักเรียนศึกษาเรื่องที่ตนเลือกและนำเสนอต่อกลุ่ม กลุ่มรวบรวมหัวข้อต่าง ๆ จากนักเรียนทุกคนภายในกลุ่มแล้วกลุ่มรายงานผลงานต่อชั้นและมีการประเมินผลงานของกลุ่ม

เทคนิคทั้ง 9 เทคนิคดังกล่าวข้างต้น ส่วนมากจะใช้ตลอดคาบเรียนหรือตลอดกิจกรรมการเรียนในแต่ละคาบเรียน การเรียนแบบร่วมมือประเภทนี้เรียกว่าการเรียนแบบร่วมมือแบบเป็นทางการ (Formal Cooperative Learning) แต่ยังมีเทคนิคอื่น ๆ อีกจำนวนมากที่ไม่จำเป็นต้องใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบ อาจใช้ในขั้นนำหรือสอดแทรกในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งก็ได้ หรือใช้ในขั้นสรุปหรือขั้นทบทวนหรือขั้นวัดผลการเรียน การเรียนแบบร่วมมือประเภทนี้เรียกว่า การเรียนแบบร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ (Informal Cooperative Learning)

5.2 การเรียนแบบเพื่อนช่วยสอน

การเรียนแบบเพื่อนช่วยสอน หมายถึง การใช้เพื่อนที่เก่งกว่าสอนเพื่อนที่อ่อนกว่าเป็นวิธีการที่เป็นประโยชน์แก่ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะได้ฝึกทักษะความรู้ทำให้มีโอกาส

จำเนื้อหาได้แม่นยำยิ่งขึ้น ส่วนผู้เรียนก็มีทักษะและความรู้เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันดีขึ้น ทำให้เด็กที่เรียนอ่อนมีทักษะในการสมาคมกับเพื่อนดีขึ้นอีกด้วย

1) หลักการในการเรียนแบบเพื่อนช่วยสอน

การใช้วิธีการแบบเพื่อนช่วยสอนจะมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ควรดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (1) เพื่อนผู้สอนจะต้องมีทักษะที่จำเป็น เช่น ความเข้าใจจุดประสงค์ของการสอน จำแนกได้ว่าคำตอบที่ผิดและคำตอบที่ถูกต่างกันอย่างไร รู้จักให้แรงเสริมแก่เพื่อนผู้เรียน รู้จักบันทึกความก้าวหน้าในการเรียนของเพื่อนผู้เรียนและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนผู้เรียน
  - (2) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลทั้งสองช่วยกันบรรลุเป้าหมายในการเรียน
  - (3) ครูเป็นผู้กำหนดขั้นตอนในการสอนให้ชัดเจนและให้เพื่อนผู้เรียนดำเนินการตามขั้นตอนเหล่านั้น
  - (4) สอนทีละขั้นหรือทีละแนวคิด จนกว่าเพื่อนผู้เรียนเข้าใจดีแล้วจึงสอนขั้นต่อไป
  - (5) ฝึกให้เพื่อนผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมการแสดงออกของเพื่อนผู้เรียนด้วยว่าพฤติกรรมใดแสดงว่าเพื่อนผู้เรียนไม่เข้าใจ ทั้งนี้จะได้แก้ไขให้ถูกต้อง
  - (6) เพื่อนผู้สอนควรบันทึกความก้าวหน้าในการเรียนของเพื่อนผู้เรียนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้
  - (7) ครูผู้ดูแลรับผิดชอบจะต้องติดตามผลการสอนของเพื่อนผู้สอนและการเรียนของเพื่อนผู้เรียนด้วยว่าดำเนินการไปในลักษณะใด มีปัญหาหรือไม่
  - (8) ครูให้แรงเสริมทั้งแก่เพื่อนผู้สอนและเพื่อนผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
  - (9) ช่วงเวลาในการให้เพื่อนช่วยสอน ไม่ควรกินเวลานานเกินไป
- ระยะเวลาที่มีประสิทธิภาพในการให้เพื่อนช่วยสอนในระดับชั้นประถมศึกษาอยู่ระหว่าง 15-30 นาที
- (10) เพื่อนผู้สอนมีการยกตัวอย่างประกอบการสอน จึงจะช่วยให้เพื่อนผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

2) ขั้นตอนการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

จินดา อยู่เป็นสุข (2545 : 9-15) ได้กำหนดขั้นตอนการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนไว้ดังนี้

- (1) ชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน ซึ่งจะแตกต่างไปจากการเรียนปกติที่นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีครูผู้สอนเพียงคนเดียว ส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนจะเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 3-5 คน โดยให้นักเรียนสอนกันเอง ส่วนครู ผู้สอนจะอยู่ในชั้นเรียนคอยดูแลช่วยเหลือ ช่วยชี้แนะ และช่วยแก้ปัญหา

บทบาทของครู คือ เป็นผู้จัดสถานการณ์ของการเรียนการสอน โดยการแนะนำ ชักถามปัญหา วินิจฉัยปัญหา ตลอดจนกระตุ้นให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือจากเพื่อนนักเรียน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ให้พร้อม บทบาทของนักเรียนผู้ทำหน้าที่สอนเพื่อนซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4-5 คน ซึ่งทำการสอนเพื่อนทั้งในและนอกเวลาเรียน ถ้าบทเรียนใดมีปัญหาให้ขอคำแนะนำจากครูผู้สอนได้ ตลอดเวลาทั้งในและนอกเวลาเรียน ส่วนบทบาทของนักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้เรียนคือให้ความร่วมมือในการปรึกษาหารือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ บทบาทของนักเรียนทุกคนที่เหมือนกัน คือ การศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเองจากเอกสารประกอบการสอนให้มากที่สุด

(2) แจ้งเพื่อให้นักเรียนทราบวิธีสอนโดยเพื่อนนักเรียน ซึ่งจะมีจุดเด่นและจุดด้อยกว่าการสอนโดยครู กล่าวคือ จุดเด่นของการสอนโดยเพื่อนนักเรียนมีประการ ได้แก่ นักเรียนอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน ภาษาที่นักเรียนใช้สื่อสารกันนั้นจะสื่อความเข้าใจได้ดีกว่าครู และนักเรียนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันจึงกล้าต่อการซักถามเรื่องที่ไม่เข้าใจ ซึ่งครูจะอยู่ในชั้นเรียนด้วยเพื่อช่วยเหลือดูแลและช่วยแก้ปัญหา เมื่อนักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้

(3) การแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่ม 3-4 คน แบบคละความสามารถ โดยให้นักเรียนเสนอชื่อเพื่อนนักเรียนที่ทำหน้าที่สอนเพื่อนให้มีจำนวนเท่ากับจำนวนกลุ่มและนักเรียนที่ถูกเสนอชื่อเต็มใจที่จะทำหน้าที่สอนเพื่อน ต่อจากนั้นให้นักเรียนที่เหลือสมัครเข้ากลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้เรียน

(4) ดำเนินการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน มีขั้นตอนดังนี้

(4.1) ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทักทาย พูดคุยซักถามปัญหา และทบทวนความรู้ที่เรียนมาก่อน เพื่อเชื่อมโยงมาสู่ความรู้ใหม่

(4.2) นักเรียนนั่งด้วยกันเป็นกลุ่มโดยให้แต่ละกลุ่มศึกษาและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามเอกสารประกอบการสอน โดยนักเรียนอาจจะศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ถ้านักเรียนบางคนไม่เข้าใจครูจะใช้การถามตอบกระตุ้นแนะแนวทาง หรือให้ศึกษาเรียนรู้ด้วยกันจากเพื่อนภายในกลุ่ม ซึ่งนักเรียนเก่งเป็นหัวหน้ากลุ่มคอยให้ความช่วยเหลือ

(4.3) ครูเดินดูและสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ถ้ากลุ่มใดมีปัญหาครูจะช่วยชี้แนะ ตรวจสอบความถูกต้องและแก้ปัญหา

(4.4) เมื่อมีนักเรียนมีความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนแล้วให้จับคู่กับเพื่อนในกลุ่ม เพื่อร่วมคิดในการทำแบบฝึกหัดและแบบฝึกทักษะ แล้วแลกเปลี่ยนกันตรวจสอบความถูกต้องจากเฉลยคำตอบที่ครูแจกให้

(4.5) สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องทำแบบฝึกหัดและแบบฝึกทักษะให้ถูกต้องตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดในแต่ละจุดประสงค์ ถ้ามีสมาชิกคนใดในกลุ่มไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดในแต่ละจุดประสงค์ ก็ให้หัวหน้ากลุ่มหรือนักเรียนในกลุ่มช่วยกันอธิบายจนกว่านักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์จะทำแบบฝึกหัดและแบบฝึกทักษะจนผ่านเกณฑ์ จึงจะเริ่มต้นทำกิจกรรมในจุดประสงค์ต่อไปได้

(4.6) ครูตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนด้วยการเขียนโจทย์บนกระดาน แล้วสุ่มนักเรียนจากบางกลุ่มมาเฉลยบนกระดานโดยมีครูและนักเรียนที่เหลือตรวจสอบความถูกต้อง

(4.7) ครูใช้การถามตอบให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปบทเรียนในระหว่างการสอนจะมีการทดสอบย่อยตามจุดประสงค์แล้วนำไปเป็นคะแนนเก็บระหว่างภาคเรียน ซึ่งถือเป็นการทดสอบย่อยที่แบ่งเป็นการทดสอบเดี่ยว การทดสอบกลุ่ม และการแข่งขันเกมวิชาการ ประโยชน์ของการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนเป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งสมาชิกในกลุ่มดูแลช่วยเหลือกันได้อย่างทั่วถึง นักเรียนอยู่ในวัยที่ใกล้เคียงกัน มีความสนิทสนมกัน ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจะเข้าใจได้ดี นักเรียนมีความสะดวกและกล้าซักถามกันเอง จึงทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้เป็นกันเอง พร้อมทั้งเป็นการฝึกทักษะทางสังคมในการอยู่ร่วมกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน อันจะส่งผลให้เป็นสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่าการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนเป็นวิธีการสอนอีกแบบหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนแบบคละชั้น โดยให้นักเรียนที่เรียนเก่งหรือนักเรียนในชั้นที่โตกว่าสอนนักเรียนที่อ่อนกว่าหรือนักเรียนในชั้นที่เล็กกว่า เนื่องจากนักเรียนสามารถอธิบายด้วยภาษาที่เข้าใจกันได้ง่ายในหมู่นักเรียนด้วยกัน ครูช่วยฝึกนักเรียนเป็นผู้สอนให้เข้าใจเนื้อหาและวิธีสอน ซึ่งเป็นการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้อยู่ร่วมกันด้วยความช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

5.3 การเรียนรู้แบบนำตนเอง

การเรียนรู้แบบนำตนเอง หมายถึง การให้โอกาสผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครอบคลุม การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง การตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การเลือกวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งความรู้ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งการประเมินตนเอง โดยครูอยู่ในฐานะกัลยาณมิตรทำหน้าที่กระตุ้นและให้คำปรึกษาผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการ กำหนดวัตถุประสงค์ ออกแบบแผนการเรียนรู้และการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ แหล่งข้อมูล รวมทั้งร่วมเรียนรู้กับผู้เรียนและติดตามประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย (ทีศนา แคมมณี. 2545 : 124)

1) ตัวอย่างการเรียนรู้แบบนำตนเอง ได้แก่

(1) ผู้เรียนมีการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Planning)

- (2) ผู้เรียนมีการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตน (Learning)
- (3) ผู้เรียนมีการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learning Goals)
- (4) ผู้เรียนมีการเลือกวิธีเรียนด้วยตนเอง (Learning Strategies)
- (5) ผู้เรียนแสวงหาความรู้ (Learning Resources)
- (6) ผู้เรียนมีการประเมินผลด้วยตนเอง (Learning Evaluation)
- (7) ผู้สอนสนับสนุน ส่งเสริม ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในขั้นตอนต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความจำเป็น
- (8) ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลโดยใช้ผลการประเมินของตนเองและของผู้เรียนประกอบกัน

2) หลักการเรียนรู้แบบนำตนเอง ได้แก่

(1) การเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนนำตนเองสามารถช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองและพัฒนาตนเองได้ การนำตนเองและพึ่งพาตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในซึ่งสามารถกระตุ้นความต้องการที่จะเรียนรู้และช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีจุดหมายอันจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีและจดจำได้นานขึ้น รวมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้นด้วย

(2) เนื่องจากผู้เรียนมีลีลาในการเรียน (Learning Style) ที่แตกต่างกัน การให้ผู้เรียนนำตนเองและเลือกวิธีการเรียนรู้เองจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ดี

(3) การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถกำหนดระดับการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับระดับความสามารถและเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งครูเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำเท่าที่จำเป็น

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นครูสามารถเลือกวิธีการสอนมาใช้ให้เหมาะสม ได้แก่ การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบเพื่อนช่วยสอน และการเรียนรู้แบบนำตนเอง ซึ่งครูสามารถเลือกให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ธรรมชาติและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

6. แนวทางการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น

การจัดห้องเรียนเพื่อการเรียนการสอนแบบคละชั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากครูต้องจัดกิจกรรมหลายกิจกรรมในชั้นเรียน การจัดห้องเรียนจะมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนต้องเข้าใจโครงสร้าง กฎกติกาของห้องเรียนอย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าไม่มีวิธีการใดที่ดีที่สุดแต่ในการวิจัยครั้งนี้ขอเสนอแนวทางการจัดห้องเรียนแบบคละชั้นที่โรงเรียนสามารถนำไปใช้ได้ ในการวิจัยครั้งนี้ขอเสนอแนวทางการจัดห้องเรียนแบบคละชั้นที่สามารถนำไปใช้ได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 แนวการจัดมุมกิจกรรม

การจัดมุมกิจกรรมเป็นการจัดรูปแบบของห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรม เช่น การจัดที่นั่งให้นักเรียนสำหรับนั่งทำงานคนเดียว ทำงานเป็นคู่ ทำงานด้วยกัน 3 คน หรือมากกว่า โดยที่ห้องเรียนควรจัดเนื้อที่สำหรับอุปกรณ์ศิลปะ โสตทัศนูปกรณ์ เครื่องคอมพิวเตอร์และสื่อการสอนต่าง ๆ ดังนั้นการจัดมุมกิจกรรมจึงเป็นพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรมเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่ครูออกแบบขึ้นมา เช่น กิจกรรมใดที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีนักเรียนคนใดที่พอจะเป็นผู้ช่วยครูสอนเพื่อนได้ นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้เพียงใด การตอบคำถามเหล่านี้จะช่วยให้ครูตัดสินใจได้ว่าครูจะจัดมุมกิจกรรมในชั้นเรียนได้อย่างไร เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม การจัดโต๊ะและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียนควรจัดเพื่อให้มุมของกิจกรรมมีความเหมาะสมกับชนิดหรือประเภทของกิจกรรมที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน

กิจกรรมที่พบมากที่สุดที่ในชั้นเรียน ได้แก่ การศึกษาหรือคนเดียวหรือทำงานเงียบ ๆ การสอบ การสอนทั้งชั้น การทำงานเป็นคู่ การอภิปรายกลุ่ม การทำกิจกรรมที่ต้องใช้โสตทัศนูปกรณ์ และการสอนกลุ่มเล็กหรือครูช่วยสอนเสริมให้ ซึ่งในห้องเรียนแบบคละชั้นนั้นอาจมีหลายกิจกรรมที่จัดขึ้นในเวลาเดียวกัน เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อาจทำงานศิลปะในขณะที่นักเรียนอีก 2 คน อาจสอนกันเองหรือเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนอีกจำนวนหนึ่งอาจเรียนกับครู และนักเรียนอีกหลายคน อาจทำงานที่ครูมอบหมายโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนั้นหน้าที่ของครูคือ การจัดห้องเรียนสำหรับกิจกรรมทั้งหมดที่จะขึ้นในเวลาเดียวกันให้มีความสับสนน้อยที่สุด โดยกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมไว้ในแผนการสอน

6.2 ข้อควรพิจารณาในการจัดห้องเรียน

การตัดสินใจที่จะจัดห้องเรียนครูต้องพิจารณาว่าพฤติกรรมใดควรเกิดขึ้นเมื่อครูสอนทั้งแบบให้นักเรียนทำงานอิสระหรือทำงานกลุ่มเล็กก็ตาม ครูจะจัดการห้องเรียนอย่างไรเพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ หัวข้อที่ควรพิจารณาในการวางแผนจัดห้องเรียน ได้แก่

- 1) กิจกรรมระดับเสียงของชั้นเรียน เนื่องจากในการจัดชั้นเรียนเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ควรพิจารณาถึงลักษณะของกิจกรรมและระดับเสียงดังที่จะเกิดขึ้น ถ้านักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันมักจะทำเสียงดังมากกว่านักเรียนที่ทำงานคนเดียวหรือเขียนรายงานตามลำพัง ดังนั้นครูจึงไม่ควรจัดให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มติดกัน ครูควรพยายามจัดมุมที่นักเรียนทำงานคนเดียวหรือต้องการความเงียบห่างจากการอภิปรายกลุ่มเพราะมีเสียงดัง เช่น ในมุมหนึ่งของห้องเรียนครูจัดให้นักเรียนทำงานคนเดียว ส่วนอีกมุมหนึ่งที่อยู่ตรงกันข้ามให้นักเรียนอภิปรายรายกลุ่ม ดังนั้นการจัดมุมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชั้นเรียนจึงถือว่ามีประโยชน์มาก โดยที่ครูควรระบุดำเนินการที่เหมาะสมที่จะทำกิจกรรมใด กิจกรรมใดจะเสียงดังควรจัดให้ห่างไกลจากกิจกรรมที่ต้องการความสงบ

2) การจัดโต๊ะเก้าอี้และชั้นอุปกรณ์ในการแบ่งบริเวณมุมกิจกรรม หากครูตัดสินใจจัดห้องเรียนเป็นมุมกิจกรรม ครูสามารถจัดโต๊ะ ตู้ เก้าอี้ ชั้นวางของให้เป็นบริเวณสำหรับการทำงานได้อย่างเป็นสัดส่วนสำหรับทำกิจกรรมกลุ่มหรือทำงานคนเดียว หากครูเห็นนักเรียนที่ต้องทำงานกลุ่มเข้าไปในมุมที่นักเรียนคนอื่นกำลังทำงานคนเดียว ครูต้องบอกให้นักเรียนคนนั้นออกไปทำงานกับกลุ่มที่อยู่ในมุมที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มและพูดคุยได้

3) แหล่งการเรียนรู้ของครู พื้นที่ที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ของครูควรจัดไว้สำหรับให้ครูได้พบนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับเก็บสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ครูต้องใช้ เช่น ข้อทดสอบ หรือคู่มือต่าง ๆ เป็นต้น พื้นที่นี้ครูอาจจัดโดยใช้โต๊ะ ชั้นหนังสือกันทำเป็นมุมนี้ขึ้นมา

4) แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียน พื้นที่นี้ครูอาจจัดไว้ส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องหรือกลางห้องก็ได้ บริเวณนี้มีชั้นสำหรับเก็บหนังสือ ตำรา สารานุกรม พจนานุกรม หนังสือเหล่านี้นักเรียนสามารถสืบค้นและจัดเข้าที่เมื่อใช้แล้ว พื้นที่นี้เป็นบริเวณที่นักเรียนมีอิสระในการศึกษาค้นคว้าและถูกรบกวนน้อยที่สุด

5) การเคลื่อนที่ในห้องเรียน ครูควรตระหนักในการจัดบริเวณหรือมุมกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การเคลื่อนที่ภายในชั้นเรียนของนักเรียนไม่ไปรบกวนผู้อื่น เช่น บริเวณสำหรับแหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนที่ต้องเดินเข้าไปค้นคว้าหนังสือต้องเดินผ่านนักเรียนคนอื่นที่นั่งทำงานคนเดียวหรือไม่ ดังนั้นครูจึงควรออกแบบห้องเรียนให้เหมาะสมลงตัว เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมใดแล้วให้มีการรบกวนผู้อื่นน้อยที่สุด

6) มุมกิจกรรมเฉพาะ ในการจัดห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมในมุมหรือบริเวณที่จัดไว้ต้องสามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จัดเตรียมไว้ได้โดยสะดวก ในบริเวณที่จัดไว้สำหรับนักเรียนทำงานคนเดียวครูต้องจัดโต๊ะนักเรียนแยกออกไปจากบริเวณที่นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งอภิปรายกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่ ดังนั้นการจัดโต๊ะเก้าอี้และเฟอร์นิเจอร์ภายในห้องเรียนจึงควรให้เหมาะสมกับชนิดของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในมุมหรือบริเวณต่าง ๆ ที่จัดไว้

7) การปรับวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนในห้องเรียนแบบคละชั้นสิ่งสำคัญควรพิจารณา คือ อายุ และความแตกต่างของนักเรียน เช่น ควรพิจารณาขนาดของโต๊ะ-เก้าอี้ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับนักเรียน

8) การจัดที่นั่งแบบยืดหยุ่น ซึ่งความยืดหยุ่นเป็นกุญแจสำคัญในการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น นักเรียนจะทำงานเคลื่อนที่จากกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งในแต่ละวัน ซึ่งบ่อยครั้งที่นักเรียนต้องทำงานคนเดียวบางที่ที่ต้องทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นการจัดที่นั่งแบบไม่ยืดหยุ่นจึงไม่เหมาะสม การจัดที่นั่งในห้องเรียนแบบดั้งเดิมนักเรียนจะนั่งที่เดิมตลอดและใช้โต๊ะเป็นที่เก็บ

หนังสือ แต่การจัดที่นั่งในห้องเรียนแบบคละชั้น นักเรียนจะไม่ได้เป็นเจ้าของโต๊ะที่นั่งเดิมและสมุดหนังสือจะเก็บไว้ในชั้นที่ครูจัดไว้ให้

สรุปได้ว่าการวางแผนจัดห้องเรียนแบบคละชั้น สิ่งที่จะต้องพิจารณาหลายประเด็น ได้แก่ การจัดกิจกรรมและระดับความดังของเสียงในห้อง การจัดโต๊ะเก้าอี้ การจัดแหล่งเรียนรู้ของครูและนักเรียน การเคลื่อนที่ในห้องเรียน มุมกิจกรรมเฉพาะ การปรับวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนและการจัดที่นั่ง ดังนั้นในการจัดห้องเรียนแบบคละชั้นครูควรตระหนักเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมและผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนแบบคละชั้น

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรวม

การจัดการเรียนรวมมีทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นเพื่ออธิบายเป็นแนวทางในการนำไปใช้จัดการเรียนรวมให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรวมบรรลุเป้าหมาย ซึ่งทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรวมและน่าสนใจ ได้แก่ ทฤษฎีรับเบอร์แบนด์ (The Rubber-Band Theory) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีรับเบอร์แบนด์ เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ อิชวาร์ เดชาย (Desai, 2007: 10) ทฤษฎีนี้เน้นการช่วยเหลือ (Accommodation) การปรับเปลี่ยน (Modification) และการดัดแปลง (Adaptation) เพื่อนำไปสู่การจัดหลักสูตรและการสอนเด็กที่มีความสามารถแตกต่างกันแต่เรียนไปด้วยกันตามระบบของการเรียนรวม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การช่วยเหลือ (Accommodation) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่กระทำต่อสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อที่จะสอนนักเรียนที่มีทักษะและความสามารถที่แตกต่างกันในห้องเรียนเดียวกัน เป็นการช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถเข้าถึงห้องเรียนหรือหลักสูตรปกติ ซึ่งถือเป็นการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีความสามารถเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาในระดับปกติได้ทำงาน หรือเรียนในระดับที่ใกล้เคียงกับระดับปกติมากขึ้นได้ดีกว่าไม่ได้รับการช่วยเหลือใด ๆ เมื่อทำการช่วยเหลือแต่ยังคงเกณฑ์มาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้เหมือนเดิม การช่วยเหลือแบบนี้ไม่ได้ลดระดับความยากหรือลดความคาดหวังต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนลง ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ใช้ อุปกรณ์ที่ใช้ทดสอบหรือแม้กระทั่งสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน ยกตัวอย่าง เช่น เด็กคนหนึ่งเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้้อาจไม่สามารถอ่านหนังสือที่ครูมอบหมายให้อ่านได้ แต่การช่วยเหลือเพิ่มเติมช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหา นั้นจากการฟังเทป เมื่อนักเรียนฟังเรื่องราวแล้วเขาจะต้องได้ทำงานที่ถูกมอบหมายและได้รับการทดสอบเหมือนคนอื่น ๆ การช่วยเหลือ ได้แก่ การจัดสถานที่ที่สงบในการเรียนหรือการทดสอบ

การได้รับความช่วยเหลือจากครูบางเวลาหรือเต็มเวลา การได้รับอนุญาตให้พักได้บ้าง การได้รับอนุญาตให้ใช้เวลาในการทดสอบมากกว่าเด็กอื่น การจัดที่นั่งให้นักเรียนนั่งใกล้กระดานดำ การอนุญาตให้นักเรียนได้ใช้เครื่องคิดเลขแทนการคิดเองหรือนับนิ้ว

การช่วยเหลือในห้องเรียน เป็นการให้การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดของการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดของการช่วยเหลือ ดังนี้

1) การช่วยเหลือในด้านเวลา ได้แก่ การปรับเปลี่ยนเวลาให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับกิจกรรม การปรับความยาวของเวลาในการทำงาน การให้เวลาพักในระหว่างการทำงาน คำนึงถึงช่วงความสนใจของเด็ก การใช้เวลาในการทำงานมากขึ้น เพื่อให้เด็กทำงานได้สำเร็จ การให้เวลานักเรียนอย่างเพียงพอในการใช้ห้องนี้ระหว่างเวลาเรียน การพูดคุยกับนักเรียนบ่อย ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจ

2) การช่วยเหลือด้านสถานที่ ได้แก่ การจัดสถานที่ให้ทำงานเป็นกลุ่ม ๆ การจัดสถานที่ให้ทำงานในมุมเล็ก ๆ ที่สงบ การกำหนดบริเวณที่เด็กจะเรียนหนังสือหรือทำงานส่วนตัว การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปเชื่อมโยงกับชีวิตในบ้านของนักเรียน การจัดที่นั่งแถวหน้า การจัดที่นั่งให้เด็กได้นั่งหันหน้าให้ครูหรืออยู่ใกล้ครู การจัดที่นั่งให้เด็กได้นั่งใกล้ผู้ใหญ่ที่เป็นครูพี่เลี้ยง

3) การช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ ได้แก่ การจัดหาเครื่องมือบันทึกเสียงให้ การจัดหาเครื่องคิดเลขให้ การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ การใช้วีดิทัศน์หรือภาพยนตร์ การจัดให้เด็กคัดลอกจากสมุดของครูหรือเพื่อน

4) การช่วยเหลือด้านการตอบสนอง ได้แก่ การให้เด็กทำเครื่องหมายคำตอบลงในข้อสอบได้เลย โดยไม่ต้องแยกทำลงในกระดาษคำตอบ การให้รายงานเป็นการตอบปากเปล่าแทนการเขียน การอนุญาตให้ใช้เวลาในการตอบมากขึ้น การตอบสนองเพียงเล็กน้อยเพื่อแสดงให้เห็นว่าเด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอนุญาตให้ใช้การตอบโดยการบันทึกเทป การจัดหาคนช่วยเขียนในการเขียนคำตอบ

5) การช่วยเหลือด้านเนื้อหาสาระ ได้แก่ การใช้คำง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน การแจกใบกิจกรรมหรือใบความรู้ครั้งละแผ่น การลดระดับของการอ่าน การย่อยงานให้เป็นส่วนเล็กๆ การลดปริมาณของการบ้านลง

6) การช่วยเหลือด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การยกตัวอย่างที่เป็นรูปภาพ การลดความถี่หรือลดความยาวของการสอนแต่ละครั้ง การสอนคำศัพท์ก่อนสอนเนื้อเรื่อง การบอกนักเรียนให้ทราบถึงความคาดหวังของการเรียน การทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่

7) การช่วยเหลือด้านการทำข้อสอบ ได้แก่ การอนุญาตให้สอบแบบเปิดตำรา การอนุญาตให้สอบแบบปากเปล่า การอนุญาตให้สอบแบบกลับไปทำที่บ้าน การใช้คำถามแบบปรนัยเพิ่มขึ้นและลดคำถาม แบบอัตนัย การอนุญาตให้ตอบด้วยการอัดเทปในเครื่องบันทึกเสียง

8) การช่วยเหลือด้านการจัดระบบการเรียน ได้แก่ การมอบหมายให้มิเพื่อนคู่หูในการช่วยทำการบ้าน การให้เด็กมีหนังสืออีกชุดหนึ่งที่บ้าน การส่งรายงานความก้าวหน้าให้ผู้ปกครองทราบทุกวันหรือ ทุกสัปดาห์ การให้นักเรียนมีสมุดจดการบ้านที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวัน การจัดแฟ้มให้นักเรียนเก็บผลงานเมื่อทำเสร็จแล้ว

9) การช่วยเหลือด้านพฤติกรรม ได้แก่ การจัดตารางกิจวัตรประจำวันในชั้นเรียน การจัดเตรียมเมื่อทำกิจกรรมไม่เป็นไปตามกิจวัตรประจำวัน การมีกฎระเบียบของชั้นเรียนที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย การพยายามให้มีการปฏิบัติตามกฎของชั้นเรียน การอนุญาตให้มีการพักระหว่างทำงานที่มอบหมาย การกำหนดให้มีเวลาลูกออกจากที่เพื่อทำงานที่ถูกมอบหมาย การทำพันธะสัญญากับนักเรียน การใช้อัจฉริยะเพื่อบอกถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การให้ความรับผิดชอบของทั้งกลุ่มและบุคคล การจัดทำแผนภูมิแสดงความสามารถของนักเรียน

10) การช่วยเหลือด้านการใช้กลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนช่วยสอน ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้ประโยชน์จากการช่วยเหลือจากเพื่อน การใช้ประโยชน์จากการใช้เพื่อนช่วยสอน การใช้เพื่อนจดตามคำบอกของนักเรียน การใช้เพื่อนเป็นตัวแบบในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม การมอบหมายให้เพื่อนคู่หูช่วยทำการบ้าน

11) การช่วยเหลือด้านการประเมินผล ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง การใช้ประโยชน์จากการประเมินจากเพื่อน การใช้คะแนนรายบุคคลไม่อิงกับกลุ่ม

1.2 การปรับเปลี่ยน (Modification) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ระดับความยากง่ายและปริมาณเนื้อหาที่เด็กต้องเรียนรู้รวมถึงการปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอเนื้อหาและลักษณะการทดสอบ การปรับเปลี่ยนจะสร้างมาตรฐานที่แตกต่างกัน เพื่อให้เข้ากับเด็กที่มีความบกพร่องและการปรับเปลี่ยนนี้มักจะกำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลด้วย ตัวอย่างของการปรับเปลี่ยน ได้แก่ ครูลดจำนวนคำศัพท์ลองสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง เมื่อทำการทดสอบการสะกดคำหรือสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องด้านการคำนวณ ตัวอย่างเช่น ครูควรปรับเปลี่ยนเนื้อหาในเรื่องเศษส่วนและร้อยละที่สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นคณิตศาสตร์พื้นฐาน เช่น การบวกและการลบจำนวนแทน เป็นต้น

1.3 การดัดแปลง (Adaptation) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงภาระงานของนักเรียน ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา วิธีการสอน และสื่อวัสดุอุปกรณ์ กระบวนการประเมินผลหรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การดัดแปลงเกี่ยวกับการใช้เนื้อหาของหลักสูตร และการ

ปรับให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่แตกต่างกัน การดัดแปลงอาจนำไปใช้เมื่อจำเป็น และอาจลดลงเมื่อนักเรียนมีทักษะเพิ่มขึ้น ตัวอย่างของการดัดแปลง เช่น การสอนให้นักเรียนใช้ เครื่องคิดเลขในการแก้โจทย์ปัญหาง่าย ๆ หรือในการซื้อของ การปรับบทเรียนให้เหมาะสมกับระดับ ความสามารถของเด็กโดยการให้ฟังเทปมากกว่าการอ่านจากหนังสือ การสะกดคำที่ง่ายกว่าและ จำนวนน้อยกว่าที่เพื่อนเรียน โดยให้นักเรียนใช้ทักษะที่แตกต่างไปจากเพื่อน เช่น การจำชื่อเพื่อน และรู้จักส่งงานแทนการเขียนเรียงความ เป็นต้น การดัดแปลงมี 9 ประเภท ได้แก่

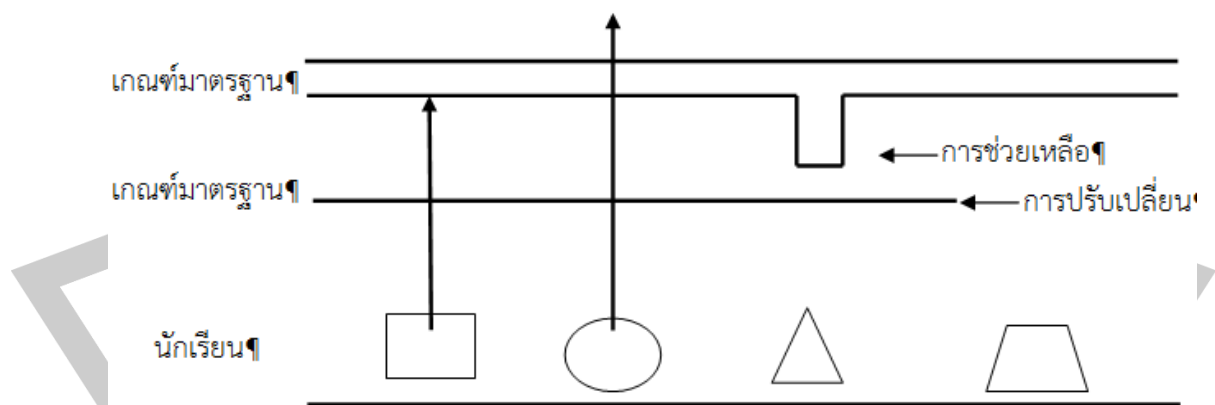
- 1) การดัดแปลงด้านขนาด (Size) เป็นการปรับจำนวนของเรื่องที่นักเรียน จะต้องเรียนหรือต้องทำให้สำเร็จ เช่น การลดจำนวนคำศัพท์ที่นักเรียนต้องเรียนในแต่ละครั้งให้ น้อยลง เป็นต้น นอกจากนี้มีการปรับความยาวหรือสัดส่วนของงานที่ครูมอบหมายให้ทำ เช่น ลดความยาวของรายงาน ลดจำนวนข้อของโจทย์ปัญหาให้น้อยลง
- 2) การดัดแปลงด้านตัวป้อน (Input) เป็นการปรับวิธีการสอนเพื่อผู้เรียน เช่น การใช้เครื่องช่วยในการมองเห็น การยกตัวอย่างเป็นรูปภาพ การจัดกิจกรรมด้วยการลงมือ กระทำ การจัดให้เด็กเข้ากลุ่มทำงานร่วมกัน เป็นต้น นอกจากนี้มีการปรับกลยุทธ์การสอนเพื่อให้ เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การใช้วิดีโอทัศน์ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การไปทัศนศึกษาออกสถานที่ เป็นต้น
- 3) การดัดแปลงด้านระดับของการมีส่วนร่วม (Degree of Participation) เป็นการปรับเพื่อให้เด็กได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงาน เช่น ในวิชาภูมิศาสตร์ครูอาจให้นักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษเป็นผู้ถือลูกโลกจำลอง และให้นักเรียนคนอื่นออกมาชี้ตำแหน่งที่ตั้งของ ประเทศต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการปรับที่ทำให้เด็กได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงาน เช่น ในการเล่นละครหรือบทบาทสมมติ ครูอาจให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมด้วยการเล่น บทบาทง่าย ๆ เป็นการเคลื่อนไหวทางร่างกายมากกว่าการพูดที่ต้องท่องบทยาว ๆ เป็นต้น
- 4) การดัดแปลงด้านเวลา (Time) เป็นการปรับเวลาที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับ งานหรือการทดสอบอย่างยืดหยุ่น เช่น จัดระยะเวลาในการทำงานหรือโครงการให้เหมาะสมกับ นักเรียนแต่ละคน การเพิ่มหรือลดเวลาให้เหมาะสมกับนักเรียนบางคน การให้เวลาสำหรับการสอบ มากขึ้น
- 5) การดัดแปลงด้านความยากง่าย (Difficulty) เป็นการปรับระดับของ ทักษะความคิดรวบยอด ประเภทของโจทย์ ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หรือกฎเกณฑ์การ ทำงานของผู้เรียน เช่น การอนุญาตให้ใช้เครื่องคิดเลขในการคำนวณโจทย์เลข การปรับคำสั่งในการ ทำงานให้เข้าใจง่าย การเปลี่ยนกฎในวิธีการปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับความ ต้องการของผู้เรียน จัดระดับของงานที่ให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายเหมือนกันแต่มีระดับความเป็น รูปธรรมและความซับซ้อนแตกต่างกัน

6) การดัดแปลงด้านเป้าหมาย (Modified Goals) เป็นการปรับเป้าหมายหรือความคาดหวังต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในบริบทของหลักสูตรการศึกษาทั่วไปโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ชุดเดิม เช่น ในวิชาสังคมศึกษาครูอาจคาดหวังเพียงให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษชี้ตำแหน่งของจังหวัดต่าง ๆ ได้ ในขณะที่เดียวกันนักเรียนคนอื่นต้องรู้ทั้งตำแหน่งและเมืองหลวงหรือสถานที่สำคัญ ๆ ด้วย ส่วนในกิจกรรมด้านการเขียนนั้น ครูอาจคาดหวังเพียงให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเขียนตัวอักษรหรือลอกคำศัพท์มากกว่าที่จะให้แต่งประโยคหรือเขียนบรรยาย เป็นต้น

7) การดัดแปลงด้านระดับความช่วยเหลือ (Level of Support) เป็นการปรับโดยการเพิ่มปริมาณความช่วยเหลือเด็กแต่ละคน เช่น การจัดให้มีเพื่อนคู่หู ครูพี่เลี้ยง เพื่อนช่วยสอน การเข้ากลุ่มทำงานแบบร่วมมือกัน เป็นต้น

8) การดัดแปลงด้านผลลัพธ์ (Output) เป็นการปรับการตอบสนองต่อการสอนของนักเรียนเป็นการปรับวิธีให้ผู้เรียนสามารถแสดงความเข้าใจหรือความรู้ได้ เช่น การตอบปากเปล่าแทนการเขียน การแสดงความรู้โดยการลงมือทำ การเล่านิทาน การออกแบบแผ่นพับ การแสดงการทดลอง เป็นต้น

จากองค์ประกอบสำคัญที่อธิบายมาข้างต้น คือ การช่วยเหลือ การปรับเปลี่ยน และการดัดแปลง เป็นวิธีการที่แสดงให้เห็นถึงการช่วยเหลือให้นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยกันได้ถึงแม้ว่าจะมีความสามารถที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย (Desai, 2007 : 17) ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 การปรับการช่วยเหลือและการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน

จากภาพประกอบ แสดงตัวอย่างระดับการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ในตัวอย่างมีนักเรียนสี่คน โดยที่นักเรียนคนที่หนึ่งเรียนได้ถึงเกณฑ์มาตรฐานตามปกติจึงไม่ต้องมีการปรับอะไร สำหรับนักเรียนคนที่สองเป็นคนที่มีความสามารถสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับความสามารถของเขา เช่น การสอนแบบเพิ่มพูนความรู้ การใช้ทักษะในการคิดระดับสูง เป็นต้น นักเรียนคนที่สามเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องมีการช่วยเหลือ (Accommodation) เพื่อให้สามารถบรรลุเกณฑ์ โดยปรับให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็ก กล่าวคือ เนื้อหาที่สอนไม่ได้ลดลงแต่มีการปรับเวลาและวิธีการสอนเพื่อช่วยให้เด็กเรียนได้ ส่วนนักเรียนคนที่สี่เป็นคนที่มีความบกพร่องมากไม่สามารถเรียนได้ถึงเกณฑ์จึงต้องมีการปรับเปลี่ยน (Modification) ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนค่อนข้างมากทั้งวิธีการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ การเพิ่มเวลาและการย่องาน

สรุปได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้รวมตามแนวของทฤษฎีรับเบอร์แบนด์ เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงแนวทางในการปรับการช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถปรับยืดหยุ่นได้เหมือนยางยืด เพื่อให้สอดคล้องกับเด็กที่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายในห้องเรียน โดยเน้นการช่วยเหลือ การปรับเปลี่ยน และการดัดแปลง เนื่องจากนักเรียนในห้องเรียนหนึ่ง ๆ อาจมีทั้งเด็กเรียนเก่ง เด็กเรียนตามเกณฑ์ เด็กเรียนอ่อนหรือเด็กที่มีความบกพร่อง ทฤษฎีรับเบอร์แบนด์สามารถนำไปปรับใช้กับการเรียนการสอนคละชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky

Vygotsky (1978 : 86) เชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู เพื่อน บุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันนั้นโดยการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากผู้ใหญ่ หรือจากการทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหานั้นได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การให้ช่วยเหลือแนะนำในการแก้ปัญหา และการเรียนรู้ของเด็ก (Assisted Learning) เป็นการให้การช่วยเหลือแก่เด็ก เมื่อเด็กแก้ปัญหาโดยลำพังไม่ได้เป็นการช่วยอย่างพอเหมาะเพื่อให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง วิธีการที่ครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก เรียกว่า Scaffolding เป็นการแนะนำช่วยเหลือให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยการให้การแนะนำ (Clue) การช่วยเตือนความจำ (Reminders) การกระตุ้นให้คิด (Encouragement) การแบ่งปัญหาที่สลับซับซ้อนให้ง่ายลง (Breaking the problem down into step) การให้ตัวอย่าง (Providing and example) หรือสิ่งอื่นๆ ที่จะช่วยเด็กแก้ปัญหา และเรียนรู้ด้วยตนเอง การให้การช่วยเหลือ (Scaffolding) มีลักษณะ 5 ประการ ดังนี้

- 1) เป็นกิจกรรมการร่วมแก้ปัญหา
- 2) เข้าใจปัญหาและมีวัตถุประสงค์ที่ตรงกัน
- 3) บรรยากาศที่อบอุ่น และการตอบสนองที่ตรงกับความต้องการ
- 4) รักษาภาวะแห่งการเรียนรู้ของเด็ก (ZPD : Zone of Proximal

Development)

- 5) สนับสนุนให้เด็กควบคุมตนเองในการแก้ปัญหา

ครูมีหน้าที่ในการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและให้คำแนะนำด้วยการอธิบาย สาธิต และให้เด็กมีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยเฉพาะกับเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า ครูมีหน้าที่กระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาหรือวิธีการอื่นๆ เช่น การวาด การเขียน การทำงานศิลปะหลายๆ รูปแบบ เพื่อเป็นการจัดระบบความคิดของเด็กเอง แล้วให้โอกาสเด็กแสดงออกตามวิธีการต่างๆ ของเด็กเอง เพื่อครูจะได้รู้ว่าเด็กต้องการจะทำอะไร

3. การเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของ Vygotsky

แนวคิดของ Vygotsky เรื่องพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ และการเสริมต่อการเรียนรู้ พื้นที่รอยต่อพัฒนาการเป็นระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นจริงกับระดับพัฒนาการที่สามารถเป็นไปได้ เด็กสามารถแก้ปัญหาที่ยากเกินกว่าระดับพัฒนาการที่แท้จริงของเขาได้ หากได้รับการแนะนำช่วยเหลือหรือได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เชี่ยวชาญที่มีความสามารถมากกว่า แนวความคิดเรื่องการเสริมต่อการเรียนรู้เป็นบทบาทผู้สอนในการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนและเตรียมการชี้แนะหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่พัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น จากนั้นก็จะอธิบายข้อเสนอแนะที่ทำให้การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ

พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) เป็นหนึ่งในมโนทัศน์ของ Vygotsky (Lev Semenovich Vygotsky) ที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ซึ่งอธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้และพัฒนาการ และเป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีในวงการการศึกษาของเด็กปฐมวัยและพัฒนาการเด็ก ว่าเด็กเรียนรู้และพัฒนาความคิดความเข้าใจตนเองได้อย่างไร

พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development)

Vygotsky อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงระดับพัฒนาการ 2 ระดับ คือ ระดับพัฒนาการที่เป็นจริง (Actual Development Level) และระดับพัฒนาการที่สามารถจะเป็นไปได้ (Potential Development Level) ระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นจริงและระดับพัฒนาการที่สามารถจะเป็นไปได้ เรียกว่า พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ซึ่ง Vygotsky เปรียบเทียบการเรียนรู้กับพัฒนาการไว้ดังนี้ (Wing & Putney, 2002 : 95)

Past Learning : Actual Development Level

Present Learning : Zone of Proximal Development

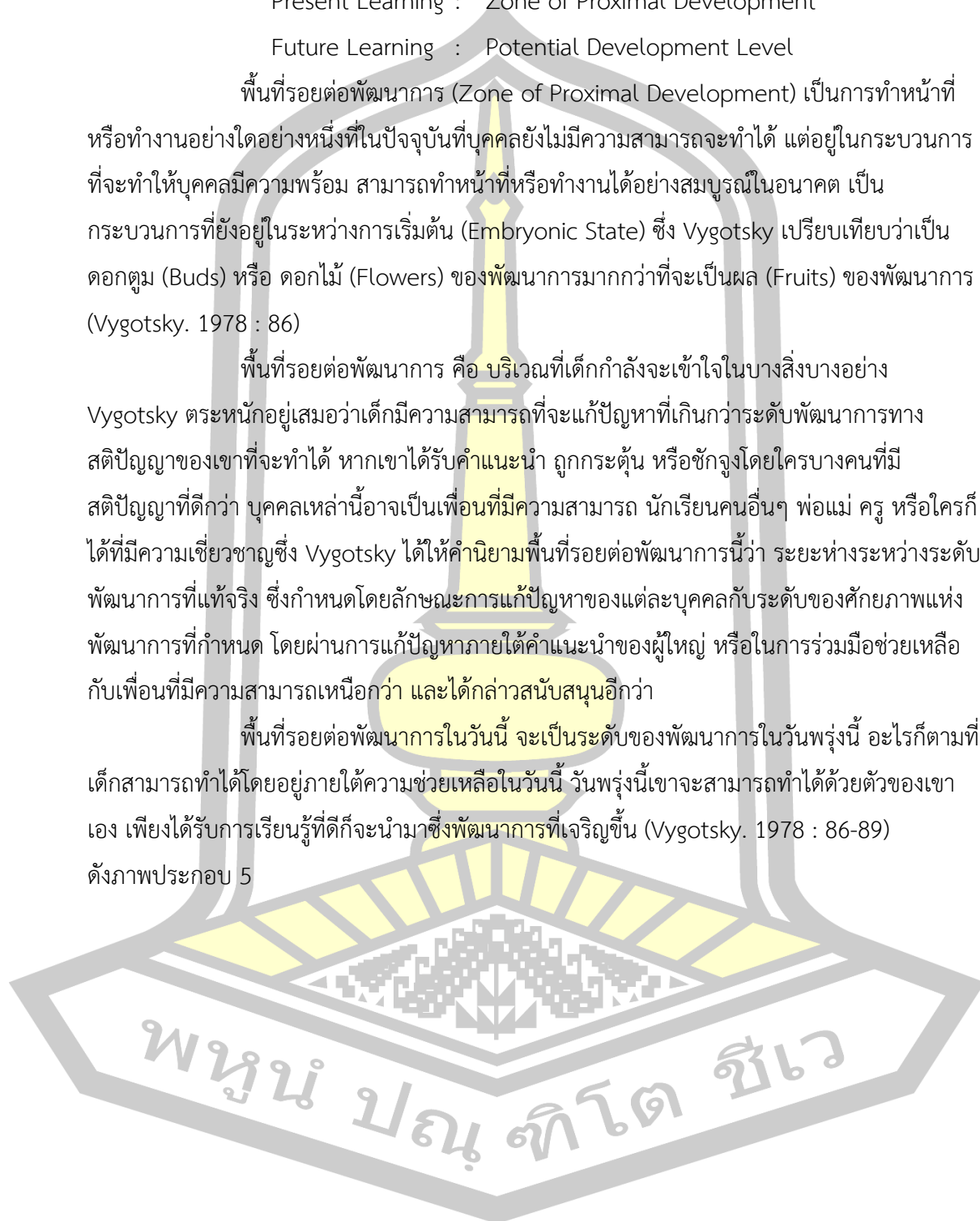
Future Learning : Potential Development Level

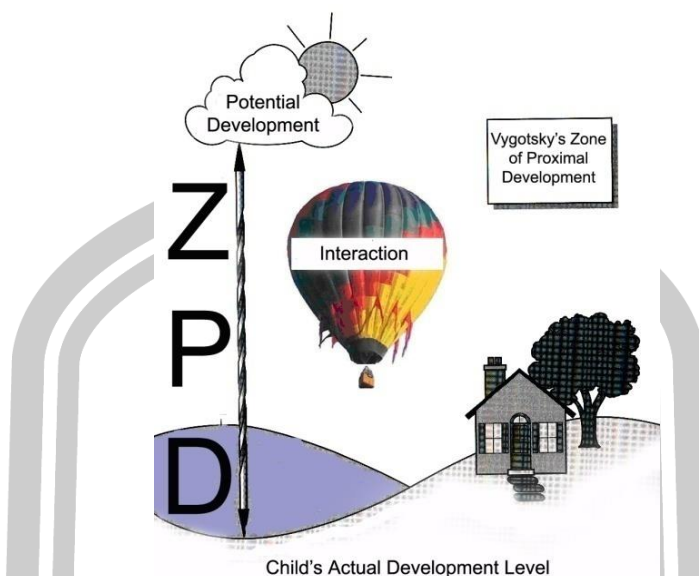
พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) เป็นการทำหน้าที่หรือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่ในปัจจุบันที่บุคคลยังไม่มีความสามารถจะทำได้ แต่อยู่ในกระบวนการที่จะทำให้บุคคลมีความพร้อม สามารถทำหน้าที่หรือทำงานได้อย่างสมบูรณ์ในอนาคต เป็นกระบวนการที่ยังอยู่ในระหว่างการเริ่มต้น (Embryonic State) ซึ่ง Vygotsky เปรียบเทียบว่าเป็นดอกตูม (Buds) หรือ ดอกไม้ (Flowers) ของพัฒนาการมากกว่าที่จะเป็นผล (Fruits) ของพัฒนาการ (Vygotsky. 1978 : 86)

พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ คือ บริเวณที่เด็กกำลังจะเข้าใจในบางสิ่งบางอย่าง Vygotsky ตระหนักอยู่เสมอว่าเด็กมีความสามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกินกว่าระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของเขาที่จะทำได้ หากเขาได้รับคำแนะนำ ถูกกระตุ้น หรือชักจูงโดยใครบางคนที่มีสติปัญญาที่ดีกว่า บุคคลเหล่านี้อาจเป็นเพื่อนที่มีความสามารถ นักเรียนคนอื่นๆ พ่อแม่ ครู หรือใครก็ได้ที่มีความเชี่ยวชาญซึ่ง Vygotsky ได้ให้คำนิยามพื้นที่รอยต่อพัฒนาการนี้ว่า ระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่แท้จริง ซึ่งกำหนดโดยลักษณะการแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลกับระดับของศักยภาพแห่งพัฒนาการที่กำหนด โดยผ่านการแก้ปัญหามาได้คำแนะนำของผู้ใหญ่ หรือในการร่วมมือช่วยเหลือกับเพื่อนที่มีความสามารถเหนือกว่า และได้กล่าวสนับสนุนอีกว่า

พื้นที่รอยต่อพัฒนาการในวันนี้ จะเป็นระดับของพัฒนาการในวันพรุ่งนี้ อะไรก็ตามที่เด็กสามารถทำได้โดยอยู่ภายใต้ความช่วยเหลือในวันนี้ วันพรุ่งนี้เขาจะสามารถทำได้ด้วยตัวของเขาเอง เพียงได้รับการเรียนรู้ที่ดีก็จะนำมาซึ่งพัฒนาการที่เจริญขึ้น (Vygotsky. 1978 : 86-89)

ดั่งภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 การเปรียบเทียบของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาการ

พื้นที่รอยต่อพัฒนาการจะอยู่ระหว่าง ระดับของการแสดงพฤติกรรมโดยได้รับการช่วยเหลือ กับการทำงานที่เด็กทำอย่างอิสระตามลำพัง พื้นที่รอยต่อของพัฒนาการนี้ไม่มีความคงที่ไม่มีแน่นอน แต่จะแปรเปลี่ยนไป ซึ่งในความแปรเปลี่ยนนั้น ได้ทำให้เด็กกลายมาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้นและมีความเข้าใจในความซับซ้อนของมโนทัศน์และทักษะต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น อะไรก็ตามที่เด็กได้รับการช่วยเหลือในอดีต จะกลายมาเป็นการทำงานอย่างอิสระตามลำพังในปัจจุบัน และเมื่อเผชิญกับสถานการณ์การเรียนรู้ใหม่ จากที่เคยทำงานอย่างอิสระตามลำพังก็จะกลับกลายมาเป็นการทำงานที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญกว่า วงจรนี้ก็จะเกิดขึ้นต่อเนื่องซ้ำไปซ้ำมา เพื่อการได้มาซึ่งความรู้ ทักษะ กลวิธี หรือพฤติกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีคุณภาพสูงขึ้น เด็ก ๆ แต่ละคนอาจมีพื้นที่รอยต่อพัฒนาการที่มีความแตกต่างกัน สำหรับเด็กบางคนอาจเป็นไปได้ว่าเขาต้องการความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมที่ได้มาซึ่งการเรียนรู้เพียงเล็กน้อย ขณะที่เด็กคนอื่น ๆ สามารถเรียนรู้แบบก้าวกระโดดต่อไปได้ด้วยการได้รับความช่วยเหลือที่น้อยมาก และเป็นไปได้ที่ว่า เด็ก ๆ อาจต้องการความช่วยเหลือในการเรียนรู้ในเรื่องบางเรื่องมากกว่าเรื่องอื่น ๆ ดังนั้น เด็กจะมีการตอบสนองต่อการได้รับความช่วยเหลือที่แตกต่างกันในแต่ละครั้งที่เกิดกระบวนการเรียนรู้ เช่น เด็กที่ใช้ภาษาได้ดี จะไม่มีความรู้สึกลำบากที่จะสรุปแนวความคิดที่ได้มาจากการอ่านเพื่อความเข้าใจ แต่อาจจะรู้สึกลำบากเต็มไปด้วยอุปสรรคเป็นอย่างยิ่งเมื่อต้องเรียนรู้การคำนวณตัวเลขจำนวนมาก นอกจากนี้ ขณะที่อยู่ในแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง พฤติกรรมการตอบสนองของเด็กที่มีต่อการให้ความช่วยเหลือจะแตกต่างกัน เช่น ในช่วงสัปดาห์แรกของการฝึกนับ

สิ่งของเด็กต้องการความช่วยเหลือเป็นอย่างมาก โดยเด็กจะแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่อยู่ในความคิดของตนออกมาอย่างมากมาย เป็นต้นว่า การเป็นคนช่างซักช่างถามจำนวนสิ่งของกับพ่อแม่ หรือ ให้พ่อแม่เป็นฝ่ายตั้งโจทย์ถามคำถามเกี่ยวกับจำนวนสิ่งของ ถ้าในเวลานั้นหรือในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ พ่อแม่ได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก เด็กจะสามารถนับเลขได้ถูกต้องและเร็วกว่าที่เด็กจะเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกตามลำพัง แต่เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนับจำนวนสิ่งของได้บ้างแล้ว พฤติกรรมการต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องนี้ของเด็กก็จะค่อยๆ ยุติไปในที่สุด

4. การเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ

พัฒนาการและการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Vygotsky มีลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน การเรียนรู้นำไปสู่พัฒนาการ สนับสนุนพัฒนาการ หรือผลักดันให้พัฒนาการเป็นไปในระดับที่สูงขึ้น เป็นการขยายระดับพัฒนาการออกไปอย่างไม่ขีดจำกัด โดยเกิดจากการเรียนรู้มโนทัศน์ 2 ประเภท คือ มโนทัศน์โดยธรรมชาติ (Spontaneous or Everyday Concepts) และ มโนทัศน์ที่เป็นระบบ (Scientific or Schooled Concepts) (Wink & Putney. 2002 : 91-94)

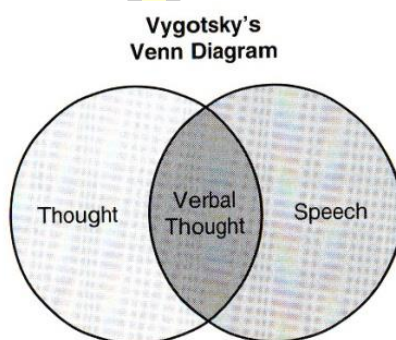
มโนทัศน์โดยธรรมชาติ (Spontaneous or Everyday Concepts) เกิดจากการสังเกตหรือจากการรับรู้ความรู้สึกทางประสาทสัมผัส อันเป็นประสบการณ์ที่เราสร้างขึ้นมาจากตัวตนเองจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันต่างๆ ไป และได้ถูกนำมาใช้ในลักษณะที่เราแทบไม่รู้ตัว มโนทัศน์ที่เป็นระบบ (Scientific or schooled concepts) เป็นมโนทัศน์ที่ได้ถูกพัฒนาขึ้นมาในลักษณะที่เป็นระบบมากขึ้น มีลักษณะกว้างๆ มีความเป็นนามธรรมมาก และได้ถูกนำมาใช้อย่างมีระเบียบแบบแผน และมีจุดมุ่งหมาย ดังนั้น มโนทัศน์ที่เป็นระบบจึงเปรียบได้กับมโนทัศน์ที่เกิดจากการเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา มโนทัศน์ทั้ง 2 ประเภทนี้ทำงานประสานกัน มโนทัศน์ในชีวิตประจำวันมีความจำเป็นสำหรับเด็กที่จะเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งมโนทัศน์ที่เป็นระบบ มโนทัศน์ที่เป็นระบบจะทำหน้าที่หลอมรวมมโนทัศน์ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กได้นำไปใช้ประกอบการคิดซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาและขยายมโนทัศน์โดยธรรมชาติให้กลายเป็นมโนทัศน์ที่เป็นระบบ

การพัฒนาจากความรู้ความเข้าใจจากมโนทัศน์โดยธรรมชาติไปสู่มโนทัศน์ที่เป็นระบบจะต้องอาศัยสื่อกลางที่มีความหมาย (Mediation) ดังนี้

1. ภาษา (Language)

Vygotsky ได้แสดงทัศนะไว้ว่า ภาษาเกิดขึ้นครั้งแรกเป็นภาษาที่ไม่ได้แสดงถึงความคิด เป็นช่วงระยะเวลาที่ความคิดกับภาษาไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่เมื่อเด็กมีพัฒนาการมากขึ้น ความคิดกับภาษาจะเริ่มมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ความคิดถูกแสดงให้เห็นออกมาผ่านทางภาษา ซึ่งภาษาที่แสดงออกมาจะมีความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น ก็เป็นผลสืบเนื่องจากการใช้ความคิดที่มาก

ขึ้น (Vygotsky. 1986 citing Dixon-Krauss. 1996:19) ดังนั้น ภาษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิด และในขณะเดียวกันเราก็พัฒนาภาษาโดยผ่านทางความคิดด้วยเช่นกัน ความสัมพันธ์ที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันนี้ ทำให้เกิดความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาสามารถนำไปสู่การเพิ่มพัฒนาการทางความคิดได้ และนี่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ทฤษฎีของ Vygotsky มีความแตกต่างไปจากนักจิตวิทยารุ่นเดียวกันกับเขา (Wing & Putney. 2002 : 86) ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดและการพูดตามแนวคิดของ Vygotsky

เด็กใช้ภาษาในการสื่อสารความคิดระหว่างบุคคล และสื่อสารกับความคิดของตนเองด้วยการพูดกับตนเอง (Inner Speech) ตัวอย่างเช่น เด็กอายุ 4 ขวบ ผู้ซึ่งเพิ่งได้รับจิกซอว์รูปภาพเป็นของขวัญวันเกิด เขาพยายามต่อจิกซอว์แต่ก็ทำไม่สำเร็จ ในขณะที่ต่อชิ้นส่วนก็จะพูดกับตนเองไปพร้อมๆ กัน รวากับว่ามีคนอื่นร่วมทำงานด้วย จนกระทั่งพ่อเข้ามามีส่วนร่วม พ่อนั่งข้างๆ เขาและให้คำแนะนำว่าควรจะต้องวางชิ้นส่วนตรงส่วนที่เป็นมุมก่อน ถ้าชิ้นส่วนนั้นมีสีที่เด่นชัดก็ให้หาชิ้นส่วนอื่นๆ ที่มีสีเด่นรวมอยู่ด้วย ถ้าเด็กดูเหมือนว่ากำลังมีความคับข้องใจ พ่อจะแสดงตัวอย่างโดยการต่อชิ้นส่วนสองชิ้นที่เป็นภาพเนื้อเดียวกัน พร้อมทั้งอธิบาย จนกระทั่งเด็กต่อจิกซอว์จนสำเร็จ พ่อให้คำพูดที่ท้าทายให้เขาต่อจิกซอว์ภาพนี้อีกครั้งด้วยตัวของเขาเองตามลำพัง เขาเริ่มต้นด้วยการแบ่งชิ้นส่วนจิกซอว์ออกเป็นกลุ่ม สีเดียวกันก็กองไว้เป็นพวกเดียวกัน จากนั้น พ่อค่อยๆ ถอยหลังออกมาปล่อยให้เด็กทำงานอย่างอิสระมากขึ้นเรื่อย ๆ

จากการที่เด็ก ๆ พูดไปพร้อมๆ กับที่ทำกิจกรรม Vygotsky อธิบายว่า เด็กเริ่มต้นจากการสื่อสารกับบุคคลอื่น แล้วกลายมาเป็นการสื่อสารกับความคิดของตนเองโดยการพูดกับตนเอง ต่อมาเมื่อเด็กได้สร้างความรู้และเพิ่มพูนความเข้าใจในสิ่งต่างๆ มากขึ้น เสียงที่เปล่งออกมาจากการพูดกับตนเองจึงค่อยๆ เงียบไป กลายเป็นการสื่อสารภายในกระบวนการคิดของเด็กเท่านั้น

ซึ่งขณะที่เด็กกำลังใช้ความคิดแสดงว่าเด็กกำลังสร้างความรู้ความเข้าใจภายในตน (Internalization) ขึ้น อันเป็นการสร้างความหมายใหม่ขึ้นจากภายในตน โดยใช้ความคิดของตนตีความหมายของภาษา หรือปรากฏการณ์ต่างๆ เพื่อทำให้ความรู้ความเข้าใจของตนเองมีความชัดเจนยิ่งขึ้น (Vygotsky. 1978:56-57) จากตัวอย่างที่เด็กต่อจิ๊กซอว์ การที่เด็กพูดออกมาในขณะที่ทำกิจกรรม จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า ในขณะนั้นเด็กกำลังคิดอะไรอยู่ในใจ หรือพยายามสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับตนเอง ซึ่ง Vygotsky อธิบายว่าขณะนั้นเด็กกำลังสร้างพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ขึ้น (Shaffer. 1999 : 260)

2. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)

ทารกเกิดมาพร้อมกับพื้นฐานทางความคิดความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ในระดับต่ำ (Lower Mental Functions) คือ มีความใส่ใจ การรู้สึก การรับรู้ ความจำ ที่ไม่ซับซ้อน เนื่องจากขีดจำกัดทางชีวภาพ การมีจินตนาการหรืออารีกรับประสบการณ์บางสิ่งบางอย่างให้อยู่ภายในความทรงจำอาจยากเกินกว่าความสามารถของเด็กที่จะสามารถทำได้ แต่การที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) กับพ่อแม่ ครู และคนอื่นๆ ที่ให้ความเอาใจใส่ ดูแล ช่วยเหลือแก่เด็ก จะช่วยให้เด็กได้สร้างและเด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่มีขีดจำกัดขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมที่จะเอื้อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ความช่วยเหลือในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการนอกจากจะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับผู้เริ่มฝึกหัด เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความสามารถมากกว่าได้ช่วยเหลือผู้เริ่มฝึกหัด การช่วยเหลือในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการที่ Vygotsky ได้อธิบายไว้ นั้น ยังกินความหมายที่กว้างและลึกซึ้งยิ่งกว่านี้ โดยขยายความรวมไปถึงการร่วมมือทางสังคมในการทำกิจกรรมด้วย ซึ่งไม่ใช่เพียงเด็กต้องการผู้ใหญ่ที่คอยให้ความช่วยเหลือเท่านั้น Vygotsky เชื่อว่าเด็กสามารถเริ่มกิจกรรมในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการระดับที่สูงขึ้นได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน ๆ หรืออาจจะกับเด็ก ๆ ที่อยู่ในระดับพัฒนาการที่ต่างกัน หรือแม้กระทั่งกับเพื่อนในจินตนาการ

สำหรับการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนนั้น ผู้สอนอาจทำได้หลายอย่าง เช่น ผู้สอนอาจแสดงการพูดเป็นนัยหรือเพียงแคบอกใบ้ สร้างเงื่อนไขในการเรียนรู้บางอย่างขึ้นมา การถามคำถามนำการบอกให้ผู้เรียนทบทวนสิ่งที่ได้พูดอธิบายไปแล้ว การถามผู้เรียนว่าเข้าใจอะไรบ้างจากการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ การสาธิตประกอบการอธิบายซึ่งบางงานอาจจะสาธิตบางส่วนหรือบางงานก็อาจจะสาธิตให้เห็นทั้งหมด การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การฝึกหัดทักษะเฉพาะอย่างที่เป็นสำหรับผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้ เป็นต้น นอกจากนี้ พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมยังรวมไปถึงการโต้ตอบพูดคุยกับบุคคลซึ่งได้นำเสนอผลงาน หรือแม้กระทั่งขณะที่เด็กกำลังจินตนาการ แล้วกำลังพยายามถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นคำพูดเพื่ออธิบายบางสิ่งบางอย่างให้แก่เพื่อน ๆ

3. วัฒนธรรม (Culture)

Vygotsky อธิบายว่า เด็กจะปรับเปลี่ยนความคิดความเข้าใจไปตาม ประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคมและวัฒนธรรมของเขา จนกระทั่งสร้างความรู้ขึ้นมา ทำให้เด็กมี กระบวนการทางปัญญาในระดับที่สูงขึ้น (Higher Mental Functions) ซึ่งแต่ละวัฒนธรรมจะ ถ่ายทอดลักษณะเฉพาะของความเชื่อและค่านิยมในวัฒนธรรมนั้นไปสู่เด็ก ๆ ทำให้เขารู้ว่า เขาคิด อะไร และควรคิดอย่างไรจึงจะเหมาะสม (Shaffer. 1999:259-260) เช่น เด็กที่อยู่นอกกระบวนการ ศึกษา แม้ว่าจะไม่สามารถคิดคำนวณตัวเลขด้วยวิธีการที่เป็นขั้นตอนและเป็นระบบเหมือนกับเด็ก ที่เรียนอยู่ในโรงเรียน แต่เด็กเหล่านั้นก็มีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเลขที่จะต้องใช้ในการชีวิตประจำวันใน แบบฉบับของเขา รู้จักใช้ตัวเลขในการเจรจาต่อรองหรือการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้เขาสามารถเอา ตัวรอดจากการถูกคุกคามต่าง ๆ ได้ ซึ่งเด็กที่เรียนในระบบการศึกษาอาจยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องนี้ดี เท่ากับเขา นั่นเป็นเพราะเด็กทั้งสองกลุ่มอยู่คนละบริบทเชิงสังคมวัฒนธรรม

4. การเลียนแบบ (Imitation)

Vygotsky อธิบายว่า บทบาทของการเลียนแบบมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และ พัฒนาการ เช่น ถ้าเด็กกำลังเกิดอุปสรรคในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ครูจึงแก้ปัญหาให้เห็น เป็นตัวอย่างบนกระดานในขณะนั้นเด็กอาจจะเลียนแบบวิธีการแก้ปัญหาของครู โดยสร้างความเข้าใจ ขึ้นภายในตนเอง แต่ถ้าครูให้แก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ยากขึ้น อันเป็นการขยายสิ่งที่เรียนรู้แล้วไปสู่สิ่งที่ เรียนรู้ใหม่ เด็กอาจจะยังไม่สามารถเข้าใจได้ในขณะนั้น ครูจึงจำเป็นต้องแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ลักษณะนี้หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เด็กค่อย ๆ เลียนแบบวิธีการแก้ปัญหาย่างค่อยเป็นค่อยไป

5. การชี้แนะหรือการช่วยเหลือ (Guidance or Assistance)

การชี้แนะหรือการช่วยเหลือ เป็นการร่วมมือทางสังคม (Social Collaborative) ที่สนับสนุนให้พัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจเกิดการเจริญงอกงาม Vygotsky จะเน้นไปที่การมี บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญกว่าอาสาที่จะมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์การเรียนรู้โดยให้ การดูแลเอาใจใส่และปรับปรุงผู้เรียนที่เริ่มฝึกหัด การจัดเตรียมสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนเพิ่ม ความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหา ซึ่ง Vygotsky เปรียบเทียบว่าเป็นนั่งร้าน (Scaffold) ซึ่งในบริบท ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้ หมายถึง การเสริมต่อการเรียนรู้

6. การเสริมต่อการเรียนรู้

แนวทางที่ Vygotsky เสนอไว้ และต่อมา Bruner เริ่มนำมาเผยแพร่ ขยายความ และมีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก คือ การเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) ซึ่งอธิบายไว้ดังนี้

การเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) หมายถึง บทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ที่ให้การช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามสภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหานั้นด้วยตนเองได้ (Wood, Bruner & Ross. 1976: 98) โดยเป็นการ

จัดเตรียมสิ่งที่เอื้ออำนวย การให้การช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน ขณะที่ผู้เรียนกำลังแก้ปัญหาหรือกำลังอยู่ในระหว่างการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง (ผู้เรียนกำลังอยู่ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ) ทำให้ผู้เรียนต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน และปรับการสร้างความรู้ความเข้าใจภายในตน (Internalization) ให้กลายเป็นความรู้ความเข้าใจใหม่ภายในตนเอง ซึ่งจะส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ให้ก้าวไปสู่ขั้นหรือระดับพัฒนาการที่สูงขึ้นไป (Raymond. 2000:176) ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถกำกับตนเองในการเรียนรู้ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น

วูด บรูเนอร์ และโรส (Wood, Bruner & Ross. 1976) ได้เสนอวิธีการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 6 ประการ คือ

1. การสร้างความสนใจ (Recruitment) กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ โดยผู้เรียนจะต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของงานหรือการเรียนรู้นั้น
2. ลดระดับการเรียนรู้ที่ไร้หลักการ ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ (Reduction in degree of freedom) เพราะจะทำให้ยากต่อการจัดการหรือการให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องสะท้อนผลการเรียนรู้ (Feedback) เป็นระยะๆ สม่่าเสมอ ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เรียนนำผลไปใช้เพื่อเพิ่มระดับการเรียนรู้ในแต่ละขั้นได้อย่างถูกต้อง
3. รักษาทิศทางการเรียนรู้ (Direction maintenance) ผู้สอนต้องดูแลกวาดขันผู้เรียนเป็นพิเศษเพื่อให้เรียนรู้ที่จะมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายตั้งไว้
4. กำหนดลักษณะสำคัญที่ควรพิจารณาของสิ่งที่เรียนรู้ให้เด่นชัด (Marking critical features) เช่น ผู้สอนเมื่ออธิบายเนื้อหาสาระบางอย่างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ก็ควรเน้นเสียงเป็นพิเศษ หรือหากผู้เรียนเกิดความขัดแย้งในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ ผู้สอนควรแปลความหมายของเรื่องที่กำลังเรียนรู้ นั้น ๆ เสียใหม่ ด้วยภาษาที่ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย ๆ และถูกต้องตรงกัน
5. ควบคุมความคับข้องใจของผู้เรียน (Frustration control) รับรู้ต่ออารมณ์ของผู้เรียนที่แสดงออกมา เช่น ผู้สอนต้องยอมรับความรู้สึกของผู้เรียนกรณีที่เขาเกิดความไม่เข้าใจสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ไม่ควรเพิกเฉยหรือปล่อยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ค้างคาใจ เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีความคับข้องใจเพิ่มมากขึ้น
6. ควรมีการสาธิต (Demonstration) หรือมีแบบอย่างให้กับผู้เรียนในการแก้ปัญหการเรียนรู้

การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่พัฒนาการความคิดความเข้าใจ นอกจากความเข้าใจกลวิธีในการเสริมต่อการเรียนรู้แล้ว ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น เด็กชายมานะอายุห้าขวบ เรียนอยู่ชั้นอนุบาล 3 ไม่สามารถ

นั่งนิ่งแล้วฟังอย่างสงบ ขณะนั่งฟังการเล่าเรื่องได้ ครูจึงต้องพยายามจัดเตรียมการช่วยเหลือต่างๆ เพื่อช่วยให้मानะรวมความสนใจไปยังเรื่องที่ครูเล่าให้ได้ ครูจึงเรียกมานะมานั่งใกล้และใช้มือโอบไหล่ ซึ่งเป็นสัญญาณที่ไม่ใช้คำพูด (Nonverbal) แต่ทั้ง ๆ ที่ใช้ความพยายามเช่นนี้ มานะก็ยังดิ้นไปมาและมองไปรอบ ๆ ห้อง ในวันต่อมา มานะกำลังเล่นกับกลุ่มเพื่อน ๆ ปกติซึ่งเป็นรุ่นพี่อายุเจ็ดขวบเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั่งลงบนเก้าอี้และอ่านหนังสือเช่นเดียวกับครู สักครู่มานะกับเด็กคนอื่น ๆ ก็แสดงบทบาทสมมติว่าตนเองเป็นนักเรียน และฟังปิติเล่าเรื่อง มานะนั่งลงและฟังอย่างตั้งใจอยู่ราว ๆ สี่ถึงห้านาที จากนั้นก็ไปเล่นอย่างอื่น พฤติกรรมของมานะที่นั่งฟังปิติเล่าเรื่อง เป็นพฤติกรรมที่ครูมีความปรารถนาอยากจะทำให้พฤติกรรมนี้เกิดขึ้น คือ ความตั้งใจ ซึ่งพฤติกรรมความตั้งใจนี้จะอยู่ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ อันเป็นพฤติกรรมที่มานะกำลังฝึกหัด และเป็นสิ่งที่มานะจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นเป็นพิเศษ จากตัวอย่าง มานะสามารถมีความตั้งใจได้จากการเล่นและจากการช่วยเหลือของกลุ่มเพื่อน เพื่อนทำให้มานะสามารถเกิดการเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของเขาได้ แต่เมื่ออยู่กับครูเขากลับไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ แสดงให้เห็นว่าบริบททางสังคมวัฒนธรรมเมื่อมานะอยู่กับเพื่อน และมานะอยู่กับครูไม่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของมานะ

ข้อเสนอแนะในการเสริมต่อการเรียนรู้ มีหลายประการเพื่อให้การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ สรุปได้ดังนี้

1. ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

พื้นที่รอยต่อพัฒนาการแสดงให้เห็นถึงขีดจำกัดของพัฒนาการของเด็ก ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เราไม่สามารถสอนเด็ก ๆ ได้ตลอดเวลา หรือเราไม่สามารถสอนทักษะหรือพฤติกรรมให้แก่เด็ก ๆ เกินกว่า พื้นที่รอยต่อพัฒนาการของพวกเขาได้ เช่น เราไม่อาจจะสอนให้เด็กทารก ยืนด้วยมือบนคานทรงตัว (Balance Beam) ได้ เพราะวาทักษะนั้นอยู่ห่างไกลจากระดับพัฒนาการที่แท้จริงของเขามาก ถ้าทักษะนั้นอยู่ภายนอกพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ Vygotsky ได้บันทึกไว้ว่า โดยทั่วไปเด็ก ๆ จะเพิกเฉย ไม่เอาใจใส่ หรือใช้ทักษะ กลวิธี รวมทั้งใช้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นในแต่ละครั้งที่จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ควรจะมีการตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และสามารถคาดการณ์ได้ว่าเมื่อผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ จะมีความเจริญงอกงามทางสติปัญญาใหม่ ๆ อย่งไรที่จะเกิดขึ้นกับเขาบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถก้าวขึ้นไปสู่ขีดสูงสุดตามพัฒนาการที่เขาสามารถจะเป็นไปได้

2. การให้ความช่วยเหลือควรมีความเหมาะสม

การช่วยเหลือผู้เรียนที่มากเกินไปอาจส่งผลทำให้ผู้เรียนลดระดับความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้และลดระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed Learning) ลง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการ

วางเป้าหมาย กำหนดแผนการเรียนและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ สร้างกลวิธีในการเรียนรู้ และ ประเมินสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนด้วยตนเอง แต่ถ้าช่วยเหลือผู้เรียนน้อยเกินไปอาจทำให้ผู้เรียนไม่มี ความสามารถเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ นำไปสู่ความวิตกกังวล ความคับข้องใจ และในที่สุดก็จะสูญเสียแรงจูงใจในการเรียนรู้

สิ่งสำคัญของการจัดการเสริมต่อการเรียนรู้ คือ การช่วยเหลือผู้เรียนต้องมี เป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เมื่อความสามารถของผู้เรียนมีเพิ่มมากขึ้น ไม่ใช่ต้อง คอยช่วยเหลือหรือต้องช่วยพุงผู้เรียนตลอด เพราะในที่สุดผู้เรียนต้องสามารถทำงานให้เสร็จสมบูรณ์ หรือมีความรอบรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตัวของตัวเอง นั่นคือ เมื่อความรู้ความสามารถของผู้เรียนมีเพิ่ม มากขึ้น ผู้สอนจะต้องค่อย ๆ ลดการให้ความช่วยเหลือลงทีละน้อย ดังนั้น เมื่อใช้กลวิธีเสริมต่อการ เรียนรู้ ผู้สอนควรตระหนักว่าเป้าหมายที่แท้จริงก็เพื่อให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้และสามารถกำกับ ตนเอง (Self-Regulating) ในการเรียนรู้และการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ในที่สุด

3. กิจกรรมและงานที่จัดเตรียมไว้ต้องท้าทายผู้เรียน

กิจกรรมหรืองานที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียน ต้องท้าทาย จูงใจหรือทำให้ผู้เรียนมี ความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานทำงานหรือกิจกรรมนั้น แต่งานหรือกิจกรรมต้องไม่ยาก หรือซับซ้อนมากเกินไปกว่าศักยภาพของผู้เรียนที่จะสามารถจัดการหรือทำให้ประสบความสำเร็จได้ (Bransford, Brown, & Cocking. 2000) ดังนั้น ในงานที่ค่อนข้างยากจะต้องมีแบบอย่าง (Model) หรือมีการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียน ทำงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างถูกต้อง

4. ลำดับขั้นตอนและทิศทางมีความถูกต้องและชัดเจน

ต้องจัดลำดับขั้นตอนในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกต้อง โดยมุ่งเน้นไปที่การ บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นหลัก การเรียนการสอนต้องมีทิศทางที่ชัดเจนและลดความสับสน ของผู้เรียน โดยผู้สอนต้องคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าจะมีปัญหาอะไรที่ผู้เรียนจะเผชิญบ้าง และจะ พัฒนาการสอนไปที่ละขั้นๆ ได้อย่างไร จึงจะสามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจได้ เมื่อเขาต้องพบกับ สถานการณ์ที่คาดการณ์ไว้นั้น

5. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน

การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ต้องชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าทำไมต้อง ทำงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้ และทำไมสิ่งที่เรียนรู้จึงมีความสำคัญ ผู้สอนต้องสามารถชี้ให้เห็น นับตั้งแต่เริ่มต้นกิจกรรมการเรียนรู้ว่า ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ผู้เรียนกำลังทำหรือเรียนรู้ กับวิธีการ แก้ปัญหาหรือการกระทำที่เป็นมาตรฐานหรือที่พึงประสงค์นั้นเป็นเช่นไร รวมทั้งมีการอธิบายให้ ผู้เรียนเข้าใจถึงมาตรฐานความเป็นเลิศในการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ด้วย

6. เนื้อหาสาระเหมาะสมกับผู้เรียน

ผู้สอนต้องตรวจสอบเนื้อหาที่จะให้เด็กเรียนรู้ เพื่อกำหนดขอบเขตและปรับปรุง บทเรียนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ขจัดอุปสรรคต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ลดความไม่แน่นอน ความงุนงง สงสัย และความไม่พึงพอใจในเนื้อหาสาระของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด

7. มีแหล่งเรียนรู้ที่สะดวกและหลากหลาย

ผู้สอนต้องชี้แจงให้ผู้เรียนได้รู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ที่จะช่วยลด ความสับสน ความคับข้องใจ ลดความเสี่ยง และช่วยลดเวลาให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจที่ จะใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีความสะดวกในการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ เวลาไม่มากนักในการค้นหาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ แต่ได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนรู้ และค้นพบความรู้ ผลลัพธ์จากการมีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าและหลากหลาย จึงทำให้ผู้เรียนมีการ เรียนรู้ที่รวดเร็วมากขึ้น

8. ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียน

ผู้สอนต้องดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนให้ตั้งใจทำงานที่มอบหมาย ในการเรียนรู้แม้ผู้เรียน สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ว่าจะเรียนรู้ไปในทิศทางไหนหรือมีสิ่งใดที่จะต้องเรียนรู้บ้าง แต่ผู้เรียน ไม่สามารถที่จะออกนอกกลุ่มนอกทางได้ เพราะจะต้องทำงานที่ได้กำหนดไว้แล้ว

9. ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ

บริบทของการเสริมต่อการเรียนรู้ในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอน จัดให้ผู้เรียน จะยากเกินกว่าระดับพัฒนาการทางสติปัญญาที่แท้จริงของผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาให้ สำเร็จลงได้ตามลำพัง และต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจึงจะแก้ปัญหาได้ ดังนั้น ครูอาจจะจัดให้มีการ เรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperative Learning) โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้มีการช่วยเหลือกันในการทำงานหรือการแก้ปัญหาเป็นกลุ่มย่อย (Small Group) โดยครู ยังคงมีส่วนในการดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือผู้เรียน

10. ควรประเมินผู้เรียนแบบพลวัต

การประเมินแบบพลวัต (Dynamic Assessment) เกิดขึ้นมาจากข้อจำกัดของ การประเมินแบบเดิมที่ไม่มีความยืดหยุ่น Vygotsky มีความคิดเห็นว่าการประเมินแบบเดิมไม่ สามารถทำให้ทราบพัฒนาการที่แท้จริงของผู้เรียน และไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการส่งเสริม พัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ เพราะวิธีการแบบเดิมมุ่งเน้นการวัดความสามารถของผู้เรียนที่ ผ่านมาแล้วหรือเกิดขึ้นแล้ว ไม่ได้ประเมินพัฒนาการที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือพัฒนาการที่จะ เกิดขึ้นในอนาคตซึ่งต่อเนื่องจากที่เป็นอยู่ การประเมินแบบพลวัตจะประเมินพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่อง หลังจากที่ได้เรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ทำให้ทราบ ความแตกต่างด้านความสามารถ หรือพัฒนาการที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้น

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และนำไปใช้ในการกำหนดหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งงานจากการเรียนในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างสูงสุด

การประเมินแบบพลวัตจะประเมินผลรอบด้าน มีเกณฑ์การประเมินและมีการสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน โดยจะต้องประเมินว่าผู้ได้เรียนรู้อะไรและสามารถทำอะไรได้บ้าง รวมทั้งประเมินด้วยว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ในระดับการช่วยเหลือที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งผู้สอนจะต้องบันทึกด้วยว่าผู้เรียนได้นำการช่วยเหลือของผู้สอนไปใช้อย่างไร และเด็กใช้การช่วยเหลืออะไรเป็นส่วนมาก การประเมินผลแบบพลวัตมีความสำคัญต่อการส่งเสริมศักยภาพให้ดีขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งเป็นการขยายไปสู่การประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ดังนั้น การนำความรู้ความเข้าใจพื้นที่รอยต่อพัฒนาการไปใช้ในการประเมินผล ไม่เพียงแต่จะทำให้การประเมินการรับรู้ความสามารถของผู้เรียนมีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น แต่ยังเป็นวิธีการประเมินที่มีความยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนด้วย

แนวคิดเรื่องพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ของ Vygotsky นำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมากมาย ทำให้นักจิตวิทยาหรือนักศึกษามีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับพัฒนาการความคิดความเข้าใจของเด็กได้อย่างครบถ้วน

การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยเครื่องมือหรือสื่อกลาง เช่น ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ภาษา วัฒนธรรม วิธีการเรียนรู้ การชี้แนะและให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น จึงทำให้เกิดการขยายแนวคิดไปสู่การคิดกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้

การเสริมต่อการเรียนรู้สามารถทำได้หลายประการ เช่น การให้แบบอย่าง การให้ข้อเสนอแนะ การสะท้อนผลการเรียนรู้ การตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเล่าสิ่งที่ได้เรียนรู้ การลดความซับซ้อนในงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความง่ายต่อการทำความเข้าใจ และอื่นๆ ซึ่งการเสริมต่อการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพได้ ต้องมาจากพื้นฐานความเข้าใจเรื่องพื้นที่รอยต่อพัฒนาการเป็นสำคัญ นับตั้งแต่ระดับพัฒนาการที่แท้จริงของผู้เรียนอันเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ ไปจนกระทั่งถึงพัฒนาการในระดับสูงสุดของผู้เรียนซึ่งเป็นพัฒนาการที่ผู้เรียนสามารถที่จะเป็นไปได้ จึงจะทำให้ผู้สอนสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและวางแผนการสอนได้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

Vygotsky ได้ยกตัวอย่างของการเรียนรู้ การสร้างความรู้ในตัวเด็กจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น เรื่องของการขี่ การที่เด็กจะขี่สิ่งต่าง ๆ ได้ จะเริ่มต้นด้วยเด็กยกมือขึ้นเพื่อไปคว้าของตรงหน้า แต่ของนั้นอาจจะอยู่ไกลเกินไป นีวจึงกางอยู่กลางอากาศ ตรงนี้จะทำให้เห็นขั้นตอนคือเริ่มด้วยการเคลื่อนไหวมือของเด็ก เมื่อเด็กไม่สามารถคว้าของได้ ก็จะเปลี่ยนเป้าหมายซึ่งอาจเป็นคุณแม่ที่อยู่ข้าง ๆ คือ เปลี่ยนจากวัตถุมาหาบุคคล โดยมีมือที่ยังชี้ไปยังสิ่งของที่ตนต้องการ เหตุการณ์นี้จะช่วย

สอนเด็กให้เข้าใจว่าการเอื้อมมือไปคว้าของหรือชี้ไปที่ของ จะเป็นการบอกความต้องการว่าต้องการของชิ้นนี้ เด็กได้เรียนรู้จากการกระทำก่อน คือ เมื่อเขากางมือหรือชี้มือขึ้นไปเพื่อจะคว้าของ หลังจากนั้นคุณแม่หรือสิ่งแวดล้อมภายนอกก็จะเสริมสร้างให้เด็กเรียนรู้ว่าการชี้หรือกางนิ้วไปที่วัตถุ คือ การชี้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่นนี้ จะมีความหมายเมื่อเด็กคนนั้นหรือ ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม พ่อแม่ คนเลี้ยงมีความเข้าใจตรงกัน ผู้ใหญ่เข้าใจความต้องการของเด็ก เข้าใจสัญลักษณ์ของนิ้วที่กางออกว่านี่คือการชี้และสนองตอบ เช่นนี้ก็จะทำให้เด็กรู้จักการชี้ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองนั่นเอง แต่ทฤษฎีของ Vygotsky ก็ถูกนักการศึกษาท่านหนึ่งวิพากษ์วิจารณ์ว่า การเรียนรู้ภายในตัวเด็กเอง เกิดขึ้นก่อนที่จะได้สัมผัสกับสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

สรุปทฤษฎีของวัฒนธรรมและสังคมของ Vygotsky (Lev Vygotsky) ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคมมาก ทฤษฎีนี้กล่าวว่า สังคมและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมความฉลาดและกระบวนการเรียนรู้ในพัฒนาการของเด็ก Vygotsky เชื่อว่า ตัวเรามีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้เราเป็นมนุษย์ที่มีความฉลาดและแตกต่างจากสัตว์ Vygotsky ได้เสนอว่า มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งนอกจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติแล้วยังมีสิ่งแวดล้อมทางสังคม คือวัฒนธรรมที่สังคมสร้างขึ้น ดังนั้น สถาบันสังคมต่างๆ เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของแต่ละบุคคลเด็กเรียนรู้สัญลักษณ์ต่าง ๆ และคำพูดเป็นครั้งแรกจากสังคม ซึ่งความฉลาดความสามารถ ในการสื่อสารด้านภาษาเ็นพื้นฐานที่ทำให้เด็กแตกต่างจากสัตว์ นอกจากนั้นภาษายังเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิดและพัฒนาเชาว์ปัญญาขั้นสูง พัฒนาการทางภาษาและทางความคิดของเด็กเริ่มด้วยการพัฒนาที่แยกจากกัน แต่เมื่ออายุมากขึ้นพัฒนาการทั้งสองด้านจะเป็นไปร่วมกัน การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรคณะชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับสถาบันทางสังคมของ Vygotsky ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาและภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรคณะชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยบรรลุตามตัวชี้วัดในระดับชั้นของตนเอง ซึ่งตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้กล่าวไว้ในหัวข้อต่อไป

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ดังนี้

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราว ในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่าง มีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบาย ในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

2.2 มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยค และเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว

กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

2.3 พุดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดู โฆษณาอย่างมีเหตุผล พุดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พุดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพุดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพุด

2.4 สกศค้ำและเข้าใจความหมายของค้ำ สำนวน ค้ำพียงเพยและสุภษษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้ที่ของค้ำในประโยค ชนิดของประโยค และค้ำภษษิตต่างประเทศในภษษิตไทย ใช้ค้ำราชาศัพท์และค้ำสุภษษิตได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภษษิต และภษษิตยำนี 11

2.5 เข้าใจและเห็นคุณค้ำวรรณคดีและวรรณกรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

3. ตัวชี้วัดและสาระกรเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

สภษษิตที่ 1 กรอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้งความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตรและมีนิสัยรักกรอ่าน

ตาราง 4 ตัวชี้วัดและสาระกรเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สภษษิตที่ 1 กรอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สภษษิตกรเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง 2. อธิบายความหมายของค้ำ ประโยค และข้อความที่เป็นการบรรยายและการพรรณนา 3. อธิบายความหมายโดยนัย จากเรื่องที่อ่านอย่างหลากหลาย	กรอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ประกอบด้วย 1. ค้ำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ 2. ค้ำที่มีอักษรนำ 3. ค้ำที่มีตัวกรันต์ 4. อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน 5. ข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา 6. ข้อความที่มีความหมายโดยนัย กรอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ

ตาราง 4 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น 1. วรรณคดีในบทเรียน
	5. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต	2. บทความ 3. บทโฆษณา 4. งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ 5. ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
	6. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม	การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำและปฏิบัติตาม เช่น 1. การใช้พจนานุกรม 2. การใช้วัสดุอุปกรณ์ 3. การอ่านฉลากยา 4. คู่มือและเอกสารของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน 5. ข่าวสารทางราชการ
	7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น 1. หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย 2. หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
8. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน	
ป.6	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง 2. อธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นโวหาร	การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง ประกอบด้วย 1. คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ 2. คำที่มีอักษรนำ 3. คำที่มีตัวการันต์ 4. คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ 5. อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน 6. วัน เดือน ปีแบบไทย 7. ข้อความที่เป็นโวหารต่าง ๆ 8. สำนวนเปรียบเทียบ การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ

ตาราง 4 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	3. อ่านเรื่องสั้น ๆ อย่างหลากหลาย โดย จับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น 1. เรื่องสั้น ๆ 2. นิทานและเพลงพื้นบ้าน
	4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	3. บทความ 4. พระบรมราโชวาท
	5. อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต	5. สารคดี 6. เรื่องสั้น 7. งานเขียนประเภทโน้มน้าว 8. บทโฆษณา 9. ข่าว และเหตุการณ์สำคัญ
	6. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม	การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม 1. การใช้พจนานุกรม 2. การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม 3. ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน และ การใช้สถานที่สาธารณะในชุมชนและท้องถิ่น
	7. อธิบายความหมายของข้อมูลจากการอ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ	การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ
8. อ่านหนังสือตามความสนใจ และอธิบายคุณค่าที่ได้รับ	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น 1. หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย 2. หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน	
9. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน	

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราว ในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สาระที่ 2 การเขียน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	
ป.5	1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย	
	2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม	การเขียนสื่อสาร เช่น 1. คำขวัญ 2. คำอวยพร 3. คำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน	
	3. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน	การนำแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดไปพัฒนางานเขียน	
ป.5	4. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ แจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน โอวาท คำปราศรัย	
	5. เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ	การเขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ	
	6. เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นได้ตรงตามเจตนา	การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น	
	7. กรอกแบบรายการต่าง ๆ	การกรอกแบบรายการ 1. ใบฝากเงินและใบถอนเงิน 2. ธนาณัติ 3. แบบฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ภัณฑ์	
	8. เขียนเรื่องตามจินตนาการ	การเขียนเรื่องตามจินตนาการ	
	9. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน	

ตาราง5 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด และ ครึ่งบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและ ครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม	การเขียนสื่อสาร เช่น 1. คำขวัญ 2. คำอวยพร 3. ประกาศ
	3. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและ แผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางาน เขียน	การเขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพ ความคิด
	4. เขียนเรียงความ	การเขียนเรียงความ
	5. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ แจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน โอวาท คำปราศรัยสุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบ คำสั่ง
	6. เขียนจดหมายส่วนตัว	การเขียนจดหมายส่วนตัว 1. จดหมายขอโทษ 2. จดหมายแสดงความขอบคุณ 3. จดหมายแสดงความเห็นใจ 4. จดหมายแสดงความยินดี
	7. กรอกแบบรายการต่างๆ	การกรอกแบบรายการ 1. แบบคำร้องต่าง ๆ 2. ใบสมัครศึกษาต่อ 3. แบบฝากส่งพัสดุและไปรษณีย์ภัณฑ์
	8. เขียนเรื่องตามจินตนาการและ สร้างสรรค์	การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์
	9. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตาราง 6 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	1. พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และ ความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู	การจับใจความ และการพูดแสดงความรู้ ความคิดในเรื่องที่ฟังและดู จากสื่อต่าง ๆ เช่น
	2. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจาก เรื่องที่ฟังและดู	1. เรื่องเล่า
	3. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่อง ที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล	2. บทความ
	4. พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษา ค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	3. ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
	5. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	4. โฆษณา
ป.6	1. พูดแสดงความรู้ ความเข้าใจ จุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู	5. สื่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์การวิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูในชีวิตประจำวัน
	2. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล จากเรื่องที่ฟังและดู	การรายงาน เช่น
	3. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟัง และดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล	1. การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน
	4. พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษา ค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	2. การพูดลำดับเหตุการณ์
	5. พุดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผล และ น่าเชื่อถือ	มารยาทในการฟัง การดู และการพูด
	6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	การพูดแสดงความรู้ ความเข้าใจในจุดประสงค์ ของเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่
		1. สื่อสิ่งพิมพ์
		2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์
		การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อ โฆษณา
		การรายงาน เช่น
		1. การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน
		2. การพูดลำดับเหตุการณ์
		การพูดโน้มน้าวในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น
		1. การเลือกตั้งกรรมการนักเรียน
		2. การรณรงค์ด้านต่าง ๆ
		3. การโต้วาที
		มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและ พลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตาราง 7 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	1. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	ชนิดของคำ ได้แก่ 1. คำบุพบท 2. คำสันธาน 3. คำอุทาน
	2. จำแนกส่วนประกอบของประโยค	ประโยคและส่วนประกอบของประโยค
	3. เปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาถิ่น	ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาถิ่น
	4. ใช้คำราชาศัพท์	คำราชาศัพท์
	5. บอกคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย	คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ
	6. แต่งบทร้อยกรอง	กาพย์ยานี 11
	7. ใช้สำนวนได้ถูกต้อง	สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต
ป.6	1. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	ชนิดของคำ 1. คำนาม 2. คำสรรพนาม 3. คำกริยา 4. คำวิเศษณ์ 5. คำบุพบท 6. คำเชื่อม 7. คำอุทาน

ตาราง 7 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	2. ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล	คำราชาศัพท์ ระดับภาษา ภาษาถิ่น
	3. รวบรวมและบอกความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ
	4. ระบุลักษณะของประโยค	กลุ่มคำหรือวลี ประโยคสามัญ ประโยคกรรม ประโยคซ้อน
	5. แต่งบทร้อยกรอง	กลอนสุภาพ
	6. วิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำพังเพย และสุภาษิต	สำนวนที่เป็นคำพังเพย และสุภาษิต

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตาราง 8 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่อ่าน	วรรณคดีและวรรณกรรม เช่น 1. นิทานพื้นบ้าน
	2. ระบุความรู้และข้อคิดจากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง	2. นิทานคติธรรม 3. เพลงพื้นบ้าน
	3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม	4. วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียนและตาม ความสนใจ

ตาราง 8 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและ บทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า 1. บทอาขยานตามที่กำหนด 2. บทร้อยกรองตามความสนใจ
ป.6	1. แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดี หรือวรรณกรรมที่อ่าน 2. เล่านิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเอง และนิทานพื้นบ้านของท้องถิ่นอื่น 3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดี และ วรรณกรรมที่อ่านและนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	วรรณคดีและวรรณกรรม เช่น 1. นิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเองและท้องถิ่นอื่น 2. นิทานคติธรรม 3. เพลงพื้นบ้าน 4. วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียนและตาม ความสนใจ
	4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และ บทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า 1. บทอาขยานตามที่กำหนด 2. บทร้อยกรองตามความสนใจ

จากการศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทำให้ทราบขอบข่ายเนื้อหาในการพัฒนาหลักสูตรคณะชั้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยจะพัฒนา ในลักษณะหลักสูตรบูรณาการใน 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง ดูและพูด หลักการใช้ภาษา และวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งมีความครอบคลุมทั้งสองระดับที่นักเรียนสามารถเรียนรู้และบรรลุตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

1. การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย

จากการสำรวจงานวัดกรรมการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551ก : 4-11) พบรูปแบบนวัตกรรม จำนวน 4 รูปแบบ คือ

1.1 รูปแบบที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งจำแนกย่อยได้อีกจำนวน 5 รูปแบบ ดังนี้

- 1) รูปแบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระเดียวกัน เป็นการบูรณาการแบบรวมชั้นเรียนเป็นช่วงชั้นและบูรณาการกลุ่มสาระภายในกลุ่มสาระเดียวกัน
  - 2) รูปแบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการบูรณาการแบบคละชั้น และนาสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการตั้งแต่ 2 กลุ่มสาระขึ้นไป
  - 3) รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ walk rally เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งสถานศึกษาหรือเป็นช่วงชั้น ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริงจากฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ก่อนที่จะออกไปศึกษาหาความรู้นอกสถานการณ์จริง
  - 4) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีการสอนที่เด็กสามารถเรียนอ่านเขียนคำนวณโดยวิธีธรรมชาติ เด็กสามารถเรียนรู้ได้สอดคล้องกับช่วงเวลา ความสนใจและความพร้อมของเด็ก
  - 5) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียนและชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านประชาสุขุขบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้
- 1.2 รูปแบบที่ 2 การจัดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งจำแนกได้ 2 รูปแบบ คือ
- 1) รูปแบบคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Mobile Unit) เป็นการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 13-21 เครื่องประจำรถออกไปบริการยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการ โดยใช้หลักคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ไปหานักเรียน
  - 2) รูปแบบศูนย์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Office Station Unit) เป็นการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 11-30 เครื่อง ไว้ที่ห้องเรียนในสถานศึกษาที่เป็นศูนย์ให้นักเรียนในเขตบริการมาใช้เรียน โดยใช้หลักนักเรียนเคลื่อนไปหาคอมพิวเตอร์
  - 3) รูปแบบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ระบบทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งในการใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมในการจัดการเรียนการสอนนั้นไม่สามารถแทนครูได้ เพียงแต่นำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น และครูต้องเป็นผู้ควบคุมดูแลคอยแนะนำนักเรียนตลอดจนการสรุปทเรียนด้วย จึงจะได้ผลและมีประสิทธิภาพ
  - 4) รูปแบบที่ 4 การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งรูปแบบการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานี้ เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้งภายในองค์กรและหน่วยงานอื่นภายนอกองค์กร ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายวิชาการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายครูโดยให้โรงเรียนที่มีความพร้อมช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยการจัดตั้ง รวม หรือเลิกสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 โดยให้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรวมสถานศึกษาตั้งแต่ สองโรงเรียนขึ้นไป
 เพื่อให้โรงเรียนมีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และเกิดผลดีแก่นักเรียน ทั้งในด้าน
 สิทธิ โอกาส และคุณภาพการศึกษา โดยจัดเป็นชั้นหรือช่วงชั้น อย่างไรก็ตามเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ
 ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก คือ นโยบายต้องชัดเจน ต่อเนื่อง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ สนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และระดมทรัพยากรจากทุก
 ส่วนช่วยเหลือ ทั้งนี้มีบทสรุปของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน, 2551ข : 25) คือ

1. การพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดผลดีต่อผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนของนักเรียน ต้องการความร่วมมือ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และ
 วิธีดำเนินการทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานทางการศึกษา
 โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. การจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ความเข้าใจของนักเรียนจุดเริ่มต้น
 มีกิจกรรมเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ครูต้องให้ความรัก ความเมตตา เป็นที่พึ่งพาของนักเรียน
 จะทำให้เกิดกำลังใจในการเรียน
3. ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ เป็นวิชาพื้นฐานที่สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้
 ให้นักเรียนเกิดทักษะอย่างลึกซึ้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ในระดับชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้นักเรียนไปค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้
 อื่น ๆ
4. ธรรมชาติของสถานศึกษาขนาดเล็กจะมีครูไม่ครบชั้นเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ มา
 จากครอบครัวยากจน การจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการหลากหลายเพื่อให้นักเรียนเหล่านี้มี
 คุณภาพใกล้เคียงหรือทัดเทียมกับนักเรียนในเมือง เมื่อเติบโตใหญ่จะได้ช่วยตนเอง ช่วยครอบครัว ชุมชน
 และประเทศชาติได้
5. ปัญหาผลการเรียนต่ำของนักเรียน อาจมาจากสาเหตุหลายประการ สาเหตุที่
 สำคัญประการหนึ่ง คือ นักเรียนอ่านไม่เป็น อ่านไม่คล่อง ขาดทักษะกลุ่มสาระภาษาไทย จึงไม่เข้าใจ
 ตั้งแต่คำถาม คำสั่ง ดังนั้น ระดับช่วงชั้นที่ 1 ต้องฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะดังกล่าวอย่างเต็มที่
6. นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รวมถึงแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ ถือเป็น
 ชุมทรัพย์ทางปัญญาที่มีคุณค่ามหาศาล สถานศึกษาควรจัดโอกาสให้นักเรียนได้ก้าวออกไปสู่โลกกว้าง
 ซึมซับ รับรู้ความจริงในธรรมชาติ ได้สังเกต ได้พิจารณา ทดลองทำ พิสูจน์ค่า ทบทวน ค้นพบ
 ประจักษ์ผล

7. มีความมุ่งมั่นตั้งใจ แสวงหาเครือข่ายการมีส่วนร่วมคิดและร่วมทำอย่างตั้งใจและต่อเนื่อง โดยไม่ต้องรอพึ่งผู้อื่น เมื่อได้คิดเอง ตัดสินใจเอง และมีโอกาสลงมือทำด้วยตนเอง พร้อมกับมีโอกาสรับผิดชอบในสิ่งที่ทำลงไป จะทำให้มองเห็นความสำคัญและคุณค่าในตัวเอง

สรุปได้ว่า จากการศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า มีการใช้รูปแบบภายใต้การบริหารแบบองค์รวมที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (All for Education) หน่วยงานระดับสูงโดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริมและสนับสนุนด้วยการออกระเบียบรองรับการบริหารจัดการและการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการในหลาย ๆ รูปแบบ แต่ยังคงขาดการวิจัยและพัฒนารูปแบบให้เห็นผลเป็นรูปธรรมและเกิดความยั่งยืน

2. การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในต่างประเทศ

2.1 การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศแคนาดา

ผลการศึกษาของ กาญจนา ชูเวช (2548 : 9-10) พบว่า ปรากฏการณ์ในการลดลงของจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาประถมศึกษาหลายแห่งในทวีปอเมริกาเหนือเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการรวมชั้นเรียนขึ้น ดังเช่น ในรัฐนิวฟาวนด์แลนด์และแลบราดอร์ (Newfoundland and Labrador) ในประเทศแคนาดา คณะกรรมการการศึกษาของท้องถิ่นได้ร่วมมือกับคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเมโมเรียล (Memorial University of Newfoundland) ได้จัดโครงการเพื่อพัฒนาห้องเรียนแบบรวมชั้นหรือคละชั้น (Multi-grade Classroom) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ และความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ครู ในประเด็นต่อไปนี้

- 1) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนแบบรวมชั้นและองค์ประกอบที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับหลักสูตรระดับประถมศึกษา
- 2) ติดตามผลการใช้หลักสูตรแบบรวมชั้นในทัศนะของนักเรียน ผู้ปกครองและครู
- 3) เพื่อเป็นแนวทางสำหรับให้คณะกรรมการการศึกษาของท้องถิ่นในจังหวัดอื่น และรัฐอื่น ได้นำไปปรับปรุงประยุกต์ใช้เพื่อจัดทำหลักสูตรที่ก่อให้เกิดสภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

ด้วยเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น โครงการรวมชั้นจึงได้ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาเพาชีโคว์ (Pouch Cove Elementary School) ในฤดูใบไม้ร่วง ปี ค.ศ. 1993 โดยการรวมชั้นที่คำนึงถึงระดับอายุของนักเรียน

นอกเหนือจากรูปแบบการจัดชั้นเรียนแบบรวมชั้น โดยคำนึงระดับอายุและช่วงชั้นแล้ว คณะครูของสถานศึกษาจะต้องจัดหน่วยการเรียนรู้ที่ใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เป็นฐาน (Resource-based units) และจัดการติดตามผลการใช้หลักสูตรดังกล่าว ปรากฏว่า ครูผู้สอนรวมชั้นต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นว่า การใช้หน่วยการเรียนดังกล่าวมีประโยชน์และมีคุณค่ายิ่ง สามารถนำไปสอนได้ทุกระดับชั้น เพราะมีลักษณะยืดหยุ่นและหลากหลาย แม้ว่าต้องใช้เวลามากในการพัฒนา

หน่วยการเรียนรู้ แต่ครูส่วนใหญ่ก็มีความต้องการและตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตร ข้อเสนอแนะประการหนึ่งที่ครูแสดงความคิดเห็นคือ แม้ว่านักเรียนจะมีอายุและระดับความสามารถที่แตกต่างกันบ้างก็ตาม ครูก็คาดหวังให้นักเรียนสามารถพัฒนาไปตามระดับความก้าวหน้าและตามศักยภาพของตนเป็นสำคัญ

2.2 การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กประเทศสหรัฐอเมริกา

ผลการศึกษาของ กาญจนา ชูเวช (2548 : 10-12) พบว่าโรงเรียนลินคอร์น ในเมืองมุนติเลน รัฐอิลลินอยส์ เป็นสถานศึกษาที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนในการรวมอายุของนักเรียน (Multi-grade School) โดยมีรูปแบบการเรียนรู้คือ การเรียนแบบรวมอายุหรือรวมชั้น การสอนแบบหัวเรื่องและการสอนแบบบูรณาการ โดยยึดแนวหลักสูตรแบบวัฏจักร 3 ปี การใช้ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ที่มีการวางแผนการสอน การสร้างบทเรียนและ การประเมินผลจะต้องพัฒนาพหุปัญญาทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ภาษาดนตรี คณิตศาสตร์และตรรกะ มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหวร่างกาย ความเข้าใจตนเอง และความเข้าใจผู้อื่น ตลอดจน การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นพื้นฐาน (Problem-based Learning) และการประเมินผลโดยใช้การปฏิบัติเป็นพื้นฐาน (Performance-based Assessment) นอกจากนี้โรงเรียนยังเน้นการใช้เทคโนโลยีโดยใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนโดยใช้ Internet และ Software ทางการศึกษา และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อรับฟังความคิดเห็นและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน หรือการเชิญชวนผู้ปกครองเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยสอน

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กต่างประเทศ มีรูปแบบการจัดในลักษณะการรวมชั้นเรียน ผสมผสานการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรคละชั้น และติดตามผลการใช้หลักสูตรคละชั้น พบว่าหลักสูตรคละชั้นมีประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่ง โดยครูคาดหวังให้นักเรียนพัฒนาไปตามระดับความก้าวหน้าและตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการในลักษณะคล้ายกันคือ เมื่อดำเนินการพัฒนาและใช้หลักสูตรแล้ว นอกจากจะทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ก็จะทำประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เช่นเดียวกัน

การอ่านเชิงวิเคราะห์

1. ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545 : 51) ให้ความหมายของการอ่านวิเคราะห์ว่า หมายถึง การอ่านด้วยความคิดพิจารณาและไตร่ตรองด้วยเหตุผลว่าเนื้อความที่อ่านนั้นส่วนใดเป็นสาระหรือไม่ เป็นสาระ ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น ส่วนใดควรเชื่อถือ หรือไม่ควรเชื่อถือ รวมถึง พิจารณาจุด ประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน ทั้งนี้เพื่อแยกแยะและเลือกเฟ้นสาระที่ดี ไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 3-6) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า หมายถึง การจำแนกเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง และวิเคราะห์ทัศนคติของผู้แต่ง เพื่อทราบจุดมุ่งหมายที่อยู่เบื้องหลังผ่านภาษาและถ้อยคำที่ใช้

วัชร บวรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ (2547 : 43-48) ให้ความหมายของการอ่านเพื่อวิเคราะห์ว่าหมายถึง การอ่านเพื่อแยกแยะความคิด แยกแยะประเด็นสำคัญ แยกแยะข้อมูล ข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นออกจากกันได้อย่างถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 208) ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า หมายถึง การอ่านอย่างละเอียดให้ได้ครบถ้วนแล้วจึงแยกแยะออกได้เป็นส่วนต่าง ๆ นั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละส่วนสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร

สรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านในระดับที่สูงกว่าการอ่านทั่ว ๆ ไป มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้และความเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

2. ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 1) กล่าวว่าความคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นพื้นฐานสำหรับการคิดในมิติอื่น ๆ ต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงเปรียบเทียบ การคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิเคราะห์ช่วยให้เรารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง รู้ว่าอะไรเป็นอะไร ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่างๆได้อย่างถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 208) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ นอกจากจะช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิดและความบันเทิงจากสิ่งที่อ่านเป็นเบื้องต้นแล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์อีกหลายประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพทั้งหมดของงานเขียนแต่ละชิ้นเป็นส่วนรวมว่ามีอะไรประกอบอยู่ในลักษณะใด อีกทั้งมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อความแต่ละส่วนว่ามีความสัมพันธ์และประกอบกันเข้ามาเป็นงานเขียนแต่ละชิ้นได้อย่างไร

2. ช่วยให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สามารถเลือกได้ว่าอะไรควรอ่าน หรืออะไรอ่านผ่าน ๆ หรืออ่านอย่างตั้งใจอย่างละเอียด เพื่อจะได้เป็นความรู้ ความคิดและพัฒนาปัญญา

3. ช่วยให้ผู้อ่านเพิ่มประสิทธิภาพการอ่านให้แก่ตนเอง และทำให้เกิดความรัก ความชื่นชม ความซาบซึ้ง อีกทั้งเล็งเห็นคุณค่าของงานเขียน

4. ช่วยให้ผู้อ่านนำเอาวิธีการและผลจากการอ่านมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต หรือใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้

3. หลักการอ่านเชิงวิเคราะห์

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545 : 50 - 51) กล่าวว่า การอ่านอย่างวิเคราะห์เป็นการอ่านที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักอ่านหนังสืออย่างมีวิจารณ์ญาณ รู้จักแยกแยะความเหมาะสมขององค์ประกอบในการเขียน ทั้งเนื้อหาและรูปแบบ เข้าใจจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน รวมทั้งวินิจฉัยได้ว่าเรื่องนั้นควรอ่านหรือไม่ควรอ่านอย่างไร การฝึกทักษะการอ่านอย่างวิเคราะห์ จะทำให้นักเรียนอ่านหนังสือเป็นและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักการอ่านเพื่อวิเคราะห์มีหลักปฏิบัติดังนี้

3.1 แยกแยะส่วนที่เป็นสาระสำคัญและส่วนขยายความ การเขียนหนังสือผู้เขียนจะเขียนใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นสาระสำคัญ และส่วนขยายความ ซึ่งอาจจะเป็นการอธิบายหรือยกตัวอย่างประกอบ การอ่านอย่างวิเคราะห์นั้นผู้อ่านจะต้องค้นหาส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ เพื่อจะได้เข้าใจจุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้เขียน

3.2 แยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น ในงานเขียนต่าง ๆ นอกจากผู้เขียนจะนำเสนอข้อมูลส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงแล้ว บางครั้งผู้เขียนอาจสอดแทรกข้อคิดเห็นเพื่อแสดงมุมมองและทัศนคติส่วนตัวอันจะทำให้งานเขียนน่าสนใจและน่าอ่านยิ่งขึ้น แต่ในข้อคิดเห็นนั้น ๆ อาจแฝงไว้ด้วยค่านิยมความเชื่อส่วนตัว หรืออคติต่าง ๆ ของผู้เขียน ซึ่งผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่าความคิดเห็นของผู้เขียนตั้งอยู่บนเหตุผลที่ถูกต้องหรือไม่ ควรเห็นด้วยกับผู้เขียนหรือไม่ การอ่านประเภทนี้จึงต้องอาศัยประสบการณ์อ่านอย่างมาก

4. แนวการจัดการเรียนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ เน้นทักษะการอ่านเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งนักเรียนอาจวิเคราะห์โดยการพูด หรือการเขียนสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดในด้านต่าง ๆ อย่างมีหลักการและเหตุผล การสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ ครูควรจัดเตรียมเรื่องราว เนื้อหา หรือข้อความต่าง ๆ โดยจัดเตรียมเองหรือมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาหรือรวบรวมมาก็ได้ แต่สิ่งสำคัญก็คือ เนื้อหา หรือเรื่องราวที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วย เช่น ฝึกให้นักเรียน แยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น ก็ควรนำมาจากข่าวหรือบทความในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 39) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการซึ่งผู้อ่านสร้างความหมายหรือพัฒนา การตีความระหว่างการอ่าน ผู้อ่านจะต้องรู้หัวข้อเรื่องจุดประสงค์ของการอ่าน มีความรู้ทางภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในหนังสือที่อ่าน โดยใช้ประสบการณ์เดิมเป็นประสบการณ์ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน กระบวนการอ่านมีดังนี้

1. การเตรียมการอ่าน ผู้อ่านจะต้องอ่านชื่อเรื่อง หัวข้อย่อยจากสารบัญเรื่อง อ่านคำนำให้ทราบจุดมุ่งหมายของหนังสือ ตั้งจุดประสงค์ของการอ่านอ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรืออ่าน เพื่อหาความรู้วางแผนการอ่านโดยอ่านหนังสือตอนใดตอนหนึ่งว่าความยากง่ายอย่างไร หนังสือมีความยากมากน้อยเพียงใด รูปแบบของหนังสือเป็นอย่างไร เหมาะกับผู้อ่านประเภทใด เดาความเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เตรียมสมุด ดินสอ สำหรับจดบันทึกข้อความหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญขณะอ่าน

2. การอ่าน ผู้อ่านจะอ่านหนังสือให้ตลอดเล่มหรือเฉพาะตอนที่ต้องการอ่าน ขณะอ่านผู้อ่านจะใช้ความรู้จากการอ่านคำ ความหมายของคำมาใช้ในการอ่าน รวมทั้งการรู้จักแบ่งวรรคตอนด้วยการอ่านเร็วจะมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ดีกว่าผู้อ่านช้า ซึ่งจะสะกดคำอ่านหรืออ่านย้อนไปย้อนมา ผู้อ่านจะใช้บริบทหรือคำแวดล้อมช่วยในการตีความหมายของคำเพื่อทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน

3. การแสดงความคิดเห็น ผู้อ่านจะจดบันทึกข้อความที่มีความสำคัญ หรือเขียนแสดงความคิดเห็น ตีความข้อความที่อ่าน อ่านซ้ำในตอนที่ไม่เข้าใจเพื่อทำความเข้าใจให้ถูกต้องขยายความคิดจากการอ่าน จับคู่กับเพื่อนสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตั้งข้อสังเกตจากเรื่องที่อ่าน ถ้าเป็นการอ่านบทกลอนจะต้องอ่านทำนองเสนาะดัง ๆ เพื่อฟังเสียงการอ่านและเกิดจินตนาการ

4. การอ่านสำรวจ ผู้อ่านจะอ่านซ้ำโดยเลือกอ่านตอนใดตอนหนึ่ง ตรวจสอบคำและภาษาที่ใช้ สำรวจโครงเรื่องของหนังสือเปรียบเทียบหนังสือที่อ่านกับหนังสือที่เคยอ่าน สำรวจและเชื่อมโยงเหตุการณ์ ในเรื่องและการลำดับเรื่อง และสำรวจคำสำคัญที่ใช้ในหนังสือ

5. การขยายความคิด ผู้อ่านจะสะท้อนความเข้าใจในการอ่าน บันทึกข้อคิดเห็น คุณค่าของเรื่อง เชื่อมโยงเรื่องราวในเรื่องกับชีวิตจริง ความรู้สึกจากการอ่าน จัดทำโครงการหลักการอ่าน เช่น วาดภาพ เขียนบทละคร เขียนบันทึกรายงานการอ่าน อ่านเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้เขียนคนเดียวกัน แต่ง

กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 21) ได้เสนอขั้นตอนการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูล คือ รับรู้เรื่องราวและเข้าใจความหมายจากการสังเกต สนทนา ชักถามเล่าเรื่อง บริบท ท่าทาง จากข่าวสาร ข้อมูลจากหนังสือต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ คือ คติวิเคราะห์ จำแนกและจับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่าใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 3 สรุป คือ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปประเมินความน่าจะเป็น น่าเชื่อถือ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หาหลักฐานประกอบการตัดสินใจเชิงเหตุเชิงผล

ขั้นที่ 4 ประยุกต์และนำไปใช้ คือ นำผลจากการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง เลือกอย่างเหมาะสมแล้วนำไปใช้

การเขียนสื่อความ

1. ความหมายของการเขียนสื่อความ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเขียนสื่อความไว้ดังนี้

คณินิจ จานโอ (2546 : 92) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ 2 ลักษณะดังนี้

1. การเขียน หมายถึง ทักษะการส่งสารที่ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์และความต้องการของผู้ส่งสารออกไปเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสามารถอ่านเข้าใจได้

2. การเขียน หมายถึง การส่งสารที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันมาก ในฐานะที่เป็นวิธีการหนึ่งในการสื่อสาร ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากการสื่อสารด้วยคำพูด เพราะการเขียนเป็นการบันทึกลายลักษณ์อักษร ผู้เขียนต้องถ่ายทอดความคิดออกมาผ่านตัวหนังสือ ดังนั้นจึงควรใช้ภาษาที่สามารถถ่ายทอดความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกับความต้องการของผู้เขียน

ชำนาญ บูชาสง (2546 : 56) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่า หมายถึง การส่งสร โดยอาศัยตัวอักษรและระเบียบของภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดความประสงค์ ทักษะ และแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยมุ่งหวังให้ผู้รับสารตอบสนองในทิศทางที่ผู้ส่งสารต้องการ

ศุภพรณ มงเพชร (2547 : 52) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่า หมายถึง การแสดงความรู้ ความคิด และแสดงความรู้สึกที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ โดยวิธีใช้ สัญลักษณ์ที่เรียกว่าตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจในเจตนาของผู้เขียน ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ความ ในใจของผู้เขียนได้ดีหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าผู้เขียนจะมีทักษะในการใช้ภาษาเขียนได้ดีเพียงใด

สรุปได้ว่า การเขียนสื่อความ หมายถึง การเขียนเพื่อสื่อสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ในรูปแบบเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านได้รับทราบความหมายของสารนั้น ๆ โดยอาจจะส่งผลให้เกิดความรู้ ความคิด และรับรู้เจตนาของผู้ส่งสาร

2. จุดมุ่งหมายของการเขียนสื่อความ

การเขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจ ตลอดจนถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและ สติปัญญา หรือกระบวนการทางความคิดของมนุษย์ เพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ด้วยวิธีการใช้สัญลักษณ์และ ตัวอักษร นอกจากนี้ยังมีการแบ่งจุดมุ่งหมายของการเขียนดังนี้

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2545 : 104) ได้แบ่งความมุ่งหมายของการเขียนเป็น 5 ประการดังนี้

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การเขียนเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์หรือความรู้ ซึ่งเป็นการเขียนเล่าเหตุการณ์ที่ผู้เขียนประสบหรือเล่าเรื่องที่เกิดขึ้น
2. การเขียนเพื่ออธิบาย คือ การเขียนเพื่อบอกสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อชี้แจง ตอบ ปัญหาความรู้หรือความคิดที่ยาก
3. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น คือ การเขียนแสดงความคิดเห็นของผู้เขียน ในเรื่องต่าง ๆ อาจเป็นเรื่องการแสดงความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว
4. การเขียนเพื่อชักจูงใจ คือ การเขียนชักจูงใจเชิญชวนให้ผู้อ่านสนใจสิ่งที่เขียน รวมทั้งเขียนเพื่อเปลี่ยนความรู้สึก หรือเปลี่ยนท่าทีของผู้อ่านให้สอดคล้องตามที่ต้องการ
5. การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ คือ การเขียนถ่ายทอดความรู้สึก จินตนาการให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเห็นภาพลักษณ์ตามผู้เขียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 27-28) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง การนำเหตุการณ์เรื่องราวที่เป็นลำดับอยู่แล้วมา ถ่ายทอดเป็นข้อเขียน
2. การเขียนเพื่ออธิบาย คือ การเขียนเพื่อชี้แจงหรืออธิบาย
3. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น คือ การเขียนเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ แนะนำหรือแสดงความคิดเห็น

4. การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ คือ การเขียนที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตาม เกิดจินตนาการเห็นภาพตามที่ผู้เขียนต้องการ

5. การเขียนเพื่อโน้มน้าว คือ การเขียนที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายชักชวนหรือจูงใจโน้มน้าวให้ผู้อ่านยอมรับในสิ่งที่ผู้เขียนเสนอ

6. การเขียนเพื่อล้อเลียนเสียดสี คือ การเขียนที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะตำหนิสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

7. การเขียนเพื่อกิจธุระ คือ การเขียนที่มีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง การเขียนชนิดนี้จะมีรูปแบบการเขียนที่เป็นเฉพาะ

สรุปได้ว่า การเขียนสื่อความมีจุดมุ่งหมายเพื่อเล่าเรื่อง เพื่ออธิบาย เพื่อแสดงความคิดเห็นเพื่อแสดงจินตนาการ และเพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวให้ผู้อ่านคล้อยตาม

3. องค์ประกอบของเขียนสื่อความ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 24-25) ได้กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของการเขียนที่ดีไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. ความชัดเจนของการใช้ถ้อยคำจะช่วยให้การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านได้ตรงกัน
2. ความเรียบง่ายของการใช้ถ้อยคำ โดยเน้นให้เข้าใจง่ายแต่ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำฟุ่มเฟือยหรือ อ้อมค้อม หรือปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ
3. ความกระชับของการใช้ถ้อยคำ แต่ให้ความหมายชัดเจนหรือมีน้ำหนัก
4. ความประทับใจ ซึ่งเกิดจากการที่ผู้เขียนใช้ถ้อยคำเร้าความรู้สึกของผู้อ่าน ถ้อยคำที่น่าอาจเกิดจากการเน้นซ้ำ หรือการเรียกลำดับในประโยค
5. ความไพเราะ ซึ่งเกิดจากการเลือกใช้คำที่มีความราบรื่นและไพเราะ
6. ลีลาของการใช้ถ้อยคำ ผู้เขียนมีความสามารถในการเขียนจะรู้จักเลือกสรรคำมาใช้ผูกประโยคให้อ่านออกเสียงแล้วฟังไพเราะ
7. การสร้างภาพเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพ การเขียนเพื่อสร้างภาพนั้นจะต้องใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดความรู้สึกและมีอารมณ์

8. โครงสร้างประโยคมีส่วนสำคัญคือการเรียงลำดับวลี

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 38) กล่าวว่า กระบวนการเขียนเป็นการคิดเรื่องที่จะเขียนและรวบรวมความรู้ในการเขียน กระบวนการเขียนมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการเขียน เป็นขั้นเตรียมพร้อมที่จะเขียนโดยเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเขียนบนพื้นฐานของประสบการณ์ กำหนดรูปแบบการเขียน รวบรวมความคิดในการเขียน อาจใช้วิธีการ

อ่านหนังสือ สนทนา จัดหมวดหมู่ความคิด โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด จัดบันทึกความคิดที่จะเขียนเป็นรูปหัวข้อเรื่องใหญ่ หัวข้อย่อย และรายละเอียดคร่าว ๆ

2. การยกร่างข้อเขียน เมื่อเตรียมหัวข้อเรื่องและความคิดรูปแบบการเขียนแล้ว ให้นำความคิดมาเขียนตามรูปแบบที่กำหนดเป็นการยกร่างข้อเขียน โดยคำนึงถึงว่าจะเขียนให้ใครอ่าน จะใช้ภาษาอย่างไรให้เหมาะสมกับเรื่องและเหมาะสมกับผู้อื่น จะเริ่มต้นเขียนอย่างไร มีหัวข้อเรื่องอย่างไรลำดับความคิดอย่างไร เชื่อมโยงความคิดอย่างไร

3. การปรับปรุงข้อเขียน เมื่อเขียนยกร่างแล้วอ่านทบทวนเรื่องที่เขียน ปรับปรุงเรื่องที่เขียนเพิ่มเติมความคิดให้สมบูรณ์ แก้ไขภาษา สำนวนโวหาร นำไปให้เพื่อนหรือผู้อื่นอ่าน นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงอีกครั้ง

4. การบรรณาธิการกิจ นำข้อเขียนที่ปรับปรุงแล้วมาตรวจทานคำผิด แก้ไขให้ถูกต้อง แล้วอ่านตรวจทานแก้ไขข้อเขียนอีกครั้ง แก้ไขข้อผิดพลาดทั้งภาษา ความคิด และการเว้นวรรคตอน

5. การเขียนให้สมบูรณ์ นำเรื่องที่แก้ไขปรับปรุงแล้วมาเขียนเรื่องให้สมบูรณ์ จัดพิมพ์วาดรูปประกอบ เขียนให้สมบูรณ์ด้วยลายมือที่สวยงามเป็นระเบียบ เมื่อพิมพ์หรือเขียนแล้วตรวจทานอีกครั้งให้สมบูรณ์ก่อนจัดทำรูปเล่ม

การเขียนเชิงสร้างสรรค์

1. ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

นักการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

เฟอร์เนอร์ (Furner, 1973 : 554) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นวิธีที่ให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกรักคิด เพราะการได้แสดงออกเช่นนี้เป็นความคิดริเริ่มตามธรรมชาติ ซึ่งประสบการณ์ของนักเรียนจะมีความหมายมากขึ้นเมื่อนักเรียนได้มีโอกาสเขียนออกมา ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนอย่างสร้างสรรค์

ประภา สีอำไพ (2544 : 24) ได้ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นการแสดงซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยภาษาเขียนที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมถูกต้องตามประเภทหรือเนื้อหาที่แสดงออกมา โดยใช้ถ้อยคำและสำนวนของผู้เขียนอย่างมีศิลปะ

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 4) ได้ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นงานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มี

ลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2548 : 3) ได้ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์มาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ซึ่งมีความสละสลวยและเหมาะสม หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ โดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมและจินตนาการเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ จนทำให้งานเขียนนั้นมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

2. ความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 5-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

2.1 ความสำคัญต่อชีวิต

- 1) เพื่อให้เกิดภูมิปัญญาด้านสำนวนภาษาใหม่ ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสารได้ทันโลกทันเหตุการณ์
- 2) เกิดอาชีพใหม่ ๆ จากการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ เช่น นักโฆษณา นักเขียน นักเขียนบทวิทยุโทรทัศน์ โฆษก พิธีกร ฯลฯ
- 3) เกิดการสืบสานรากเหง้าทางวัฒนธรรม ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนการแสดงซึ่งเป็นทั้งสาระและความบันเทิงของชีวิต ฯลฯ

2.2 ความสำคัญต่อบุคคล

- 1) เพื่อพัฒนาสมองซีกขวาในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์
- 2) ทำให้เกิดภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ภูมิปัญญาด้านภาษา ภูมิปัญญาด้านเหตุผล ภูมิปัญญาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

2.3 ความสำคัญต่อสังคม

- 1) เกิดรูปแบบในการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม และระหว่างสังคมต่อสังคม
- 2) เกิดวัฒนธรรมและอารยธรรมใหม่ในการติดต่อสื่อสาร
- 3) เป็นการจุดประกายความคิดให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในสังคมที่มาจากความคิด ความฝัน และจินตนาการผ่านการนำเสนอในรูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นพลังสำคัญที่ทำให้เกิดสาระทางวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนของความมีเหตุผล (การใช้สมองซีกซ้าย) และในส่วนของความสุนทรีย์ของชีวิต ซึ่งเป็นส่วนของความคิดสร้างสรรค์ (การใช้สมองซีกขวา) อย่างสมดุล

3. ประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประกาศรี สี่ห้าไพ (2544 : 46) ได้กล่าวถึงประเภทของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ร้อยแก้ว คือ การเรียงคำสื่อความหมายโดยไม่ต้องยึดถือบัญญัติฉันทลักษณ์ ความหมายโดยทั่วไปของร้อยแก้ว หมายถึง การเขียนสารคดี และบันเทิงคดี เช่น นิทาน บทละครพูด เรื่องสั้น ส่วนความหมายเฉพาะในเชิงวรรณศิลป์หรือศิลปะในการแต่งหนังสือ หมายถึง การเลือกสรรถ้อยคำสำนวนโวหารมาเรียงร้อยให้เกิดภาพพจน์ ทำให้ผู้อ่านได้รับมโนคติ หรือจินตนาการเด่นชัด ใช้สำนวนภาษาและดำเนินเรื่องสร้างความเพลิดเพลินจรโล่งใจ มีความงามของถ้อยคำที่เรียงร้อยวิจิตรบรรจง ร้อยแก้วเชิงวรรณศิลป์จึงเป็นศิลปะที่สะท้อนความสะอาด อารมณ์ โดยใช้ภาษาที่ไพเราะสละสลวยในลีลาการแต่งและสำนวนโวหารมีความงามในรูป งามในเรื่อง และงามในท่วงทำนองการเขียน

2. ร้อยกรอง คือ คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต ซึ่งเรียกรวมกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่งหรือมีการกำหนดคณะ ใช้จินตนาการ สร้างสรรค์ขึ้นมาตามลักษณะบังคับในการแต่งหรือมีการกำหนดคณะ ซึ่งผู้ประพันธ์ใช้จินตนาการ สร้างสรรค์ขึ้นมาตามลักษณะคำประพันธ์ที่บัญญัติไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด ผู้อ่านบทร้อยกรองจะ มีความเพลิดเพลิน สบายใจในท่วงทำนองของคำประพันธ์ ได้รับรสของโวหารที่แปลกตลอดจนได้ ทราบความคิดเห็นและอารมณ์สะท้อนใจต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์เรียงร้อยกลั่นกรองออกมาอย่างประณีต บรรจงไพเราะด้วยการส่งสัมผัสตามจังหวะวรรคตอนที่กำหนดบังคับในลักษณะคำประพันธ์นั้น

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 10) ได้กล่าวถึงประเภทของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้

3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทความเรียง ได้แก่ ความเรียง บทความ เรื่องเล่า จดหมาย บันทึก เป็นต้น

2. ประเภทบันเทิงคดี ได้แก่ นิทาน หนังสือเด็ก เรื่องสั้น วรรณกรรมเยาวชน นวนิยาย เป็นต้น

3. ประเภทสารคดี สารคดีบุคคล สารคดีโอกาสพิเศษ สารคดีประวัติศาสตร์ สารคดีท่องเที่ยว สารคดีแนะนำ สารคดีเด็ก สารคดีสตรี สารคดีเกี่ยวกับสัตว์ สารคดีความทรงจำ สารคดี จดหมายเหตุ เป็นต้น

สรุปได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีหลายประเภท ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการ สอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามชนิดและประเภทของงานเขียนที่กำหนด ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะเลือกใช้ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือตรงกับความต้องการ ตลอดจนสามารถเลือกเอารูปแบบต่าง ๆ มา พัฒนา ปรับปรุงให้ตรงกับคุณลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ต้องการ

4. แนวทางการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ซับซ้อน เพราะนักเรียนต้องอาศัยประสบการณ์ ความประทับใจ ความต้องการ และความสามารถในการลำดับความคิดออกมาเป็นเรื่องราว และความสามารถในการใช้ภาษา การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับเด็กในระดับ ประถมศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางความคิด ที่แสดงออกถึงสุขภาพจิตที่ดี มีอารมณ์ในการเขียน เป็นการเสริมสร้างพลังทางความคิด การแสดงออกทางศิลปะ และเป็นการผ่อนคลายความเครียด สิ่งสำคัญที่สุดในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์คือวิธีสอนของครู

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2548 : 8-10) ได้กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวกับบทบาทครูไว้ดังนี้

1. ครูต้องมีบุคลิกที่สร้างสรรค์

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กตลอดเวลา ดังนั้น ครูจึงควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กด้วย ลักษณะของครูที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั้น จะต้องปฏิบัติดังนี้

- 1.1 จัดทำกิจกรรมเร้าใจใหม่ ๆ
- 1.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกด้านต่าง ๆ
- 1.3 รับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
- 1.4 ใช้คำถามทำให้เกิดคำตอบหลาย ๆ อย่าง
- 1.5 กระตุ้นให้เกิดความคิดเห็น
- 1.6 ชมเชยและให้กำลังใจ
- 1.7 มีประชาธิปไตยในการสอน

2. จัดบรรยากาศให้จูงใจ

การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่จูงใจให้เด็กรักการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ครูทำได้โดยไม่ให้บรรยากาศในการทำงานเคร่งเครียดมากเกินไป เพื่อเด็กจะได้ทำงานด้วยความสบายใจ เช่น แบบฝึกหัดที่ใช้ควรมีลักษณะจูงใจให้อยากทำ ไม่มากจนน่าเบื่อหน่าย กิจกรรมที่ใช้ควรให้เกิดความสนุกสนานอยากที่จะเรียน

3. เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว

การเขียนจากสิ่งใกล้ตัวเด็กเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของเด็กให้อยากเขียน อยากเล่าในสิ่งที่มีประสบการณ์ อยู่ด้วยตัวของเขาเอง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะเขียนงานต่าง ๆ อย่างสบายใจ สิ่งใกล้ตัวเด็กที่จะนำมาใช้อาจเป็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เริ่มจากในครอบครัว โรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่

เขามีประสบการณ์ผ่านมา เช่น การเขียนเล่าเรื่องของตน การเขียนบันทึกประจำวัน การแต่งคำประพันธ์ การเขียนจดหมาย ฯลฯ

4. ย่วยุ่ให้มีความคิดที่แตกฉาน

ผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะต้องมีบุคลิกที่มีความฉับไวที่จะรับรู้ปัญหาต่าง ๆ สามารถมองเห็นปัญหา และมีความว่องไวที่จะแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ ตลอดจนรู้จักการหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ในการจัดกิจกรรมสำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก็ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง สามารถแสดงออกได้อย่างอิสระด้วยความคิดริเริ่มของตน สามารถเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาได้หลายทาง ซึ่งลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์มีดังนี้

4.1 คิดได้คล่อง (Fluency) เป็นความสามารถของสมองในการที่จะคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว เมื่อพบกับปัญหาต่าง ๆ

4.2 ต้องยืดหยุ่นความคิด (Flexibility) เป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบต่าง ๆ

4.3 รู้จักประดิษฐ์ริเริ่ม (Originality) เป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบต่าง ๆ โดยพิจารณาหลายทิศทาง หลายคำตอบ เช่น เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น ผู้คิดที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะต้องหาทางออกสำหรับการแก้ปัญหาได้หลาย ๆ ทาง โดยไม่ยึดมั่นในสิ่งที่ตายตัวทางเดียว

5. สนุกสนานในการเขียน

คนทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ด้วยกันทั้งสิ้น แต่ความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคนมีระดับต่างกัน บางคนอาจมีโอกาที่จะแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าคนอื่น กล่าวได้ว่าไม่มีใครเลยที่จะไม่มีความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีการด้านความคิดสร้างสรรค์ในโรงเรียน

6. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ

6.1 ฝึกตนให้เป็นผู้รักการค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งความรู้ต่าง ๆ ที่ได้มาจากการอ่านหรือการฟัง สิ่งต่าง ๆ นั้น จะช่วยให้ผู้เขียนมีข้อมูลหรือวัตถุดิบทางด้านเนื้อหาสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทำให้สามารถนำเอามาใช้อ้างอิงหรือนำมาเป็นแนวทางในการลำดับความคิดและเนื้อหาในการเขียนเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้รับแนวทางในด้านที่เกี่ยวกับเทคนิควิธีการในการเขียนเรื่องของผู้อื่นด้วยว่ามีสิ่งใดที่ตีสมควรนำมาเป็นแบบอย่าง หรือมีสิ่งใดบกพร่องต้องแก้ไขบ้าง

6.2 ฝึกฝนตนเองให้รู้จักการใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองเมื่อได้อ่านหรือฟังสิ่งใด ๆ มาแล้ว เพื่อทำให้ความคิดแตกฉาน สามารถหาแนวทางในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นมา

6.3 ฝึกฝนตนเองให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการเขียนโดยมีต้องหวั่นไหว ต่อสิ่งใด ๆ ทั้งนี้ผู้เขียนจะต้องมีเนื้อหาสาระอย่างพร้อมพร้อม มีการศึกษาค้นคว้าที่จะสามารถอ้างอิง ได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนถึงการนำประสบการณ์ของตนเองที่มีอยู่มาใช้ประกอบการเขียนสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการเขียนอย่างยิ่ง

6.4 ฝึกฝนตนเองให้มีความตั้งใจที่จะเขียนอย่างสม่ำเสมอ เพราะการฝึก บ่อย ๆ จะช่วยให้การเขียนมีการพัฒนาขึ้น

6.5 ฝึกฝนตนเองให้มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนำข้อติชม มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขผลงานการเขียนในครั้งต่อไปให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ครูผู้สอน จะต้องมียุทธศาสตร์ของการที่เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อสร้างแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ผู้เรียน โดยจัดการเรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัว จัดบรรยากาศให้เป็นกันเอง มีกิจกรรมหลากหลายสนุก น่าสนใจ มีสื่อการเรียนรู้ที่เร้าใจ มีการเสริมแรงเพื่อจูงใจให้เขียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออก อย่างเต็มที่ ได้ฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์บ่อย ๆ ตลอดจนให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนางาน เขียน โดยครูต้องสนใจและเอาใจใส่ในการช่วยเหลือให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเขียนเชิง สร้างสรรค์

การเรียนการสอนแบบร่วมมือ

การเรียนการสอนแบบร่วมมือพัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือของจอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson & Johnson. 1974 : 213-240) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนควรร่วมมือกัน ในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขันกัน เพราะการแข่งขันก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการแพ้-ชนะ ต่างจากการร่วมมือ ซึ่งก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการชนะ-ชนะ อันเป็นสภาพการณ์ที่ดีกว่าทั้ง ทางด้านจิตใจและสติปัญญา หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการประกอบด้วย

- 1) การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (Positive Interdependence) โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันและจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อความสำเร็จร่วมกัน
- 2) การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (Face to Face Interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่าง ๆ
- 3) การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม (Social Skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน
- 4) การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) ที่ใช้ในการทำงาน

5) การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงาน หรือผลสัมฤทธิ์ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและประเมินได้ (Individual Accountability)

ผู้เรียนที่มีโอกาสเรียนรู้แบบร่วมมือกัน นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหา สารต่าง ๆ ได้กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้นแล้ว ยังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสดึงฝึกฝนพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกมาก ซึ่งการเรียนการสอนแบบร่วมมือมุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่าง ๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิดการแก้ปัญหาและอื่น ๆ

รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ โดยแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการหลัก ๆ ซึ่งได้แก่ การจัดกลุ่ม การศึกษาเนื้อหาสาระ การทดสอบการคิดคะแนน และระบบการให้รางวัลแตกต่างกันออกไป เพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดต่างก็ใช้หลักการเดียวกัน คือ หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ และมีวัตถุประสงค์มุ่งตรงไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุดโดยอาศัยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ความแตกต่างของรูปแบบแต่ละรูปแบบจะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระ วิธีการเสริมแรงและการให้รางวัลเป็นประการสำคัญ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือมีดังนี้ (ทิศนา แคมมณี. 2551 : 65)

1. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

1.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง - กลาง - อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

1.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาสาระคนละ 1 ส่วน (เปรียบเสมือนได้ชิ้นส่วนของภาพตัดต่อคนละ 1 ชิ้น) และหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

1.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา แยกย้ายไปรวมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) ขึ้นมา และร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นอย่างละเอียด และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

1.4 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลับไปสู่กลุ่มบ้านของเรา แต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจเนื้อหาสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เช่นนี้ สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด

1.5 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบ แต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคล และนำคะแนนของทุกคนในกลุ่มบ้านของเรามารวมกัน (หรือหาค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดได้รับรางวัล

2. กระบวนการเรียนการสอนของ เอส.ที.เอ.ดี (STAD)

คำว่า "STAD" เป็นตัวย่อของ "Student Teams Achievement Division" กระบวนการดำเนินการมีดังนี้

2.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มคละความสามารถ (เก่ง-ปานกลาง-อ่อน) และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้าน ของเรา (Home Group)

2.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกัน เนื้อหาสาระนั้นอาจมีหลายตอน ซึ่งผู้เรียนอาจต้องทำแบบทดสอบในแต่ละตอน และเก็บคะแนนของตนไว้

2.3 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นการทดสอบรวบยอดและนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาการ (Improvement Score) ซึ่งหาได้ดังนี้

คะแนนพื้นฐาน : ได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบย่อยหลาย ๆ ครั้งที่ผู้เรียนแต่ละคนทำได้

คะแนนที่ได้ : ได้จากการนำคะแนนทดสอบครั้งสุดท้ายลบคะแนนพื้นฐาน

คะแนนพัฒนาการ : ถ้าคะแนนที่ได้คือ

-11 ขึ้นไป คะแนนพัฒนาการ = 0

-1 ถึง -10 คะแนนพัฒนาการ = 10

+1 ถึง 10 คะแนนพัฒนาการ = 20

+11 ขึ้นไป คะแนนพัฒนาการ = 30

2.4 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรานำคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุด กลุ่มนั้นได้รับรางวัล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กิ่งเพชร ส่งเสริม (2552 : 279-357) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบ

คณะชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการดำเนินการวิจัยและพัฒนาเป็น 3 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ คือ ครู ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านศรีอม จังหวัดสุรินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ และการทดสอบเครื่องหมาย ผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคณะชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ส่วนผลด้านการศึกษา ประสิทธิภาพของรูปแบบ พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมาก และผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่า โดยรวมแล้วมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

พยนต์ ง่วนทอง (2552 : 57-118) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างเกณฑ์การประเมินการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น และ ตรวจสอบคุณภาพเกณฑ์การประเมินการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น จำนวน 19 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 58 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัธยฐาน พิสัยระหว่าง ควอไทล์ และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่าเกณฑ์การประเมินการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นของโรงเรียนขนาดเล็กที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ จำนวน 60 ข้อ จำแนกเป็น 5 ด้านคือ ด้านการจัดห้องเรียน 12 ข้อ ด้านการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ 14 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 18 ข้อ ด้านสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ 9 ข้อ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 7 ข้อ และ เกณฑ์การประเมินการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นมีความเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งรายข้อและ รายด้านโดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐวิภา วิริยา (2553 : 150-210) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรอบรม ภาษาศาสตร์ประยุกต์เบื้องต้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา พัฒนาหลักสูตร และประเมินคุณภาพหลักสูตรอบรม ภาษาศาสตร์ประยุกต์เบื้องต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่นครปฐมเขต 1 จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบสอบถาม แบบประเมินตนเอง แบบทดสอบ แบบวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและความจำเป็นสำหรับ

ครูสอนภาษาอังกฤษ คือ ด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์เบื้องต้น 4 ด้านได้แก่ ระบบเสียง ระบบคำ โครงสร้างทางไวยากรณ์ และหน้าที่ทางภาษา การพัฒนาหลักสูตรได้เอกสารหลักสูตรที่ผ่าน กระบวนการออกแบบหลักสูตร พัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และประเมินหลักสูตรที่ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็น การประเมินหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือระยะ ก่อนนำหลักสูตรไปใช้และระยะหลังนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งพบว่ามีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้

พิพัฒน์ สอนสมนึก (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกนนคร เขต 1 มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพการจัดการชั้นเรียน และสร้างโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก วิธีการดำเนินการวิจัย โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการชั้นเรียน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 40 คน ครูสายผู้สอน จำนวน 40 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย และค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการชั้นเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูขาด ความรู้ทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ครูไม่ครบชั้น ครูมีภาระกิจพิเศษมาก พฤติกรรม การสอนของครูยังสอนแบบเดิม ขาดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 2) ผลการสร้างโมเดลและคู่มือการดำเนินงานตามโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นได้ 3 โมเดล คือ โมเดลการจัดชั้นเรียนแบบคละเป็นช่วงชั้น (3 ปีชั้น) โมเดลการจัดชั้นเรียนแบบคละตาม ความสามารถใกล้เคียงกัน (2 ปีชั้น) และโมเดลการจัดชั้นเรียนแบบคละเป็นบางชั้น และสามารถ นำไปใช้ได้โนสถานการณ์จริง และ 3) ผลการตรวจสอบคุณภาพของโมเดลและคู่มือการดำเนินงาน ผู้เชี่ยวชาญทุกคนให้การยอมรับ โมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น ในภาพรวมมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสภาพทั่วไปและด้านความเป็นประโยชน์ของโมเดลอยู่ในระดับมาก โดยสรุปการพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น เป็นการพัฒนางานด้าน วิชาการ ด้านการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก

วัฒนา ตรงเที่ยง (2553 : 119-232) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรระดับ ชั้นเรียน เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักสูตร ระดับชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนในเขต พื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 87 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดความรู้ แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบวัดทักษะปฏิบัติ แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย แบบวัดทักษะทางสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การทดสอบที (t-test Independent) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ใช้แนวคิดแบบย้อนกลับ จำนวน 10 หน่วย จากการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์และสมรรถภาพทางกายก่อนและหลังแตกต่างกัน นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ และทักษะทางสังคมอยู่ในระดับดีมาก

จริญญา ไสลบาท (2554 : 66-102) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเขาหิน ตามทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ และประเมินประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรบูรณาการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาแบ่งการดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร ระยะที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร และระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิภาพหลักสูตร โดยทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการที่ปรับปรุงแล้วกับนักเรียน จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบประเมินเจตคติของนักเรียนต่อการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเขาหิน ตามทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา จากการประเมินคุณภาพหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสมในระดับมาก ผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการ อยู่ในระดับมาก

ณิชากัทร สุขเกษม (2554 : 85-98) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้สำหรับนักเรียนคละชั้น กำหนดเกณฑ์ผ่าน 70/70 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ในชั้นเรียนคละชั้น กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนท่ากระเสริม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้สำหรับนักเรียนคละชั้น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินผลงานนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนผลการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 76.93 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 77.45 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 และจากการประเมินกระบวนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม พบว่า สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยคนเก่งช่วยคนอ่อน เพื่อนช่วย

เพื่อน พี่ช่วยน้อง ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ และนักเรียนมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียน ส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและนักเรียนมีผลการเรียนรู้สูงขึ้น

รังสรรค์ หมื่นไธสง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการสอนแบบคละชั้น ภายใต้สภาวะการขาดแคลนครูผู้สอนของโรงเรียนบ้านดอนไชย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2550-2552 และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์จากการสนทนากลุ่มย่อย ซึ่งวิเคราะห์ผล ในรูปตารางและคำบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนบ้านดอนไชย จัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น โดยจัดห้องเรียนเป็น 2 ห้อง ห้องเรียนแรกเป็นห้องเรียนคละชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และอีกห้องหนึ่งเป็นห้องเรียนคละชั้นคละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ครูสอนเนื้อหาที่ละชั้นจากชั้นที่ เล็กกว่าไปหาชั้นที่โตกว่า ซึ่งนักเรียนส่วนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นทางบวกด้านการวางแผนและเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน

ศุภมาศ กุลตั้งวัฒนา (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็กระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบและเสนอแนวทางพัฒนาสภาพ และปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 282 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test Independent) ผลการวิจัยพบว่า สภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านส่วนมากไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านการจัดชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กที่ควรนำไปพัฒนา

ได้แก่ ด้านการจัดชั้นเรียน ด้านการปรับหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบทบาทผู้เรียน และด้านบทบาทผู้ปกครอง

คุณวัฒน์ สมบูรณ์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ประชากรในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียน ขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 จำนวน 151 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 123 คน และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนคละชั้นมีความต้องการเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดการสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบคละชั้น และการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมีความต้องการน้อยที่สุด

พรชัย ผาดโรสง (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักศึกษา เพื่อสร้างหลักสูตรส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่รู้ ใฝ่เรียนของนักเรียน และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักศึกษา การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียน กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ระยะที่ 2 สร้างและลองใช้หลักสูตรส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน ระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิผลหลักสูตรส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำนวน 50 คน โดยใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวมีการวัดก่อนและหลังการทดลอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่รู้ ใฝ่เรียนของนักศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมการฝึกอบรม จำนวน 20 กิจกรรม เป็นกิจกรรมพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน จำนวน 8 กิจกรรม กิจกรรมพัฒนาเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียน จำนวน 4 กิจกรรม และกิจกรรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง จำนวน 8 กิจกรรม ด้านประสิทธิผลของหลักสูตรพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน เจตคติ

ที่ดีต่อพฤติกรรมไม่รู้ไม่เรียนและการรับรู้ความสามารถของตนเองหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อน
ฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธัญญรัตน์ ศรีประเสริฐ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาการจัดการ
เรียนการสอนแบบคละชั้น ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาญจนบุรี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของ
โรงเรียนขนาดเล็ก และเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาด
เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 118 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ
คละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test ผลการวิจัย
พบว่า 1.สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ได้แก่
ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร และด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนด้านสื่อและเทคโนโลยี
พบว่าอยู่ระดับปานกลาง 2.การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง
โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกสร กอกอง (2560 : 21-35) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรคละอายุ
เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนา
หลักสูตรคละอายุสำหรับส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเพื่อส่งเสริม
พัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่
1) เด็กปฐมวัยชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 1 ขวบครึ่ง – 3 ขวบ และ 2) ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง
ของเด็กคละอายุชาย-หญิง ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเลือกแบบเจาะจงจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
อย่างละ 1 ศูนย์ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย คู่มือและหลักสูตรคละอายุ แบบสอบถามสำหรับ
ผู้บริหาร และผู้ปกครอง แบบสอบถามสำหรับครู แบบทดสอบเพื่อประเมินพัฒนาการของเด็ก
ปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยจำนวน 2 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าดัชนีความ
สอดคล้อง หาค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของ
หลักสูตรคละอายุ จากครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง มีผลการยอมรับหลักสูตรคละอายุ จำนวน 7 คน
คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิเคราะห์การสอบถามผู้บริหาร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่

กำหนดและอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และผลการวิเคราะห์การสอบผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ย 3.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและอยู่ในระดับเหมาะสมมาก สรุปได้ว่า ผลประสิทธิภาพของหลักสูตรศิลปะ อายุสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี ผลการวิเคราะห์พัฒนาการ 2 ด้าน ของ เด็กปฐมวัยทั้ง 3 ช่วงอายุจากการสังเกตพัฒนาการของครูและผู้วิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการ ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านอารมณ์-จิตใจ และด้านสังคม สูงขึ้นหลังจากใช้หลักสูตรศิลปะอายุ และจากการ ทดสอบพัฒนาการด้านร่างกาย และด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ช่วงอายุ พบว่า เด็กปฐมวัยมี พัฒนาการทั้ง 2 ด้านสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Sag และคณะ (2009 : 37-39) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะ ปัญหา และความ ต้องการจำเป็นของครูที่สอนศิลปะชั้นใน Burdur โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายลักษณะ ปัญหา และ ความต้องการจำเป็นของครูระดับประถมศึกษาที่สอนศิลปะชั้นใน Burdur การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จัดทำขึ้น โดยใช้รูปแบบการสำรวจ และเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่มีส่วนร่วมในการศึกษาซึ่งเป็นครูที่ สอนศิลปะชั้น ครึ่งนี้จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ และ ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ครูไม่สามารถสอนโดยใช้หลักสูตรศิลปะชั้น ได้ เนื่องจากต้องทำหน้าที่การสอนให้สำเร็จพร้อมกับการทำหน้าที่บริหารจัดการโรงเรียน ซึ่งพบ ปัญหาว่าครูมีการแข่งขันในด้านการบริหารจัดการโรงเรียน โปรแกรมการสอน การสอนและการ ประเมินผล และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม โดยครูที่จัดชั้นเรียนศิลปะชั้นจะจัดโปรแกรมการ ฝึกการสอนศิลปะชั้นไว้ในขอบข่ายงานของการบริหารจัดการโรงเรียน โปรแกรมการสอน เงื่อนไขใน การสอนและการประเมินผล

Keer & Vanderlinde (2010 : 33-43) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการสอน โดยเพื่อนแบบข้ามอายุระดับ 3 กับระดับ 6 ด้านความตระหนักในกลยุทธ์การอ่าน การใช้กลยุทธ์การ อ่าน และความเข้าใจในการอ่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจผลกระทบของการทดลองการอ่าน โดยการเน้นความสำคัญไปที่การสอนกลยุทธ์ในการอ่าน และมีการสอนความตระหนักในกลยุทธ์การ อ่านแบบข้ามกลุ่มอายุในระดับ 3 กับ ระดับ 6 ด้านการอ่านหาความรู้ และการอ่านแบบใช้กลยุทธ์ อภิปัญญา และผลสัมฤทธิ์ของการอ่านสรุปความ การวิจัยนี้ใช้รูปแบบกึ่งทดลองมีการทดสอบก่อน เรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วยครู 39 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 762 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบทดสอบมาตรฐานมาใช้วัดความเข้าใจในการ อ่านของนักเรียน และแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ ดัชนีความตระหนักในการอ่าน และการใช้กลยุทธ์ ในการอ่าน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค และANOVA ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับ 3 มีความตระหนักในกลยุทธ์การอ่าน ซึ่งความตระหนักมี ความสำคัญต่อกระบวนการในการอ่าน และนักเรียนระดับ 6 มีความตระหนักในกลยุทธ์การอ่าน

การประเมินงาน เป้าหมาย และทักษะส่วนบุคคล ซึ่งการใช้กลยุทธ์การอ่านมีนัยสำคัญทั้งนักเรียนระดับ 3 และระดับ 6 โดยเฉพาะนักเรียนระดับ 6 มีผลของการใช้กลยุทธ์การอ่านระดับอภิปัญญา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

Soliman & Ismail (2010 : 40-47) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบูรณาการคละชั้นในการเรียนรู้แบบร่วมมือ การสอนออกแบบสตูดิโอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายและประเมินชนิดของการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ได้ประยุกต์ใช้ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงชั้นเรียนการออกแบบสตูดิโอ ดั้งเดิมที่เป็นแบบชั้นเดียวเป็นการเรียนออกแบบสตูดิโอแบบคละชั้น กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่เรียนในระดับต่ำกว่าบัณฑิตศึกษา ในอาหรับมีการเน้นความสำคัญไปที่การออกแบบสตูดิโอ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการมีส่วนร่วม แบบบันทึกปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม และแบบบันทึกการสังเคราะห์เอกสาร ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเป็นพื้นฐานจากนักเรียนไปสู่เนื้อหาจากนักเรียนไปสู่ผู้อื่น และจากนักเรียนไปสู่ผู้สอน แต่การปฏิสัมพันธ์จากนักเรียนไปสู่นักเรียนด้วยกันมักจะไม่ได้รับการพิจารณาอย่างเป็นทางการ การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงชั้นเรียนการออกแบบสตูดิโอดั้งเดิมที่เป็นแบบชั้นเดียวเป็นการเรียนออกแบบสตูดิโอรวมชั้น มีประสิทธิภาพของผลผลิตมากกว่าการจัดชั้นเรียนแบบดั้งเดิม

Aghazadeh (2011 : 1-13) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการปรับหลักสูตรของชาติสำหรับห้องเรียนคละชั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับหลักสูตรของชาติมาใช้สำหรับห้องเรียนคละชั้น กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการวิเคราะห์เอกสาร ผลการวิจัยพบว่า การสอนคละอายุหรือคละชั้นมีเกิดขึ้นในประเทศแถบเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งการสอนคละชั้นจะเห็นได้ในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ห่างไกล ครูที่สอนคละชั้นจะมีความยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ในเวลาเดียวกันนั้นต้องทำการสอนเนื้อหาที่หลากหลายทำให้เกิดปัญหาเรื่องหลักสูตร ซึ่งระบบการศึกษาของเอเชียแปซิฟิกทั้งหมดจะใช้หลักสูตรรายชั้นกับห้องเรียนคละชั้น ขณะที่ห้องเรียนคละชั้นต้องการหลักสูตรที่แตกต่าง เพราะว่าธรรมชาติของห้องเรียนต่างกััน ดังนั้นมีความจำเป็นสำหรับการจัดทำหลักสูตรพิเศษเพื่อใช้จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ แต่การพัฒนาหลักสูตรใหม่เพื่อให้เอื้อประโยชน์สำหรับห้องเรียนคละชั้นอาจจะมีค่าใช้จ่ายมากเกินไป และใช้เวลามากกว่าการทำหลักสูตรของการศึกษาโดยทั่วไป ซึ่งการแก้ปัญหาที่กล่าวมาข้างบนนั้น และให้การสนับสนุนคุณภาพของการสอนคละชั้น คือ การปรับหลักสูตรของชาติมาใช้สำหรับห้องเรียนคละชั้น ในการวิจัยครั้งนี้แนะนำรูปแบบของกรอบการทำงานเพื่อปรับหลักสูตรของชาติ สำหรับใช้ในการสอนคละชั้น

Baig (2011 : 166-172) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเป็นไปได้และความท้าทายของการสอนคละชั้น ในชนบทของปากีสถาน โดยมีจุดประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความท้าทายของการใช้กลยุทธ์หลักสูตรคละชั้น กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 4 โรงเรียนที่ร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ครูที่สอนคละชั้น และการใช้กระบวนการพัฒนาครูโดยใช้การประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งก่อนที่ครูจะเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาในแต่ละห้อง มีนักเรียนสองระดับอยู่ด้วยกันแต่นั่งแยกระดับกันอยู่ โดยครูทำการสอนที่ละชั้น หลังจากที่ครูเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาแล้วจัดนักเรียนนั่งรวมกันเป็นกลุ่มผสมซึ่งมีผลการวิจัยพบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน คือ นักเรียนได้รับการสนับสนุนในเรื่องผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ มีความมั่นใจกระตือรือร้น และต้องการตอบคำถามผู้วิจัย เมื่อมีการนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียนก็มีความสุขและอยากมีโอกาสนำเสนอและหากต้องการถามคำถามก็ยกมือ นักเรียนมีความสนใจและต้องการอ่านหนังสือ มากขึ้น และแม้ว่าโรงเรียนจะถึงเวลาเลิกแล้วนักเรียนยังอยากจะอยู่ที่โรงเรียนต่ออีก และผลที่เกิดขึ้นกับครู คือ ครูที่ได้รับการฝึกให้สอนคละชั้นมีแรงจูงใจและเจตคติที่ดี มีความสนใจในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้เป็นการช่วยพัฒนาทักษะการสอน โดยครูที่ผ่านกระบวนการพัฒนามีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ไม่โกรธและปฏิบัตินักเรียนอย่างสุภาพ นอกจากนั้นครูยังให้การต้อนรับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองบอกว่ามีความสุขที่ครูแจ้งความก้าวหน้าของนักเรียน ซึ่งสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ได้ว่าหลักสูตรคละชั้นมีผลเชิงบวกกับการปฏิบัติการสอนของโรงเรียน อย่างไรก็ตามรัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานและผลกระทบของกลยุทธ์หลักสูตรคละชั้น

Ritland (2011 : 51-120) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การเรียนการสอนคละชั้น กลยุทธ์เก่าหรือปฏิบัติ ที่ดีที่สุดตลอดกาล โดยใช้เทคนิค Delphi โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ คือ ศึกษาการปฏิบัติของการสอนคละชั้นกับผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับปฏิบัติที่ดี หรือปฏิบัติการสอนที่มีความเชี่ยวชาญในห้องเรียนคละชั้น โดยใช้เทคนิค Delphi ซึ่งประกอบไปด้วยการสำรวจข้อมูลจำนวนสามรอบ ซึ่งประชากรประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการสอนคละชั้นและผู้เชี่ยวชาญ ด้านการปฏิบัติการสอนคละชั้นบนพื้นฐานจากเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละชุด รอบที่ 1 มีผู้เชี่ยวชาญ 21 คน เครื่องมือเป็นข้อคำถาม 55 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตรวัดของ Likert ในรอบที่ 2 มีผู้เชี่ยวชาญ 20 คน เครื่องมือเป็นข้อคำถาม 31 ข้อ และในรอบที่ 3 มีผู้เชี่ยวชาญ 20 คน เครื่องมือเป็นข้อคำถาม 29 ข้อ สถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือค่าเฉลี่ย และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้งสองชุดเห็นพ้องกันว่าปัจจุบันการสอนคละชั้นมีความน่าเชื่อถือได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากคณะกรรมการศึกษา พวกเขาเชื่อว่าเป็นการเรียนรู้อปportunity และหลังจากที่เด็กได้ใช้เวลาอยู่ในห้องเรียน พ่อแม่มีแนวโน้มที่จะตื่นตัวเกี่ยวกับการสอนคละชั้น ผู้เชี่ยวชาญยอมรับว่าเด็กมีความสามารถและความต้องการจะประสบความสำเร็จในห้องเรียน

คณะชั้น ในแง่ของการฝึกอบรมและการจัด เตรียมผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่าพ่อแม่ครูอาจารย์, คณะกรรมการโรงเรียน ครูใหญ่ และทุกคนควรรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับปรัชญาและกลยุทธ์การเรียนการสอนคณะชั้น เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้พวกเขาเห็นว่ามันเป็นเรื่องยากที่จะหาการฝึกอบรมปกติและการประชุมสำหรับครูประถมศึกษาศอนคณะชั้น ซึ่งการศึกษานี้ผู้เชี่ยวชาญระบุกลยุทธ์ของครูที่สอนคณะชั้นที่ใช้ในการจัดห้องเรียน จัดกลุ่มที่มีความยืดหยุ่น ร่วมกันเรียนรู้ และร่วมปรึกษา โดยผ่านคำถามปลายเปิดยังระบุความท้าทายเช่นเดียวกับ ความต้องการฝึกอบรมและทรัพยากร

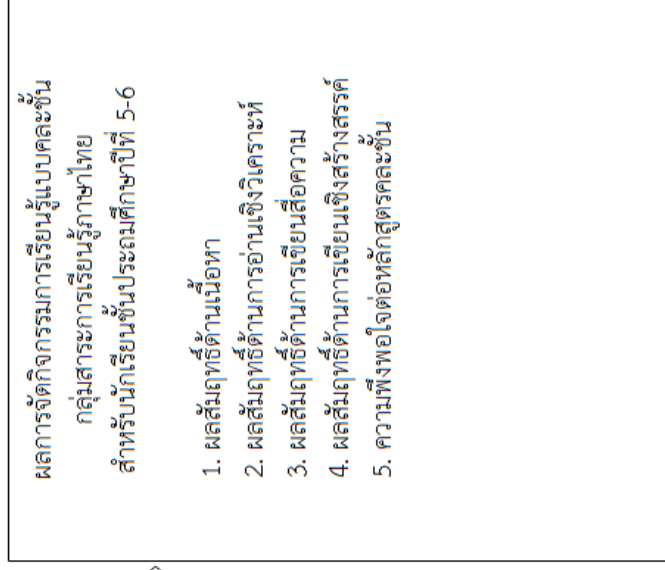
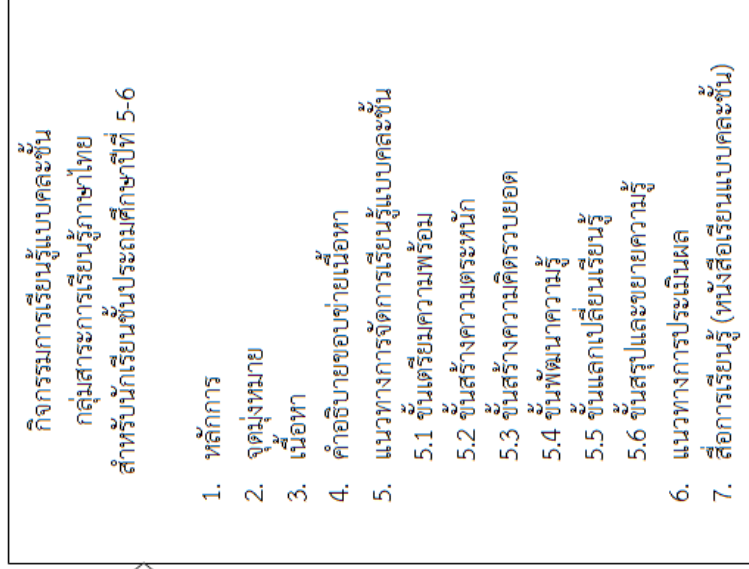
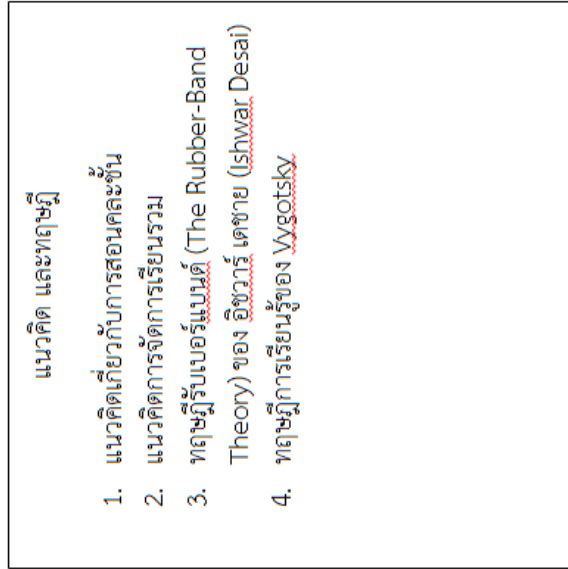
Yesuf, et al. (2011 : 144-148) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการสอนคณะชั้นของนักเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในแพทิจ อิมิเรต ไนจีเรีย จากการรับรู้ของครู โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบการรับรู้ของครูที่มีต่อการสอนคณะชั้นในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานในแพทิจ อิมิเรต ไนจีเรีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 220 คน โดยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้วิธีการเชิงพรรณนา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำขึ้นจำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือค่าเฉลี่ยของการตอบแบบสอบถามใช้ตอบคำถามการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ครูที่สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการรับรู้ในเชิงบวกของผลการปฏิบัติการสอนคณะชั้นของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ระดับต่ำ แต่สูงกว่าการรับรู้ขององค์กรด้านประสิทธิผลของการสอนคณะชั้น จากผลการศึกษา ได้แนะนำครูที่สอนการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้หลักสูตรการฟื้นฟู การสัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการในการสอนคณะชั้น ซึ่งจะช่วยปรับปรุงการแสดงผลและเปิดเผยถึงนวัตกรรมใหม่ในการเรียนการสอนของพวกเขา เช่น วิธีการสอนคณะชั้น เทคนิคของทักษะการสื่อสาร และค้นหากลยุทธ์อันเป็นทักษะองค์กรที่จำเป็นสำหรับการใช้ กลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยบูรณาการพื้นฐานวิธีสอนของครูในโปรแกรมการศึกษา

Bruffy (2012 : 52-128) ได้ทำการวิจัย เรื่อง วิธีการสอนสำหรับการเรียนรวม โดยมีจุดประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อกำหนดงานตามสภาพจริงที่ปรับปรุงการปฏิบัติด้านวิชาการและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของการศึกษาปกติกับการศึกษาพิเศษ คำถามของการวิจัย คือ การใช้งานตามสภาพจริงมีผลกระทบอย่างไรต่อปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนปกติกับนักเรียนการศึกษาพิเศษที่เรียนรวมกันระหว่างเกรด 10 กับ เกรด 11 ในวิชาชีววิทยา และการใช้งานตามสภาพจริงมีผลกระทบอย่างไรต่อการปฏิบัติด้านวิชาการของนักเรียนปกติและนักเรียนการศึกษาพิเศษที่เรียนรวมกันระหว่างเกรด 10 กับเกรด 11 ในวิชาชีววิทยากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 10 กับเกรด 11 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ แบบสังเกต แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ข้อมูลจากงานตามสภาพจริงของชั้นเรียนรวม สถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า การรวมชั้นในวิชาชีววิทยาที่ประกอบด้วยนักเรียน 12 คน ซึ่ง 10 คน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการศึกษา โดยมีผู้สำรวจ 2 คน และผู้สัมภาษณ์ได้ดำเนินการ

ตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลที่รวบรวมมา ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการใช้งานตามสภาพจริง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเกี่ยวกับงานตามสภาพจริงของการปฏิบัติทางวิชาการ ซึ่งไม่ปรากฏว่าช่วยปรับปรุงหรือขัดขวางผลระยะยาว ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติทางวิชาการสำหรับทั้งปีการศึกษาจะได้รับการแนะนำในฐานะผู้ศึกษาอนาคต การปฏิบัติทางวิชาการเป็นการวัดโดยวิธีเชิงปริมาณ การศึกษานี้สามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการให้การศึกษาแบบ มีอาชีพวิธีการใหม่ เพื่อประเมินการปฏิบัติทางวิชาการของนักเรียนและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

Hry-Beihammer & Hascher (2015 : 104-113) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสอนคละชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาของออสเตรเลียและฟินแลนด์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสอนคละชั้นที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ดีและครูสามารถปฏิบัติการสอนได้จริง ซึ่งใช้ยุทธศาสตร์การสอนคละชั้นในโรงเรียนประถมศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกลของออสเตรเลียและฟินแลนด์ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ครูประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กของประเทศออสเตรเลียและฟินแลนด์ ที่มีการสอนคละชั้นเหมือนกัน จำนวน 14 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระจากการสัมภาษณ์ครู ด้านยุทธศาสตร์การสอนคละชั้น ผลการวิจัยพบว่า ทั้งประเทศออสเตรเลียและฟินแลนด์ ใช้วิธีการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งค้นพบยุทธศาสตร์การสอนคละชั้นหลัก 2 ประการ ได้แก่ 1) วิธีการสอนคละชั้นที่เกี่ยวข้องกับการลดความแตกต่างด้านอายุของนักเรียน โดยใช้หลักสูตรคู่ขนานหรือหลักสูตรบูรณาการที่ปรับให้เหมาะสมในการสอนทั้งชั้นเรียนด้วยการสอนเนื้อหาเดียวกันและให้ปฏิบัติงานเหมือนกัน หรือให้นักเรียนคนละกลุ่มอายุปฏิบัติงานคนละอย่างที่กำหนด 2) วิธีการสอนคละชั้นที่ลดการสอนของครู ด้วยการเรียนแบบมีเพื่อนที่ปรึกษาในกลุ่มซึ่งส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม การให้ปฏิบัติงานตามแผนงานรายบุคคล หรือปฏิบัติงานอิสระ โดยครูก็ต้องกำหนดภาระงานให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับ ซึ่งจากผลการศึกษาวิธีการสอนคละชั้นสามารถใช้ได้จริงและยังส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนรู้รายบุคคลของนักเรียน นอกจากนี้ยังค้นพบว่า ความตั้งใจจริงและความตระหนักของครูมีความจำเป็นต่อการสอนคละชั้นอย่างมีคุณภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ รายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งระยะการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ประกอบด้วยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น

ระยะที่ 2 การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นตอนการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก แสดงรายละเอียดการดำเนินการวิจัยได้ ดังตาราง 9

ตาราง 9 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

ระยะการวิจัยและพัฒนา	วิธีการดำเนินการ	ผลที่ได้จากการดำเนินการ
1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 2. การศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 3. การศึกษาความต้องการในพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และองค์ประกอบสำคัญของคู่มือการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น 2. สภาพปัญหาของการสอนคละชั้นในบริบทตามสภาพจริง 3. ประเด็นปัญหาที่จะนำมาพัฒนาคู่มือการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น
2. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างโครงร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ส่วนนำ 1.2 หลักการ 1.3 จุดมุ่งหมาย 1.4 เนื้อหา 1.5 คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา 1.6 แนวทางการจัดการเรียนรู้ 1.7 แนวทางการประเมินผล 1.8 โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหา 2. ตรวจสอบโครงร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 3. ปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นก่อนไปทดลองใช้ 4. ทดลองใช้ (Try Out) กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก 2. กิจกรรมการเรียนรู้แบบ คละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามที่กำหนด

ตาราง 9 (ต่อ)

ระยะการวิจัยและพัฒนา	วิธีการดำเนินการ	ผลที่ได้จากการดำเนินการ
3. การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนรู้จากคละชั้น 1.1 ด้านเนื้อวิชา 1.2 ด้านอ่านเชิงวิเคราะห์ 1.3 ด้านการเขียนสื่อความ 1.4 ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2. ศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด 2. ระดับความพึงพอใจต่อการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ แบ่งตามระยะการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ซึ่งเป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คละชั้น ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ขั้นตอนการสำรวจปัญหาและความต้องการของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยการใช้แบบสอบถาม (Survey Study) มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร คือ ครูที่สอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 224 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จำนวน 142 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่มของเครจซ์และมอร์แกน ซึ่งแยกตามอำเภอที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 มีรายละเอียดดังตาราง 10

ตาราง 10 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการ
พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น

อำเภอ	จำนวน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมืองร้อยเอ็ด	38	24
จตุรพักตรพิมาน	42	27
ธวัชบุรี	48	30
ศรีสมเด็จ	16	10
จังหาร	30	19
เสิงสาง	24	15
ทุ่งเขาหลวง	26	16
รวม	224	142

2. ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ
ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มเป้าหมาย คือ
ครูผู้สอนคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 15 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) จากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ การสอนคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ไม่น้อยกว่า
10 ปี โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนากิจกรรมการ
เรียนรู้แบบคละชั้น

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ในขั้นตอนการทดลองใช้ (Try Out)
กิจกรรมการเรียนรู้คละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
ในโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านขวังท่า
สะแบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560
จำนวน 9 คน

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้คละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้คละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,293 คน

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของโรงเรียนบ้านขว้างใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น และครูได้จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก มีขั้นตอนการดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและวิธีการเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

1.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่สอนคละชั้นและผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการสอนคละชั้นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 20 รายการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถาม ตลอดจนตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความถามและ

และสำนวนภาษาที่ใช้ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ในข้อคำถามของแบบสอบถามแต่ละข้อให้สื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อ พบว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

- 1) อ.ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2) อ.ดร.ณัฐา เพชรธนู นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- 3) อ.ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- 4) อ.ดร.นิคม ชมภูหลง ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
- 5) อ.ดร.วิษระ ป่านภูมิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะอี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.5 ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเพิ่มเติมโดยให้แยกประเด็นคำถามเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น และการประเมินผลการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และให้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้ภาษา ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาและตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ไปใช้ทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

1.7 หาคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการหาค่าอำนาจจำแนกด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2552 : 67) ซึ่งพบว่าทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนก มากกว่า .603 และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (ชวลิต ชูกำแพง. 2555 : 170) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .962

1.8 จัดพิมพ์แบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีขั้นตอนดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนคละชั้นและการสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามข้อมูลผลการสำรวจสภาพปัญหาการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ในรายการที่มีปัญหาระดับมากขึ้นไป ประกอบด้วย 8 ประเด็น คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น 2) สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียน 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4) หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น 6) การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น 7) การจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และ 8) การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

2.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องของข้อคำถาม โดยกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำในแต่ละรายการที่ใช้สัมภาษณ์ให้มีความเป็นปรนัย ซึ่งผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความสอดคล้องและมีความเป็นปรนัยของประเด็นคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสำนวนภาษาให้ชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2) อ.ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3) อ.ดร.ณัฐา เพชรธนู นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

4) อ.ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

5) อ.ดร.วัชระ ป่านภูมิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.5 พิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และเอกสารประกอบ มีวิธีสร้างและพัฒนาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

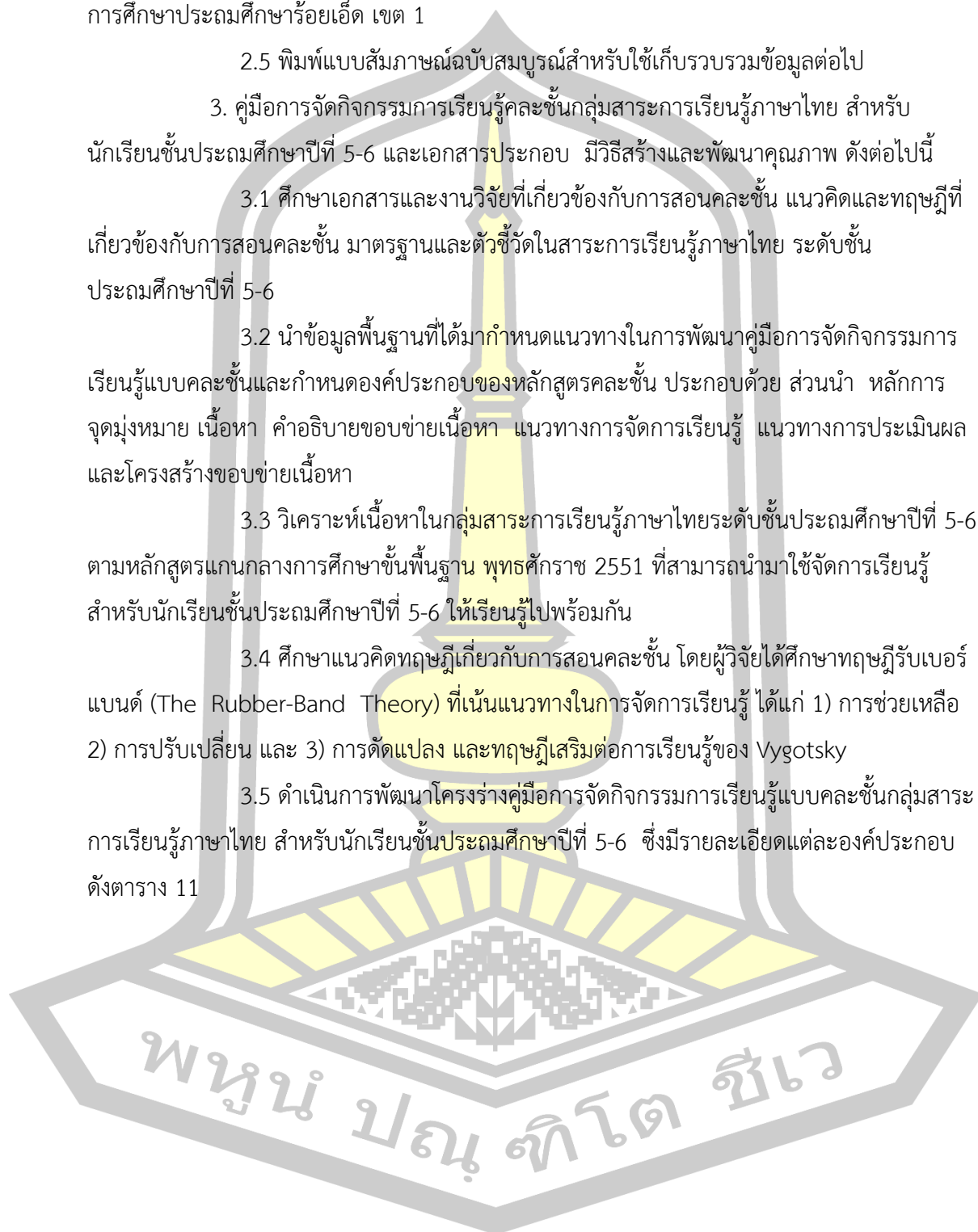
3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนคละชั้น แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนคละชั้น มาตรฐานและตัวชี้วัดในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

3.2 นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้มากำหนดแนวทางในการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นและกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรคละชั้น ประกอบด้วย ส่วนนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางประเมินผล และโครงสร้างขอบข่ายเนื้อหา

3.3 วิเคราะห์เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สามารถนำมาใช้จัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ให้เรียนรู้ไปพร้อมกัน

3.4 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนคละชั้น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีรับเบอร์แบนด์ (The Rubber-Band Theory) ที่เน้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การช่วยเหลือ 2) การปรับเปลี่ยน และ 3) การดัดแปลง และทฤษฎีเสริมต่อการเรียนรู้ของ Vygotsky

3.5 ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังตาราง 11

ตาราง 11 โครงร่างคู่มือการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขนาดเล็ก

องค์ประกอบ	สาระสำคัญ
1. ส่วนนำ	<p>การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เป็นแนวทางที่ดีสำหรับการแก้ปัญหาคาดแคลนครู ซึ่งจะช่วยให้ครูมีทิศทางในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน และมีความสะดวก ในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น (Moharram Aghazadeh. 2011 : 1-17) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนคละชั้นมีลักษณะคล้ายกับการจัดการเรียนรวม โดยจัดให้มีความเหมาะสมกับเด็กและสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีรับเบอร์แบนด์ (The Rubber-Band Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ อิซวาร์ เดซาย (Ishwar Desai. 2007: 10) ทฤษฎีนี้เน้น การช่วยเหลือ (Accommodation) การปรับเปลี่ยน (Modification) และการดัดแปลง (Adaptation) เพื่อนำไปสู่การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการสอนเด็กที่มีความสามารถแตกต่างกันแต่เรียนไปด้วยกันตามระบบของการเรียนรวม ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky ที่เชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู หรือเพื่อน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน โดยการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากเพื่อนหรือจากการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้ และเกิดการเรียนรู้ขึ้น (Vygotsky. 1978 : 86-89)</p> <p>ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลางและตัวชี้วัดใกล้เคียงกัน โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นมีลักษณะการบูรณาการเนื้อหาทั้งสองระดับชั้นเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่พัฒนาขึ้นนี้จะเป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวกสำหรับครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น</p>

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สาระสำคัญ														
2. หลักการ	<p>1. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่เน้นการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6</p> <p>2. การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เน้นให้การช่วยเหลือ ปรับเปลี่ยน และดัดแปลง เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันบรรลุเป้าหมายมาตรฐานและตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้น</p> <p>3. เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม เพื่อร่วมกันอ่าน ร่วมกันเขียนและร่วมกันคิดวิเคราะห์สถานการณ์หรือเรื่องราวที่กำหนดให้ หลังจากนั้นให้สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคล โดยมีการประเมินผู้เรียนแต่ละคน ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้น</p> <p>4. การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากเพื่อนหรือผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า ผู้เรียนจะสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น</p>														
3. จุดมุ่งหมาย	<p>1. เพื่อให้มีกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้ในครั้งเดียวกัน</p> <p>2. เพื่อให้มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบคละชั้น ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้ในครั้งเดียวกัน โดยในกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้การช่วยเหลือ ปรับเปลี่ยน ดัดแปลง และกิจกรรมเสริมต่อความรู้</p> <p>3. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียน สื่อความ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์</p>														
4. เนื้อหา	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="496 1574 954 1630">หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กว่าจะเป็นผ้าไหม</td> <td data-bbox="954 1574 1407 1630">จำนวน 6 ชั่วโมง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1630 954 1686">หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คนไทยเข้าใจกัน</td> <td data-bbox="954 1630 1407 1686">จำนวน 6 ชั่วโมง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1686 954 1742">หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 กิริยาสุสกุล</td> <td data-bbox="954 1686 1407 1742">จำนวน 6 ชั่วโมง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1742 954 1798">หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ชุดพิเศษ</td> <td data-bbox="954 1742 1407 1798">จำนวน 6 ชั่วโมง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1798 954 1854">หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สะพานชีวิต</td> <td data-bbox="954 1798 1407 1854">จำนวน 6 ชั่วโมง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1854 954 1910">หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สายใยสัมพันธ์</td> <td data-bbox="954 1854 1407 1910">จำนวน 6 ชั่วโมง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="496 1910 954 1944">หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ตำนานแม่โพสพ</td> <td data-bbox="954 1910 1407 1944">จำนวน 6 ชั่วโมง</td> </tr> </table>	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กว่าจะเป็นผ้าไหม	จำนวน 6 ชั่วโมง	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คนไทยเข้าใจกัน	จำนวน 6 ชั่วโมง	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 กิริยาสุสกุล	จำนวน 6 ชั่วโมง	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ชุดพิเศษ	จำนวน 6 ชั่วโมง	หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สะพานชีวิต	จำนวน 6 ชั่วโมง	หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สายใยสัมพันธ์	จำนวน 6 ชั่วโมง	หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ตำนานแม่โพสพ	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กว่าจะเป็นผ้าไหม	จำนวน 6 ชั่วโมง														
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คนไทยเข้าใจกัน	จำนวน 6 ชั่วโมง														
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 กิริยาสุสกุล	จำนวน 6 ชั่วโมง														
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ชุดพิเศษ	จำนวน 6 ชั่วโมง														
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สะพานชีวิต	จำนวน 6 ชั่วโมง														
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สายใยสัมพันธ์	จำนวน 6 ชั่วโมง														
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ตำนานแม่โพสพ	จำนวน 6 ชั่วโมง														

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สาระสำคัญ		
4. เนื้อหา (ต่อ)	หน่วยการเรียนรู้ 1. กว่าจะเป็นผ้าไหม 2. คนไทยเข้าใจกัน 3. กิริยาสุสกุล 4. ชุตวิเศษ 5. สะพานชีวิต 6. สายใยสัมพันธ์ 7. ตำนานแม่โพสพ	สาระการเรียนรู้ 1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. ชนิดของคำในภาษาไทย 5.1 คำนาม 5.2 คำสรรพนาม 5.3 คำกริยา 5.4 คำวิเศษณ์ 5.5 คำสันธาน 5.6 คำบุพบท 5.7 คำอุทาน 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้คำชนิดต่าง ๆ	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สาระสำคัญ
5. คำอธิบาย ขอบข่ายเนื้อหา	<p>กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จัดเป็นหลักสูตรที่ยึดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่ได้คัดเลือกตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทั้งสองระดับสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้กันมาออกแบบหน่วยการเรียนรู้จำนวน 7 หน่วย รวม 42 ชั่วโมง โดยมีขอบข่ายคำอธิบายรายวิชา ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การอ่านคำ ประโยค ข้อความ การอ่านเรื่องสั้น นิทาน บทความ สารคดี งานเขียนประเภทโน้มน้าว บทโฆษณาข่าว และเหตุการณ์สำคัญ การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย และหนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน การวิเคราะห์ข้อความ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือข้อคิดที่ได้จากการอ่าน มารยาทในการอ่าน 2. การเขียนคัดลายมือตัวบรรจง การเขียนข้อความ เช่น ประโยค ข้อความ การเขียนสรุปใจความสำคัญ การเขียนบันทึกจากการอ่าน การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง และแผนภาพความคิด การเขียนเรื่องสั้นๆ ตามจินตนาการ การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่างๆ การเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์ตามจินตนาการ มารยาทในการเขียน 3. หลักการใช้ภาษาไทยชนิดของคำ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน คำอุทาน คำภาษาถิ่น คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ กลุ่มคำหรือวลี กลอนสุภาพ สำนวนที่เป็นคำพังเพย และสุภาษิต 4. วรรณคดี และวรรณกรรมไทยเช่น นิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเองและท้องถิ่นอื่น นิทานคติธรรม วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียนและตามความสนใจ

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สาระสำคัญ
6. แนวทางการจัดการเรียนรู้	<p>1. ขั้นเตรียมความพร้อม คือ การบริหารสมอง (brain activation) เป็นการบริหารร่างกายในส่วนที่สมองควบคุมโดยเฉพาะก้านเนื้อ corpus callosum ซึ่งเชื่อมสมอง 2 ซีกเข้าด้วยกันให้ประสานกัน แข็งแรงและทำงานคล่องแคล่ว จะทำให้การถ่ายโยงข้อมูลแลการเรียนรู้ของสมอง 2 ซีกสมดุลเกิดประสิทธิภาพ และยังช่วยให้เกิดการผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้สภาพจิตใจเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ เกิดความจำทั้งระยะสั้นและระยะยาว</p> <p>2. ขั้นสร้างความตระหนัก คือ การกระตุ้นด้วยสิ่งเร้า สถานการณ์ หรือ ประเด็นคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เมื่อรับรู้ขั้นต่อไปก็จะเข้าใจสิ่งนั้น คือเกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้ คือ มีความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักก็จะนำไปสู่การกระทำ โดยองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมี 3 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ 2) อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่างๆ 3) พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออก ทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทาง ที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ</p> <p>3. ขั้นสร้างความคิดรวบยอด คือ การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความคิดรวบยอดของสิ่งใด ๆ ก็คือ ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นความคิดที่รับรู้ลักษณะร่วมหรือลักษณะที่เป็นตัวแทนของสิ่งนั้นๆ นั่นเอง</p> <p>4. ขั้นพัฒนาความรู้ คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเนื้อหาหรือสาระความรู้ที่ได้เรียนมาอย่างถ่องถ้วนผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งเน้นการต่อยอดความรู้หรือการพัฒนาความรู้ที่ได้รับให้กลายเป็นความรู้ที่คงทน</p> <p>5. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผล คือ การจัดกิจกรรมที่มีนำเสนอผลการปฏิบัติงานผ่านใบงานที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเป็นกลุ่ม ซึ่งผู้เรียนกลุ่มที่เหลือเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง เมื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันครบทุกกลุ่มแล้ว จึงร่วมกันสรุปบทเรียนอีกทีหนึ่ง</p>

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สาระสำคัญ
6. แนวทางการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)	6. ขยายความรู้ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ซึ่งก็จะช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น
7. แนวทางการประเมินผล	1. การประเมินระหว่างการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทำการประเมินความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องชนิดของคำในภาษาไทย รวมถึงประเมินชิ้นงานและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการสังเกตและตรวจผลงานการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 2. การประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทำการประเมินความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องชนิดของคำในภาษาไทย เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3.6 ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังตาราง 12

ตาราง 12 โครงสร้างหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขนาดเล็ก

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	<p>ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : กว่าจะเป็นผ้าไหม</p> <p>ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การปฏิบัติตนในการอ่าน 2) การเขียนสรุปความ 3) การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง 4) คำถาม <p>ส่วนที่ 3 กิจกรรม</p>

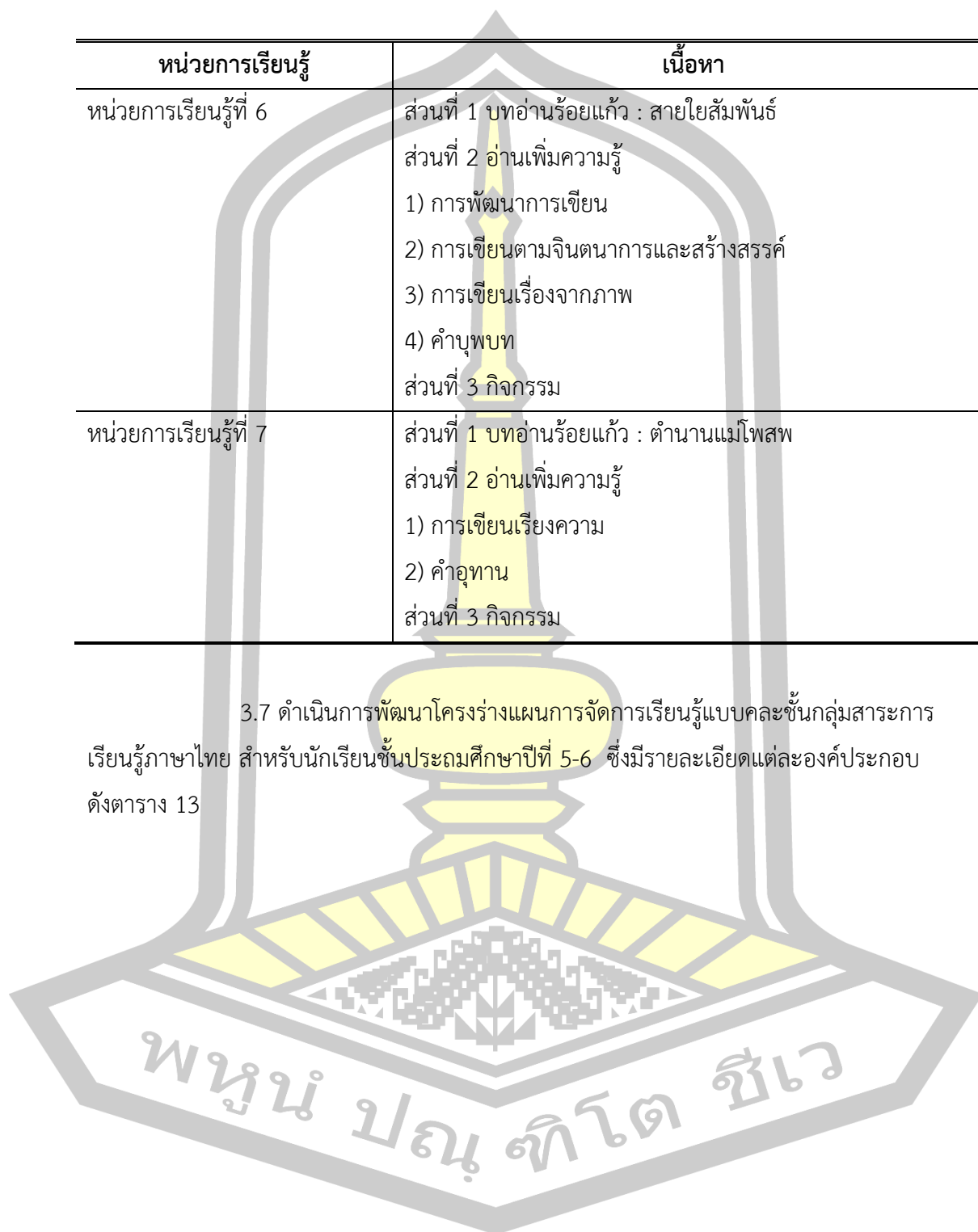
ตาราง 12 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : คนไทยเข้าใจกัน ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ 1) การอ่านจับใจความสำคัญ 2) การปฏิบัติตนในการฟัง และการดู 3) คำสรรพนาม ส่วนที่ 3 กิจกรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : กิริยาส่อสกุล ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ 1) มารยาทในการพูด 2) มารยาทในการเขียน 3) คำกริยา ส่วนที่ 3 กิจกรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : ชุติวิเศษ ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ 1) มารยาทในการสนทนา 2) การอภิปราย 3) คำวิเศษณ์ ส่วนที่ 3 กิจกรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : สะพานชีวิต ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ 1) การวิเคราะห์ 2) การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 3) การทอ่งบทอาขยาน 4) คำสันธาน ส่วนที่ 3 กิจกรรม

ตาราง 12 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : สายใยสัมพันธ์ ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ 1) การพัฒนาการเขียน 2) การเขียนตามจินตนาการและสร้างสรรค์ 3) การเขียนเรื่องจากภาพ 4) คำบุพบท ส่วนที่ 3 กิจกรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : ตำนานแม่โพสพ ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ 1) การเขียนเรียงความ 2) คำอุทาน ส่วนที่ 3 กิจกรรม

3.7 ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังตาราง 13

ตาราง 13 โครงร่างตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขนาดเล็ก

องค์ประกอบ	รายละเอียด
1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	<p>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5</p> <p>มฐ. ท 1.1 ตัวชี้วัด ป5/1, ป5/2, ป5/3, ป5/4, ป5/5, ป5/6, ป5/7, ป5/8</p> <p>มฐ. ท 2.1 ตัวชี้วัด ป5/1, ป5/2, ป5/3, ป5/4</p> <p>มฐ. ท 3.1 ตัวชี้วัด ป5/1, ป5/2, ป5/3, ป5/4, ป5/5</p> <p>มฐ. ท 4.1 ตัวชี้วัด ป5/1</p> <p>มฐ. ท 5.1 ตัวชี้วัด ป5/1, ป5/2, ป5/3</p> <p>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</p> <p>มฐ. ท 1.1 ตัวชี้วัด ป6/1, ป6/2, ป6/3, ป6/4, ป6/5, ป6/6, ป6/8, ป6/9</p> <p>มฐ. ท 2.1 ตัวชี้วัด ป6/1, ป6/2, ป6/3, ป6/5</p> <p>มฐ. ท 3.1 ตัวชี้วัด ป6/1, ป6/2, ป6/3, ป6/4, ป6/6</p> <p>มฐ. ท 4.1 ตัวชี้วัด ป6/1</p> <p>มฐ. ท 5.1 ตัวชี้วัด ป6/1, ป6/2, ป6/3</p>
2. จุดประสงค์การเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้ 3. นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้ 4. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 5. นักเรียนคัดลายมือได้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด 6. นักเรียนมีมารยาทในการอ่าน การฟัง การดู และการพูด 7. นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน
3. สาระสำคัญ	<p>การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านในระดับที่สูงกว่าการอ่านทั่วไป มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้และความเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ยังมีแต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

องค์ประกอบ	รายละเอียด
4. สารระการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. เนื้อหา ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กว่าจะเป็นผ้าไหม 2. การเขียนสรุปความจากการอ่าน 3. วิเคราะห์ใจความสำคัญและข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน 4. การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
5. กิจกรรมการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นเตรียมความพร้อม <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ครูนำแผนภูมิบทร้องเล่น “กรรไกร ไซ่ ผ้าไหม” มาติดบนกระดาน (บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ช่วยครูติดแผนภูมิ, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ตรวจสอบการติดแผนภูมิว่าตรงหรือไม่) 1.2 นักเรียนร่วมกันอ่านเนื้อเพลงในบทร้องเล่น “กรรไกร ไซ่ ผ้าไหม” จากแผนภูมิที่ติดบนกระดาน 2 - 3 รอบ (บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการอ่านเนื้อเพลง, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ให้ความร่วมมือในการอ่านเนื้อเพลง) 1.3 นักเรียนทำท่าทางประกอบบทร้องเล่น “กรรไกร ไซ่ ผ้าไหม” เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว เพิ่มความเร็วของการร้องและการทำท่าประกอบ โดยครูตรวจสอบความถูกต้อง (บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำ ในการทำท่าประกอบเพลง, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ให้ความร่วมมือในการทำท่าประกอบเพลง) 1.4 นักเรียนออกมาหน้าชั้นเพื่อทำท่าประกอบบทร้องเล่น “กรรไกร ไซ่ ผ้าไหม” โดยเริ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามลำดับ โดยระหว่างนักเรียนอีกชั้นทำท่าประกอบ นักเรียนอีกชั้นเป็นผู้ร้องบทร้องเล่นและตรวจสอบความถูกต้องของการทำท่าประกอบ (บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ออกมาแสดงท่าประกอบเพลงเป็นลำดับแรก, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ออกมาแสดงท่าประกอบเพลงตามลำดับ)

ตาราง 13 (ต่อ)

องค์ประกอบ	รายละเอียด
5. กิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)	<p>2. ขั้นสร้างความตระหนัก</p> <p>2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับผ้าไหมไทย พร้อมนำผ้าไหมของจริงให้นักเรียนดู 2 – 3 ผืน</p> <p>2.2 นักเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทอ การซื้อ หรือการสวมใส่ผ้าไหมไทย เล่าประสบการณ์เพื่อนฟัง (บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : มีส่วนร่วมในการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม)</p> <p>2.3 ครูแนะนำนักเรียนว่าผ้าไหมไทยที่มีสวยงามและมีชื่อเสียงนั้นกว่าจะผลิตได้แต่ละผืนผู้ผลิตจะต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่ง</p> <p>2.4 นักเรียนร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมไทยให้ได้มากที่สุด โดยเริ่มต้นจากการตั้งคำถามคนละคำถาม ตัวอย่างเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผ้าไหมไทยที่มีชื่อเสียงมีการผลิตอยู่ที่ใด - การผลิตผ้าไหมไทยที่มีขั้นตอนอย่างไร - การผลิตผ้าไหมไทยขั้นตอนใดยากที่สุด - ผ้าไหมไทยมีคุณค่าต่อคนไทยอย่างไร - มีเหตุผลใดบ้างที่คนจะเลือกใส่หรือไม่ใส่ชุดที่ทำด้วยผ้าไหมไทย (บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการตั้งคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมไทย, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : มีส่วนร่วมในการตั้งคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมไทย) <p>3. ขั้นสร้างความคิดรวบยอด</p> <p>3.1 ครูแนะนำนักเรียนว่า การศึกษาเรื่อง “กว่าจะเป็นผ้าไหม” นอกจากนักเรียนจะอ่านเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมที่ตั้งไว้แล้ว นักเรียนจะต้องอ่านเพื่อให้ทราบว่า “ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร และผลเป็นอย่างไร”</p> <p>3.2 นักเรียนอ่านออกเสียงเนื้อเรื่อง “กว่าจะเป็นผ้าไหม” พร้อมทั้งห้อง หลังจากนั้นให้อ่านทีละชั้น โดยเริ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามลำดับ</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

องค์ประกอบ	รายละเอียด
5. กิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)	<p>(บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการอ่านออกเสียง บทเรียน, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : มีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงบทเรียน)</p> <p>3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จับคู่กันอ่านออกเสียงเนื้อเรื่อง “กว่าจะเป็นผ้าไหม” ตามที่ครูกำหนด หลังจากนั้นนักเรียนแต่ละคู่อ่านในใจจนจบเรื่อง โดยนั่งในบริเวณที่กำหนดให้ทำกิจกรรมเป็นคู่หรือกลุ่ม (กรณีนักเรียนไม่มีคู่ให้จับกลุ่ม 3 คน) (บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการอ่านออกเสียงเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : มีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียง)</p> <p>4. ขั้นพัฒนาความรู้</p> <p>4.1 นักเรียนแต่ละคนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เล่าเรื่องย่อจากการอ่าน เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือนักเรียนที่เรียนเก่ง คอยให้คำแนะนำเพื่อนในกลุ่ม (บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เล่าเรื่องย่อ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมและเสนอความคิดเห็นที่แตกต่าง)</p> <p>4.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แต่ละคู่หรือแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ร่วมกันเล่าเรื่องย่อจากการอ่าน ร่วมกันเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน และร่วมกันวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด (บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เขียนเรื่องย่อ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และเขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ร่วมมือกับ ป.6 ในการเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เขียนเรื่องย่อ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และเขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน)</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

องค์ประกอบ	รายละเอียด
5. กิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)	<p>5. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>5.1 นักเรียนแต่ละคู่หรือแต่ละกลุ่ม นำเสนอผลการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เล่าเรื่องย่อจากการอ่าน นำเสนอผลการเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยผลัดกันนำเสนอจนครบทุกคู่หรือทุกกลุ่ม ซึ่งครูคอยดูแล และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด</p> <p>(บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการนำเสนอสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เรื่องย่อ แผนภาพโครงเรื่อง และผลการวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม)</p> <p>5.2 นักเรียนทั้งชั้นร่วมกันตอบคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมที่ร่วมกันตั้งไว้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้ตอบคำถามอย่างน้อยคนละหนึ่งคำถาม ซึ่งนักเรียนที่เหลือและครูร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง</p> <p>6. ชั้นสรุปและขยายความรู้</p> <p>6.1 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบทเรียน “กว่าจะเป็นผ้าไหม” อีกครั้งหนึ่ง</p> <p>6.2 นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ 1 เขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>6.3 นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ 2 เขียนแผนภาพ โครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>6.4 นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ 3 คัดลายมือ ด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด โดยใช้ข้อความที่กำหนดให้</p> <p>6.5 นักเรียนส่งใบงานและทำความสะอาดโต๊ะเก้าอี้ในบริเวณที่ปฏิบัติงาน (บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรม ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ป.5 หรือนักเรียนที่อ่อนกว่าในการปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน, บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน โดยปรึกษาหรือขอคำแนะนำจาก ป.6 หรือนักเรียนที่เก่งกว่าในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม)</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

องค์ประกอบ	รายละเอียด
6. หลักฐานการเรียนรู้/ภาระงาน	1. แบบสรุปความจากเรื่องที่อ่าน 2. แผนภาพโครงเรื่อง 3. ผลงานการตัดลายมือ
7. แหล่งเรียนรู้ / สื่อ	1. แผนภูมิบัตรร้องเล่น “กรรไกร ไข่ ผ้าไหม” 2. หนังสือเรียนคละชั้น หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กว่าจะมาเป็นผ้าไหม 3. ใบงาน
8. การวัดและประเมินผล	1. วิธีการ ตรวจสอบคะแนนจากการปฏิบัติกิจกรรมจากใบงานที่ 1 - 3 2. เครื่องมือ แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมในใบงานที่ 1 - 3 3. เกณฑ์การประเมิน มีผลการประเมินคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมจากใบงานที่ 1 - 3 ผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป
9. ความเห็นของผู้บริหาร	.... ลงชื่อ..... ( ) ผู้อำนวยการโรงเรียน
10. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้	1. ผลการจัดการเรียนรู้ .... 2. ปัญหาอุปสรรค .... 3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข .... ลงชื่อ.....ผู้บันทึก ( )

3.8 นำโครงร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น โครงร่างหนังสือเรียนแบบคละชั้น และโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม

3.9 นำโครงร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ร่างหนังสือเรียนแบบคละชั้น และร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบแก้ไข โดยใช้มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

- 1) ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ประจำสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 2) ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 3) อ.ดร.นิคม ชมภูหลง ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
- 4) อ.ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 5) อ.ดร.ณัฐา เพชรธนู นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- 6) อ.ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- 7) อ.ดร.วัชระ ป่านภูมิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะอึ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3.9 จัดพิมพ์คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น หนังสือเรียนแบบคละชั้น และแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองใช้ต่อไป

4. แบบทดสอบความรู้เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย แบบทดสอบการอ่านเชิงวิเคราะห์ แบบทดสอบการเขียนสื่อความ และแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและวิธีการสร้างแบบทดสอบปรนัยและอัตนัย

4.2 สร้างแบบทดสอบความรู้เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 30 ข้อ และสร้างแบบทดสอบการอ่าน

เชิงวิเคราะห์ แบบทดสอบการเขียนสื่อความ และแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบละ 2 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้ใช้จริง แบบทดสอบความรู้เรื่องชนิดคำในภาษาไทยแบบทดสอบละ 1 ข้อ

4.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไข พบว่าผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับปรุงการใช้สำนวนภาษาในข้อคำถามให้มีความกระชับ รัดกุม และสื่อความหมายได้ชัดเจน

4.4 นำแบบทดสอบที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ โดยมีการปรับปรุงสำนวนภาษาของข้อคำถามให้มีความกระชับ รัดกุม และสื่อความหมายได้ชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ของการประเมินมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) อ.ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2) อ.ดร.ณัฐา เพชรธนู นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

3) อ.ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

4) อ.ดร.วัชร บำรุงภูมิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะอี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

5) อ.ดร.นิคม ชมภูหลง ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

4.5 หาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

1) แบบทดสอบความรู้เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 30 ข้อ พบว่า มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 มีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.267 - 0.767 มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.250-0.750 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.863

2) แบบทดสอบการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 10 ข้อ พบว่า มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00 มีค่า ความยาก ตั้งแต่ 0.267 - 0.767 มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.375-0.750 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.892

3) แบบทดสอบการเขียนสื่อความ และแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบละ 2 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้ใช้จริง แบบทดสอบความรู้เรื่องชนิดคำ

ในภาษาไทยแบบทดสอบละ 1 ข้อ มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทั้งสองฉบับ โดยแบบทดสอบการเขียนข้อความ มีค่าความยาก 0.54 มีค่าอำนาจจำแนก 0.44 และแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีค่าความยาก 0.40 มีค่าอำนาจจำแนก 0.32

4.6 พิมพ์แบบทดสอบความรู้เรื่องชนิดคำในภาษาไทย แบบทดสอบการอ่านเชิงวิเคราะห์ แบบทดสอบการเขียนข้อความ และแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ต่อไป

5. แบบสอบถามพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสารและวิธีการเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอนคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเป้าหมายที่ใช้หลักสูตรคละชั้น

5.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความพึงพอใจนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอนคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเป้าหมายที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่มีต่อหลักสูตรคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ตลอดจนตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและสำนวนภาษาที่ใช้ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ในข้อคำถามของแบบสอบถามแต่ละข้อให้สื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อ พบว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) อ.ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2) อ.ดร.ณัฐา เพชรธนู นักวิชาการการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

3) อ.ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

4) อ.ดร.วัชรระ ป่านภูมิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะอี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

5) อ.ดร.นิคม ชมภูหลง ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

5.5 ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเพิ่มเติม โดยให้พิจารณารายการสอบถามความพึงพอใจ ให้ครอบคลุมในประเด็นที่ต้องการสอบถามความพึงพอใจ และปรับสำนวนภาษาให้สื่อความหมายได้ ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาและตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5.7 หาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ครูและผู้บริหาร สถานศึกษา ในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการหาค่าอำนาจ จำแนกด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2552 : 67) ซึ่งพบว่าทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนก มากกว่า .606 และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (ชวลิต ชูกำแหง. 2555 : 170) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .983

5.8 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ครูผู้สอนคละชั้น และ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาบริบทเกี่ยวกับการสอนคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีการสอนคละชั้น ในระดับชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 5-6

2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้านสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสอนคณะชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนคณะชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการสอนคณะชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 142 คน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสอนคณะชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก มาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบว่าในแต่ละรายการที่สอบถามที่มีสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสอนคณะชั้นอยู่ในระดับใด

4. นำรายการสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสอนคณะชั้นที่มีผลการวิเคราะห์ว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากขึ้นไป (จำนวน 8 รายการ) มาใช้เป็นรายการข้อคำถามในการสร้างแบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปใช้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มีประสบการณ์การสอนคณะชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ไม่นต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 15 คน

5. นำข้อมูลความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้แบบหลักสูตรคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูกลุ่มเป้าหมายมาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ แล้วคัดเลือกรายการความต้องการที่มีผลการวิเคราะห์ความต้องการร้อยละ 50 ขึ้นไป (จำนวน 5 รายการ) มาใช้เป็นรายการหรือองค์ประกอบในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

6. พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ประกอบด้วย คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น หนังสือเรียนแบบคณะชั้น และแผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น โดยนำประเด็นความต้องการที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น

7. นำกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และเอกสารประกอบที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านขว้างท่าสะแบง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 9 คน เพื่อทำวิเคราะห์และหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80/80

8. ศึกษาความพึงพอใจจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของนักเรียนโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอนคละชั้น และผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม กรณีที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการจัดกระทำข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ ตีความและสร้างข้อสรุปตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ
3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินโครงร่างของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ใช้โปรแกรมสำหรับรูปโดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มาแปลงเป็นคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำค่าคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 102-103)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

4. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือต่างๆ โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง

5. การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ 75/75 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 122)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 122)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เรียน

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 122)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนข้อมูลในกลุ่ม
	Σ	แทน	ผลรวม

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 สถิติที่ใช้ในการหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2551 : 101)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	Index of Item Objective Congruence
	$\sum R$	แทน	ผลคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

พหุ ประถมศึกษา

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ดังนี้ (ชวลิต ชูกำแหง. 2555 : 170)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือวัดแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือวัดทั้งฉบับ

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) ดังนี้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2552 : 70-71)

$$r_{X_i(Y-X_i)} = \frac{N \sum X_i(Y-X_i) - \sum X_i \sum (Y-X_i)}{\sqrt{[N \sum X_i^2 - (\sum X_i)^2][N \sum (Y-X_i)^2 - (\sum (Y-X_i))^2]}}$$

เมื่อ $r_{X_i(Y-X_i)}$	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่ i
X_i	แทน	ชุดคะแนนของข้อคำถามที่ i
Y	แทน	ชุดคะแนนรวมจากข้อคำถามทุกข้อ
N	แทน	จำนวนผู้เข้าตอบแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์

พหุ ประถมศึกษา

2.4 การหาค่าความยาก (Difficulty) (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละข้อ โดยใช้การคำนวณจากสูตร (กรมวิชาการ, 2545 : 15)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	คือ	ดัชนีความยากของข้อสอบ
	R	คือ	จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อสอบนั้นได้ถูกต้อง
	N	คือ	จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อสอบนั้นทั้งหมด

2.5 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละข้อ โดยใช้การคำนวณจากสูตร (กรมวิชาการ, 2545 : 15)

$$r = \frac{R_U - R_L}{N}$$

เมื่อ	r	คือ	อำนาจจำแนก
	R_U	คือ	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	R_L	คือ	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
	N	คือ	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

2.6 การหาค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบอัตนัย โดยใช้การคำนวณจากสูตรของ ซีเอ เดรก (C.A.Drake) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543 : 152)

$$\text{ค่าความยาก} = \frac{P_H + P_L}{2}$$

$$\text{ค่าอำนาจจำแนก} = P_H - P_L$$

เมื่อ	P_H	คือ	สัดส่วนของคะแนนที่ผู้สอบในกลุ่มตอบถูก
	P_L	คือ	สัดส่วนของคะแนนที่ผู้สอบในกลุ่มตอบถูก

2.7 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
โดยใช้สูตร Kuder-Richardson -20 (KR-20) (ชวลิต ชูกำแหง, 2555 : 165)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	คือ	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	คือ	จำนวนข้อสอบ
	s^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
	p	คือ	สัดส่วนของคนตอบถูกแต่ละข้อ
	q	คือ	สัดส่วนของคนตอบผิดแต่ละข้อ ($q = 1-p$)

2.8 สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยใช้สูตร ดังนี้ (พงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 176)

$$E_1 = \left(\frac{\sum X}{\frac{A}{N}} \right) \times 100$$

เมื่อ	E_1	คือ	แทนประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	คือ	คะแนนของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการประเมิน ระหว่าง เรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้
	A	คือ	คะแนนเต็มของคะแนนทุกหน่วยการเรียนรู้รวมกัน
	N	คือ	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \left(\frac{\sum X}{\frac{B}{N}} \right) \times 100$$

เมื่อ	E_2	คือ	แทนประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X$	คือ	คะแนนของแบบทดสอบหลังเรียน
	B	คือ	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	คือ	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ในครั้งนี้ เป็นการวิจัย และพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ลำดับขั้นตอนในเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

2. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

3. ผลการศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสอนคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Study) ข้อมูลจากครูผู้สอนคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการสอนคละชั้น มีรายละเอียดดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก

ที่	รายการ	n = 142		ระดับปัญหา
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การวางแผนในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.42	1.42	ปานกลาง
2	การดำเนินงานในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.21	1.28	ปานกลาง
3	หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.86	1.34	มาก
4	สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคละชั้น	4.21	0.96	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ที่	รายการ	n = 142		ระดับปัญหา
		$\bar{X}$	S.D.	
5	การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.75	1.38	มาก
6	การจัดตารางสอนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.18	1.36	ปานกลาง
7	การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.18	1.24	ปานกลาง
8	การจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.75	1.36	มาก
9	การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	4.02	1.06	มาก
10	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	4.25	0.94	มาก
11	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นมีเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม	3.42	1.28	ปานกลาง
12	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น	3.82	1.21	มาก
13	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	2.84	1.46	ปานกลาง
14	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.18	1.31	ปานกลาง
15	การมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.21	1.26	ปานกลาง
16	การนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.15	1.32	ปานกลาง
17	การเข้ารับการอบรมพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.18	1.27	ปานกลาง
18	การประเมินผลการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.42	1.31	ปานกลาง

ตาราง 14 (ต่อ)

ที่	รายการ	n = 142		ระดับปัญหา
		$\bar{X}$	S.D.	
19	การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3.61	1.24	มาก
20	การสร้างเครือข่ายและการเรียนรู้จากครูในเครือข่าย การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	2.75	1.46	ปานกลาง
	สรุปโดยภาพรวม	3.47	1.23	ปานกลาง

จากตาราง 14 สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, $SD = 1.23$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุดมี 8 ลำดับ คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.94$) 2) สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคละชั้น ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.96$) 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 1.06$) 4) หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ($\bar{X} = 3.86$, $SD = 1.34$) 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 1.21$) 6) การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ($\bar{X} = 3.75$, $SD = 1.38$) 7) การจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้น ($\bar{X} = 3.75$, $SD = 1.36$) และ 8) การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 1.24$) และจากแบบสอบถามพบว่ามีข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมีความยากลำบาก เนื่องจากนักเรียนสองชั้นเรียนคนละเนื้อหา กัน ซึ่งจะต้องจัดการเรียนรู้แยกกันคนละครั้ง อยากให้มีคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น หรือหลักสูตรการเรียนรู้แบบคละชั้น หรือหนังสือเรียนแบบคละชั้น ที่สามารถจัดการเรียนรู้ให้ทั้งสองชั้นเรียนด้วยกันในการสอนครั้งเดียวกัน
2. การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นควรมีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมที่สามารถใช้กับนักเรียนทั้งสองชั้นได้ และระบุงการวัดประเมินตามตัวชี้วัดของแต่ละชั้นไว้ชัดเจน
3. อยากให้มีการนิเทศและให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

4. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีตัวชี้วัดใกล้เคียงกัน เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

5. ควรมีการหน่วยเรียนรู้บูรณาการที่ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สามารถเรียนรู้ได้พร้อมกัน โดยสามารถประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้น

จากผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากมี 8 ประเด็น คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น 2) สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียน 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4) หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น 6) การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น 7) การจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และ 8) การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ผู้วิจัยจึงนำไปวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการออกแบบการวิจัยต่อไป

1.2 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการที่นำมาใช้ในการออกแบบการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการที่นำมาใช้ออกแบบการวิจัยเพื่อพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ครูผู้สอนคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 15 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนคละชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ไม่ต่ำกว่า 10 ปี โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูล ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น จำนวน 8 ประเด็น คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น 2) สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียน 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4) หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น 6) การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น 7) การจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และ 8) การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เพื่อนำมาใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ประเด็น ซึ่งมีผลดังตาราง 15

ตาราง 15 ความคิดเห็นของครูผู้สอนคณะชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่นำมาใช้ในการ
ออกแบบการวิจัย

ที่	รายการ	ความต้องการนำใช้ ออกแบบการวิจัย	
		n = 15	ร้อยละ
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	15	100
2	สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคละชั้น	15	100
3	การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	12	80
4	หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	12	80
5	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น	12	80
6	การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3	20
7	การจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3	20
8	การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	3	20

จากตาราง 15 พบว่า ประเด็นปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็กที่ต้องการนำมาใช้ในการออกแบบการวิจัย จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น 2) สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคละชั้น 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4) หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น ซึ่งรายละเอียดการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ครูผู้สอนแบบคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีดังนี้

“...การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากจะต้องสอนนักเรียน ทั้งสองชั้น ไปพร้อมกันในเวลาเดียวกัน เพราะนักเรียนแต่ละชั้นต้องเรียนเนื้อหาตามหนังสือของ ชั้นเรียนตนเอง ทำให้จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสองครั้งในเวลาเดียวกัน บางครั้งต้องให้ นักเรียนอีกชั้นหนึ่งนั่งรอหรือทำกิจกรรมอย่างอื่นรอระหว่างที่สอนนักเรียนอีกชั้นหนึ่ง...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 1, สัมภาษณ์ : 2560)

“...การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนสองชั้นในเวลาเดียวกันค่อนข้างเหนื่อย เพราะต้องจัด กิจกรรมการเรียนรู้หรืออธิบายบทเรียนสองครั้ง บางครั้งอาจเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน แต่บางครั้งก็ เป็นคนละเนื้อหา และต้องกำหนดภาระงานให้นักเรียนอีกชั้นทำ ในขณะที่จัดการเรียนรู้ให้กับ นักเรียนอีกชั้นเรียนเนื้อหาอยู่ ซึ่งหากนักเรียนที่ชั้นที่ทำงานตามภาระงานที่กำหนดให้ต้องการ คำอธิบายเพิ่มเติม ก็ต้องพักกิจกรรมการเรียนรู้ของอีกชั้นหนึ่งไว้ ทำให้การจัดกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 2, สัมภาษณ์ : 2560)

“...การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นนั้นจะมีปัญหาในเรื่องความต่อเนื่องของการจัด กิจกรรม เนื่องจากนักเรียนสองชั้นเรียนคนละเนื้อหา ซึ่งครูจะต้องดูแลนักเรียนแต่ละชั้นให้เรียนรู้ และทำกิจกรรมในระดับชั้นของตนเอง หลายครั้งที่ครูจะต้องจัดกิจกรรมหรือกำหนดภาระงานสลับไป มาระหว่างสองชั้นเรียน เนื่องจากต้องควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในบรรยากาศของการเรียนสอน...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 3, สัมภาษณ์ : 2559)

“...การจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนสองชั้นสลับไปมา บางครั้งระหว่างนักเรียนอีกชั้นรอให้ ครูพาทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนเสียเวลา...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 4, สัมภาษณ์ : 2560)

“...จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมาหลายปีแต่ก็รู้สึกว่ามี ความยากลำบาก เนื่องจากต้องดูแล นักเรียนสองชั้นในเวลาเดียวกัน อยากให้มีการนิเทศและให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 5, สัมภาษณ์ : 2560)

“...จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมาหลายปีแต่ก็ยังมีปัญหาที่มีความยากลำบาก เนื่องจากนักเรียนสองชั้นเรียนคนละเนื้อหา กัน ซึ่งจะต้องจัดการเรียนรู้แยกกันคนละครั้ง อยากให้มีคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ที่สามารถจัดการเรียนรู้ให้ทั้งสองชั้นเรียนด้วยกัน...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 6, สัมภาษณ์ : 2560)

“...การจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนสองชั้นมีข้อจำกัดคือไม่สามารถหลอมรวมกิจกรรมเข้าด้วยกันได้ เนื่องจากบางครั้งเป็นคนละเนื้อหา แผนการจัดการเรียนรู้จึงออกแบบกิจกรรมคนละอย่าง ทำให้ครูต้องจัดการเรียนรู้สองครั้งในเวลาเดียวกัน อยากให้มีการจัดทำคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นและแผนการจัดการเรียนคละชั้นที่สามารถใช้กับนักเรียนทั้งสองชั้นได้ และระบุการวัดประเมินตามตัวชี้วัดของแต่ละชั้นไว้ชัดเจน...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 7, สัมภาษณ์ : 2560)

“...การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนสองชั้นในเวลาเดียวกัน ครูผู้สอนจะต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถบริหารจัดการเรียนได้โดยนักเรียนอีกชั้นไม่เกิดความรำคาญหรือเบื่อหน่ายระหว่างที่ครูจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนอีกชั้นหนึ่ง...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 8, สัมภาษณ์ : 2560)

“...การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเวลาเดียวกัน แต่กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบสำหรับมาใช้กับนักเรียนแต่ละชั้นนั้น เป็นเรื่องที่ยากสำหรับครูสอนคละชั้น อยากให้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำมาจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทั้งสองชั้นไปพร้อมกัน...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 9, สัมภาษณ์ : 2560)

“...กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนำมาชั้นจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรมีการออกแบบกิจกรรม โดยหลอมรวมตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้น ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ในคราวเดียวกันและนักเรียนแต่ละชั้นบรรลุตัวชี้วัดที่กำหนดในระดับชั้นของตนเอง...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 10, สัมภาษณ์ : 2560)

“...การที่ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้คู่มือหรือหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบ
 คละชั้น จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนหลายชั้นในคราวเดียวกัน ย่อมเป็นผลดีที่จะทำให้ครูมีเวลาใน
 การเตรียมการสอน และลดความกังวลของครูว่าจะสอนไม่ครบตามเนื้อหา เพราะในคู่มือการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นนั้นเป็นการจัดเนื้อหาในลักษณะการบูรณาการ...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 11. สัมภาษณ์ : 2560)

“...การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ นักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 6 ในเวลาเดียวกัน แต่แยกกิจกรรมของแต่ละระดับชั้น ทำให้ครูมีภาระในการ
 เตรียมการจัดการเรียนรู้มากขึ้น นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการรอให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 ให้กับนักเรียนอีกระดับชั้นเสียก่อน ส่งผลให้นักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง
 ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 12. สัมภาษณ์ : 2560)

“...กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นน่าจะเป็นทางเลือกที่ดีในการลดปัญหาโรงเรียนมีครู
 ไม่ครบชั้น และแก้ปัญหาการสอนคละชั้นแบบเดิมที่ครูสอนสลับไปมาระหว่างสองชั้นเรียน ซึ่ง
 นอกจากจะลดภาระการสอนของครูแล้ว นักเรียนยังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 13. สัมภาษณ์ : 2560)

“...การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยากให้มีคือ สามารถจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในครั้ง
 เดียวกัน แล้วนักเรียนทั้งสองชั้นได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมด้วยกันทั้งสองชั้น โดยนักเรียนสามารถ
 บรรลุตัวชี้วัดของชั้นเรียนตนเอง ซึ่งมีการกำหนดบทบาทของนักเรียนแต่ละชั้นไว้อย่างชัดเจน...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 14. สัมภาษณ์ : 2560)

“...กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่พัฒนาขึ้นควรครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และ
 ตัวชี้วัดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยยึดขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดของแต่ละ
 ระดับชั้น แต่ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ควรมีการกำหนดบทบาท
 และหน้าที่ของนักเรียนแต่ละชั้นที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้นไว้อย่างชัดเจน...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 คนที่ 15. สัมภาษณ์ : 2560)

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนแบบคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่มีประสบการณ์การสอนคละชั้นไม่ต่ำกว่า 10 ปี พบว่า ส่วนใหญ่อยากให้มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่การหลวมรวมตัวชีวิตของทั้งสองระดับชั้นให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ในคราวเดียว แต่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของนักเรียนแต่ละชั้นที่สอดคล้องกับตัวชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

การวิจัยในระยณะนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากระยณะที่ 1 มาออกแบบและพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ส่วนนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา แนวทางจัดการเรียนรู้ แนวทางการประเมินผล และโครงสร้างขอบข่ายเนื้อหา จากนั้นนำร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุงคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมมากที่สุดก่อนนำไปทดลองใช้จริง ผลการวิจัยในระยณะนี้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผลการพัฒนาร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 1) ร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก 2) ร่างหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก และ 3) ร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยได้นำเสนอรายละเอียดผลการพัฒนาตามลำดับดังนี้

1) ร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พหุบัน ปณ ทิโต ชเว

(ร่าง)

คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

ส่วนนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า นักเรียนมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กเป็นการดำเนินการเพื่อยกระดับและปรับปรุงงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การพัฒนาด้านปริมาณเป็นการดำเนินการด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อเพิ่มอัตราครูต่อนักเรียน ส่วนการพัฒนาด้านคุณภาพเป็นการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนด แนวทางการดำเนินงานและเป้าหมายของการปฏิบัติงานวิธีหนึ่งคือการคละชั้น ซึ่งการคละชั้นหมายถึงการจัดนักเรียนที่เรียนในชั้นต่างกันตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไปมาเรียนรวมกันโดยมีแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาคล้ายคลึงกันหลายด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนจำนวนไม่มากทำให้มีครูไม่ครบชั้น 2) ปัญหาการสอน เนื่องจากครูไม่ครบชั้นและนักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนน้อย หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับนักเรียน สื่อการสอนและแหล่งการเรียนรู้ มีจำนวนจำกัด ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย 3) ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน โรงเรียนขนาดเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนน้อย โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากร เนื่องจากผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่ฐานะยากจน และ 4) ปัญหาด้านการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551: 5-7)

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นน่าจะ เป็นแนวทางที่ดีสำหรับการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ซึ่งจะช่วยให้ครูมีทิศทางในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน และมีความสะดวก ในการจัดการเรียนรู้นมากขึ้น (Moharram Aghazadeh. 2011 : 1-17) โดยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นน่าจะเป็นทางออกของกระแสการต่อต้านการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก หรือการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กในปัจจุบัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนคละชั้นมีลักษณะคล้ายกับการจัดการเรียนรวม โดยจัดให้มีความเหมาะสมกับเด็กและสภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีรับเบอร์แบนด์ (The Rubber-Band Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ อิซวาร์ เดซาย (Ishwar Desai. 2007: 10) ทฤษฎีนี้เน้นการช่วยเหลือ (Accommodation) การปรับเปลี่ยน (Modification) และการดัดแปลง (Adaptation) เพื่อนำไปสู่

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการสอนเด็กที่มีความสามารถแตกต่างกันแต่เรียนไปด้วยกันตามระบบของการเรียนรวม ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky ที่เชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่นๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู หรือเพื่อน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน โดยการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ทำหยาแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากเพื่อนหรือจากการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น (Vygotsky. 1978 : 86-89)

ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลางและตัวชี้วัดใกล้เคียงกัน โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นมีลักษณะการบูรณาการเนื้อหาทั้งสองระดับชั้นเข้าด้วยกัน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่พัฒนาขึ้นนี้จะเป็ประโยชน์และอำนวยความสะดวกสำหรับครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น

หลักการ

กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีหลักการ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
2. การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เน้นให้การช่วยเหลือ ปรับเปลี่ยน และดัดแปลง เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันบรรลุเป้าหมายมาตรฐานและตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้น
3. เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม เพื่อร่วมกันอ่านร่วมกันเขียน และร่วมกันคิดวิเคราะห์สถานการณ์หรือเรื่องราวที่กำหนดให้ หลังจากนั้นจึงให้สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคล โดยมีการประเมินผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดตามระดับชั้นของแต่ละคน
4. การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เช่น เพื่อนเก่งกว่า หรือเพื่อนที่เรียนในชั้นที่โตกว่า ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากเพื่อนหรือผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า ผู้เรียนจะสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น

จุดมุ่งหมาย

กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อให้มีคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแบบคละชั้น ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้ในครั้งเดียวกัน
2. เพื่อให้มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบคละชั้น ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้ในครั้งเดียวกัน โดยในกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้การช่วยเหลือ ปรับเปลี่ยน ดัดแปลง และกิจกรรมเสริมต่อความรู้
3. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เนื้อหา

กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลางและตัวชี้วัดใกล้เคียงกัน โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นมีลักษณะการบูรณาการเนื้อหาทั้งสองระดับชั้นเข้าไว้ด้วยกัน ที่เน้นให้ผู้เรียนสองระดับชั้นได้เรียนร่วมกันคล้ายลักษณะการเรียนรู้รวมและการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky ที่เชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการและจุดมุ่งหมายของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น จึงกำหนดเนื้อหาออกเป็น 7 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กว่าจะเป็นผ้าไหม	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คนไทยเข้าใจกัน	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 กิริยาสุสกุล	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ชุดวิเศษ	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สะพานชีวิต	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สายใยสัมพันธ์	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ตำนานแม่โพสพ	จำนวน 6 ชั่วโมง

ตาราง 16 แสดงรายละเอียดเนื้อหาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ลำดับ ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	กว่าจะเป็นผ้าไหม	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำนาม 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำนามที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำนามที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำนามชนิดต่าง ๆ	6
2	คนไทยเข้าใจกัน	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำสรรพนาม 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำสรรพนามที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำสรรพนามที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำสรรพนามชนิดต่าง ๆ	6
3	กิริยาส่อสกุล	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำกริยา 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำกริยาที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำกริยาที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำกริยาชนิดต่าง ๆ	6

ตาราง 16 (ต่อ)

ลำดับ ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
4	ชุดพิเศษ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำวิเศษณ์ 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำวิเศษณ์ที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำวิเศษณ์ที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำวิเศษณ์ชนิดต่าง ๆ 	6
5	สะพานชีวิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำสันธาน 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำสันธานที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำสันธานที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำสันธานชนิดต่าง ๆ 	6
6	สายใยสัมพันธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำบุพบท 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำบุพบทที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำบุพบทที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำบุพบทชนิดต่าง ๆ 	6

ตาราง 16 (ต่อ)

ลำดับ ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
7	ตำนานแม่โพสพ	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำอูทาน 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำอูทานที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของ คำอูทานที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำอูทานชนิดต่าง ๆ	6

คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา

คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ยึดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่ได้คัดเลือกตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทั้งสองระดับสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้กันมาออกแบบหน่วยการเรียนรู้จำนวน 7 หน่วย รวม 42 ชั่วโมง

คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา

รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เวลา 42 ชั่วโมง

การอ่านบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง คำ ประโยค ข้อความที่เป็นโวหาร คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ อักษรนำ คำที่มีตัวกำกับ คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน ข้อความที่เป็นโวหารต่างๆ สำนวนเปรียบเทียบ การอ่านเรื่องสั้น นิทาน บทกวี สารคดี งานเขียนประเภทโน้มน้าว บทโฆษณาข่าว และเหตุการณ์สำคัญ การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย และหนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน การวิเคราะห์ข้อความ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือข้อคิดที่ได้จากการอ่าน มารยาทในการอ่าน

การเขียนคัดลายมือตัวบรรจง ตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย การเขียนสื่อความ เช่น ประโยค ข้อความ ประกาศ การเขียนสรุปใจความสำคัญ การเขียนบันทึกจากการอ่าน การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง และแผนภาพความคิด การเขียนเรื่องสั้น ๆ ตามจินตนาการ การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ จดหมาย คำสอน รายงาน ระเบียบ คำสั่ง การเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์ตามจินตนาการ มารยาทในการเขียน

หลักการใช้ภาษาไทยชนิดของคำ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน คำอุทาน คำภาษาถิ่น คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ กลุ่มคำหรือวลี กลอนสุภาพ สำนวนที่เป็นคำพังเพย และสุภาษิต

วรรณคดี และวรรณกรรมไทยเช่น นิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเองและท้องถิ่นอื่น นิทานคติธรรม วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียนและตามความสนใจ

แนวทางการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นี้ ได้ยึดแนวทางตามทฤษฎีรีบ์เบอร์แบนด์ (The Rubber-Band Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ อิชวาร์ เดซาย (Ishwar Desai) ที่เน้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การช่วยเหลือ (Accommodation) 2) การปรับเปลี่ยน (Modification) และ 3) การดัดแปลง (Adaptation) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky ที่เชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู หรือเพื่อน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน โดยการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development ซึ่งเป็นสภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากเพื่อนหรือจากการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาที่นั้นได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้เรียกว่า การเสริมต่อการเรียนรู้

การเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) หมายถึง บทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ที่ให้การช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ ตามสภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหานั้นด้วยตนเองได้ (Wood, Bruner & Ross. 1976: 98) โดยเป็นการจัดเตรียมสิ่งที่เอื้ออำนวย การให้การช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน ขณะที่ผู้เรียนกำลังแก้ปัญหาหรือกำลังอยู่ในระหว่างการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง (ผู้เรียนกำลังอยู่ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ) ทำให้ผู้เรียนต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ในการแก้ปัญหายังเป็นขั้นตอน และปรับการสร้างความรู้ความเข้าใจภายในตน (Internalization) ให้กลายเป็นความรู้ความเข้าใจใหม่ภายในตนเอง ซึ่งจะส่งเสริม

พัฒนาการของผู้เรียน ให้ก้าวไปสู่ขั้นหรือระดับพัฒนาการที่สูงขึ้นไป (Raymond. 2000:176) ทำให้ผู้เรียนสามารถกำกับตนเองในการเรียนรู้ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในการเรียนรู้มากขึ้น

วูด บรูเนอร์ และโรส ได้เสนอวิธีการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การสร้างความสนใจ (Recruitment) กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ โดยผู้เรียนจะต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของงานหรือการเรียนรู้
2. ลดระดับการเรียนรู้ที่ไร้หลักการ ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ (Reduction in degree of freedom) เพราะจะทำให้ยากต่อการจัดการหรือการให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องสะท้อนผลการเรียนรู้ (Feedback) เป็นระยะ ๆ สม่ำเสมอ ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เรียนนำผลไปใช้เพื่อเพิ่มระดับการเรียนรู้ในแต่ละขั้นได้อย่างถูกต้อง
3. รักษาทิศทางการศึกษา (Direction maintenance) ผู้สอนต้องดูแลกวดขันผู้เรียนเป็นพิเศษเพื่อให้เรียนรู้ที่จะมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
4. กำหนดลักษณะสำคัญที่ควรพิจารณาของสิ่งที่จะเรียนรู้ให้เด่นชัด (Marking critical features) เช่น ผู้สอนเมื่ออธิบายเนื้อหาสาระบางอย่างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ก็ควรเน้นเสียงเป็นพิเศษ หรือหากผู้เรียนเกิดความขัดแย้งในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ ผู้สอนควรแปลความหมายของเรื่องที่กำลังเรียนรู้นั้น ๆ เสียใหม่ ด้วยภาษาที่ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย ๆ และถูกต้องตรงกัน
5. ควบคุมความคับข้องใจของผู้เรียน (Frustration control) รับรู้ต่ออารมณ์ของผู้เรียนที่แสดงออกมา เช่น ผู้สอนต้องยอมรับความรู้สึกของผู้เรียนกรณีที่เขาเกิดความไม่เข้าใจสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ไม่ควรเพิกเฉยหรือปล่อยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ค้างคาใจ เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีความคับข้องใจเพิ่มมากขึ้น
6. ควรมีการสาธิต (Demonstration) หรือมีแบบอย่างให้กับผู้เรียนในการแก้ปัญหาการเรียนรู้

ดังนั้น แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม คือ การบริหารสมอง (brain activation) เป็นการบริหารร่างกายในส่วนที่สมองควบคุมโดยเฉพาะกล้ามเนื้อ corpus callosum ซึ่งเชื่อมสมอง 2 ซีกเข้าด้วยกันให้ประสานกัน แข็งแรงและทำงานคล่องแคล่ว จะทำให้การถ่ายโยงข้อมูลแลการเรียนรู้ของสมอง 2 ซีกเป็นไปอย่างสมดุลเกิดประสิทธิภาพ และยังช่วยให้เกิดการผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้สภาพจิตใจเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ เกิดความจำทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. ขั้นสร้างความตระหนัก คือ การกระตุ้นด้วยสิ่งเร้า สถานการณ์ หรือ ประเด็นคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เมื่อรับรู้ขั้นต่อไปก็จะเข้าใจสิ่งนั้น คือเกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การ

เรียนรู้ คือ มีความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักก็จะนำไปสู่การกระทำ โดยองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมี 3 ประการ ได้แก่

1) ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ 2) อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ 3) พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออก ทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทาง ที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ

3. **ขั้นสร้างความคิดรวบยอด** คือ การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความคิดรวบยอดของสิ่งใด ๆ ก็คือ ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นความคิดที่รับรู้ลักษณะร่วมหรือลักษณะที่เป็นตัวแทนของสิ่งนั้นๆ นั่นเอง

4. **ขั้นพัฒนาความรู้** คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเนื้อหาหรือสาระความรู้ที่ได้เรียนมาอย่างถ่องแท้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งเน้นการต่อยอดความรู้หรือการพัฒนาความรู้ที่ได้รับให้กลายเป็นความรู้ที่คงทน

5. **ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้** คือ การจัดกิจกรรมที่มีนำเสนอผลการปฏิบัติงานผ่านใบงานที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเป็นกลุ่ม ซึ่งผู้เรียนกลุ่มที่เหลือเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

6. **ขั้นสรุปและขยายความรู้** คือ การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ถ้าใช้อธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มากก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อย ซึ่งก็จะช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

แนวทางการประเมินผล

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นั้นยึดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้นการประเมินผลจึงเป็นการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้น โดยการประเมินความก้าวหน้าแท้จริงของผู้เรียน ดังนั้นการประเมินผลการเรียนรู้แบบคละชั้นนี้มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระหว่างการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทำการประเมินความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องชนิดของคำในภาษาไทย รวมถึงประเมินชิ้นงานและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการสังเกตและตรวจผลงานการปฏิบัติกิจกรรม ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

2. การประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทำการประเมินความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องชนิดของคำในภาษาไทย เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

โครงสร้างข้อบ่งชี้เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อบ่งชี้เนื้อหา ดังนี้

ตาราง 17 แสดงรายละเอียดโครงสร้างข้อบ่งชี้เนื้อหา

ลำดับ ที่	หน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
1	กว่าจะเป็น ผ้าไหม	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำนาม 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำนามที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำนามที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำนามชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6
2	คนไทย เข้าใจกัน	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำสรรพนาม 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำสรรพนามที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำสรรพนามที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้ คำสรรพนามชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6

ตาราง 17 (ต่อ)

ลำดับ ที่	หน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
3	กิริยาสุ่อสกุล	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำกิริยา 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำกิริยาที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำกิริยาที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำกิริยาชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6
4	ชุดพิเศษ	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำวิเศษณ์ 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำวิเศษณ์ที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำวิเศษณ์ที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำวิเศษณ์ชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6

ตาราง 17 (ต่อ)

ลำดับ ที่	หน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
5	สะพานชีวิต	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำสันธาน 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำสันธานที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำสันธานที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำสันธานชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6
6	สายใย สัมพันธ์	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำบุพบท 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำบุพบทที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำบุพบทที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำบุพบทชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6

ตาราง 17 (ต่อ)

ลำดับ ที่	หน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
7	ตำนาน แม่โพสพ	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำอูทาน 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำอูทานที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำอูทานที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำอูทานชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6

2) ร่างหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 18 ร่างหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขนาดเล็ก

หน่วยการเรียนรู้	รายละเอียดเนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ 1	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : กว่าจะเป็นผ้าไหม ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ 1) การปฏิบัติตนในการอ่าน - การอ่านออกเสียง - การอ่านในใจ - มารยาทในการอ่าน

ตาราง 18 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	รายละเอียดเนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (ต่อ)	2) การเขียนสรุปความ <ul style="list-style-type: none"> - การตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบจากเรื่อง - การใช้แผนภาพความคิด - ตัวอย่างการเขียนสรุปความ 3) การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง <ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง - ตัวอย่างการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง 4) คำนาม <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของคำนาม - นามทั่วไป - นามชื่อเฉพาะ - นามบอกหมวดหมู่ - นามบอกลักษณะ - นามบอกอาการ ส่วนที่ 3 กิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : คนไทยเข้าใจกัน ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ <ol style="list-style-type: none"> 1) การอ่านจับใจความสำคัญ <ul style="list-style-type: none"> - ประโยคใจความสำคัญ - ประโยคขยายใจความสำคัญ - หลักการอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ 2) การปฏิบัติตนในการฟัง และการดู <ul style="list-style-type: none"> - การฟังและดูโดยไม่ตั้งใจ - การฟังและดูอย่างตั้งใจ - ขั้นตอนปฏิบัติในการฟังและการดู - มารยาทในการฟังและการดู

ตาราง 18 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	รายละเอียดเนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 (ต่อ)	3) คำสรรพนาม <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของคำสรรพนาม - สรรพนามที่ใช้แทนนาม - สรรพนามเชื้อประโยค - สรรพนามที่เป็นคำถาม - สรรพนามบอกความชี้ชี้ - สรรพนามชี้ระยะ - สรรพนามบอกความไม่เจาะจง ส่วนที่ 3 กิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : กิริยาส่อสกุล ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ <ol style="list-style-type: none"> 1) มารยาทในการพูด <ul style="list-style-type: none"> - การพูดระหว่างบุคคล - การพูดในที่สาธารณะ 2) มารยาทในการเขียน <ul style="list-style-type: none"> - ข้อควรปฏิบัติในการเขียน 3) คำกริยา <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของคำกริยา - กริยาที่ต้องมีกรรม - กริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารับ - กริยาที่ต้องอาศัยส่วนเติมเต็ม - กริยาช่วย ส่วนที่ 3 กิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้

ตาราง 18 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	รายละเอียดเนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : ชุดพิเศษ ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ 1) มารยาทในการสนทนา - ความหมายของการสนทนา - ข้อควรปฏิบัติในการสนทนา 2) การอภิปราย - การอภิปรายแบบธรรมดา - การอภิปรายเป็นหมู่คณะ - การอภิปรายในชั้นเรียน - ข้อควรปฏิบัติของผู้ร่วมอภิปราย - ข้อควรปฏิบัติของผู้ดำเนินการอภิปราย - หลักเกณฑ์สรุปการอภิปราย 3) คำวิเศษณ์ - ความหมายของคำวิเศษณ์ - ลักษณะวิเศษณ์ - กาลวิเศษณ์ - สถานวิเศษณ์ - ประมาณวิเศษณ์ - นิยมวิเศษณ์
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : สะพานชีวิต ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ 1) การวิเคราะห์ - ข้อเท็จจริง - ข้อคิดเห็น 2) การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน - ตัวอย่างแผนภาพโครงเรื่องแม่ปูกับลูกปู

ตาราง 18 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	รายละเอียดเนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 (ต่อ)	3) การท่องเที่ยวอาชยาน - วัตถุประสงค์การท่องเที่ยวอาชยาน - บทอาชยาน “เป็นมนุษย์หรือเป็นคน” - บทอาชยาน “ค่านิยม 12 ประการ” 4) คำสันธาน - ความหมายคำสันธาน - คำสันธานเชื่อมคำ - คำสันธานเชื่อมประโยค ส่วนที่ 3 กิจกรรม - กิจกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : สายใยสัมพันธ์ ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ 1) การพัฒนาการเขียน - ชั้นวางแผนหรือเตรียมการเขียน - ชั้นเขียนโครงเรื่อง - ชั้นเขียนเรื่อง - ชั้นตรวจสอบ 2) การเขียนตามจินตนาการและสร้างสรรค์ - ขั้นตอนการเขียนตามจินตนาการและสร้างสรรค์ 3) การเขียนเรื่องจากภาพ - ตัวอย่างการเขียนเรื่องจากภาพลูกน้อยหอยสังข์ (ตอนออกมาไล่ไก่) 4) คำบุพบท - ความหมายของคำบุพบท - คำบุพบทหน้าคำบอกลักษณะเป็นเครื่องมือหรืออาการร่วมกัน

ตาราง 18 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	รายละเอียดเนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - คำบุพบทหน้าหน้าคำบอกความเป็นผู้รับ - คำบุพบทหน้าหน้าคำบอกที่มาหรือสาเหตุ - คำบุพบทหน้าหน้าคำบอกสถานที่ - คำบุพบทหน้าหน้าคำบอกเวลา - คำบุพบทหน้าหน้าคำบอกความเป็นเจ้าของ ส่วนที่ 3 กิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมทำหน่วยการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	ส่วนที่ 1 บทอ่านร้อยแก้ว : ตำนานแม่โพสพ <ul style="list-style-type: none"> - บทท่องพิจารณาอาหาร ส่วนที่ 2 อ่านเพิ่มความรู้ <ol style="list-style-type: none"> 1) การเขียนเรียงความ <ul style="list-style-type: none"> - วิธีการเขียนเรียงความที่ดี - คำนำ - เนื้อเรื่อง - บทสรุป - ตัวอย่างการเขียนเรียงความ เรื่อง ประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว 2) คำอุทาน <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของคำอุทาน - คำอุทานบอกอาการ - คำอุทานเสริมบท - คำอุทานในบทร้อยกรอง ส่วนที่ 3 กิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมทำหน่วยการเรียนรู้

3) ร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(ร่าง)

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อแผน ชวนกันอ่าน วานกันคิด
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย กว่าจะเป็นผ้าไหม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.1.1	มฐ. ท 1.1	ตัวชี้วัด	ป5/1, ป5/2, ป5/3, ป5/4, ป5/5, ป5/6, ป5/7, ป5/8
1.1.2	มฐ. ท 2.1	ตัวชี้วัด	ป5/1, ป5/2, ป5/3, ป5/4
1.1.3	มฐ. ท 3.1	ตัวชี้วัด	ป5/1, ป5/2, ป5/3, ป5/4, ป5/5
1.1.4	มฐ. ท 4.1	ตัวชี้วัด	ป5/1
1.1.5	มฐ. ท 5.1	ตัวชี้วัด	ป5/1, ป5/2, ป5/3

1.2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2.1	มฐ. ท 1.1	ตัวชี้วัด	ป6/1, ป6/2, ป6/3, ป6/4, ป6/5, ป6/6, ป6/8, ป6/9
1.2.2	มฐ. ท 2.1	ตัวชี้วัด	ป6/1, ป6/2, ป6/3, ป6/5
1.2.3	มฐ. ท 3.1	ตัวชี้วัด	ป6/1, ป6/2, ป6/3, ป6/4, ป6/6
1.2.4	มฐ. ท 4.1	ตัวชี้วัด	ป6/1
1.2.5	มฐ. ท 5.1	ตัวชี้วัด	ป6/1, ป6/2, ป6/3

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
- 2.2 นักเรียนสามารถเขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้
- 2.3 นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้
- 2.4 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
- 2.5 นักเรียนคัดลายมือได้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด
- 2.6 นักเรียนมีมารยาทในการอ่าน การฟัง การดู และการพูด
- 2.7 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน

3. สาระสำคัญ

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านในระดับที่สูงกว่าการอ่านทั่ว ๆ ไป มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้และความเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ยังมีแต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 เนื้อหา ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กว่าจะเป็นผ้าไหม
- 4.2 การเขียนสรุปความจากการอ่าน
- 4.3 วิเคราะห์ใจความสำคัญและข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน
- 4.4 การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นเตรียมความพร้อม

- 1) ครูนำแผนภูมิบทร้องเล่น “กรรไกร ไช้ ผ้าไหม” มาติดบนกระดาน
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ช่วยครูติดแผนภูมิ
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ตรวจสอบการติดแผนภูมิว่าตรงหรือไม่
- 2) นักเรียนร่วมกันอ่านเนื้อเพลงในบทร้องเล่น “กรรไกร ไช้ ผ้าไหม” จากแผนภูมิที่ติดบนกระดาน 2 - 3 รอบ บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการอ่านเนื้อเพลง
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ให้ความร่วมมือในการอ่านเนื้อเพลง
- 3) นักเรียนทำท่าทางประกอบบทร้องเล่น “กรรไกร ไช้ ผ้าไหม” เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว เพิ่มความเร็วของการร้องและการทำท่าประกอบ โดยครูตรวจสอบความถูกต้อง
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการทำท่าประกอบเพลง
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ให้ความร่วมมือในการทำท่าประกอบเพลง
- 4) นักเรียนออกมาหน้าชั้นเพื่อทำท่าประกอบบทร้องเล่น “กรรไกร ไช้ ผ้าไหม” โดยเริ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามลำดับ โดยระหว่างนักเรียนอีกชั้นทำท่าประกอบ นักเรียนอีกชั้นเป็นผู้ร้องบทร้องเล่นและตรวจสอบความถูกต้องของการทำท่าประกอบ
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ออกมาแสดงท่าประกอบเพลงเป็นลำดับแรก
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ออกมาแสดงท่าประกอบเพลงตามลำดับ

5.2 ขั้นสร้างความตระหนัก

- 1) ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับผ้าไหมไทย พร้อมนำผ้าไหมของจริงให้นักเรียนดู 2 – 3 ผืน
- 2) นักเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทอ การซื้อ หรือการสวมใส่ผ้าไหมไทย เล่าประสบการณ์เพื่อนฟัง
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : มีส่วนร่วมในการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม
- 3) ครูแนะนำนักเรียนว่าผ้าไหมไทยที่มีสวยงามและมีชื่อเสียงนั้นกว่าจะผลิตได้แต่ละ ผืนผู้ผลิตจะต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่ง
- 4) นักเรียนร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมไทยให้ได้มากที่สุด โดยเริ่มต้นจากการ ตั้งคำถามคนละคำถาม ตัวอย่างเช่น
  - ผ้าไหมไทยที่มีชื่อเสียงมีการผลิตอยู่ที่ใด
  - การผลิตผ้าไหมไทยที่มีขั้นตอนอย่างไร
  - การผลิตผ้าไหมไทยขั้นตอนใดยากที่สุด
  - ผ้าไหมไทยมีคุณค่าต่อคนไทยอย่างไร
  - มีเหตุผลใดบ้างที่คนจะเลือกใส่หรือไม่ใส่ชุดที่ทำด้วยผ้าไหมไทย
 ฯลฯ

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการตั้งคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมไทย
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : มีส่วนร่วมในการตั้งคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมไทย

5.3 ขั้นสร้างความคิดรวบยอด

- 1) ครูแนะนำนักเรียนว่า การศึกษาเรื่อง “กว่าจะเป็นผ้าไหม” นอกจากนักเรียนจะ อ่านเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมที่ตั้งไว้แล้ว นักเรียนจะต้องอ่านเพื่อให้ทราบว่า “ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร และผลเป็นอย่างไร”
- 2) นักเรียนอ่านออกเสียงเนื้อเรื่อง “กว่าจะเป็นผ้าไหม” พร้อมกันทั้งห้อง หลังจากนั้น ให้อ่านทีละชั้น โดยเริ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามลำดับ
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการอ่านออกเสียงบทเรียน
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : มีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงบทเรียน
- 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จับคู่กันอ่านออกเสียง เนื้อเรื่อง “กว่าจะเป็นผ้าไหม” ตามที่ครูกำหนด หลังจากนั้นนักเรียนแต่ละคู่อ่านในใจจนจบเรื่อง โดยนั่งในบริเวณที่กำหนดให้ทำกิจกรรมเป็นคู่หรือกลุ่ม (กรณีนักเรียนไม่มีคูให้จับกลุ่ม 3 คน) บทบาท

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้ดำเนินการอ่านออกเสียงเป็นคู่หรือ เป็นกลุ่มบทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : มีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียง

5.4 ขั้นพัฒนาความรู้

1) นักเรียนแต่ละคนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เล่าเรื่องย่อจากการอ่าน เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือนักเรียนที่เรียนเก่ง คอยให้คำแนะนำเพื่อนในกลุ่ม บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้ดำเนินการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เล่าเรื่องย่อ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมและเสนอความคิดเห็นที่แตกต่าง

2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แต่ละคู่ หรือ แต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ร่วมกันเล่าเรื่องย่อจากการอ่าน ร่วมกันเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน และร่วมกันวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้ดำเนินการเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เขียนเรื่องย่อ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และเขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ร่วมมือกับ ป.6 ในการเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เขียนเรื่องย่อ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และเขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

5.5 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1) นักเรียนแต่ละคู่หรือแต่ละกลุ่ม นำเสนอผลการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เล่าเรื่องย่อจากการอ่าน นำเสนอผลการเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยผลัดกันนำเสนอจนครบทุกคู่หรือทุกกลุ่ม ซึ่งครูคอยดูแล และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้ดำเนินการนำเสนอสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เรื่องย่อ แผนภาพโครงเรื่อง และผลการวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

2) นักเรียนทั้งชั้นร่วมกันตอบคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมที่ร่วมกันตั้งไว้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้ตอบคำถามอย่างน้อยคนละหนึ่งคำถาม ซึ่งนักเรียนที่เหลือและครูร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

5.6 ขั้นสรุปและขยายความรู้

1) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบทเรียน “กว่าจะเป็นผ้าไหม” อีกครั้งหนึ่ง

- 2) นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ 1 เขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่าน
  - 3) นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ 2 เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน
  - 4) นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ 3 คัดลายมือ ด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด โดยใช้ข้อความที่กำหนดให้
  - 5) นักเรียนส่งใบงานและทำความสะอาดโต๊ะเก้าอี้ในบริเวณที่ปฏิบัติงาน
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : เป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมให้คำแนะนำและช่วยเหลือ
 ป.5 หรือนักเรียนที่อ่อนกว่าในการปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน โดยปรึกษา
 หรือขอคำแนะนำจาก ป.6 หรือนักเรียนที่เก่งกว่าในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม
6. หลักฐานการเรียนรู้/ภาระงาน
    - 6.1 แบบสรุปความจากเรื่องที่อ่าน
    - 6.2 แผนภาพโครงเรื่อง
    - 6.3 ผลงานการคัดลายมือ
  7. แหล่งเรียนรู้ / สื่อ
    - 7.1 แผนภูมิบัตรรองเล่น “กรรไกร ไข่ ผ้าไหม”
    - 7.2 หนังสือเรียนคละชั้น หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กว่าจะเป็นผ้าไหม
    - 7.3 ใบงาน
  8. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ตรวจสอบคะแนนจากการปฏิบัติกิจกรรมจากใบงานที่ 1 - 3	แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมในใบงานที่ 1 - 3	มีผลการประเมินคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมจากใบงานที่ 1 - 3 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป

พูน ปณ ทิโต ชิว

9. ความเห็นของผู้บริหาร

ลงชื่อ.....

( )

ผู้อำนวยการโรงเรียน

10. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

10.1 ผลการจัดการเรียนรู้

10.2 ปัญหาอุปสรรค

พจนานุกรม กิโต สีเว

10.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
( )

2.2 ผลการตรวจสอบร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย การตรวจสอบร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น การตรวจสอบร่างหนังสือเรียนแบบคละชั้น และการตรวจสอบร่างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

หลังจากผู้วิจัยได้จัดทำร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้นำเสนอร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นดังกล่าวต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณา พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การปรับส่วนนำของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นให้ชัดเจนสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันของโรงเรียนขนาดเล็ก การปรับหลักการของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น การปรับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้มีความเป็นปรนัย การขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น การปรับคำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา เพิ่มรายละเอียดการประเมินในแผนการจัดการเรียนรู้ และการปรับรูปหน้าปกหนังสือเรียนแบบคละชั้นให้สอดคล้องกับชื่องานวิจัยแล้วนำไปให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง จึงเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก ก) ทำการตรวจสอบคุณภาพร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ผลการประเมินดังตาราง 19

ตาราง 19 ผลการประเมินร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	ส่วนนำ			
	1.1 กล่าวถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความจำเป็นของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	4.29	0.76	มาก
	1.2 แนวคิดทฤษฎีของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	4.43	0.53	มาก
	1.3 มีความกระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.14	0.38	มาก
	รวม	4.29	0.56	มาก
2	หลักการ			
	2.1 แสดงให้เห็นถึงจุดเน้นของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น	4.86	0.38	มากที่สุด
	2.2 มีความชัดเจนและสามารถใช้เป็นหลักในการกำหนดแนวทางการนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นไปใช้	4.71	0.49	มากที่สุด
	รวม	4.79	0.43	มากที่สุด
3	จุดมุ่งหมาย			
	3.1 มีความสอดคล้องกับหลักการ	4.86	0.38	มากที่สุด
	3.2 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.86	0.38	มากที่สุด
	รวม	4.86	0.38	มากที่สุด
4	เนื้อหา			
	4.1 เนื้อหาที่กำหนดมีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนทั้งสองระดับ	4.57	0.53	มากที่สุด
	4.2 หน่วยการเรียนรู้เชื่อมโยงกันและเรียงลำดับได้เหมาะสม	4.71	0.49	มากที่สุด
	4.3 เนื้อหาสอดคล้องและครอบคลุมกับจุดมุ่งหมาย	4.14	0.69	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	4.4 กำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ไว้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.43	0.53	มาก
	4.5 กำหนดระยะเวลาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้ความเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.48	0.60	มาก
5	คำอธิบายข้อบ่งชี้เนื้อหา			
	5.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.29	0.49	มาก
	5.2 ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.43	0.53	มาก
	รวม	4.36	0.50	มาก
6	แนวทางการจัดการเรียนรู้			
	6.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.43	0.53	มาก
	6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.71	0.49	มากที่สุด
	6.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งสองระดับ	4.86	0.38	มากที่สุด
	รวม	4.67	0.48	มากที่สุด
7	แนวทางการประเมินผล			
	7.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.14	0.90	มาก
	7.2 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปประเมินผู้เรียนได้จริง	4.29	0.76	มาก
	รวม	4.21	0.80	มาก
8	โครงสร้างข้อบ่งชี้เนื้อหา			
	8.1 กำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ไว้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.43	0.53	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	8.2 กำหนดระยะเวลาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้ความเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
	8.3 โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหาตอบสนองต่อ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.29	0.76	มาก
	รวม	4.43	0.60	มาก
9	หนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6			
	1. รูปแบบของหนังสือสวยงาม น่าอ่าน	4.57	0.53	มากที่สุด
	2. ขนาดของเล่มหนังสือมีความเหมาะสม	4.29	0.49	มาก
	3. การจัดหน้าสวยงาม อ่านได้สะดวก	4.57	0.53	มากที่สุด
	4. ภาพปกมีความสวยงามน่าสนใจ หรือสื่อ ความหมายมีความสัมพันธ์กับเรื่อง	4.14	0.69	มาก
	5. ภาพประกอบแต่ละหน่วยมีความสวยงาม	4.29	0.76	มาก
	6. ภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาใน แต่ละหน่วย	4.29	0.49	มาก
	7. ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระเพิ่มขึ้น	4.14	0.69	มาก
	8. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับผู้อ่าน	4.86	0.38	มากที่สุด
	9. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.86	0.38	มากที่สุด
	10. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมและมีความ ชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
	11. เนื้อหาเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6	4.86	0.38	มากที่สุด
	12. เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง	4.86	0.38	มากที่สุด
	13. ความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสม	4.29	0.49	มาก
	14. เนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกัน และมีลำดับการ นำเสนอเหมาะสม	4.86	0.38	มากที่สุด

ตาราง 19 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	15. เนื้อหาที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์	4.14	0.69	มาก
	16. เนื้อหาที่เป็นบทอ่านมีความเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
	17. เนื้อหาที่เป็นหลักภาษาไทยมีความถูกต้องครบถ้วน	4.29	0.49	มาก
	18. เนื้อหาสำหรับอ่านเพิ่มความรู้มีความหลากหลาย	4.57	0.53	มากที่สุด
	19. กิจกรรมสำหรับให้นักเรียนปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.86	0.38	มากที่สุด
	20. เนื้อหาที่มีความทันสมัยด้านวิชาการ	4.57	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.52	0.56	มากที่สุด
10	แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6			
	1. แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	4.86	0.38	มากที่สุด
	2. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน(ตามที่กำหนด)	4.86	0.38	มากที่สุด
	3. ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/ความคิดรวบยอดกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
	4. ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้เกิด KPA	4.43	0.53	มาก
	5. จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนครอบคลุมด้าน KPA	4.71	0.49	มากที่สุด
	6. สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลาและตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 19 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	7. กิจกรรมการเรียนรู้แบ่งเป็นขั้นตอนตามความเหมาะสม	4.86	0.38	มากที่สุด
	8. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และระดับชั้นนักเรียน	4.29	0.49	มากที่สุด
	9. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง	4.57	0.53	มากที่สุด
	10. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนากรอบกลุ่มด้านองค์ความรู้ กระบวนการและเจตคติ	4.57	0.53	มากที่สุด
	11. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน	4.86	0.38	มากที่สุด
	12. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการเขียนสื่อความของนักเรียน	4.86	0.38	มากที่สุด
	13. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน	4.86	0.38	มากที่สุด
	14. แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม	4.86	0.38	มากที่สุด
	15. แผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
	16. นักเรียนใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.57	0.53	มากที่สุด
	17. แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ภาระงานอย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิดวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์	4.57	0.53	มากที่สุด
	18. แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการความรู้ทั้งสองระดับชั้นได้อย่างเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 19 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	19. การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัดและประเมินไว้อย่างชัดเจน	4.29	0.49	มาก
	20. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
	รวม	4.66	0.47	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.56	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 14 พบว่า ร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.54$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป ซึ่งถือว่าร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความตรงเชิงเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

“...ควรเขียนแนวทางการประเมินผลให้มีความชัดเจนและมีความเป็นปรนัย ครอบคลุมทั้งการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน...”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, 2, 5 และ 7. 2560 : แบบประเมิน)

“...คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหาในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ไม่ควรเขียนยาวเกินไป ควรเขียนให้กระชับ เขียนให้ชัดเจน และมีความเป็นปรนัย...”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 และ 5. 2560 : แบบประเมิน)

“...หนังสือเรียนควรปรับปรุงรูปภาพใหม่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหามากกว่านี้ และควรเพิ่มรูปภาพให้มากขึ้น...”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 และ 5. 2560 : แบบประเมิน)

“...เนื้อหาและกิจกรรมในหนังสือเรียนนอกจากเน้นการเรียนรู้แล้วบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว ควรเน้นนำเสนอสาระสำคัญหรือข้อคิดที่ได้จากเรื่องด้วย...”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 และ 6. 2560 : แบบประเมิน)

“...การวัดและประเมินผลในแผนการจัดการเรียนรู้ ในส่วนของเกณฑ์การประเมินควรเขียนคำอธิบายการให้คะแนนที่ละเอียดและเข้าใจง่าย และควรแยกคำอธิบายการให้คะแนนของแต่ละรายการ...”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, 3 และ 4. 2560 : แบบประเมิน)

“...แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ควรกำหนดบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และบทบาทของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ให้แตกต่างกัน โดยยึดตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้นเป็นสำคัญ...”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, 3 และ 6. 2560 : แบบประเมิน)

2.3 การปรับปรุงร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ก่อนนำไปทดลองใช้ การปรับปรุงร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย การปรับปรุงร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น การปรับปรุงร่างหนังสือเรียนแบบคละชั้น และการปรับปรุงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ก่อนนำไปทดลองใช้ โดยได้พิจารณาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) ปรับปรุงการเขียนส่วนนำของคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ให้มีความกระชับ ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทความต้องการในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น

2) ปรับปรุงการเขียนแนวทางการประเมินผลให้มีความชัดเจนและมีความเป็นปรนัย ครอบคลุมทั้งการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3) ปรับปรุงการเขียนคำอธิบายขอบเนื้อหาในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยเขียนให้กระชับ ชัดเจน และสอดคล้องกับขอบเขตของเนื้อหามากยิ่งขึ้น

4) ปรับปรุงรูปภาพของหนังสือเรียนให้มีความสัมพันธ์กับเนื้อหามากขึ้น และเพิ่มรูปภาพที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหามากขึ้น

5) ปรับปรุงหนังสือเรียนให้มีนำเสนอประเด็นอันเป็นสาระสำคัญของเนื้อหาหรือข้อคิด ที่ได้จากเนื้อหาของบทเรียนแต่ละหน่วยมากยิ่งขึ้น

6) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นให้มีการกำหนดบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ชัดเจน

7) ปรับปรุงการวัดและประเมินผลในแผนการจัดการเรียนรู้ ในส่วนของเกณฑ์การประเมิน โดยได้เขียนคำอธิบายการให้คะแนนที่ละเอียดและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น และเขียนคำอธิบายการให้คะแนนของแต่ละรายการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น

ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยได้นำเครื่องมือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น คือ คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น หนังสือเรียนแบบคละชั้น และแผนการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น ไปศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น โดยทำการศึกษาแก่นักเรียนโรงเรียนบ้านขว้างท่าสะแบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 9 คน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตาราง 20

ตาราง 20 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

รายการ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
คะแนนระหว่างเรียน	630	516.89	1.40	82.05
คะแนนประเมินหลังเรียน	60	49.11	1.05	81.85

ประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) = 82.05/81.85

จากตาราง 15 คะแนนจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน เท่ากับ 516.89 คิดเป็นร้อยละ 82.05 และคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินหลังเรียน เท่ากับ 49.11 คิดเป็นร้อยละ 81.85 ดังนั้น ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก (E_1 / E_2) มีค่าเท่ากับ 82.05/81.85

3. ผลการศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย หลังจากนั้นได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้านสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งด้านเนื้อหาวิชา ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้านการเขียนสื่อความ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) นักเรียนรายบุคคล ตลอดจนสัมภาษณ์ครู และผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนแบบคละชั้น โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านขว้างใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 11 คน ซึ่งได้เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 แล้วได้มีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง 21

ตาราง 21 คะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดของ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รายการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	ผลการพิจารณาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 75
1. ด้านเนื้อหา	30	23.91	0.94	79.70	สูงกว่าเกณฑ์
2. ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์	10	8.18	0.40	81.82	สูงกว่าเกณฑ์
3. ด้านการเขียนสื่อความ	10	8.27	0.47	82.73	สูงกว่าเกณฑ์
4. ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์	10	8.09	0.30	80.91	สูงกว่าเกณฑ์
รวม	60	48.45	1.51	80.76	สูงกว่าเกณฑ์

จากตาราง 21พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้ และหนังสือเรียนแบบคละชั้น โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวม ซึ่งมีค่า คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกด้านมีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 79.70 – 82.73 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ทุกด้าน โดยผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนสื่อความมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็น ร้อยละ 82.73

3.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจหลังจากที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้จาก กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอนคละชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเป้าหมายเกี่ยวกับการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น มีผลการศึกษาดังนี้

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ แบบคละชั้น

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ด้านเนื้อหา			
	1.1 เนื้อหาที่มีความน่าสนใจ	4.69	0.48	มากที่สุด
	1.2 เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	4.62	0.51	มากที่สุด
	1.3 เนื้อหาส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์	4.46	0.52	มาก
	รวม	4.59	0.50	มากที่สุด
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
	2.1 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	4.54	0.52	มากที่สุด

ตาราง 22 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	2.2 กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง	4.62	0.51	มากที่สุด
	2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านความรู้ กระบวนการ และเจตคติ	4.46	0.66	มาก
	2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน	4.54	0.52	มากที่สุด
	2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียนสื่อความของนักเรียน	4.62	0.51	มากที่สุด
	2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน	4.69	0.48	มากที่สุด
	2.7 เวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.46	0.52	มาก
	รวม	4.56	0.52	มากที่สุด
3	ด้านหนังสือเรียนแบบคละชั้น			
	3.1 เนื้อหาของหนังสือเรียนแบบคละชั้นมีความทันสมัยและน่าสนใจ	4.77	0.44	มากที่สุด
	3.2 ระดับภาษาที่ใช้ในหนังสือเรียนเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	4.46	0.52	มาก
	3.3 เนื้อหาในหนังสือเรียนเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	4.69	0.48	มากที่สุด
	3.4 เนื้อหาในหนังสือเรียนแบบคละชั้นอ่านได้รับความรู้ที่หลากหลาย	4.77	0.44	มากที่สุด
	รวม	4.67	0.47	มากที่สุด

ตาราง 22 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4	ด้านสื่อการเรียนรู้			
	4.1 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน	4.62	0.51	มากที่สุด
	4.2 สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายและเหมาะสม	4.46	0.52	มาก
	4.3 สื่อการเรียนรู้น่าสนใจ ช่วยกระตุ้นให้เกิดความ อยากรู้ อยากเรียน	4.38	0.51	มาก
	รวม	4.49	0.51	มาก
5	ด้านการวัดและประเมินผล			
	5.1 วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	4.69	0.48	มากที่สุด
	5.2 วิธีการวัดและประเมินผลสามารถตรวจสอบ ความสามารถของนักเรียนได้ตามความเป็นจริง	4.69	0.48	มากที่สุด
	5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความ หลากหลายและคำอธิบายที่ชัดเจน	4.46	0.52	มาก
	รวม	4.55	0.50	มากที่สุด
	รวมทุกด้าน	4.58	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 22 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอนคณะชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเป้าหมายต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.50$) เมื่อพิจารณารายข้อและรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป จึงกล่าวได้ว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ครูผู้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น และผู้บริหารสถานศึกษา มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากขึ้นไป

จากการติดตามสัมภาษณ์กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอนคณะชั้นระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6 และผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเป้าหมายเกี่ยวกับการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบคณะชั้น มีผลการศึกษาดังนี้

“...ตื่นเต้นและดีใจที่ได้เรียนจากหนังสือเรียนแบบคณะชั้นกับรุ่นพี่ ป.6 และเรียนไปพร้อมกันทำให้ไม่ต้องเสียเวลารอให้คุณครูสอน ป.6 เสร็จก่อนจึงมาสอน ป.5...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คนที่ 1. สัมภาษณ์ : 2560)

“...ที่แรกคิดว่าการเรียนเนื้อหาเดียวกันกับรุ่นพี่ ป.6 คงจะยาก และอาจจะทำแบบฝึกหัด หรือข้อสอบได้คะแนนไม่ดี แต่พอเรียนจริงๆ ก็สามารถเรียนได้และทำแบบฝึกหัดได้เช่นเดียวกับรุ่นพี่ ป.6...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คนที่ 2. สัมภาษณ์ : 2560)

“...ชอบที่มีรุ่นพี่ ป.6 คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการเรียน การทำกิจกรรมและการทำแบบฝึกหัด...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คนที่ 3. สัมภาษณ์ : 2560)

“...เข้าใจเนื้อหามากขึ้นเนื่องจากรุ่นพี่ ป.6 คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการเรียน และการทำแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นสิ่งที่รุ่นพี่ ป.6 เรียนเหมือนกัน ทำให้รู้สึกว่ารุ่นพี่ ป.6 เต็มใจอธิบาย บทเรียนมากกว่าเดิม และไม่บอกว่า ไม่รู้ อย่างที่เคยเป็น...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คนที่ 4. สัมภาษณ์ : 2560)

“...รู้สึกดีใจที่ได้เรียนบทเรียนไปพร้อมๆกับรุ่นน้อง ป.5 และได้เป็นผู้นำในการทำกิจกรรม ที่ครูมอบหมายให้ปฏิบัติ รู้สึกว่าไม่ต้องเสียเวลากับการต้องรอให้ครูสอนทีละชั้น...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนที่ 1. สัมภาษณ์ : 2560)

“...ภูมิใจที่ได้อธิบายเนื้อหาในบทเรียนให้กับรุ่นน้อง ป.5 เพราะแต่ก่อนเรียนคนละเนื้อหา บางทีไม่กล้าให้คำปรึกษา หรือตอบคำถามของรุ่นน้อง ป.6 กลัวจะตอบไม่ถูก...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนที่ 2. สัมภาษณ์ : 2560)

“...รู้สึกว่าการเรียนพร้อมกับรุ่นน้อง ป.5 ก็ดีไปแบบหนึ่ง ทำให้ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้น เพราะกลัวว่าจะตอบคำถามของคุณครูหรือทำแบบฝึกหัดได้น้อยกว่าน้อง ป.5...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนที่ 3. สัมภาษณ์ : 2560)

“...ตอนแรกคิดว่าการเรียนพร้อมกับรุ่นน้อง ป.5 โดยใช้เนื้อหาเดียวกันจะทำให้มีความรู้ในเนื้อหาน้อยลง แต่ความจริงแล้วมีการกำหนดให้ปฏิบัติงานและทำกิจกรรมที่มีความยากต่างกัน จึงรู้สึกว่าการเรียนแบบนี้ก็สนุกดี...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนที่ 4. สัมภาษณ์ : 2560)

“...ดีใจที่ได้เรียนบทเรียนไปพร้อมกับรุ่นน้อง ป.5 และได้รับมอบหมายให้มีบทบาทเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม ได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมไปพร้อมกัน แต่สิ่งที่ครูกำหนดให้นักเรียนแต่ละชั้นปฏิบัติบางครั้งไม่เหมือนกัน คิดว่าดีกว่าการต้องรอให้ครูสอนทีละชั้น...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนที่ 5. สัมภาษณ์ : 2560)

“...ภูมิใจที่ได้เป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมโดยเฉพาะได้แนะนำหรือถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนชั้น ป.5 มีความกล้าที่จะให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รุ่นน้อง ป.5 ได้มากขึ้น เนื่องจากเป็นเนื้อหาเดียวกัน...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนที่ 6. สัมภาษณ์ : 2560)

“...รู้สึกชอบกิจกรรมการเรียนคละชั้นในลักษณะนี้ เนื่องจากได้เรียนรู้ในเนื้อหาเดียวกัน แต่กิจกรรมที่ครูกำหนดให้ทำสำหรับนักเรียนชั้น ป.6 จะยากกว่านักเรียนชั้น ป.5 รู้สึกว่ามีความท้าทายและจะต้องตั้งใจเรียนให้มากกว่าเดิม กลัวจะให้คำปรึกษาหรือให้คำแนะนำนักเรียนชั้น ป.5 ไม่ได้...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนที่ 7. สัมภาษณ์ : 2560)

“...มีความสุขและคลายความกังวลเกี่ยวกับการสอนคละชั้นมากขึ้น เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนแบบคละชั้น โดยใช้คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น หนังสือเรียนแบบคละชั้น และแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นี้ หนังสือเรียนแบบคละชั้นและแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสามารถเข้ากับนักเรียนทั้งสองชั้นได้ และสามารถวัดประเมินตามตัวชี้วัดของแต่ละชั้นได้จริง...”

(ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของโรงเรียนเป่าหมาย. สัมภาษณ์ : 2560)

“...รู้สึกว่าได้เห็นถึงบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีการให้ความช่วยเหลือกันของนักเรียนแบบที่สอนน้อง นักเรียนทั้งสองชั้นมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น และเรียนรู้อย่างสนุก โดยสังเกตได้ว่าครูผู้สอนก็มีความสุขและคลายความกังวลเกี่ยวกับการสอนคละชั้น และสามารถบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นได้มากขึ้น โดยใช้คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคละชั้น สามารถใช้การจัดการเรียนรู้กับนักเรียนทั้งสองชั้นได้ โดยครูสามารถบริหารจัดการเรียนได้โดยนักเรียนไม่ต้องเสียรอครู ระหว่างที่ครูจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนอีกชั้นหนึ่ง เหมือนอย่างที่ผ่านมา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเป่าหมาย. สัมภาษณ์ : 2560)

จากการศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งได้ผลการศึกษาว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่สร้างขึ้นตามความต้องการจำเป็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการสอนคละชั้น โดยได้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นี้ตามหลักการ แนวคิดทฤษฎีและผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการทดลองนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นไปใช้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดและจากการศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ก็พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกัน ซึ่งนักเรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเป่าหมาย มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ที่พัฒนาขึ้น

พูน ปณ ทิโต ชีเว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่มีคุณภาพ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ดังนี้
  - 3.1 เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามเกณฑ์ 80/80
  - 3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75 ขึ้นไป
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

พูน ปณ ทิโต ชัย

สรุปผล

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ประเด็นความต้องการที่นำมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งนำมาใช้ออกแบบการวิจัย จำนวน 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น 2) สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคละชั้น 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4) หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น

2. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย

2.1 คู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 1) ส่วนนำ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) เนื้อหา 5) คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา 6) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 7) แนวทางการประเมินผล และ 8) โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหา

2.2 หนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 : กว่าจะเป็นผ้าไหม 2) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : คนไทยเข้าใจกัน 3) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 : กิริยาสุสกุล 4) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 : ชุดวิเศษ 5) หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 : สะพานชีวิต 6) หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 : สายใยสัมพันธ์ และ 7) หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 : ดำนานแม่โพสพ

2.3 แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นสร้างความตระหนัก 3) ขั้นสร้างความคิดรวบยอด 4) ขั้นพัฒนาความรู้ 5) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 6) ขั้นสรุปและขยายความรู้
กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่พัฒนาขึ้นนี้ซึ่งประกอบด้วย คู่มือการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หนังสือเรียนแบบคละชั้น และแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เมื่อนำไปทดลองใช้แล้วมีประสิทธิภาพ 82.05/81.85

3. การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ทุกด้าน โดยผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนสื่อความมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคิดเป็น ร้อยละ 82.73 และจากการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า นักเรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเป้าหมาย มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย 3 ประเด็น คือ 1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น 2) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก และ 3) ผลการศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47, SD = 1.23$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก มี 8 ลำดับ คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ($\bar{X} = 4.25, SD = 0.94$) 2) สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคละชั้น ($\bar{X} = 4.21, SD = 0.96$) 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ($\bar{X} = 4.02, SD = 1.06$) 4) หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น ($\bar{X} = 3.86, SD = 1.34$) 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น ($\bar{X} = 3.82, SD = 1.21$) 6) การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ($\bar{X} = 3.75, SD = 1.38$) 7) การจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ($\bar{X} = 3.75, SD = 1.36$) และ 8) การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ($\bar{X} = 3.61, SD = 1.24$) จากการศึกษาพบว่าสภาพความต้องการที่นำมาใช้ในการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น จำนวน 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น 2) สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคละชั้น 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4) หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น ซึ่งผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ศุภมาศ กุลตั้งวัฒนา (2554 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ ฅนวิวัฒน์ สมบูรณ์ (2555 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนคละชั้นมีความต้องการเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน และสอดคล้องกับการวิจัยของ ธัญญรัตน์ ศรีประเสริฐ (2558 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร และด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งจากการศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องก็มีผลการศึกษาเป็นไปในแนวทางเดียวกันว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการสอนคละชั้นมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีครูไม่ครบชั้น ครูหนึ่งคนต้องสอนหลายชั้นในเวลาเดียวกัน ความต้องการในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่สามารถจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียนได้ในเวลาเดียวกันจึงเป็นทางเลือกที่น่าเสนอไว้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ประเด็นที่ได้รับการคัดเลือกจากครูที่มีประสบการณ์ในการสอนคละชั้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 5 ประเด็น จึงกล่าวได้ว่า การกำหนดประเด็นในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นจาก การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามแบบแผนการวิจัยและพัฒนา ทำให้ได้ประเด็นความต้องการที่นำไปสู่การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น

2. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขอนำเสนอการอภิปรายผล 3 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนศิลปะชั้น ซึ่งได้คู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบศิลปะชั้นที่ได้นี้ประกอบด้วย

- 1) ส่วนนำ
- 2) หลักการ
- 3) จุดมุ่งหมาย
- 4) เนื้อหา
- 5) คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา
- 6) แนวทางการจัดการเรียนรู้
- 7) แนวทางการประเมินผล
- และ 8) โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่สามารถจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทั้งสองระดับชั้นพร้อมกัน ซึ่งผลการพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบศิลปะชั้นนี้สอดคล้องกับ Taba (1962 : 12) ที่เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาหลักสูตรควรจะออกแบบและกำหนด โดยครูผู้สอนมากกว่าการจัดทำโดยนักการศึกษาาระดับสูง นอกจากนี้คู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบศิลปะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ยังได้ผ่านการตรวจสอบของกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการหาความตรงเชิงเนื้อหา สอดคล้องกับ Tyler (1949 : 1) ที่เสนอว่า การกำหนดเนื้อหาควรมาจาก 3 แหล่ง คือ เนื้อหาวิชาจากผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลผู้เรียน และข้อมูลสังคม โดยกำหนดจุดประสงค์มีความชัดเจน และจะเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หรือประสบการณ์ทางการศึกษาสำหรับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดขึ้นและสอดคล้องกับการประเมินผล และสอดคล้องกับ กิ่งเพชร ส่งเสริม (2552 : 279-357) ที่พบว่า การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบศิลปะชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบศิลปะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็กในครั้งนี้มีคุณภาพ

2.2 การพัฒนาหนังสือเรียนแบบศิลปะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้ได้แนวทางในการนำตัวชี้วัดมาหลอมรวมทั้งสองระดับชั้น ซึ่งหนังสือเรียนแบบศิลปะชั้นที่สร้างขึ้นมีจำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 : กว่าจะเป็นผ้าไหม หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : คนไทยเข้าใจกัน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 : กิริยาสุสกุศล หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 : ชูดีพิเศษ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 : สะพานชีวิต หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 : สายใยสัมพันธ์ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 : ดำเนินแม่โพสพ โดยหนังสือเรียนแต่ละหน่วยเรียนรู้นั้น ประกอบด้วยบทอ่านร้อยแก้ว เนื้อหาตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ระบุไว้ในคู่มือการจัดการเรียนรู้แบบศิลปะชั้น และกิจกรรมทำหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการสร้างและพัฒนาผ่านการตรวจสอบของกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการหาความตรงเชิงเนื้อหา จึงเชื่อถือว่าได้ว่าหนังสือเรียนแบบศิลปะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพ

2.3 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นสร้างความตระหนัก 3) ขั้นสร้างความคิดรวบยอด 4) ขั้นพัฒนาความรู้ 5) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 6) ขั้นสรุปและขยายความรู้ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สร้างขึ้นโดยยึดกรอบเนื้อหาตามคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ได้พัฒนาขึ้น นอกจากนั้นศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และศึกษาแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้แนวทางในการนำตัวชี้วัดมาหลอมรวมทั้งสองระดับชั้น และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมในหนังสือเรียนแบบคละชั้น ซึ่งในกิจกรรมการเรียนรู้ได้กำหนดบทบาทของนักเรียนแต่ละชั้นไว้ชัดเจนว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร ทั้งในกิจกรรมทั้งเรียนชั้นและกิจกรรมกลุ่ม เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือนักเรียนที่เรียนเก่งกว่า ให้มีส่วนร่วมช่วยเหลือคนอื่น ๆ ในการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรวมตามทฤษฎีรับเบอร์แบนด์ ของอิวาร์ เดซาอี (Desai, 2007: 10) ที่เสนอแนวคิดการเรียนรู้โดยให้มีการช่วยเหลือ การปรับเปลี่ยน และการดัดแปลง ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของแต่ละคน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky (1978 : 86) ที่เสนอแนวคิดว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้นเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู เพื่อน บุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกัน โดยการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นในสถานะแห่งการเรียนรู้ (Zone of Proximal Development) และสอดคล้องกับ นิยามัทธ สุขเกษม (2554 : 85-98) ที่ศึกษาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้คละชั้น ซึ่งเน้นกระบวนการทำงานของสมาชิกในกลุ่มที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยคนเก่งช่วยคนอ่อน เพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ และนักเรียนมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียน ส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ Hyry-Beihammer & Hascher (2015 : 104-113) ซึ่งศึกษาการสอนคละชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาของออสเตรเลียและฟินแลนด์ พบว่า 1) วิธีการสอนคละชั้นที่เกี่ยวข้องกับการลดความแตกต่างด้านอายุของนักเรียน โดยใช้หลักสูตรคู่ขนานหรือหลักสูตรบูรณาการที่ปรับให้เหมาะสมในการสอนทั้งชั้นเรียนด้วยการสอนเนื้อหาเดียวกัน และให้ปฏิบัติงานเหมือนกัน หรือให้นักเรียนคนละกลุ่มอายุปฏิบัติงานคนละอย่างที่กำหนด 2) วิธีการสอนคละชั้นที่ลดการสอนของครู ด้วยการเรียนแบบมีเพื่อนที่ปรึกษาในกลุ่มซึ่งส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม การให้ปฏิบัติงานตามแผนงานรายบุคคล หรือปฏิบัติงานอิสระ โดยครูก็ต้อง

กำหนดภาระงานให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับ ซึ่งผลการศึกษาวិธีการสอนคณะชั้นสามารถ
ใช้ได้จริงและยังส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนรู้รายบุคคลของนักเรียน นอกจากนี้ยังค้นพบว่า
ความตั้งใจจริงและความตระหนักของครูมีความจำเป็นต่อการสอนคณะชั้นอย่างมีคุณภาพ
ในกระบวนการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นในครั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบของ
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ถือเป็นการทำงานที่ตรงเชิงเนื้อหา จึงเชื่อถือว่าได้ว่า
แผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพ

3. การศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งเอกสารที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบ คณะชั้น คือ หนังสือเรียนแบบคณะชั้น และแผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น เมื่อนำไป
ทดลองใช้แล้วพบว่ามีประสิทธิภาพ 82.05/81.85 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ คือ
80/80 สอดคล้องกับการศึกษาของ เกสร กอกอง (2560 : 21-35) ที่พบว่า หลักสูตรคณะอายุเพื่อ
ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีและมี
ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นในครั้งนี้ได้
ผ่านกระบวนการออกแบบ กระบวนการพัฒนา กระบวนการนำไปทดลองใช้ และกระบวนการ
ประเมินที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็น โดยทุกกระบวนการได้ผ่านการประเมินจาก
ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้ ส่งผลให้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก
มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้

4. การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียน ที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อย
ละ 80.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนทุกด้านมีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 79.70 – 82.73 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่
ร้อยละ 75 ทุกด้าน โดยผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนสื่อความมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคิดเป็น ร้อยละ 82.73
และจากการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า นักเรียน
ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเป้าหมาย มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
คณะชั้นที่พัฒนาขึ้น โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกข้อ และทุกด้าน โดยผล
การศึกษานี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ กิ่งเพชร ส่งเสริม (2552 : 279-357) ที่พัฒนารูปแบบการ

จัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมาก และสอดคล้องกับ จริฎญา ไสลบท (2554 : 66-102) ที่พัฒนาหลักสูตรบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการศึกษาผลการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ในครั้งนี้พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 75 ขึ้น อีกทั้งนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้ ในประเด็นประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น เนื่องจากว่าในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นนี้ได้ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงตามกระบวนการสร้างและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนในประเด็นกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นนั้น นอกจากการศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วยังมีศึกษาข้อมูลจากบริบทของผู้ที่เผชิญสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนคละชั้น ส่งผลให้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
  - 1.1 ครูควรจะศึกษาบริบทการสอนคละชั้นในโรงเรียนว่ามีความใกล้เคียงกับบริบทของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ คือ เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ทำการสอนคละชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยครูคนเดียวจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทั้งสองชั้นในเวลาเดียวกัน
  - 1.2 ครูควรจะศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น หนังสือเรียนแบบคละชั้น และแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ให้เข้าใจ เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - 1.3 ครูควรจะตระหนักว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น ซึ่งยังไม่ได้ครอบคลุมทุกเนื้อและทุกตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เพียงแต่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้น และส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตามตัวแปรที่ระบุไว้เท่านั้น

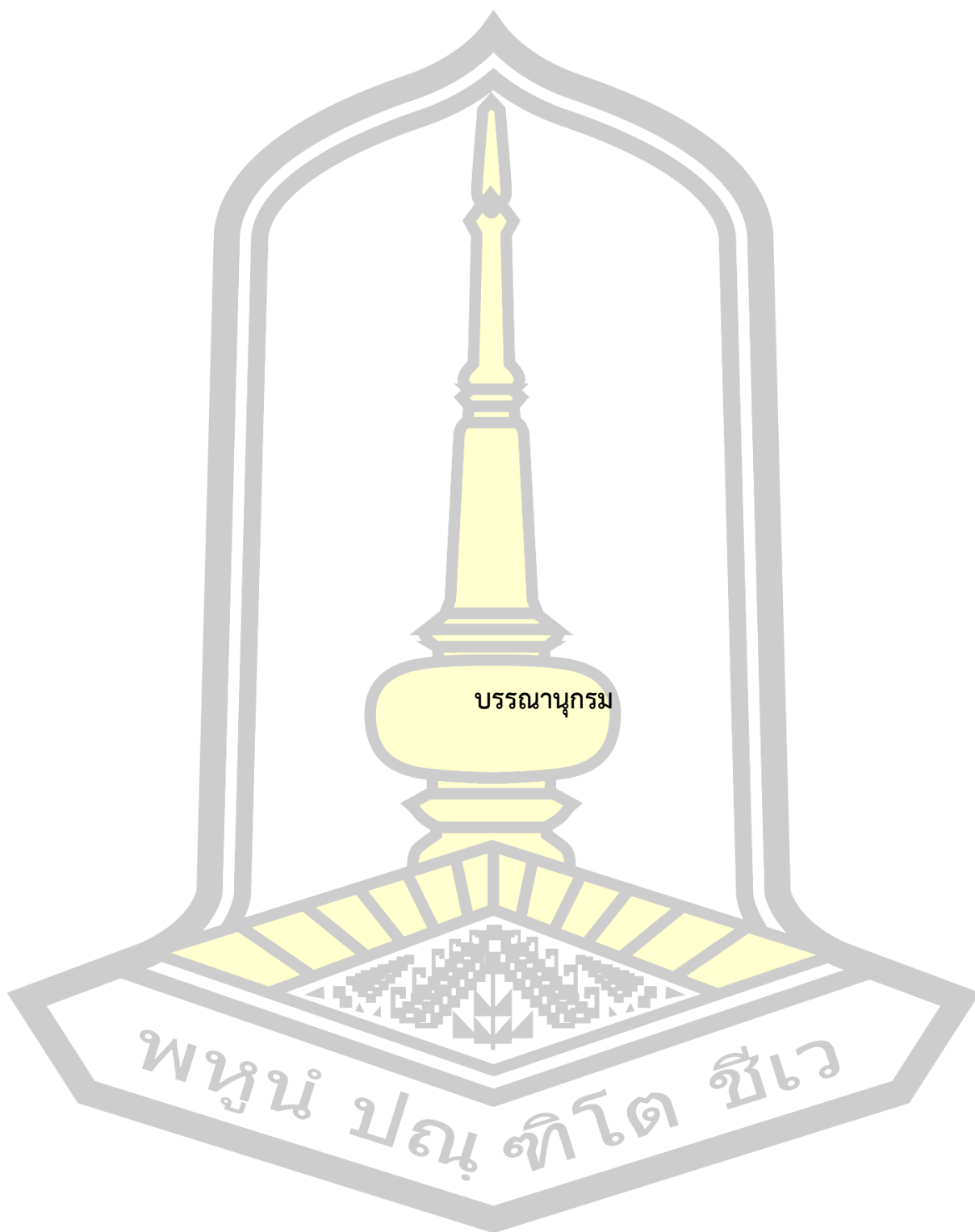
2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ในการเทียบเคียงนำการวิจัยในระยษะนี้ไปใช้ คือ ผู้วิจัยต้องปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นให้เหมาะสมกับบริบทและความแตกต่างของนักเรียน

2.2 ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นในระดับอื่น ๆ หรือในกลุ่มสาระอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมอีก เพื่อให้ตอบสนองต่อการแก้ปัญหาครูไม่ครบในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.3 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นที่สามารถนำไปจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นได้อย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *คู่มือการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กองทัพ เคลือบพณิชกุล. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กาญจนา ชูเวช. (2548). การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนรวมชั้น (การปฏิรูปโรงเรียนและกระบวนการเรียนรู้). *วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 1(1), 53–65.
- กิ่งเพชร ส่งเสริม. (2552). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กมีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เกสร กอกอง. (2560). การพัฒนาหลักสูตรคละอายุเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 11(3), 20–35.
- คุณวัฒน์ สมบูรณ์. (2555). *ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา.
- คณินิจ जानโอ. (2546). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1*. กรุงเทพฯ: มณฑลการพิมพ์.
- จริญญา ไสลบาท. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเขาหิน ตามทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จินดา อยู่เป็นสุข. (2545). *การสอนแบบเพื่อนสอนเพื่อน*. กรุงเทพฯ: ดับบลิวเจฟร็อล์ฟเพอดี.
- ขวลิต ชูกำแพง. (2555). *หลักสูตร : การวิจัยและพัฒนา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2545). *คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ชำนาญ บูชาส่ง. (2546). *ภาษาไทยเพื่อการอาชีพ 1*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.

- ณัฐวิภา วิริยา. (2553). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาศาสตร์ประยุกต์เบื้องต้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณิชภัทร สุขเกษม. (2554). ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้สำหรับนักเรียนคละชั้น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการศึกษาและอาชีพ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2552). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. กทม. สิ้นธุ์: ประสานการพิมพ์.
- ทศนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ทศนา แคมมณี. (2551). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญรัตน์ ศรีประเสริฐ. (2558). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2554). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (n.d.). หนังสือเรียนภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2544). การเขียนแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: ไร่ไทย.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: วิสุทธิ์พัฒนา.
- พยนต์ ง้วนทอง. (2552). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- พรชัย ผาโตสง. (2555). การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิพัฒน์ สอนสมนึก. (2553). *การพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคณะชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพราพรรณ เปลี่ยนภู. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- รังสรรค์ หมั่นไธสง. (2554). *การจัดการสอนแบบคณะชั้นภายใต้สภาวะการขาดแคลนครูผู้สอนของ โรงเรียนบ้านดอนไชย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รุจิร ภู่อาระ. (2545). *การเขียนแผนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรภาพ ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัชร บุนนสิทธิ์ และนิรมล ศตวุฒิ. (2547). *การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ด้านหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัฒนา ตรงเที่ยง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนชั้น ประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษภูบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภพรรณ มองเพชร. (2547). *ภาษาไทยเพื่อการอาชีพ 1*. นนทบุรี: เจริญการพิมพ์.
- ศุภมาศ กุลตั้งวัฒนา. (2554). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้นเรียน ในโรงเรียน ขนาดเล็กระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2545). *เทคนิคการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2556). *ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร*. สมุทรปราการ: แอดวานซ์พรินติ้ง เซอร์วิส.
- สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์. (2545). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. นนทบุรี: เจริญการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *การประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551a). *แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก*.

กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551b). *ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก*.

กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *การจัดการเรียนรู้คละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *ข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.). (2553). *สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.).

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สุวิทย์ มูลคำ. (2549). *กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อัจฉรา ชีวพันธ์. (2548). *กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อารีย์ พันธุ์มณี. (2542). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.

อุไรวรรณ พรน้อย. (2545). *การสอนแบบบูรณาการร่วมใจ*. กรุงเทพฯ: ดับบลิวเจฟร็อบเพอตี.

เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

Aghazadeh, M. (2011). Designing and Validating of National Curriculum Adaptation Model for Multi-grade Classrooms. *Journal of Curriculum Studies*, 1(1), 9–32.

Baig, S. R. (2011). The Possibilities and Challenges of Multigrade Teaching in Rural Pakistan. *International Journal of Business and Social Science*, 2(15), 162–172.

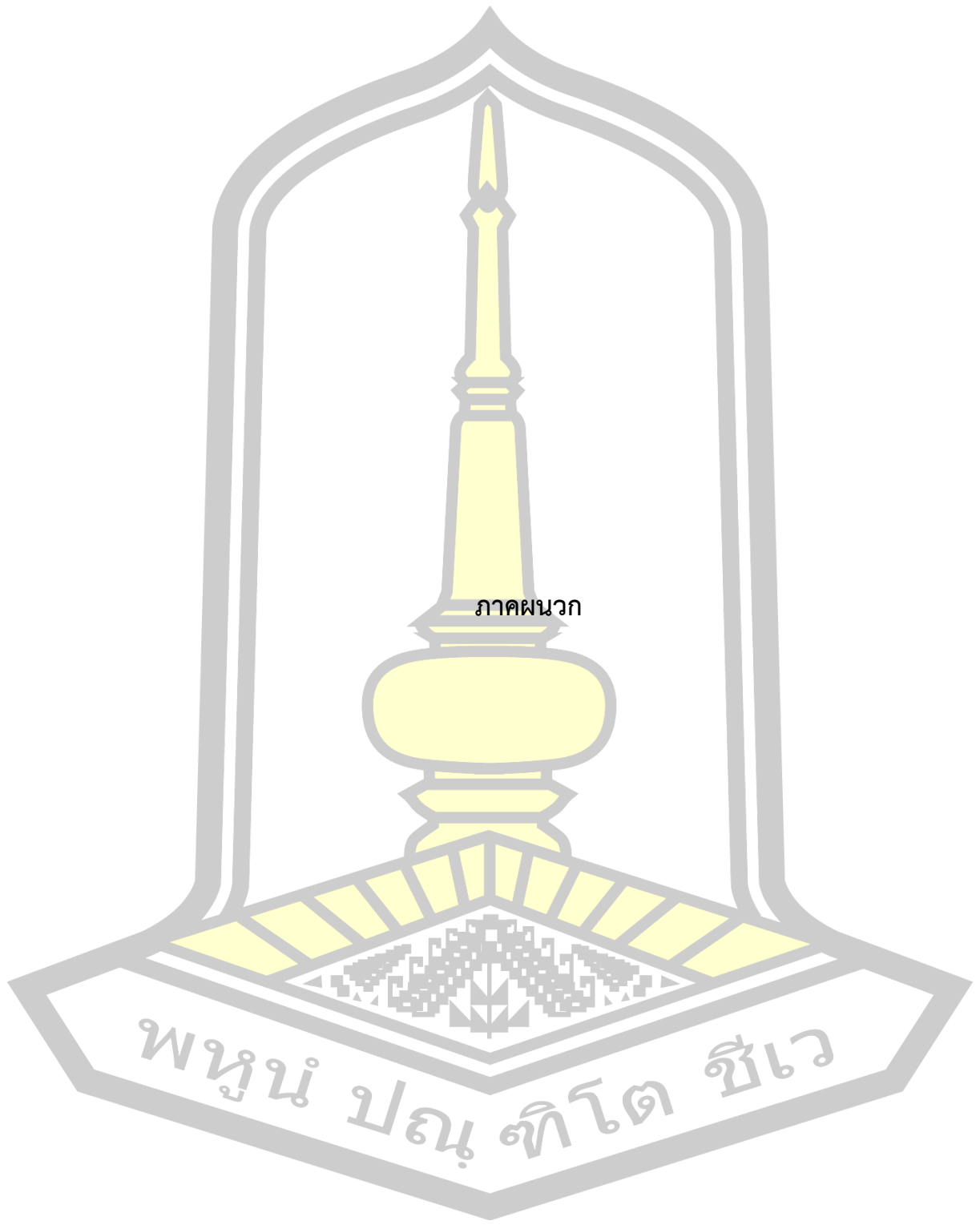
Behera, S. (2011). Bring About Improvement in Multigrade Teaching Skills Through Guided Practice. *Learning Community*, 2(1), 151–159.

Bingham, A.A., et al. (1995). *Exploring the Multiage Classroom*. New York, ME: Stenhouse Publisher.

- Bransford, J., Brown, A. and Cocking, R. (2000). *How People Learn : Brain, Mind, and Experience & School*. Washington, DC: National Academy Press.
- Bruffy, W. (2012). *A Teaching Method for the Inclusive Classroom*. Northeastern University.
- Cupp, L., et al. (2013). Chiacum Intermediate Multiage Program. Retrieved October 9, 2017, from <http://www.chiacum.wednet.edu/multiage>
- Desai, I. (2007). *Inclusive Education : Moving From Theory To Practice. A Paper Prepared for The First National Convention on Inclusive Education*. Srinakharinwirot University.
- Furner, B. A. (1973). Creative Writing Creative Dramatics. *The Journal of Elementary English*, 50, 3.
- Grant, J., et. al. (1993). *Our Best Advice : The Multiage Problem Solving Handbook*. Peterborough. NH: Crystal Springs Books.
- Hyry-Beihammer, E.K., Hascher, T. and B. A. (2015). Multi-grade teaching practices in Austrian and Finnish primary schools. *International Journal of Educational Research*, 74, 104–113.
- Johnson, D.W. and Johnson, R. T. (1974). Instructional goal structure : Cooperative, competitive, or individualistic. *Review of Educational Research*, 44, 213–240.
- Keer, H. and Vanderlinde, R. (2010). The Impact of Cross-Age Peer Tutoring on Third and Sixth Graders' Reading Strategy Awareness, Reading Strategy Use, And Reading Comprehension. *Middle Grades Reseach Journal*, 51(1), 33–45.
- Manitoba Education ; Youth. (2003). *Independent Together : Supporting the multilevel Learning Community*. Manitoba: School programs Division.
- Oliva, P. F. (2001). *Developing the Curriculum* (5th ed.). New York: Longman Company.
- Pardini, P. (2013). The Slowdown of the Multiage Classroom. *The School Administrator* Available. Retrieved October 9, 2013, from <http://www.aasa.org/publications/saarticledetail.cfm>
- Peterson, M. (2014). Whole Schooling Research Project. Retrieved January 7, 2014, from <http://www.chiacum.wednet.edu/multiage>

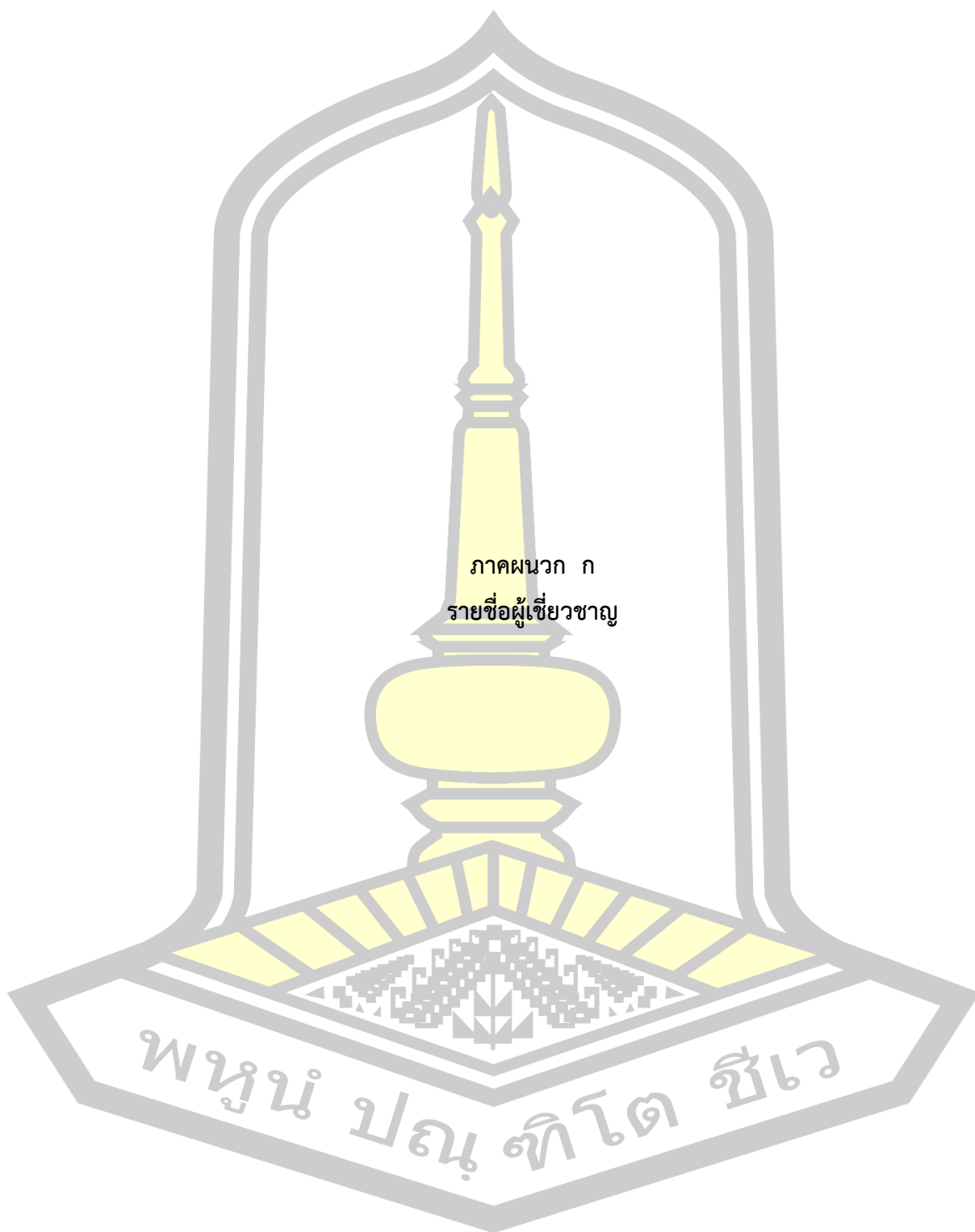

- Ritland, V. A. (2011). *Multigrade Instruction : An Outdated Strategy, or A Timeless Best Practice? A Delphi Study*. North Dakota State University.
- Sag, R., et al. (2009). Characteristics, Problems and Needs of Multigrade Class Teachers in Burdur. *Inonu University Journal of The Faculty of Education*, 10(1), 37–56.
- Saylor, J.G., et al. (1981). *Curriculum Planning*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Shaffer, D. (1999). *Developmental psychology: childhood & adolescence*. Pacific Grove: Brooks/Cole.
- Soliman, M. and Ismail, A. (2010). Integrating Multi-Grade Collaborative Learning Pedagogy Into Design Studios. *Journal of Education and Sociology*, 4(2), 201–215.
- Stainback, S. and Stainback, W. (1996). *Inclusive : A Guide for Educators*. Baltimore: Paul H. Brooks Publishing.
- Stuart, S. (2006). Multigrade Instruction and Inclusion : A Collaborative Approach. *International Journal of Whole Schooling*, 3(1), 12–26.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace & World.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago.
- Vanerie, A. V. (2012). *Multigrade Instruction : An Outdated Strategy, or A Timeless Best Practice? A Delphi Study*. North Dakota State: North Dakota State University.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wing, J. and Putney, L. (2002). *A vision of Vygotsky*. Boston: Allyn & Bacon.
- Wood, D.; Bruner, J.; and Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem-solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 17(2), 89–100.

ภาคผนวก

พหุบัณฑิตยาลัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบแบบสอบถามสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสอนคณะชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

1. อ.ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. อ.ดร.ณัฐา เพชรธนู นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
3. อ.ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธุ์ อาจารย์ประจำสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
4. อ.ดร.นิคม ชมภูหลง ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
5. อ.ดร.วัชระ ป่านภูมิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะอี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรคณะชั้น
ในโรงเรียนขนาดเล็ก

1. ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. อ.ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. อ.ดร.ณัฐา เพชรธนู นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
4. อ.ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
5. อ.ดร.วัชระ ป่านภูมิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบหลักสูตรคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

1. ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ประจำสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. อ.ดร.นิคม ชมภูหลง ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
4. อ.ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. อ.ดร.ณัฐา เพชรธนู นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
6. อ.ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
7. อ.ดร.วัชระ ป่านภูมิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะอี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

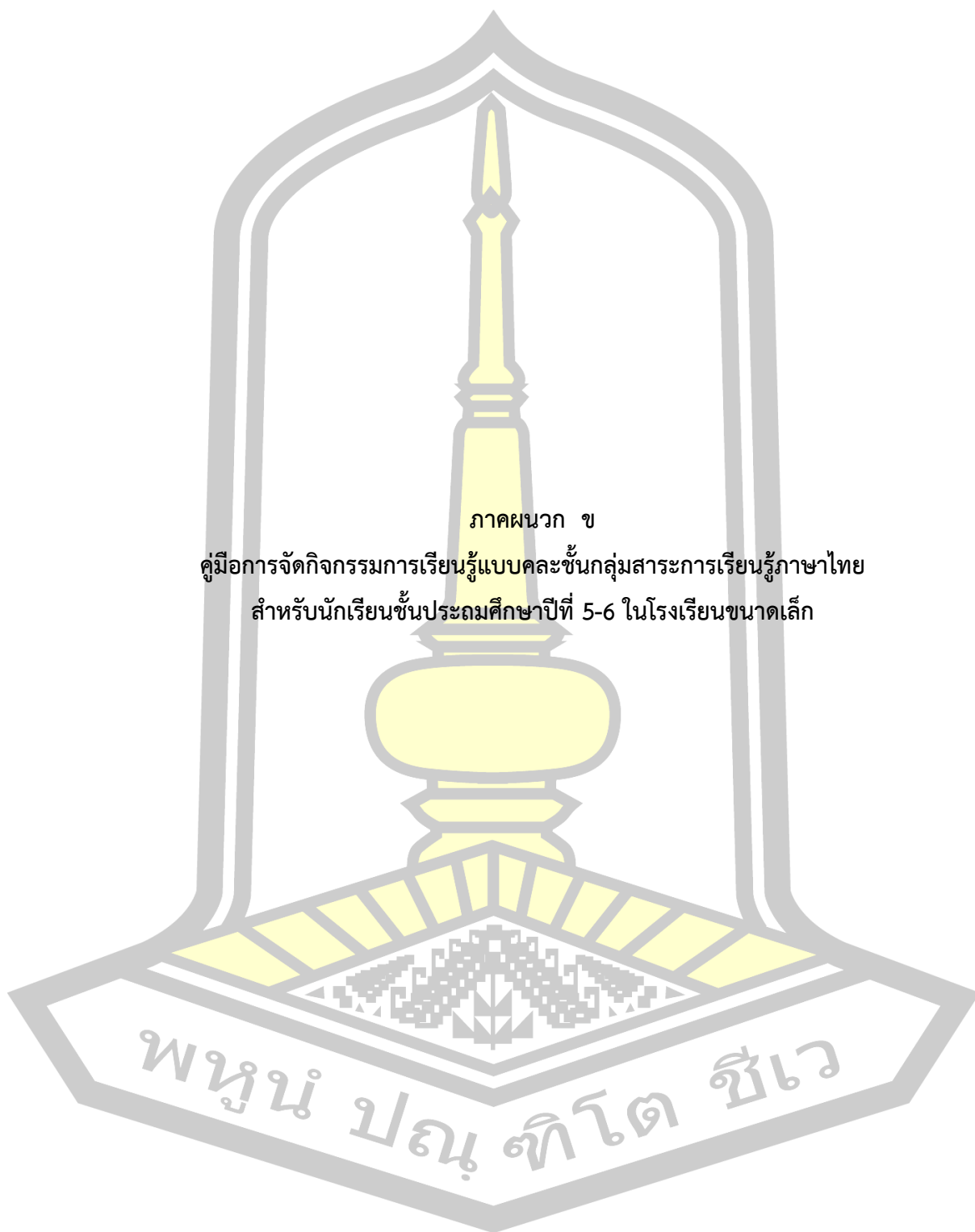

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบแบบทดสอบความรู้เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย แบบทดสอบการอ่านเชิงวิเคราะห์
แบบทดสอบการเขียนข้อความ และแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และ
แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

1. อ.ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. อ.ดร.ณัฐา เพชรธนู นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
3. อ.ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
4. อ.ดร.วัชระ บำรุงภูมิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
5. อ.ดร.นิคม ชมภูหลง ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ข

คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโตะ สีเว

คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

โดย
สัมฤทธิ์ สันเต

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 เล่มนี้จัดทำขึ้น โดยยึดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นนี้ได้ประยุกต์แนวคิดทฤษฎีรับ เบอร์แบนด์ (The Rubber-Band Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ Ishwar Desai ที่เน้นการช่วยเหลือ (Accommodation) การปรับเปลี่ยน (Modification) และการดัดแปลง (Adaptation) และทฤษฎีเสริมต่อการเรียนรู้ของ Vygotsky เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กที่มีความสามารถแตกต่างกันแต่เรียนไปด้วยกันในลักษณะการเรียนรู้แบบคละชั้น

ในการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ในครั้งนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ และนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร.มนตรี วงษ์สะพาน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้แนวคิดและข้อเสนอแนะในการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละ ชั้นให้สำเร็จ ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นฉบับนี้ จะเป็น ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น โดยเฉพาะครูผู้รับผิดชอบ จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ตลอดจนส่งเสริม ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมในเนื้อหาชนิดของคำในภาษาไทย และมีนิสัยรักการอ่าน

สัมฤทธิ์ สันเต

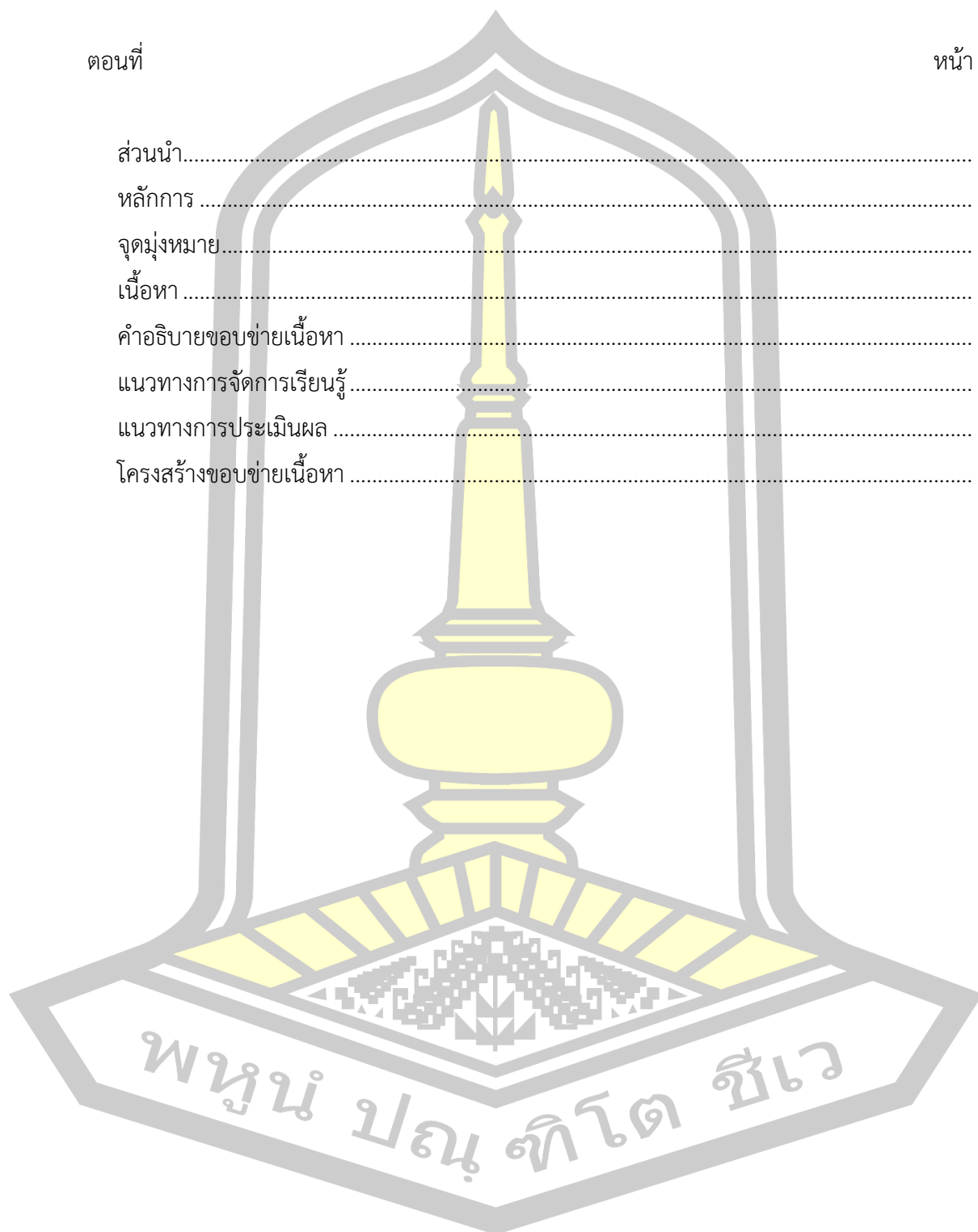
พูน ปณ ทิโต ชีเว

สารบัญ

ตอนที่

หน้า

ส่วนนำ.....	.....
หลักการ	.....
จุดมุ่งหมาย.....	.....
เนื้อหา	.....
คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา	.....
แนวทางการจัดการเรียนรู้.....	.....
แนวทางการประเมินผล	.....
โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหา	.....

ส่วนนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า นักเรียนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กเป็นการดำเนินการเพื่อยกระดับและปรับปรุงงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การพัฒนาด้านปริมาณเป็นการดำเนินการด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อเพิ่มอัตราครูต่อนักเรียน ส่วนการพัฒนาด้านคุณภาพเป็นการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนด แนวทางการดำเนินงานและเป้าหมายของการปฏิบัติงานวิธีหนึ่งคือการคละชั้น ซึ่งการคละชั้นหมายถึงการจัดนักเรียนที่เรียนในชั้นต่างกันตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไปมาเรียนรวมกันโดยมีแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาคล้ายคลึงกันหลายด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนจำนวนไม่มากทำให้มีครูไม่ครบชั้น 2) ปัญหาด้านการสอน เนื่องจากครูไม่ครบชั้นและนักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนน้อย หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับนักเรียน สื่อการสอนและแหล่งการเรียนรู้ มีจำนวนจำกัด ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย 3) ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน โรงเรียนขนาดเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนน้อย โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากร เนื่องจากผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่ฐานะยากจน และ 4) ปัญหาด้านการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551: 5-7)

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นน่าจะเป็นแนวทางที่ดีสำหรับการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ซึ่งจะช่วยให้ครูมีทิศทางในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน และมีความสะดวก ในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น (Moharram Aghazadeh. 2011 : 1-17) โดยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นน่าจะเป็นทางออกของกระแสการต่อต้านการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก หรือการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กในปัจจุบัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนคละชั้นมีลักษณะคล้ายกับการจัดการเรียนรวม โดยจัดให้มีความเหมาะสมกับเด็กและสภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีรับเบอร์แบนด์ (The Rubber-Band Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ อิซวาร์ เดซาย (Ishwar Desai. 2007: 10) ทฤษฎีนี้เน้นการช่วยเหลือ (Accommodation) การปรับเปลี่ยน (Modification) และการดัดแปลง (Adaptation) เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการสอนเด็กที่มีความสามารถแตกต่างกันแต่เรียนไปด้วยกันตามระบบของการเรียนรวม ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky ที่เชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ

เช่น ผู้ใหญ่ ครู หรือเพื่อน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน โดยการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ทำนายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากเพื่อนหรือจากการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น (Vygotsky. 1978 : 86-89)

ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคล้อยชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลางและตัวชี้วัดใกล้เคียงกัน โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบคล้อยชั้นมีลักษณะการบูรณาการเนื้อหาทั้งสองระดับชั้นเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้แบบคล้อยชั้นที่พัฒนาขึ้นนี้จะเป็นโยบายและอำนวยความสะดวกสำหรับครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น

หลักการ

กิจกรรมการเรียนรู้แบบคล้อยชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีหลักการ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
2. การจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้แบบคล้อยชั้น เน้นให้การช่วยเหลือ ปรับเปลี่ยน และดัดแปลง เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันบรรลุเป้าหมายมาตรฐานและตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้น
3. เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม เพื่อร่วมกันอ่านร่วมกันเขียนและร่วมกันคิดวิเคราะห์สถานการณ์หรือเรื่องราวที่กำหนดให้ หลังจากนั้นจึงให้สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคล โดยมีการประเมินผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดตามระดับชั้นของแต่ละคน
4. การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เช่น เพื่อนเก่งกว่า หรือเพื่อนเรียนในชั้นที่ต่ำกว่า ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากเพื่อนหรือผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า ผู้เรียนจะสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น

จุดมุ่งหมาย

กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อให้มีคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแบบคละชั้น ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้ในครั้งเดียวกัน
2. เพื่อให้มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบคละชั้น ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้ในครั้งเดียวกัน โดยในกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้การช่วยเหลือ ปรับเปลี่ยน ดัดแปลง และกิจกรรมเสริมต่อความรู้
3. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เนื้อหา

กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลางและตัวชี้วัดใกล้เคียงกัน โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นมีลักษณะการบูรณาการเนื้อหาทั้งสองระดับชั้นเข้าไว้ด้วยกัน ที่เน้นให้ผู้เรียนสองระดับชั้นได้เรียนร่วมกันคล้ายลักษณะการเรียนรู้รวมและการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky ที่เชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการและจุดมุ่งหมายของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น จึงกำหนดเนื้อหาออกเป็น 7 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	กว่าจะเป็นผ้าไหม	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	คนไทยเข้าใจกัน	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	กิริยาสุ่อสกุล	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	ชุดพิเศษ	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	สะพานชีวิต	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	สายใยสัมพันธ์	จำนวน 6 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	ตำนานแม่โพสพ	จำนวน 6 ชั่วโมง

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	กว่าจะเป็นผ้าไหม	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำนาม 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำนามที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำนามที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำนามชนิดต่าง ๆ 	6
2	คนไทยเข้าใจกัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำสรรพนาม 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำสรรพนามที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำสรรพนามที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำสรรพนามชนิดต่าง ๆ 	6
3	กิริยาส่อสกุล	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำกริยา 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำกริยาที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำกริยาที่กำหนด 	6

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
		8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำกริยาชนิดต่าง ๆ	
4	ชุดพิเศษ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำวิเศษณ์ 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำวิเศษณ์ที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำวิเศษณ์ที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำวิเศษณ์ชนิดต่าง ๆ 	6
5	สะพานชีวิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำสันธาน 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำสันธานที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำสันธานที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำสันธานชนิดต่าง ๆ 	6
6	สายใยสัมพันธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำบุพบท 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำบุพบทที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของ 	6

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
		คำบุพบทที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้ คำบุพบทชนิดต่าง ๆ	
7	ตำนานแม่โพสพ	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำอุทาน 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำอุทานที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของ คำอุทานที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้ คำอุทานชนิดต่าง ๆ	6

คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา

คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ยึดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่ได้คัดเลือกตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทั้งสองระดับสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้กันมาออกแบบหน่วยการเรียนรู้จำนวน 7 หน่วย รวม 42 ชั่วโมง

คำอธิบายขอบข่ายเนื้อหา

รายวิชา ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

เวลา 42 ชั่วโมง

การอ่านบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง คำ ประโยค ข้อความที่เป็นโวหาร คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ อักษรนำ คำที่มีตัวการันต์ คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน ข้อความที่เป็นโวหารต่าง ๆ สำนวนเปรียบเทียบ การอ่านเรื่องสั้น นิทาน บทความ สารคดี งานเขียนประเภทโน้มน้าว บทโฆษณาข่าว และเหตุการณ์สำคัญ การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย และหนังสือที่ครูและนักเรียน

กำหนดร่วมกัน การวิเคราะห์ข้อความ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือข้อคิดที่ได้จากการอ่าน มารยาทในการอ่าน

การเขียนคัดลายมือตัวบรรจง ตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย การเขียนสื่อความ เช่น ประโยค ข้อความ ประกาศ การเขียนสรุปใจความสำคัญ การเขียนบันทึกจากการอ่าน การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง และแผนภาพความคิด การเขียนเรื่องสั้น ๆ ตามจินตนาการ การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ จดหมาย คำสอน รายงาน ระเบียบ คำสั่ง การเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์ตามจินตนาการ มารยาทในการเขียน

หลักการใช้ภาษาไทยชนิดของคำ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน คำอุทาน คำภาษาถิ่น คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ กลุ่มคำหรือวลี กลอนสุภาพ สำนวนที่เป็นคำพังเพย และสุภาษิต

วรรณคดี และวรรณกรรมไทยเช่น นิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเองและท้องถิ่นอื่น นิทานคติธรรม วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียนและตามความสนใจ

แนวทางการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคล้อยชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นี้ ได้ยึดแนวทางตามทฤษฎีรับเบอร์แบนด์ (The Rubber-Band Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ อิซวาร์ เดซาย (Ishwar Desai) ที่เน้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การช่วยเหลือ (Accommodation) 2) การปรับเปลี่ยน (Modification) และ 3) การดัดแปลง (Adaptation) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Vygotsky ที่เชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู หรือเพื่อน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน โดยการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development ซึ่งเป็นสถานะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากเพื่อนหรือการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้เรียกว่า การเสริมต่อการเรียนรู้

การเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) หมายถึง บทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ที่ให้การช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ ตามสภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองได้ (Wood, Bruner & Ross. 1976: 98) โดยเป็นการจัดเตรียมสิ่งที่ยึดอำนวยการให้การช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน ขณะที่ผู้เรียนกำลังแก้ปัญหาหรือกำลังอยู่ใน

ระหว่างการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง (ผู้เรียนกำลังอยู่ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ) ทำให้ผู้เรียนต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน และปรับการสร้างความรู้ความเข้าใจภายในตน (Internalization) ให้กลายเป็นความรู้ความเข้าใจใหม่ภายในตนเอง ซึ่งจะส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ให้ก้าวไปสู่ขั้นหรือระดับพัฒนาการที่สูงขึ้นไป (Raymond. 2000:176) ทำให้ผู้เรียนสามารถกำกับตนเองในการเรียนรู้ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในการเรียนรู้มากขึ้น

วูด บรูเนอร์ และโรส ได้เสนอวิธีการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การสร้างความสนใจ (Recruitment) กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ โดยผู้เรียนจะต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของงานหรือการเรียนรู้นั้น
2. ลดระดับการเรียนรู้ที่ไร้หลักการ ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ (Reduction in degree of freedom) เพราะจะทำให้ยากต่อการจัดการหรือการให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องสะท้อนผลการเรียนรู้ (Feedback) เป็นระยะ ๆ สม่ำเสมอ ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เรียนนำผลไปใช้เพื่อเพิ่มระดับการเรียนรู้ในแต่ละขั้นได้อย่างถูกต้อง
3. รักษาทิศทางการเรียนรู้ (Direction maintenance) ผู้สอนต้องดูแลกวดขันผู้เรียนเป็นพิเศษเพื่อให้เรียนรู้ที่จะมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายตั้งไว้
4. กำหนดลักษณะสำคัญที่ควรพิจารณาของสิ่งที่จะเรียนรู้ให้เด่นชัด (Marking critical features) เช่น ผู้สอนเมื่ออธิบายเนื้อหาสาระบางอย่างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ก็ควรเน้นเสียงเป็นพิเศษ หรือหากผู้เรียนเกิดความขัดแย้งในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ ผู้สอนควรแปลความหมายของเรื่องที่กำลังเรียนรู้นั้น ๆ เสียใหม่ ด้วยภาษาที่ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย ๆ และถูกต้องตรงกัน
5. ควบคุมความคับข้องใจของผู้เรียน (Frustration control) รับรู้ต่ออารมณ์ของผู้เรียนที่แสดงออกมา เช่น ผู้สอนต้องยอมรับความรู้สึกของผู้เรียนกรณีที่เขาเกิดความไม่เข้าใจสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ไม่ควรเพิกเฉยหรือปล่อยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ค้างคาใจ เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีความคับข้องใจเพิ่มมากขึ้น
6. ควรมีการสาธิต (Demonstration) หรือมีแบบอย่างให้กับผู้เรียนในการแก้ปัญหาการเรียนรู้

ดังนั้น แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบคล้อยตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม คือ การบริหารสมอง (brain activation) เป็นการบริหารร่างกายในส่วนที่สมองควบคุมโดยเฉพาะก้านเนื้อ corpus callosum ซึ่งเชื่อมสมอง 2 ซีกเข้าด้วยกันให้ประสานกัน แข็งแรงและทำงานคล่องแคล่ว จะทำให้การถ่ายโยงข้อมูลแลการเรียนรู้ของ

สมอง 2 ซีกเป็นไปอย่างสมดุลเกิดประสิทธิภาพ และยังช่วยให้เกิดการผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้สภาพจิตใจเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ เกิดความจำทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2. **ขั้นสร้างความตระหนัก** คือ การกระตุ้นด้วยสิ่งเร้า สถานการณ์ หรือ ประเด็นคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เมื่อรับรู้ขั้นต่อไปก็จะเข้าใจสิ่งนั้น คือเกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้ คือ มีความรู้ ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักก็จะนำไปสู่การกระทำ โดยองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมี 3 ประการ ได้แก่

- 1) ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ
- 2) อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ
- 3) พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออก ทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทาง ที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ

3. **ขั้นสร้างความคิดรวบยอด** คือ การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความคิดรวบยอดของสิ่งใด ๆ ก็คือ ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นความคิดที่รับรู้ลักษณะรวมหรือลักษณะที่เป็นตัวแทนของสิ่งนั้น ๆ นั้นเอง

4. **ขั้นพัฒนาความรู้** คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเนื้อหาหรือสาระความรู้ที่ได้เรียนมาอย่างถ่องถ้วนผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งเน้นการต่อยอดความรู้หรือการพัฒนาความรู้ที่ได้รับให้กลายเป็นความรู้ที่คงทน

5. **ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้** คือ การจัดกิจกรรมที่มีนำเสนอผลการปฏิบัติงานผ่านใบงานที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเป็นกลุ่ม ซึ่งผู้เรียนกลุ่มที่เหลือเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

6. **ขั้นสรุปและขยายความรู้** คือ การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ถ้าใช้อธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มากก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อย ซึ่งก็จะช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

พูน ปรณ ทัต ชีเว

แนวทางการประเมินผล

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นั้นยึดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้นการประเมินผลจึงเป็นการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้น โดยการประเมินความก้าวหน้าแท้จริงของผู้เรียน ดังนั้นการประเมินผลการเรียนรู้แบบคละชั้นนี้มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระหว่างการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทำการประเมินความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องชนิดของคำในภาษาไทย รวมถึงประเมินชิ้นงานและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการสังเกตและตรวจผลงานการปฏิบัติกิจกรรม ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

2. การประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทำการประเมินความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องชนิดของคำในภาษาไทย เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

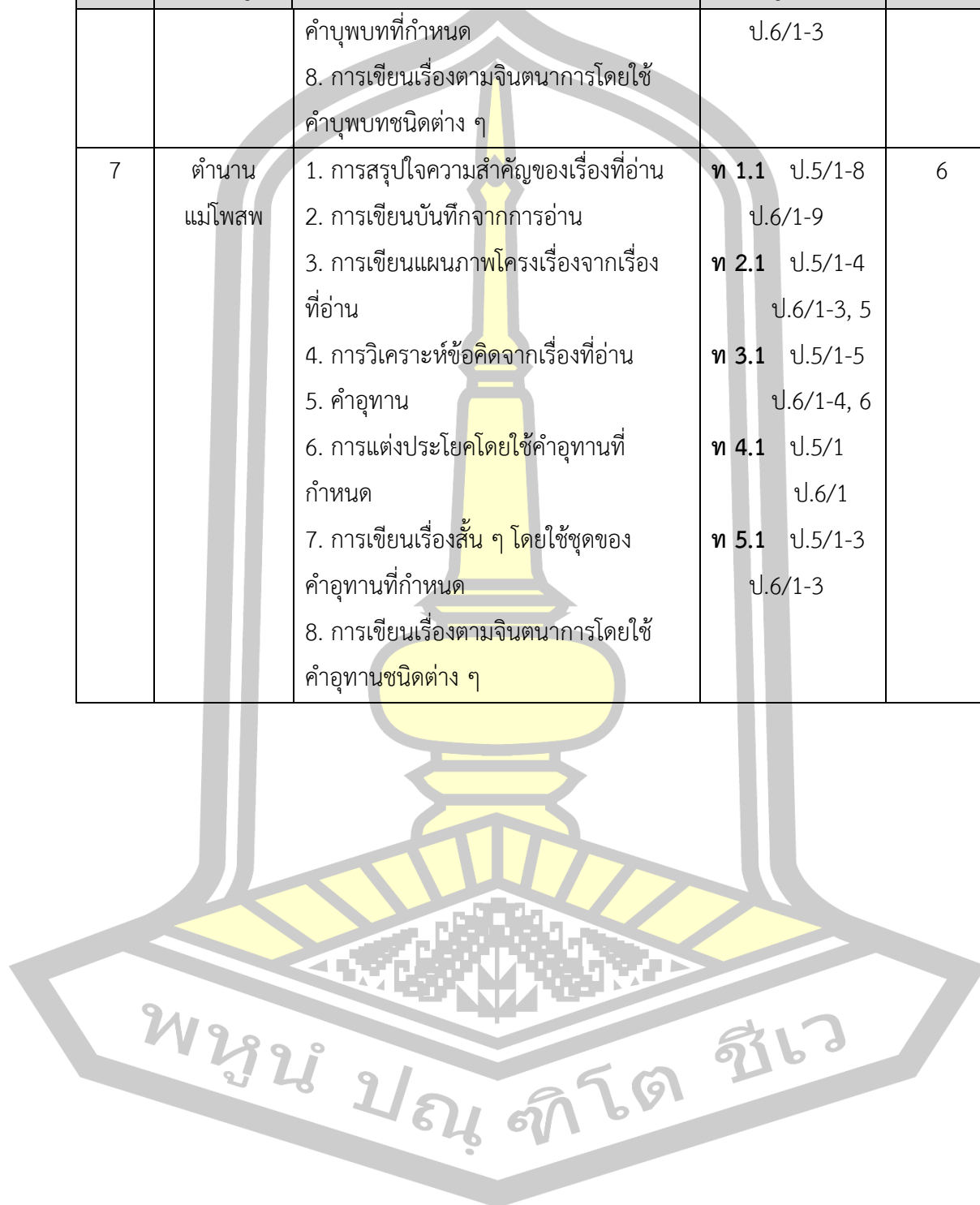
โครงสร้างข้อบ่งชี้เนื้อหา

ลำดับ ที่	หน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
1	กว่าจะเป็น ผ้าไหม	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่อง ที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำนาม 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำนามที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของ คำนามที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้ คำนามชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6

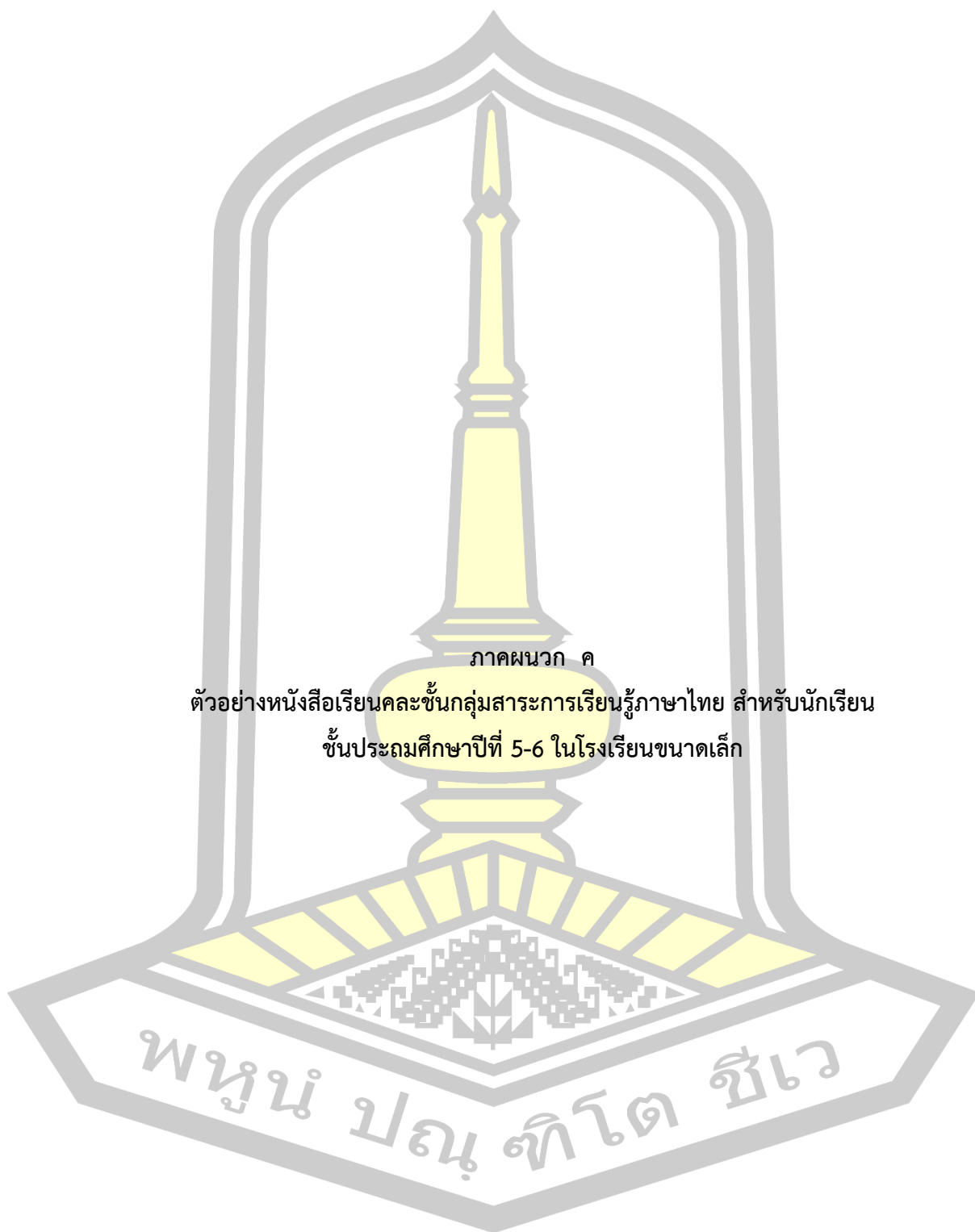
ลำดับ ที่	หน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
2	คนไทย เข้าใจกัน	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำสรรพนาม 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำสรรพนามที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำสรรพนามที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำสรรพนามชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6
3	กิริยา สกล	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำกริยา 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำกริยาที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำกริยาที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำกริยาชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6
4	ชุดพิเศษ	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5	6

ลำดับ ที่	หน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
		5. คำวิเศษณ์ 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำวิเศษณ์ที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำวิเศษณ์ที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำวิเศษณ์ชนิดต่าง ๆ	ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	
5	สะพานชีวิต	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำสันธาน 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำสันธานที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำสันธานที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้คำสันธานชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6
6	สายใย สัมพันธ์	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำบุพบท 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำบุพบทที่กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3	6

ลำดับ ที่	หน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
		คำบุพบทที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้ คำบุพบทชนิดต่าง ๆ	ป.6/1-3	
7	ตำนาน แม่โพสพ	1. การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. การเขียนบันทึกจากการอ่าน 3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่อง ที่อ่าน 4. การวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 5. คำอูทาน 6. การแต่งประโยคโดยใช้คำอูทานที่ กำหนด 7. การเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของ คำอูทานที่กำหนด 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้ คำอูทานชนิดต่าง ๆ	ท 1.1 ป.5/1-8 ป.6/1-9 ท 2.1 ป.5/1-4 ป.6/1-3, 5 ท 3.1 ป.5/1-5 ป.6/1-4, 6 ท 4.1 ป.5/1 ป.6/1 ท 5.1 ป.5/1-3 ป.6/1-3	6

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างหนังสือเรียนคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

พหุ ประทีป วิท วิท วิท

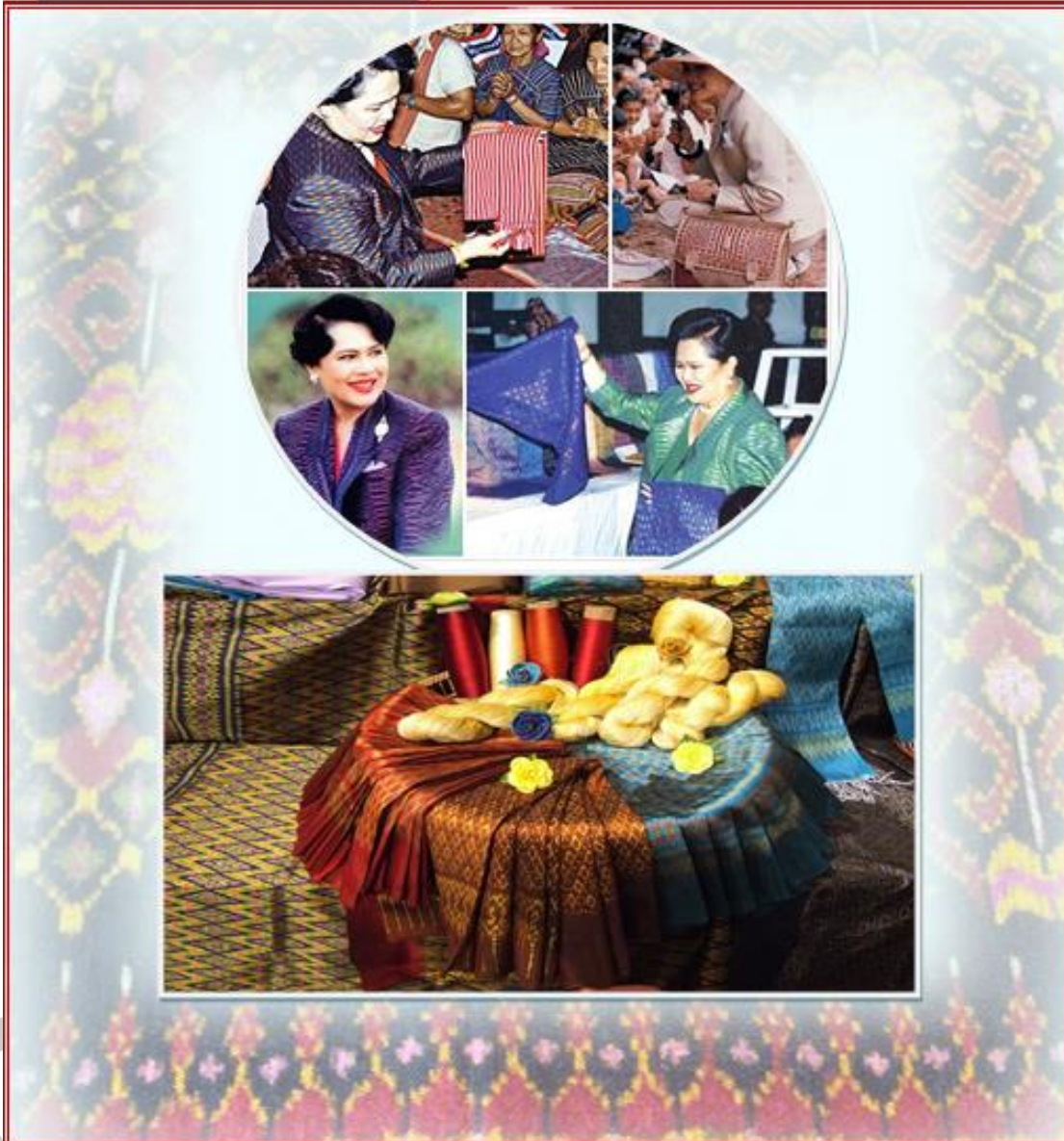
หนังสือเรียนแบบคละชั้น
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หน่วยการเรียนรู้
ที่ ๑

กว่าจะเป็นผ้าไหม

หนังสือเรียนแบบคณะชั้น
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

คำนำ

หนังสือเรียนแบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ จัดทำขึ้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะการเสริมต่อความรู้ โดยนักเรียนที่มีวุฒิภาวะที่สูงกว่าที่เรียนร่วมกันใน ชั้นเรียนเดียวกัน

หนังสือเรียนแบบคละชั้นเล่มนี้ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ จำนวน ๗ หน่วยการจัดการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยเนื้อหาที่บทอ่าน หลักภาษาไทยเกี่ยวกับชนิดของคำในภาษาไทย สารความรู้ที่สำคัญในวิชาภาษาไทย และกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนข้อความ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งหนังสือเรียนแบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ ที่พัฒนาขึ้นนี้จะใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนแบบคละชั้นเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น โดยเฉพาะครูผู้รับผิดชอบจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมในเนื้อหาชนิดของคำในภาษาไทย และมีนิสัยรักการอ่าน

ต้นกล้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ส่วน ผ้าไหม เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ทั้งสองสนิทกันเนื่องจากบ้านอยู่ในละแวกเดียวกัน และที่โรงเรียนยังได้เรียนอยู่ในห้องเดียวกัน เนื่องจากโรงเรียนมีครูไม่ครบชั้น โดยมีคุณครูแพรวา เป็นครูประจำชั้นที่สอนทั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖

วันนี้คุณครูแพรวา แจ้งให้นักเรียนทราบว่า “รัฐบาลมีนโยบายให้คนไทยแต่งกายด้วยผ้าไทยสัปดาห์ละ ๑ วัน โดยจังหวัดของเรากำหนดให้แต่งกายด้วยชุดผ้าไทยในวันอังคาร” นักเรียนทั้งสองชั้นนั่งนิ่งยังไม่มีใครซักถามหรือแสดงความคิดเห็น คุณครูแพรวาจึงพูดต่อว่า “พวกเธอคิดโรงเรียนของเราควรแต่งกายด้วยผ้าไทยแบบใด”

“แต่งชุดผ้าไหม ครับคุณครู ที่ร้านแม่ผมก็ตัดครับ” ผ้าไหม รีบตอบคุณครูทันที

“บางทีชุดผ้าไหม อาจจะไม่เหมาะกับเด็กอย่างพวกเราก็ได้นะ เพราะมันราคาแพง” ต้นกล้าแสดงความคิดเห็น หลังจากนั้นทั้งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ คนอื่น ๆ ก็ร่วมแสดงความคิดเห็น แต่ก็ยังหาข้อยุติไม่ได้ว่าควรใส่ผ้าไทยแบบไหนดี

“เอาอย่างนี้ไหมครับคุณครู ให้พวกผมไปสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตแล้วค่อยมานำเสนอ” เอกชัย นักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เสนอทางเลือก

“โรงเรียนเรามีคอมพิวเตอร์มีอยู่ ๒ เครื่อง จะพอกันใช้ได้อย่างไรล่ะพี่เอก” ใบหม่อน นักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ รีบแย้งทันที

“ตอนเลิกเรียนเราไปขอใช้คอมพิวเตอร์ที่วัดก็ได้้นะ มีหลายเครื่อง ท่านเจ้าอาวาสใจดีให้ใช้ฟรี เราไปใช้ประจำ” ต้นกล้า แจ้งถึงแหล่งที่สามารถสืบค้นข้อมูล

“เมื่อเครื่องคอมพิวเตอร์มีอยู่จำกัด ให้พวกเธอจับคู่กันโดยชั้น ป.๕ กับชั้น ป.๖ ในการสืบค้นข้อมูล ใครประสงค์จะใช้คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนให้มาลงชื่อและทำการสืบค้นช่วงพักเที่ยง ส่วนใครจะไปขอใช้คอมพิวเตอร์ที่วัด ก็ต้องรอตอนเลิกเรียน แล้วพ่วงนี้มาข้อมูลมาอภิปรายร่วมกัน” คุณครูแพรวา สรุปประเด็นที่นักเรียนแสดงความคิดเห็น

ช่วงพักกลางวันนักเรียนส่วนหนึ่งไปขอใช้คอมพิวเตอร์ของโรงเรียน ส่วนต้นกล้า กับผ้าไหม นัดแนะกันหลังเลิกเรียน ว่าไปพบกันที่วัด

หลังเลิกเรียนเปลี่ยนเสื้อผ้าและช่วยงานบ้านแล้ว ต้นกล้า และผ้าไหม ก็มาพบกันที่วัดตามที่มีนัดหมายไว้ เด็กทั้งสองกราบมีสการเจ้าอาวาส และขอใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูล

“ต้องเข้ากุฏิก่อน แล้วค่อยพิมพ์คำว่าผ้าไทย” ต้นกล้า ซึ่งชำนาญการใช้คอมพิวเตอร์กว่าผ้าไหม เนื่องจากมาใช้บ่อยกว่า จึงสอน ผ้าไหม สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ <http://lib.ru.ac.th> มีรายละเอียด ดังนี้

ผ้าไหม : มรดกไทยที่ควรอนุรักษ์

ผ้าไหมไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า และเป็นเอกลักษณ์ของไทย ที่มีการถ่ายทอดจากบรรพชนสู่สังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งในอดีตนั้น ผ้าไหมก็เป็นที่รู้จักกันในวงแคบ ๆ ของชุมชนที่ผลิตกันเอง ใช้กันเองเฉพาะในแต่ละกลุ่ม มิได้ขยายออกสู่สังคมอันกว้างไกล สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีวิสัยทัศน์อันยาวไกล ได้ทรงนำผ้าไหมไทยออกสู่ตลาดโลก จนกระทั่งทุกวันนี้ ใคร ๆ ก็รู้จักผ้าไหมไทย พระองค์ทรงเป็นผู้นำในการแต่งกายชุดไหมไทยพระราชานิยม ในคราวตามเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศสหรัฐอเมริกา และยุโรป ทำให้ผ้าไหมเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วโลก ถือได้ว่าเป็นการขยายตลาดผ้าไหมไทยสู่สากลครั้งยิ่งใหญ่

ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยเป็นที่รู้จักและเป็นสินค้าที่นำชื่อเสียงมาสู่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก การทอผ้าไหมจึงเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชนบท และสืบทอดงานศิลปะและหัตถกรรมอันทรงคุณค่าไว้ให้คนรุ่นต่อไป

ผ้าไทย

“ผ้า” เป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ของการดำรงชีวิตของมนุษย์ นอกจากอาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ในสังคมเกษตรจะมีการทอผ้าเพื่อใช้สอยภายในครอบครัว โดยการถ่ายทอดวิธีการทอผ้าให้แก่สมาชิกที่เป็นเพศหญิง ซึ่งนับว่าเป็นภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

การทอผ้าของไทยมีมาแต่โบราณ จากอดีตถึงปัจจุบันมนุษย์ได้พัฒนาการทอผ้าทั้งรูปแบบ เทคนิคการย้อมสี และการออกแบบลวดลาย ดังปรากฏในจดหมายเหตุและพงศาวดารครั้งสมัยสุโขทัย อโยธยา และกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีการทอผ้าตามกลุ่มชนต่าง ๆ ของไทย เช่น ข้า กระสือ กระเลิง ส่วย ฯลฯ

ผ้าทอในประเทศไทยแสดงถึง ศิลปะภูมิปัญญาของชุมชน ซึ่งแบ่งประเภทของผ้าทอได้เป็นสองประเภท ตามวัตถุประสงค์ในการทอ และกรรมวิธีในการทอ ได้แก่

๑. ผ้าทอที่แบ่งตามวัตถุดิบที่ใช้ ได้แก่ ฝ้ายและไหม

ฝ้าย เป็นพืชเศรษฐกิจที่ปลูกทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย เป็นพืชเขตร้อน ชอบดินปนทราย และอากาศโปร่ง ไม่ชอบที่ร่ม เส้นใยของฝ้ายจะดูดความชื้นได้ง่าย และเมื่อดูดความชื้นแล้วจะระเหยเป็นไอ ดังนั้นเมื่อสวมใส่เสื้อผ้าที่ทำด้วยผ้าฝ้ายจะมีความรู้สึกเย็นสบาย

ไหม เส้นใยไหมได้จากตัวไหม ซึ่งส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงไหมกันใน ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ตัวไหมมีลักษณะคล้ายหนอน เมื่อแก่ตัวจะชักใยหุ้มตัวของมันเอง เรียกว่า รังไหม รังไหมนี้จะนำมาสาวเป็น เส้นไหม แล้วจึงนำไปฟอกด้วยการต้มด้วยด่างและนำมาทอเพื่อให้ได้ เส้นใยไหม หลังจากนั้นจึงนำมาย้อมสีและนำไปทอเป็นผืนผ้าตามที่ต้องการ เส้นไหมมีคุณสมบัติ สีน มั่น และยืดหยุ่นได้ดี

๒. ผ้าทอที่แบ่งตามกรรมวิธีในการทอ ซึ่งมีชื่อเรียกต่างกันไปตามลวดลายที่เกิดจากการทอบนผืนผ้า ดังนี้

ผ้ามัดหมี่ มีกรรมวิธีการทอที่ทำให้ให้เกิดลวดลายโดยการย้อมเส้นฝ้ายให้ต่าง โดยการผูกมัดให้เกิดช่องว่าง การทอผ้ามัดหมี่แต่ละผืนต้องใช้เวลาและความประณีต โดยจัดเรียงเส้นไหมและฝ้ายให้สม่ำเสมอคงที่ กรรมวิธีต้องเรียงลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง เพื่อทำให้เกิดลวดลายสวยงามตามต้องการ

ผ้าจก การทอจกเป็นกรรมวิธีการทอและการปักผ้าไปพร้อม ๆ กัน การทอลวดลายใช้วิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าเป็นช่อง ๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า ซึ่งจะทำได้โดยใช้ไม้หรือขนเม่น หรือนิ้วมือยกขึ้น เป็นการทอผสมการปักกลาย ๆ

ผ้าขิด เป็นการทอผ้าด้วยกรรมวิธีเขี่ย หรือสะกิดเส้นด้ายยืนขึ้น แล้วสอดเส้นพุ่งไปตามแนวเส้นยืน จึงหวนการสอดเส้นด้ายพุ่งจะทำให้เกิดลวดลายรูปแบบต่าง ๆ

ผ้าแพรวา เป็นผ้าทอมือด้วยกรรมวิธีทอผ้าให้เกิดลวดลาย ลักษณะผสมกันระหว่างลายขิดกับลายจก ผ้าแพรวาต้องมีหลาย ๆ ลายอยู่ในผืนเดียวกัน

ผ้ายกดอก มีกรรมวิธีการทอให้เกิดลวดลายในการยกตะกรอแยกด้ายเส้นยืน แต่ไม่ได้เพิ่มเส้นด้ายยืน หรือ เส้นพุ่งพิเศษเข้าไปในผืนผ้า แต่ในบางครั้งจะยกดอกด้วยการเพิ่มเส้นพุ่ง จำนวนสองเส้น หรือมากกว่านั้นเข้าไป

ผ้าทอกับโอกาสที่ใช้

- ผ้าพื้น ทอโดยใช้ไหมเส้นพุ่ง และไหมยืนสีเดียวเท่านั้น เช่น ไหมพุ่งเป็น สีเขียว ไหมเส้นยืนเป็นสีทอง ใช้เป็นผ้าถุง หรือในโอกาสอื่น ๆ
- ผ้าสไบ มีลักษณะคล้ายผ้าขาวม้า ใช้พาดบ่าในงานบวช งานบุญ และงานรื่นเริง
- ผ้าไสร่ง เป็นผ้าถุงสำหรับผู้ชาย ใช้ถุงอยู่กับบ้าน หรือใส่ไปในงานพิธีต่าง ๆ และเป็นผ้าไหว้พ่อ – แม่ ของเจ้าบ่าวเจ้าสาว
- ผ้าถุง ใช้ถุงอยู่กับบ้าน ใช้ในงานพิธี ใช้เป็นผ้าไหว้ในงานแต่งงาน ได้แก่ ผ้าพื้น ผ้าเก็บ ใช้สำหรับพาดบ่า ไปวัด หรืองานพิธีต่าง ๆ

ลวดลายและโทนสี

๑. ผ้าขาวม้า นิยมทอเป็นลายตาหมากรุก สีที่นิยมคือ สีแดง เขียว ขาว ดำ
  ๒. ผ้าสไบ นิยมทอเป็นสีพื้น และลายเหมือนผ้าขาวม้า
  ๓. ผ้าไสร่ง นิยมทอเป็นลายตาหมากรุกขนาดใหญ่ สีที่นิยม คือ สีแดง และ สีเขียว
  ๔. ผ้าถุง มีหลายชนิด ได้แก่
    - ๔.๑ ผ้าพื้น ไม่มีลวดลายบนผืนผ้า นิยมทอเป็นสีน้ำตาลทอง สีม่วง ขาว น้ำเงิน และเขียว
    - ๔.๒ ผ้าโฮล มีลักษณะเป็นลายเส้น ลายจะเป็นรูป มีหลายสีในหนึ่งผืน นิยมสีเขียว ดำ เหลือง แดง ฯลฯ
    - ๔.๓ ผ้าหางกระรอก เป็นผ้าลายเส้นละเอียด สีที่นิยม คือ สีเขียว แดง เหลือง
    - ๔.๔ ผ้าคั้น มีลักษณะคล้าย ๆ ผ้าโฮล แต่จะมีเส้นคั้นในแนวตั้งชัดเจนกว่า ผ้าโฮล สีที่นิยมคือ สีเขียว ดำ เหลือง และแดง
    - ๔.๕ ผ้ามัดหมี่ คือผ้าที่มีลักษณะของลายผ้าที่เกิดจากการนำเส้นไหมไปมัดด้วย เชือกฟาง หรือปอกกล้วย แล้วนำไปย้อมสีเพื่อให้ได้ลวดลายตามที่ต้องการ เช่น ลายต้นสน ลายไก่ ลายนกยูง ลายแมงมุม ฯลฯ สีที่นิยม คือ สีทองอ่อน สีแดง น้ำเงิน เหลือง ม่วง
- การทอผ้าจะมีลักษณะพิเศษเป็นของตนเอง โดยเฉพาะผ้าไหมเป็นผ้าพื้นเมือง ประเภทหนึ่งที่นิยมกันมาก เนื่องจากเป็นผ้าที่มีความคงทนอายุการใช้งานนาน รวมทั้งมีความสวยงาม ความแวววาวของเนื้อผ้าไหม ผ้าไหมนอกจากจะเป็นสินค้าสำคัญแล้ว ยังมีบทบาททางสังคมทางสังคมอีกด้วย เช่น การใช้ผ้าไหมที่ต่างชนิด และมีลวดลายต่างกันจะเป็นเครื่องบ่งบอกถึงสถานะและสถานภาพทางสังคมได้อีกด้วย ผ้าไหมที่มีชื่อของไทยได้มาจากภาคเหนือ

และภาคอีสาน เช่น ผ้าไหมจากหาดเสี้ยว จังหวัดสุโขทัย ภาคอีสาน จากจังหวัดอุดรธานี สุรินทร์ เนื่องจากคุณภาพดี และสีสันทนสวยแปลกตา

ปัจจุบันนี้ผ้าไหมได้พัฒนาจากการผลิตในครัวเรือนไปเป็นการผลิตแบบอุตสาหกรรมที่มีแหล่งผลิตทั่วประเทศ ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตผ้าไหม และผลิตก้อนจี่ไหมที่มีคุณภาพดีมีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง มีมูลค่าการส่งออกเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ตลาดที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรปและญี่ปุ่น

งานหัตถกรรมผ้าทอเกือบจะสูญหายไป แต่ด้วยพระมหากษัตริย์คุณในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้การสนับสนุนและฟื้นฟูชีวิตผ้าทอให้กลับคืนมาอีกครั้ง โดยพระองค์ทรงสนับสนุนการใช้ผ้าไทยของแต่ละภาคในชุดฉลองพระองค์ในโอกาสต่าง ๆ

เข้าวันต่อมามากเรียนแต่ละคู่ที่ไปสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับผ้าไทย ออกมานำเสนอข้อมูลโดยต้นกล้า และผ้าไหม เลือกนำเสนอเรื่องราวและสาระความรู้เกี่ยวกับผ้าไหม จนได้รับคำชมเชยจากคุณครูและเพื่อน ๆ ว่าสืบค้นข้อมูลได้ละเอียด ต้นกล้า ยิ้มและพยักหน้าให้กับผ้าไหม เป็นเชิงขอบคุณที่ ผ้าไหม ได้ไปสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากแม่

อ่านเพิ่มความรู้

๑. การปฏิบัติตนในการอ่าน

การอ่าน เป็นทักษะในการสื่อสารทักษะหนึ่ง ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ อธิบายว่า การอ่าน คือ การว่าตามตัวหนังสือ การออกเสียงตามตัวหนังสือ ดู หรือทำความเข้าใจความหมายตามตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูให้เข้าใจ

การอ่าน แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. การอ่านออกเสียง คือ การอ่านโดยที่ผู้อ่านออกเสียงตามเนื้อเรื่องที่อ่านให้ผู้อื่นฟัง จึงควรอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

๒. การอ่านในใจ คือ การอ่านโดยไม่ต้องออกเสียง

ข้อควรปฏิบัติในการอ่าน มีดังนี้

๑) ถ้าอ่านออกเสียง ควรอ่านให้ถูกต้องตามอักขรวิธีการอ่านของภาษาไทย เช่น การอ่านเสียง ร ล การอ่านคำควบกล้ำ การอ่านคำที่มีอักษรการ์รินต์ การอ่านอักษรย่อ

๒) นั่งอ่าน หรือยืนอ่านในท่าที่สบาย ไม่นั่งห่อไหล่ ไม่ถือหนังสือชิดสายตามากเกินไป

๓) อ่านหนังสือในที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอ

๔) ถ้าไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์คำใด ควรค้นหาความหมายจากพจนานุกรม

๕) เมื่ออ่านจบ ควรจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร แล้วคิดวิเคราะห์ว่า เรื่องที่อ่านมีประโยชน์หรือคุณค่าอย่างไร

มารยาทในการอ่าน

๑) ขณะที่คนอื่นอ่านหนังสืออยู่ เราไม่ควรรบกวนด้วยการพูดคุย หรือเดินเสียงดัง โดยเฉพาะการอ่านหนังสือในห้องสมุด

๒) เมื่อยืมหนังสือมาอ่าน ต้องคืนหนังสือทันทีที่อ่านจบ

๓) อย่างพับ หรือฉีกหนังสือหน้าที่ต้องการ ควรคัดลอก หรือถ่ายสำเนาแทน

๔) ขณะที่มีผู้อื่นอ่านหนังสือ ไม่ควรยื่นหน้าเข้าไปอ่านด้วย เพราะเป็นมารยาทที่ไม่สุภาพ

๕) ขณะอ่านหนังสือ ไม่ควรรับประทานอาหารไปด้วย เพราะอาหารอาจหกเปื้อนหนังสือได้

๖) เมื่ออ่านหนังสือยังไม่จบ แต่ต้องไปทำอย่างอื่นก่อน ไม่ควรคว่ำหนังสือเรียนหรือพับหนังสือเอาไว้ เพราะจะทำให้หนังสือชำรุด ควรหากระดาษคั่นหน้าที่อ่านค้างไว้

๒. การเขียนสรุปความ

การเขียนสรุปความหรือการเขียนย่อความจากเรื่องที่ฟังหรืออ่าน จะช่วยให้สามารถนำสาระสำคัญมาใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะการค้นคว้าความรู้จากแหล่งความรู้ จากผู้รู้ หรือจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง วิธีการสำคัญที่ช่วยให้การสรุปความหรือย่อความได้ครอบคลุมสาระสำคัญของเรื่อง ได้แก่

๑. การตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบจากเรื่องที่ฟังหรืออ่าน ว่าผู้พูดหรือผู้เขียนต้องการให้รับรู้ในเรื่องใด มีใครเกี่ยวข้อง ผู้ที่เกี่ยวข้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร และเกิดผลอย่างไร เช่น

เรื่อง การใช้ภาษาถิ่นในห้องเรียนของนักเรียน

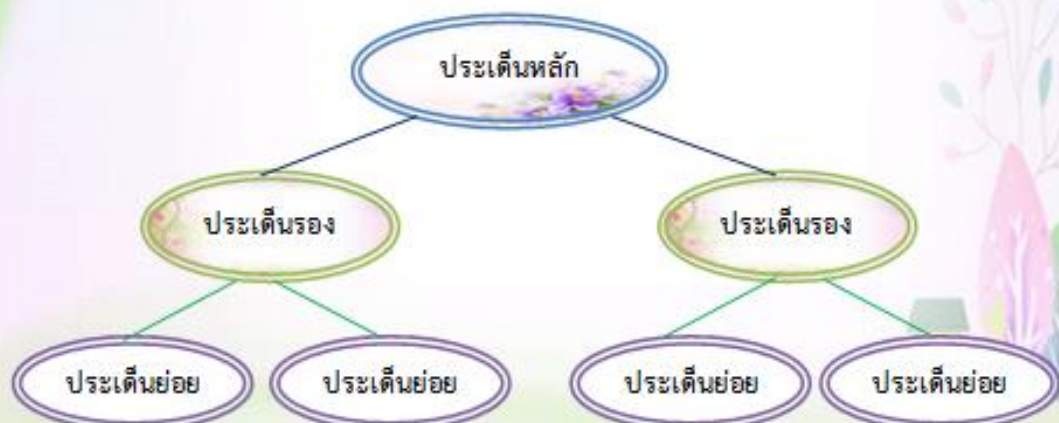
ประเด็นคำถาม

- ภาษาถิ่นที่ใช้ในห้องเรียนเป็นภาษาถิ่นใด.....
- กลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่นคือกลุ่มใด.....
- โอกาสที่มีการใช้ภาษาถิ่น.....
- เกิดผลอย่างไรเมื่อมีการใช้ภาษาถิ่น.....

ฯลฯ

หากมีการนำข้อมูลมาใช้ จำเป็นต้องระบุชื่อผู้ให้ข้อมูล และแหล่งความรู้ไว้ด้วย เพื่อสามารถนำไปอ้างอิงได้

๒. การใช้แผนภาพความคิด หรือแผนภาพโครงเรื่องช่วยในการสรุปความหรือย่อความ โดยเขียนคำสำคัญหรือข้อความแสดงสิ่งที่เข้าใจว่าเป็นเช่นนั้นไว้ในแผนภาพ เพื่อนำมาเรียบเรียงได้ครบ ครอบคลุมความรู้ไว้ทั้งหมด เช่น

หนังสือเรียนแบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

ตัวอย่างการสรุปความจากแผนภาพความคิดเรื่อง การใช้ภาษาถิ่นในท้องถิ่นของนักเรียน

การใช้ภาษาถิ่นในท้องถิ่น มีกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น คือ ชาวบ้าน กลุ่มเพื่อน คนในครอบครัวญาติ กลุ่มคนเหล่านี้ใช้ภาษาถิ่นสื่อสารกันในบ้าน ในชีวิตประจำวัน ในงานบุญ ผลของการใช้ภาษาถิ่นช่วยให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเป็นพวก ท้อง และเมื่อมีการนำภาษาถิ่นมาเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐาน ช่วยให้รู้และ เข้าใจความหมายของคำได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถนำแนวคิดของผู้รู้ในท้องถิ่นมาเรียบ เรียงเป็นภาษาไทยมาตรฐานได้

๓. การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นวิธีการที่นำมาเพื่อจัดระบบความคิดที่มีต่อการเขียน เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อช่วยให้การเขียนเรื่องนั้น ๆ มีความชัดเจน เป็นระบบ และสามารถ สื่อสารได้ตรงตามจุดประสงค์

รูปแบบการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

ตัวอย่าง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

เรื่อง เศรษฐีกับลูกสาวชานา

มีเศรษฐีคนหนึ่งชอบลูกสาวของชานาซึ่งเป็นลูกหนี้ของเขา วันหนึ่งเขาเชิญชานาและลูกสาวไปที่บ้านของเขา ซึ่งมีสวนกรวดกว้างใหญ่ มีแต่ก้อนกรวดสีขาวและสีดำเต็มไปหมด เศรษฐีเสนอว่า ถ้าชานาแยกลูกสาวให้เขา เขาก็จะยกหนี้ทั้งหมดให้ แต่ชานาไม่ตกลง เศรษฐีเลยเสนอใหม่ว่า เขาจะหยิบกรวดสีขาวและสีดำอย่างละก้อนลงในถุงผ้า ถ้าลูกสาวชานาหยิบได้สีขาว เขาจะยกหนี้ให้ แต่ถ้าลูกสาวชานาหยิบได้สีดำเธอต้องแต่งงานกับเขา และเขาจะยกหนี้ให้ทั้งหมด ชานาตกลง เศรษฐีหยิบก้อนกรวด ๒ ก้อนใส่ในถุงผ้า แต่ลูกสาวชานาเหลือบไปเห็นว่า กรวดทั้ง ๒ ก้อนนั้นเป็นสีดำ ลูกสาวเศรษฐีคิดว่าถ้าเธอไม่พูดในสิ่งที่เธอเห็น เธอต้องแต่งงานกับเศรษฐีขี้โกงแน่ แต่ถ้าเธอพูดความจริงตามที่เห็น เศรษฐีอาจจะเสียหน้าและยกเลิกเกมนี้ พ่อก็จะต้องเป็นหนี้ไปอีกนาน เมื่อคิดได้ดังนั้นแล้วลูกสาวชานาก็เอื้อมมือลงไปหยิบก้อนกรวดในถุงผ้า หยิบก้อนกรวดขึ้นมาก้อนหนึ่ง แล้วก็แก้มือปล่อยก้อนกรวดในมือตกลงไปบนพื้นที่มีแต่ก้อนกรวดทั้งสีขาวและสีดำเต็มไปหมด ลูกสาวชานาเอ่ยขอโทษที่ทำก้อนกรวดหลุดมือและแนะนำให้เปิดถุงผ้าดูก็จะรู้ว่าก้อนกรวดที่ทำหลุดมือไปเป็นสีอะไร เมื่อดูทีในถุงผ้าก็เหลือเป็นก้อนกรวดสีดำ ดังนั้นกรวดที่ลูกสาวชานาจับได้และทำตกย่อมเป็นสีขาว ชานาพ้นสภาพความเป็นลูกหนี้และลูกสาวก็ไม่ต้องแต่งงานกับเศรษฐีขี้โกง

โดย วินทร์ เลียววารินทร์

หนังสือเรียนแบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

แผนภาพโครงเรื่อง ของนิทานเรื่อง “เศรษฐีกับลูกสาวชานา”

ตัวละครในเรื่อง

เศรษฐี ชานา และลูกสาวชานา

สถานที่

บ้านของเศรษฐี

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

เศรษฐีให้ลูกสาวชานาเล่นเกมหยีบก้อนกรวดในถุงผ้า ถ้าหยีบได้สีขาวจะยกหนีให้ แต่ถ้าหยีบได้สีดำ ลูกสาวชานาจะต้องแต่งงานกับเขา แต่ในถุงผ้ามีเศรษฐีใส่ก้อนกรวดสีดำไว้ทั้งสองก้อน ซึ่งลูกสาวชานาก็รู้จึงหยีบก้อนกรวดมาหนึ่งก้อน และแก้งทำหล่นลงพื้นที่มีทั้งก้อนกรวดสีขาวและสีดำ แล้วจึงบอกให้เศรษฐีเปิดดูก้อนกรวดในถุงผ้าซึ่งเป็นสีดำ แสดงว่าก้อนที่หล่นเป็นสีขาว

ผลของเหตุการณ์

เศรษฐียกหนีให้ชานาและลูกสาว

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

ทุกปัญหามีทางออกเสมอ ขอให้มีความคิดไตร่ตรองให้ดีและสองมองในหลาย ๆ มุม แล้วเห็นว่า ไม่มีอะไรที่แก้ไขไม่ได้

๔. คำนาม

คำนาม หมายถึง คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่มีตัวตน เช่น นักเรียน โต๊ะ เก้าอี้ บ้าน ดอกไม้ ไม้ แมว สุนัข ฯลฯ และที่ไม่มีตัวตน เช่น ความดี การนอน จิตใจ ฯลฯ

คำนาม แบ่งออกเป็น ๕ ชนิด ดังนี้

๑. นามทั่วไป หรือ सामानยนาม เป็นคำที่ใช้เรียกชื่อทั่วไป ไม่เจาะจง เช่น เก้าอี้ โต๊ะ นักเรียน บ้าน ทหาร ถนน สุนัข ฯลฯ
๒. นามชื่อเฉพาะ หรือ วิสามานยนาม เป็นคำที่ใช้เรียกชื่อที่เจาะจง ว่าเป็นคนใด สิ่งใด หรือสัตว์อะไร เช่น เด็กชายพงษ์พันธ์ โรงเรียนบ้านท่าม่วงห้วย จังหวัดขอนแก่น ฯลฯ
๓. นามบอกหมวดหมู่ หรือ สมุหนาม เป็นคำที่บอกหมวดหมู่ของคำนาม มักวางไว้หน้าคำนามทั่วไป เช่น กองทหาร โหล่งช้าง ผึ้งนก คณะนักเรียน ฯลฯ
๔. นามบอกลักษณะ หรือ ลักษณะนาม เป็นคำที่บอกลักษณะของบุคคล หรือสิ่งต่าง ๆ มักอยู่หลังคำบอกจำนวน เช่น นก ๓ ตัว ช้าง ๕ เชือก ฯลฯ
๕. นามบอกอาการ หรือ อากาณาม เป็นคำที่สร้างจากคำกริยา หรือคำวิเศษณ์ โดยเติมคำว่า ความ หรือ การ ช้างหน้า เช่น การอ่าน การวิ่งความรัก ความซื่อสัตย์ ฯลฯ

คำนามทั่วไป

นามทั่วไป หรือ सामานยนาม หรือ นามไม่ชี้เฉพาะ เป็นคำสามัญ ที่ใช้เรียกชื่อทั่วไปไม่ได้ชี้เฉพาะเจาะจง เช่น คน สัตว์ สิ่งของทั่วไปนั่นเอง

ตัวอย่างนามทั่วไป

ตัวอย่างคำ เช่น นักเรียน โรงเรียน เด็ก ต้นไม้ หมู่บ้าน ปากกา สมุด ดินสอ ยางลบ ฯลฯ

ตัวอย่างคำนามทั่วไปในประโยค เช่น

- ☀ พ่อกำลังขับรถ
- ☀ ปากกาอยู่ในกระเป๋า
- ☀ นกจับอยู่บนต้นไม้
- ☀ นักเรียนวิ่งเล่นอยู่ในสนาม

คำนามชื่อเฉพาะ

นามชื่อเฉพาะ หรือ วิสามานยนาม หรือ นามชื่อเฉพาะ คือ คำนาม ที่เป็นชื่อเฉพาะ ของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ซึ่งเป็นการเจาะจงว่าเป็น คนไหน สิ่งใด และ สถานที่ใด

ตัวอย่างนามชื่อเฉพาะ

ตัวอย่างคำ เช่น เด็กชายรัชชชัย โรงเรียนบ้านขว้างใหญ่ อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ฯลฯ

ตัวอย่างคำนามชื่อเฉพาะในประโยค เช่น

- ❁ บึงพลาญชัยอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด
- ❁ เชื้อนอุบลรัตน์อยู่ในจังหวัดขอนแก่น
- ❁ คุณครูสัมฤทธิ์ สันเตสอนวิชาภาษาไทย
- ❁ สิทธิชัยเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านขว้างใหญ่

คำนามบอกลักษณะ

นามบอกลักษณะ หรือ ลักษณนาม คือ คำนามที่ทำหน้าที่ประกอบนามอื่น ๆ เพื่อบอกรูปร่างสัณฐาน การจำแนก ปริมาณ เวลา วิธีทำ และลักษณะอื่น ๆ คำนามชนิดนี้มักจะวางอยู่ หลังคำบอกจำนวนของนามทั่วไป

ตัวอย่างนามบอกลักษณะ

นามทั่วไป	นามบอกลักษณะ	นามทั่วไป	นามบอกลักษณะ
ภิกษุ สามเณร	รูป	นาฬิกา	เรือน
ยักษ์ <u>ภูษิ</u>	ตน	ดินสอ ซอส์ก	แท่ง
ช้างบ้าน	เชือก	เรือ	ลำ
ขลุ่ย	เลา	แห อวน สวิง	ปาก
แหวน กำไล	วง	เสื่อ	ชิ้น
เรือน ตึก	หลัง	ตะวัน เดือน	ดวง
ผ้า เสื้อ พรม	ผืน	ฟัน	ซี่

หนังสือเรียนแบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

นามทั่วไป	นามบอกลักษณะ
ถนน ทาง คลอง ลำน้ำ	สาย
ร่ม ช้อน ส้อม รถ โต เบ็ด	คัน
กระดาษ กระดาน กระเบื้อง	แผ่น
หนังสือ สมุด เกวียน เเทียน เข็ม กรรไกร	เล่ม
ประตู่ หน้าต่าง กระชก	บาน

ตัวอย่างคำนามบอกลักษณะในประโยค เช่น

- ❁ ชาวบ้านรำลือว่ามีภูเขาศีที่วัดป่า ๑ ต้น
- ❁ คุณตามีเกวียนโบราณอยู่ ๑ เล่ม
- ❁ คุณพ่อของสุภิสรามีแห ๓ ปาก

คำนามบอกหมวดหมู่

นามบอกหมวดหมู่ หรือ สมุหนาม คือ คำนามบอกหมวดหมู่ของนามทั่วไป และนามชื่อเฉพาะที่รวมกันมาก ๆ คำนามบอกหมวดหมู่นี้มีกว้างไว้ข้างหน้าคำนามทั่วไปหรือนามชื่อเฉพาะ

ตัวอย่างนามบอกหมวดหมู่

ตัวอย่างคำ เช่น ฝูงนก กองลูกเสือ ซ่อตอกไม้ คณะนักเรียน กลุ่มคน โขลงช้างป่า ฯลฯ

ตัวอย่างคำนามบอกหมวดหมู่ ในประโยค

- ❁ กองลูกเสือโรงเรียนบ้านทุ่งช่วยเดินทางไกลไปพักแรมที่ภูระงำ
- ❁ ฝูงค่างวบินออกหากินตอนกลางคืน
- ❁ โขลงช้างป่าออกหากินใบไม้ที่มีลิโปสีเขียวอ่อน
- ❁ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคประสบปัญหาราคาโคเนื้อตกต่ำ

คำนามบอกอาการ

นามบอกอาการ หรือ อาการนาม คือ คำเรียกสิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งไม่มีรูปร่าง ไม่มีขนาด จะมีคำว่า “การ” และ “ความ” นำหน้า เช่น การกิน การเดิน การนอน การนั่ง ความคิด ความสวย ความงาม ความหล่อ ความดี ฯลฯ

ข้อสังเกตในการใช้ “การ” และ “ความ”

๑. “การ” ใช้ นำหน้าคำกริยา เช่น การเรียน การเล่น การวิ่ง การเดิน การพูด การอ่าน การเขียน การนอน การนั่ง การกิน ฯลฯ

๒. “ความ” มีหลักการใช้ ดังนี้

๒.๑ ใช้ นำหน้าคำกริยาที่เกี่ยวกับจิตใจ เช่น ความคิด ความฝัน ความรู้ ความรัก ความเข้าใจ ความตาย ความทุกข์ ความสุข ความเจริญ ฯลฯ

๒.๒ ใช้ นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความดี ความชั่ว ความเร็ว ฯลฯ

หน้าที่ของคำนามในประโยค มีดังนี้

๑. เป็นประธานในประโยค เช่น จรียาอ่านหนังสือ

๒. เป็นกรรมในประโยค เช่น หนังสือเล่มนี้ที่จรียาอ่านค้างไว้

๓. ทำหน้าที่ขยายคำนามอื่น เช่น เด็กหญิงสุภิสราณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เป็นคนขยันหมั่นเพียร

๔. ทำหน้าที่ขยายคำกริยา เช่น คุณย่าอยู่กับบ้าน

๕. ใช้บอกเวลา โดยใช้ขยายคำนามอื่น ๆ เช่น อากาศเย็นเวลากลางคืน

๖. ทำหน้าที่เป็นส่วนต่อเติมให้กริยา เป็น เหมือน คล้าย เท่า คือ ซึ่งไม่จัดว่า คำนามที่เป็นส่วนต่อเติมเป็นกรรมของกริยานั้น ๆ เช่น จตุรงค์หน้าตาเหมือนคุณพ่อของเขา

กิจกรรม

๑. เขียนสรุปความจากการอ่านเรื่อง กว่าจะเป็นผ้าไหม
๒. เขียนแผนภาพโครงเรื่อง กว่าจะเป็นผ้าไหม
๓. นำเนื้อหาจากเรื่อง กว่าจะเป็นผ้าไหม ในหัวข้อ “ไหม” (ย่อหน้าแรกของหน้า ๒) มาคัดลายมือด้วยตัวบรรจง
๔. เขียนตอบคำถามในประเด็นที่กำหนด ดังนี้
  - ๔.๑ ความหมายของคำนาม
  - ๔.๒ ชนิดของคำนาม
  - ๔.๓ ยกตัวอย่างคำนามทั่วไป และคำนามชื่อเฉพาะชนิดละ ๓ คำ
๕. เขียนตอบคำถามในประเด็นที่กำหนด ดังนี้
  - ๕.๑ ยกตัวอย่างคำนามบอกลักษณะ คำนามบอกหมวดหมู่ และคำนามบอกอาการชนิดละ ๓ คำ
  - ๕.๒ หน้าที่ของคำนาม
๖. จับคู่หรือเข้ากลุ่มร่วมกันจัดทำบัญชีคำนามแต่ละชนิด โดยสามารถออกแบบและใช้กระดาษ ชนิดอื่นได้ตามความเหมาะสม
๗. แต่งประโยคโดยใช้คำนามที่กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

ข้าวสวย	เศรษฐกิจ	กล้วย	ต้นไม้	ประโยชน์
คุณยาย	ประเทศไทย	โหลง	เชือก	ความรัก
๘. เขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้คำนามที่กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

นักเรียน	บ้าน	ตำรวจ	วันอาทิตย์	กล้วยหอม
กองทหาร	กรรมการ	กระบอก	ความลับ	การพูด
๙. เขียนเรื่องตามจินตนาการจากชื่อเรื่อง “ความฝันของฉัน” จำนวน ๑๒ - ๑๕ บรรทัด

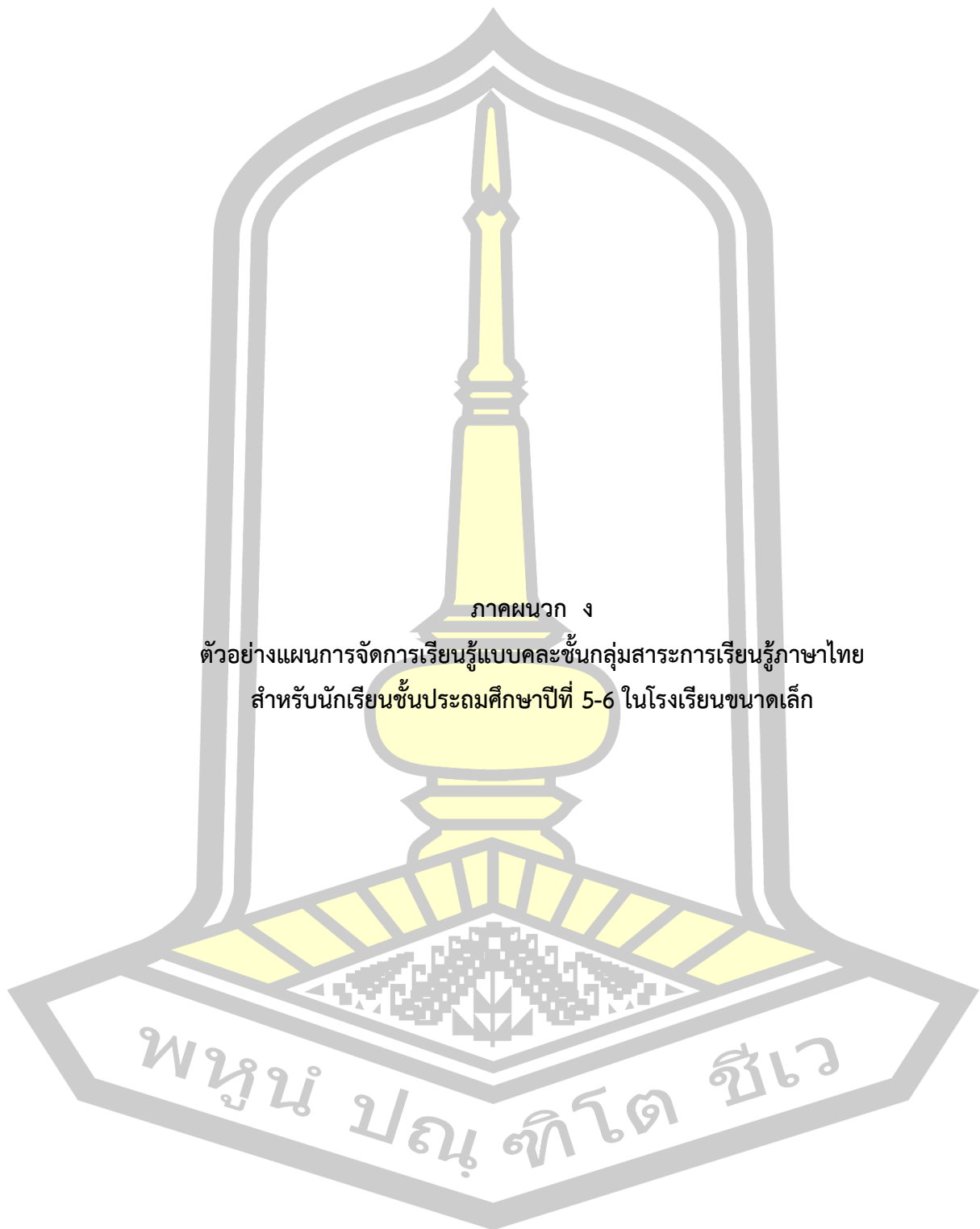

หนังสือเรียนแบบคณะชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

บรรณานุกรม

- ชุลธิชา มั่นนวล. (๒๕๕๕). ปัญหาความเสี่ยงโทรคมนาคมทางคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยในการแสดงความ
 คิดเห็นเชิงลบ. [ออนไลน์]. <http://sd-group1.blogspot.com/>. สืบค้นวันที่ ๙ มีนาคม
 ๒๕๕๕.
- นัทสุโก วาดานาเนช. (๒๕๕๒). นิทานเรื่อง ดาวหินน้อย. [ออนไลน์].
https://www.nacc.go.th/download/article/article_20091219034107.pdf. สืบค้น
 วันที่ ๓๕ มีนาคม ๒๕๕๕.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๕๗). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย
 ชุดภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสศ.
- _____. (๒๕๕๗). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาพาที
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสศ.
- <http://libru.ac.th>. (๒๕๕๙). ผ้าไหม : มรดกที่ควรอนุรักษ์. [ออนไลน์]. สืบค้นวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๙.
- <https://www.ebook.dmc.tv>. (๒๕๕๙). นิทานเรื่อง ชุดพิเศษข้ามมิติ. [ออนไลน์]. สืบค้นวันที่ ๓๕
 มีนาคม ๒๕๕๙.
- <http://www.muengthai.com>. (๒๕๕๙). นิทานเรื่อง พญาลิงผู้เสียสละเพื่อฝูง. [ออนไลน์].
 สืบค้นวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙.
- <http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9550000052921>. (๒๕๕๙).
 [ออนไลน์]. สืบค้นวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙.
- ที่มาจาก : <http://www.rakbankerd.com/agriculture/page.php?id=6566&s=tblrice>. (๒๕๕๙).
 [ออนไลน์]. สืบค้นวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙.

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

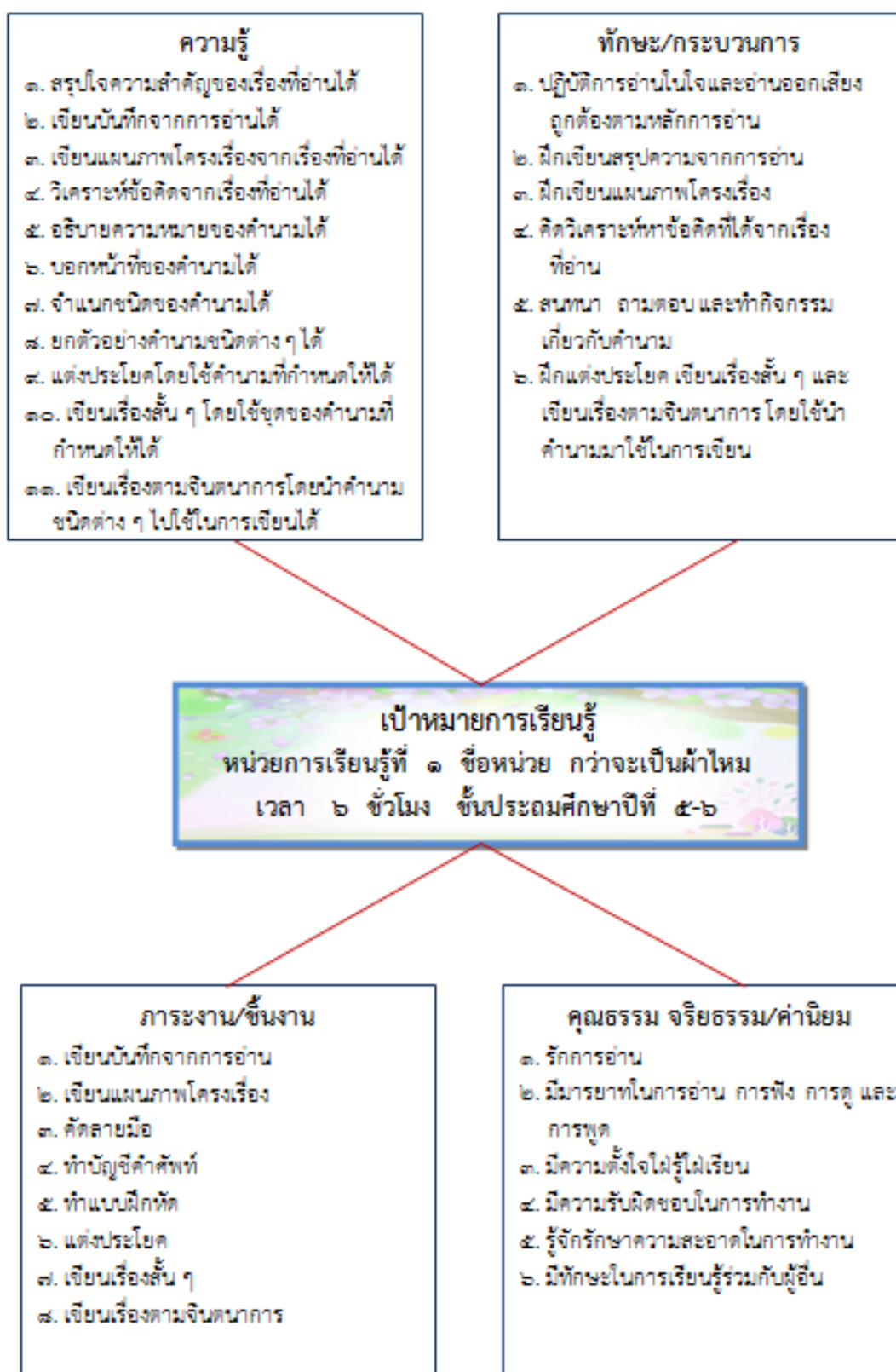
พูน พนุ ทิโต ชีวะ

(ตัวอย่าง)

แผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
กว่าจะเป็นผ้าไหม

โรงเรียนบ้านขว้างใหญ่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย กว่าจะเป็นผ้าไหม

เวลา ๒ ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ๓ แผน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ชวนกันอ่าน วานกันคิด	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ หลักภาษาน่ารู้	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ สร้างสรรค์งานเขียน	เวลา ๒ ชั่วโมง

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อแผน ชวนกันอ่าน วานกันคิด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย กว่าจะเป็นผ้าไหม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ เวลา ๒ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

๑.๑ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๑.๑.๑	มฐ. ท ๑.๑	ตัวชี้วัด	ป๕/๑, ป๕/๒, ป๕/๓, ป๕/๔, ป๕/๕, ป๕/๖, ป๕/๗, ป๕/๘
๑.๑.๒	มฐ. ท ๒.๑	ตัวชี้วัด	ป๕/๑, ป๕/๒, ป๕/๓, ป๕/๔
๑.๑.๓	มฐ. ท ๓.๑	ตัวชี้วัด	ป๕/๑, ป๕/๒, ป๕/๓, ป๕/๔, ป๕/๕
๑.๑.๔	มฐ. ท ๔.๑	ตัวชี้วัด	ป๕/๑
๑.๑.๕	มฐ. ท ๕.๑	ตัวชี้วัด	ป๕/๑, ป๕/๒, ป๕/๓

๑.๒ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๑.๒.๑	มฐ. ท ๑.๑	ตัวชี้วัด	ป๖/๑, ป๖/๒, ป๖/๓, ป๖/๔, ป๖/๕, ป๖/๖, ป๖/๘, ป๖/๙
๑.๒.๒	มฐ. ท ๒.๑	ตัวชี้วัด	ป๖/๑, ป๖/๒, ป๖/๓, ป๖/๕
๑.๒.๓	มฐ. ท ๓.๑	ตัวชี้วัด	ป๖/๑, ป๖/๒, ป๖/๓, ป๖/๔, ป๖/๖
๑.๒.๔	มฐ. ท ๔.๑	ตัวชี้วัด	ป๖/๑
๑.๒.๕	มฐ. ท ๕.๑	ตัวชี้วัด	ป๖/๑, ป๖/๒, ป๖/๓

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๒.๑ นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
- ๒.๒ นักเรียนสามารถเขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้
- ๒.๓ นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้
- ๒.๔ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
- ๒.๕ นักเรียนคัดลายมือได้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด
- ๒.๖ นักเรียนมีมารยาทในการอ่าน การฟัง การดู และการพูด
- ๒.๗ นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน

๓. สารสำคัญ

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านในระดับที่สูงกว่าการอ่านทั่ว ๆ ไป มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้และความเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ยังมีแต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

๔. สารการเรียนรู้

๑. เนื้อหา ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง กว่าจะเป็นผ้าไหม
๒. การเขียนสรุปความจากการอ่าน
๓. วิเคราะห์ใจความสำคัญและข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน
๔. การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

๕.๑ ชั้นเตรียมความพร้อม

- ๕.๑.๑ ครูนำแผนภูมิบัตรร้องเล่น “กรรไกร ไข่ ผ้าไหม” มาติดบนกระดาน
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : ช่วยครูตีแผนภูมิ
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ตรวจสอบการตีแผนภูมิว่าตรงหรือไม่
- ๕.๑.๒ นักเรียนร่วมกันอ่านเนื้อเพลงในบัตรร้องเล่น “กรรไกร ไข่ ผ้าไหม” จากแผนภูมิที่ติดบนกระดาน ๒ - ๓ รอบ
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการอ่านเนื้อเพลง
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ให้ความร่วมมือในการอ่านเนื้อเพลง
- ๕.๑.๓ นักเรียนทำท่าทางประกอบบัตรร้องเล่น “กรรไกร ไข่ ผ้าไหม” เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว เพิ่มความเร็วของการร้องและการทำท่าประกอบ โดยครูตรวจสอบความถูกต้อง
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการทำท่าประกอบเพลง
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ให้ความร่วมมือในการทำท่าประกอบเพลง
- ๕.๑.๔ นักเรียนออกมาหน้าชั้นเพื่อทำท่าประกอบบัตรร้องเล่น “กรรไกร ไข่ ผ้าไหม” โดยเริ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ตามลำดับ โดยระหว่างนักเรียนอีกชั้นทำท่าประกอบ นักเรียนอีกชั้นเป็นผู้ร้องบัตรร้องเล่นและตรวจสอบความถูกต้องของการทำท่าประกอบ

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : ออกมาแสดงท่าประกอบเพลงเป็นลำดับแรก

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ออกมาแสดงท่าประกอบเพลงตามลำดับ

๕.๒ ชั้นสร้างความตระหนัก

๕.๒.๑ นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับผ้าไหมไทย แล้วครูนำผ้าไหมของจริงมาให้ให้นักเรียนดู ๒ – ๓ ผืน

๕.๒.๒ นักเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทอ การซื้อ หรือการสวมใส่ผ้าไหมไทย เล่าประสบการณ์เพื่อนฟัง

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : มีส่วนร่วมในการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม

๕.๒.๓ ครูแนะนำนักเรียนว่าผ้าไหมไทยที่มีสวยงามและมีชื่อเสียงนั้นกว่าจะผลิตได้แต่ละผืนผู้ผลิตจะต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่ง

๕.๒.๔ นักเรียนร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมไทยให้ได้มากที่สุด โดยเริ่มต้นจากการตั้งคำถามคนละคำถาม ตัวอย่างเช่น

- ผ้าไหมไทยที่มีชื่อเสียงมีการผลิตอยู่ที่ใด
- การผลิตผ้าไหมไทยที่มีขั้นตอนอย่างไร
- การผลิตผ้าไหมไทยขั้นตอนใดยากที่สุด
- ผ้าไหมไทยมีคุณค่าต่อคนไทยอย่างไร
- มีเหตุผลใดบ้างที่คนจะเลือกใส่หรือไม่ใส่ชุดที่ทำด้วยผ้าไหมไทย

ฯลฯ

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการตั้งคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมไทย

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : มีส่วนร่วมในการตั้งคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมไทย

๕.๓ ชั้นสร้างความคิดรวบยอด

๕.๓.๑ ครูแนะนำนักเรียนว่า การศึกษาเรื่อง “กว่าจะเป็นผ้าไหม” นอกจากนักเรียนจะอ่านเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมที่ตั้งไว้แล้ว นักเรียนจะต้องอ่านเพื่อให้ทราบว่า “ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร และผลเป็นอย่างไร”

๕.๓.๒ นักเรียนอ่านออกเสียงเนื้อเรื่อง “กว่าจะเป็นผ้าไหม” พร้อมกันทั้งห้อง หลังจากนั้นให้นักเรียนอ่านทีละชั้น โดยเริ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ตามลำดับ

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการอ่านออกเสียงบทเรียน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : มีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงบทเรียน
 ๕.๓.๓ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จับคู่กันอ่านออก
 เสียงเนื้อเรื่อง “กว่าจะเป็นผ้าไหม” ตามที่ครูกำหนด หลังจากนั้นนักเรียนแต่ละคู่อ่านในใจจนจบ
 เรื่อง โดยนั่งในบริเวณที่กำหนดให้ทำกิจกรรมเป็นคู่หรือกลุ่ม (กรณีนักเรียนไม่มีคู่ให้จับกลุ่ม ๓ คน)
 บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการอ่านออกเสียงเป็นคู่หรือ
 เป็นกลุ่ม

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : มีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียง

๕.๔ ขั้นพัฒนาความรู้

๕.๔.๑ นักเรียนแต่ละคนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เล่าเรื่องย่อจากการอ่าน
 เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ ๖ หรือนักเรียนที่เรียนเก่ง คอยให้คำแนะนำเพื่อนในกลุ่ม

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง
 เล่าเรื่องย่อ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมและเสนอ
 ความคิดเห็นที่แตกต่าง

๕.๔.๒ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ แต่ละคู่ หรือ
 แต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ร่วมกันเล่าเรื่องย่อจากการอ่าน ร่วมกันเขียน
 แผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน และร่วมกันวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยครูคอยให้
 คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการเขียนสรุปใจความสำคัญ
 ของเรื่อง เขียนเรื่องย่อ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และเขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ร่วมมือกับ ป.๖ ในการเขียนสรุปใจความ
 สำคัญของเรื่อง เขียนเรื่องย่อ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และเขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

๕.๕ ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๕.๕.๑ นักเรียนแต่ละคู่หรือแต่ละกลุ่ม นำเสนอผลการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่
 อ่าน เล่าเรื่องย่อจากการอ่าน นำเสนอผลการเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน และนำเสนอ
 ผลการวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยผลัดกันนำเสนอจนครบทุกคู่หรือทุกกลุ่ม ซึ่งครูคอยดูแล
 และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการนำเสนอสรุปใจความสำคัญ
 ของเรื่อง เรื่องย่อ แผนภาพโครงเรื่อง และผลการวิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

๕.๕.๒ นักเรียนทั้งชั้นร่วมกันตอบคำถามเกี่ยวกับผ้าไหมที่ร่วมกันตั้งไว้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้ตอบคำถามอย่างน้อยคนละหนึ่งคำถาม ซึ่งนักเรียนที่เหลือและครูร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๕.๖ ขั้นสรุปและขยายความรู้

๕.๖.๑ นักเรียนและครูร่วมกันสรุปทเรียน “กว่าจะเป็นผ้าไหม” อีกครั้งหนึ่ง

๕.๖.๒ นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๑ เขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่าน

๕.๖.๓ นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๒ เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน

๕.๖.๔ นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๓ คัดลายมือ ด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด

โดยใช้ข้อความที่กำหนดให้

๕.๖.๕ นักเรียนส่งใบงานและทำความเข้าใจสาระสำคัญของเนื้อหาในบริเวณที่ปฏิบัติงาน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ป.๕ หรือนักเรียนที่อ่อนกว่าในการปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน โดยปรึกษาหรือขอคำแนะนำจาก ป.๖ หรือนักเรียนที่เก่งกว่าในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม

๖. หลักฐานการเรียนรู้/ภาระงาน

๖.๑ แบบสรุปความจากเรื่องที่อ่าน

๖.๒ แผนภาพโครงเรื่อง

๖.๓ ผลงานการคัดลายมือ

๗. แหล่งเรียนรู้ / สื่อ

๗.๑ แผนภูมิบัตรร้องเล่น “กรรไกร ไข่ ผ้าไหม”

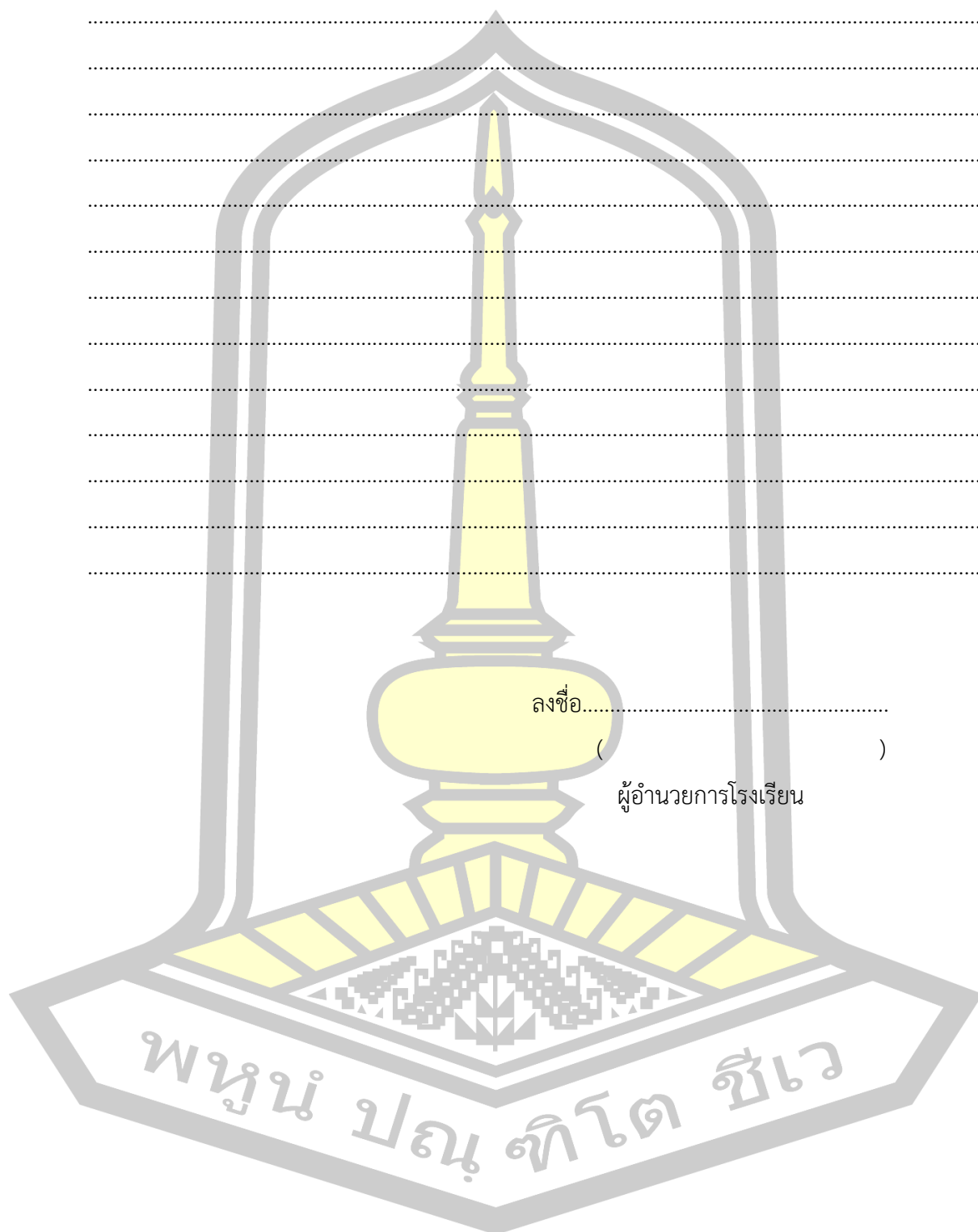
๗.๒ หนังสือเรียนคละชั้น หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง กว่าจะเป็นผ้าไหม

๗.๓ ใบงาน

๘. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ตรวจสอบคะแนนจากการปฏิบัติกิจกรรมจากใบงานที่ ๑ - ๓	แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมในใบงานที่ ๑ - ๓	มีผลการประเมินคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน ที่ ๑ - ๓ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๗๕ ขึ้นไป

๙. ความเห็นของผู้บริหาร

๑๐. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๑ ผลการจัดการเรียนรู้

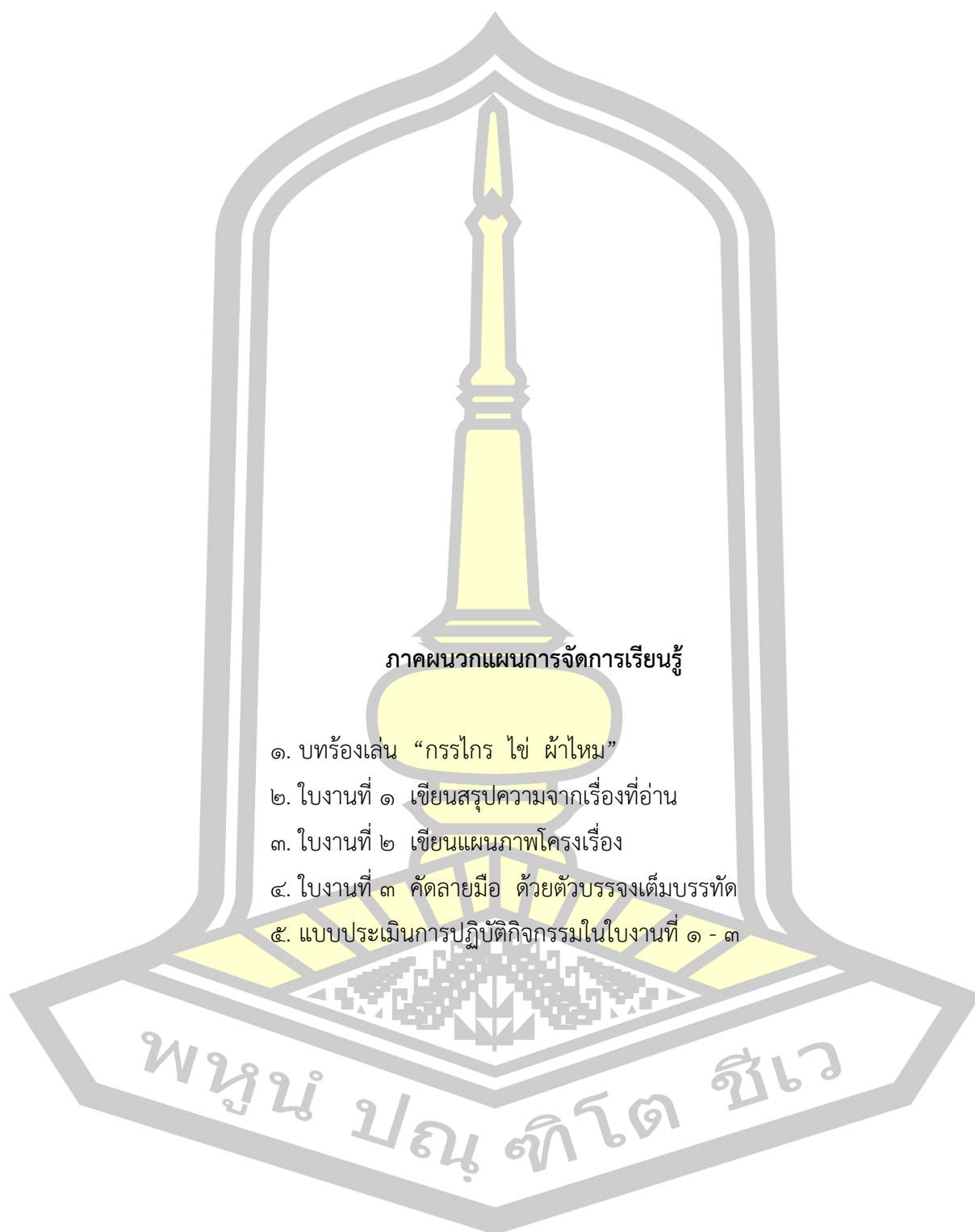
๑๐.๒ ปัญหาอุปสรรค

๑๐.๓ ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

พหุบัณฑิต ชีวะ

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
( )

บทรื่องสั้น
กรรไกร ไซ่ ผ้าไหม

กรรไกร ไซ่ ผ้าไหม ไซ่หนึ่งใบ สองบาทห้าสิบ
ห้าสิบ สองบาท หนึ่งใบ ไซ่ ผ้าไหม ไซ่ กรรไกร

ท่าทางประกอบบทรื่อง “กรรไกร ไซ่ ผ้าไหม”

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

๑. ให้ผู้เล่นนั่งเป็นแถวตอน ผู้นำสามารถมองเห็นได้ทั่วถึง
๒. สอนผู้เล่นให้ร้องบทรื่อง “กรรไกร ไซ่ ผ้าไหม” จนคล่อง
๓. ผู้นำสาธิตท่าทางประกอบการร้องดังนี้
  - กรรไกร - ยกมือทั้งสองข้างชู ๒ นิ้ว (นิ้วชี้กับนิ้วกลางกางออก เหมือนกรรไกร)
หันฝ่ามือเข้าหาตัวเอง
  - ผ้าไหม - กางนิ้วออกทั้ง ๑๐ นิ้ว แยกพองาม ฝ่ามือหันเข้าหาตัวเอง
  - ไซ่ - กำมือหลวมๆ ยกขึ้น
  - หนึ่งใบ - ชูนิ้วชี้ ทั้งสองมือขึ้น
  - สองบาท - ชูนิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือ หันหลังมือเข้าหาตัวเอง
  - ห้าสิบ - ยกมือทั้งสอง กาง ๕ นิ้ว หันหลังมือเข้าหาตัวเอง
๔. เมื่อสาธิตแล้วให้ทุกคนทำตาม
๕. ร้องเพลงพร้อมกับให้ทุกคนทำท่าทางประกอบ

๕ ๕ ปณฺ ๕ ๕ ๕ ๕

ใบงานที่ ๓
 คัดลายมือ

ชื่อ.....เลขที่.....

ชั้น.....โรงเรียน.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนคัดลายมือด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด โดยใช้ข้อความที่กำหนดให้

“เส้นใยไหมได้จากตัวไหม ซึ่งส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงไหมกันในภาคเหนือ
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ตัวไหมมีลักษณะคล้ายหนอน
 เมื่อแก่ตัวจะชักใยหุ้มตัวของมันเอง เรียกว่า รังไหม รังไหมนี้จะนำมาสาว
 เป็นเส้นไหม แล้วจึงนำไปฟอกด้วยการต้มด้วยด่างและนำมาทอไว้เพื่อให้ได้
 เส้นใยไหม หลังจากนั้นจึงนำมาย้อมสีและนำไปทอเป็นผืนผ้าตามที่ต้องการ
 เส้นไหมมีคุณสมบัติ สั้น มั่น และยืดหยุ่นได้ดี”

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม ในใบงานที่ ๑ - ๓
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ใบงานที่ ๑ (๑๐)	ใบงานที่ ๒ (๑๐)	ใบงานที่ ๓ (๑๐)	รวม (๓๐)
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
( )

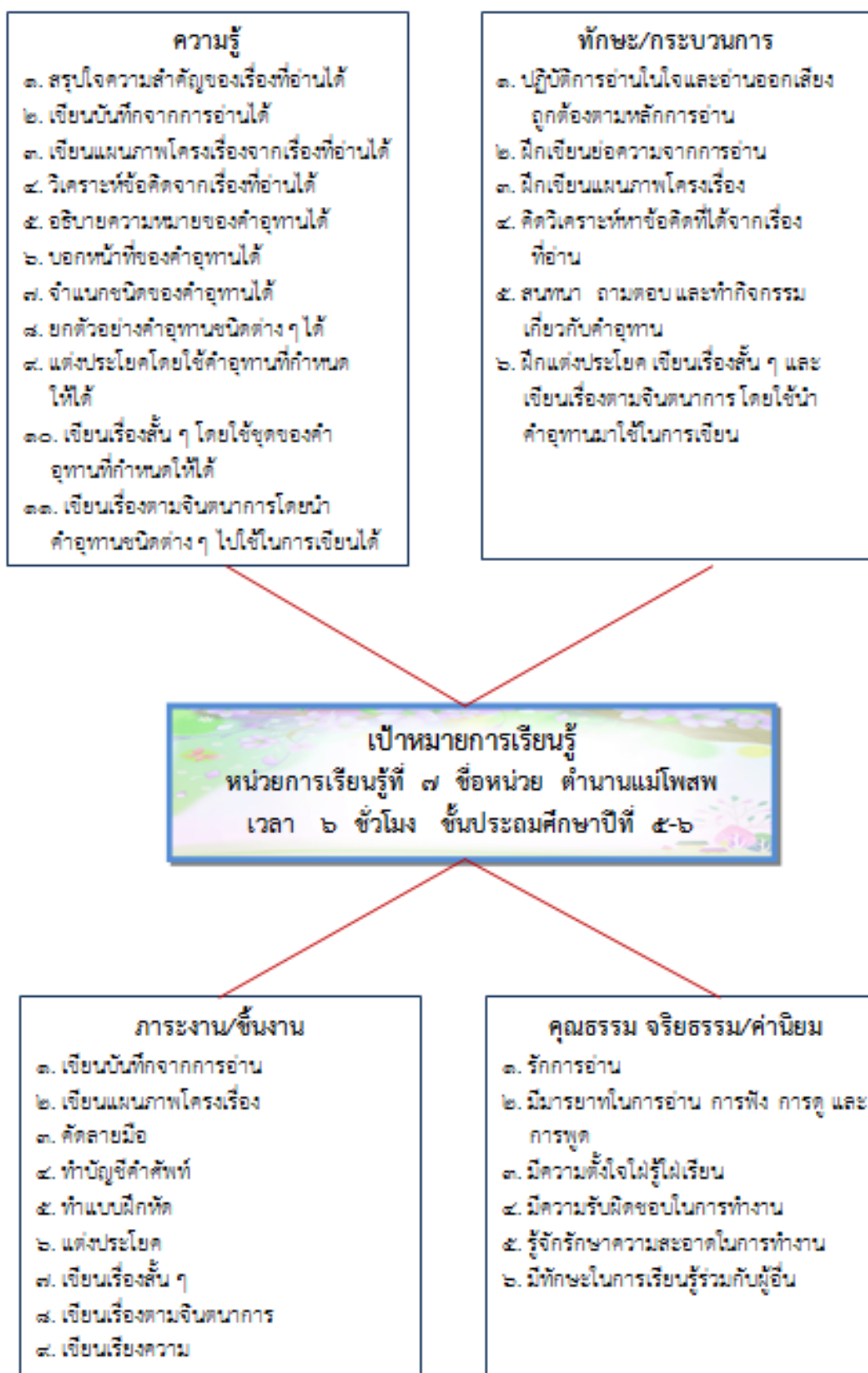
เกณฑ์การให้คะแนนการทำกิจกรรมในใบงานที่ ๑ - ๓

รายการ	คะแนน เต็ม	เกณฑ์การให้คะแนน
ความถูกต้อง ของเนื้อหา	๔	เขียนได้ถูกต้องครบถ้วนตามรูปแบบ ได้ ๔ คะแนน
		เขียนไม่ถูกต้องหรือไม่ครบตามรูปแบบ ๑ - ๒ แห่ง ได้ ๓ คะแนน
		เขียนไม่ถูกต้องหรือไม่ครบตามรูปแบบ ๓ - ๔ แห่ง ได้ ๒ คะแนน
		เขียนไม่ถูกต้องหรือไม่ครบตามรูปแบบมากกว่า ๔ แห่ง ได้ ๑ คะแนน
ความ ครบถ้วน ของเนื้อหา	๓	สาระสำคัญของเนื้อหาครบถ้วน ได้ ๓ คะแนน
		สาระสำคัญของเนื้อหาไม่ครบบางส่วน ได้ ๒ คะแนน
		สาระสำคัญของเนื้อหาไม่ครบจำนวนมาก ได้ ๑ คะแนน
ความสะอาด	๓	ใบงานสะอาดไม่มีรอยลบ ชูต ซีด ข้ำ ได้ ๓ คะแนน
		มีรอยลบ ชูต ซีด ข้ำ ๑ - ๒ แห่ง ได้ ๒ คะแนน
		มีรอยลบ ชูต ซีด ข้ำ มากกว่า ๒ แห่ง ได้ ๑ คะแนน
รวม	๑๐	

(ตัวอย่าง)
แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗
ตำนานแม่โพสพ

โรงเรียนบ้านขว้างใหญ่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

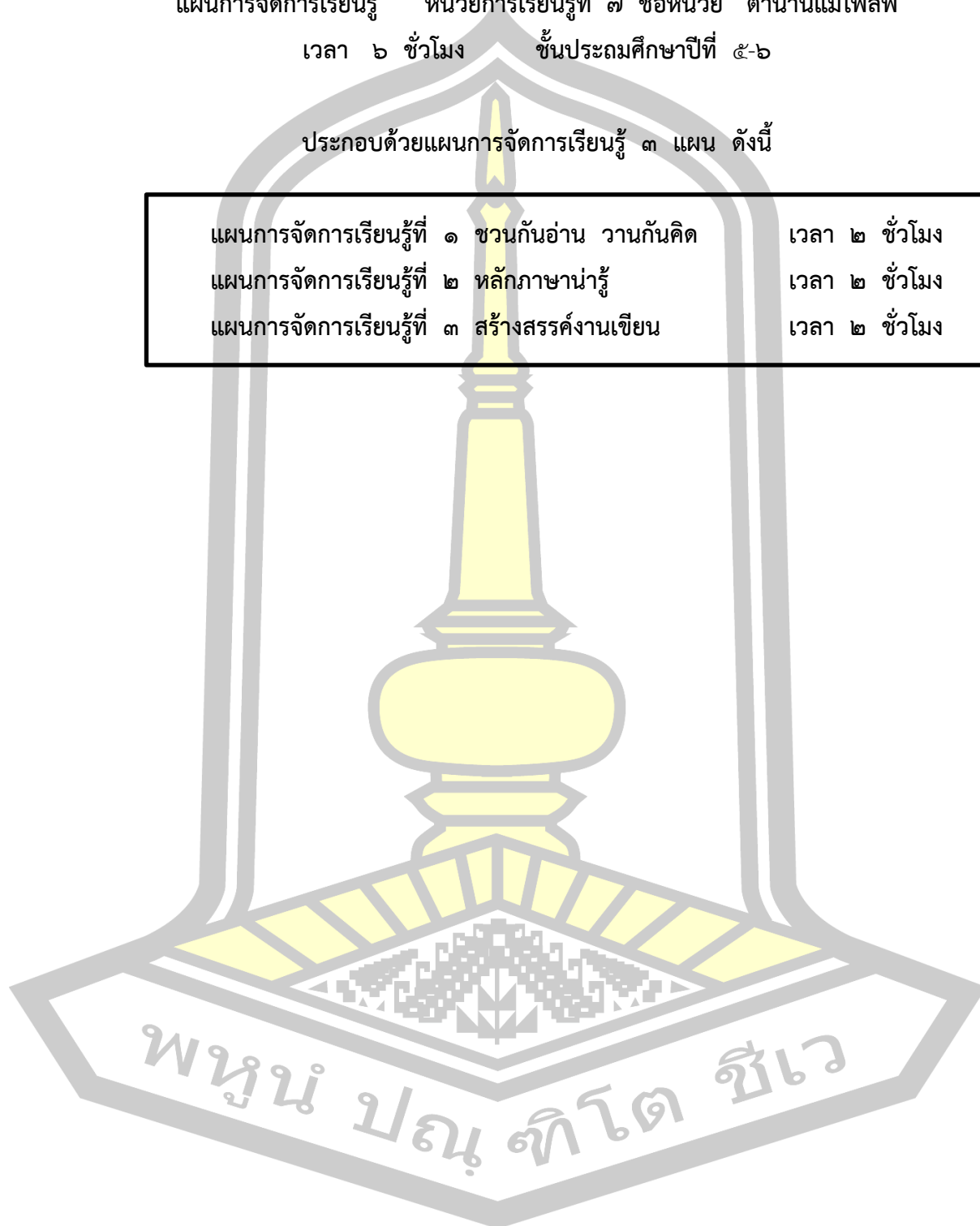
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ ชื่อหน่วย ตำนานแม่โพสพ

เวลา ๖ ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ๓ แผน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑	ชวนกันอ่าน วานกันคิด	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒	หลักภาษานำรู้	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓	สร้างสรรค์งานเขียน	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อแผน สร้างสรรค์งานเขียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ ชื่อหน่วย ตำนานแม่โพสพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ เวลา ๒ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

๑.๑ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๑.๑.๑	มฐ. ท ๑.๑	ตัวชี้วัด	ป๕/๑, ป๕/๒, ป๕/๓, ป๕/๔, ป๕/๕, ป๕/๖, ป๕/๗, ป๕/๘
๑.๑.๒	มฐ. ท ๒.๑	ตัวชี้วัด	ป๕/๑, ป๕/๒, ป๕/๓, ป๕/๔
๑.๑.๓	มฐ. ท ๓.๑	ตัวชี้วัด	ป๕/๑, ป๕/๒, ป๕/๓, ป๕/๔, ป๕/๕
๑.๑.๔	มฐ. ท ๔.๑	ตัวชี้วัด	ป๕/๑
๑.๑.๕	มฐ. ท ๕.๑	ตัวชี้วัด	ป๕/๑, ป๕/๒, ป๕/๓

๑.๒ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๑.๒.๑	มฐ. ท ๑.๑	ตัวชี้วัด	ป๖/๑, ป๖/๒, ป๖/๓, ป๖/๔, ป๖/๕, ป๖/๖, ป๖/๘, ป๖/๙
๑.๒.๒	มฐ. ท ๒.๑	ตัวชี้วัด	ป๖/๑, ป๖/๒, ป๖/๓, ป๖/๕
๑.๒.๓	มฐ. ท ๓.๑	ตัวชี้วัด	ป๖/๑, ป๖/๒, ป๖/๓, ป๖/๔, ป๖/๖
๑.๒.๔	มฐ. ท ๔.๑	ตัวชี้วัด	ป๖/๑
๑.๒.๕	มฐ. ท ๕.๑	ตัวชี้วัด	ป๖/๑, ป๖/๒, ป๖/๓

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๒.๑ นักเรียนสามารถแต่งประโยคโดยใช้คำอุทานที่กำหนดให้ได้
- ๒.๒ นักเรียนสามารถเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้ชุดของคำอุทานที่กำหนดให้ได้
- ๒.๓ นักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยนำคำอุทานชนิดต่าง ๆ ไปใช้ในการเขียนได้
- ๒.๔ นักเรียนมีมารยาทในการอ่าน การฟัง การดู และการพูด
- ๒.๕ นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน

๓. สาระสำคัญ

การเขียนข้อความ คือ การเขียนเพื่อสื่อสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารในรูปแบบเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านได้รับทราบความหมายของสารนั้น ๆ โดยอาจจะส่งผลให้เกิดความรู้ ความคิด และรับรู้เจตนาของผู้ส่งสาร โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ซึ่งมีความสละสลวยและเหมาะสม หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ โดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมและจินตนาการ เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ จนทำให้งานเขียนนั้นมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

๔. สารการเรียนรู้

- ๔.๑ การแต่งประโยค
- ๔.๒ การเขียนเรื่องจากภาพ
- ๔.๓ การเขียนเรียงความ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

๕.๑ ขั้นเตรียมความพร้อม

- ๕.๑.๑ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ช่วยกันคิดแผนภูมิเพลง “มือ ตัก ไหล่”

บนกระดาน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : ช่วยครูคิดแผนภูมิ

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ตรวจสอบการคิดแผนภูมิ

- ๕.๑.๒ นักเรียนทุกคนร่วมกันร้องและทำท่าประกอบเพลง “มือ ตัก ไหล่” ๒ รอบ

โดยครูตรวจสอบความถูกต้อง

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการอ่านเนื้อเพลง ร้องเพลง และทำท่าประกอบเพลง

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ให้ความร่วมมือในการอ่านเนื้อเพลง ร้องเพลง และทำท่าประกอบเพลง

๕.๑.๓ นักเรียนทุกคนออกมาหน้าชั้นยืนเรียงแถวหน้ากระดานที่หน้าชั้นและทำเป็น ๒ แถว โดยหันหน้าเข้าหาครูที่ยืนอยู่ตรงกัน จัดแถวให้มีระยะห่างทำท่าประกอบเพลงได้พอดี ทุกคนร่วมกันร้องและทำท่าประกอบเพลง “มือ ตัก ไหล่” โดยครูตรวจสอบความถูกต้อง

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : ยืนเป็นผู้นำในการทำท่าประกอบเพลง

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ทำท่าประกอบเพลงตามคู่ของตนเอง

๕.๑.๔ นักเรียนร้องเพลงและทำท่าประกอบเพลง “มือ ตัก ไหล่” เช่นเดิม แต่พอเนื้อร้องถึง “แล้วสลับ แล้วสลับ กันไป” ให้นักเรียนที่ยืนคู่กันคล้องแขนกันแล้วก็หมุนรอบจุดที่ยืนอยู่ พอร้อง “แล้วสลับ แล้วสลับ กันไป” ครั้งที่สองให้คลายแขนเพื่อนออกแล้วขยับไปจับคู่กับคนใหม่ที่อยู่ข้าง ๆ

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : แสดงสัญญาณให้นักเรียนชั้น ป.๕ ทราบ
เมื่อจะมีการเปลี่ยนคู่ขณะทำท่าประกอบเพลง

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ตั้งใจร้องฟังเนื้อเพลง ทำท่าประกอบเพลง
และเปลี่ยนคู่เมื่อนักเรียน ป.๖ ให้สัญญาณ

๕.๒ ชั้นสร้างความตระหนัก

๕.๒.๑ นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาทบทวนเกี่ยวกับคำอุทาน

๕.๒.๒ นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับคำอุทาน “คุณพระช่วย!” “โอ้โฮ!”

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการสนทนาเกี่ยวกับ
คำอุทาน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : มีส่วนร่วมในการสนทนาและแสดงความคิด
เห็นเกี่ยวกับคำถาม

๕.๒.๓ นักเรียนแต่ละคนเลือกคำอุทานที่ตนเองสนใจ คนละ ๑ คำ แล้วแต่งประโยค

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เลือกคำอุทาน แล้วแต่งประโยคให้เป็น
ตัวอย่างกับนักเรียนชั้น ป.๕

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : เลือกคำอุทานและแต่งประโยคจากคำ
อุทานที่เลือก

๕.๒.๔ นักเรียนยื่นพุดนำเสนอประโยคที่ตนเองแต่งทีละคน โดยครูและนักเรียนที่เหลือ
ตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำตามสมควร

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการพุดนำเสนอประโยคที่แต่ง
ขึ้นมา ให้เป็นตัวอย่างกับนักเรียนชั้น ป.๕ และช่วยครูตรวจสอบประโยค ของนักเรียนชั้น ป.๕

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : พุดนำเสนอประโยคที่แต่งขึ้นมา

๕.๓ ชั้นสร้างความคิดรวบยอด

๕.๓.๑ ครูแนะนำนักเรียนว่า “นอกจากจะนำคำอุทานจากที่ยกตัวอย่างมาแต่งประโยค
ได้แล้ว ยังสามารถนำมาแต่งเป็นเรื่องสั้น ๆ ได้”

๕.๓.๒ นักเรียนนำคำอุทาน “แม่เจ้าไว้วัย!” “พุทโธเอ๋ย!” “อนิจจา!” “ไปวัดไปวา” มา
แต่งเป็นเรื่องราวสั้น ๆ โดยในเรื่องที่แต่งจะต้องมีคำที่กำหนดปรากฏอยู่ทุกคำ เมื่อแต่งเรื่องเสร็จแล้ว
ทดลองเล่าเรื่องของตนเอง ซึ่งใช้เวลาไม่เกิน ๑ นาที

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการเล่าเรื่องที่แต่งขึ้นมา
ให้เป็นตัวอย่างกับนักเรียนชั้น ป.๕

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : เล่าเรื่องที่แต่งขึ้นมาเสนอต่อชั้นเรียน

๕.๓.๓ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จับกลุ่ม ๓ คน เพื่อที่จะเล่าเรื่องสั้น ๆ ที่แต่ละคนแต่งขึ้นให้คนในกลุ่มฟัง ซึ่งใช้เวลาเล่าไม่เกินคนละ ๑ นาที

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการเล่าเรื่องและให้คำแนะนำนักเรียนชั้น ป.๕ ในกลุ่มของตน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : เล่าเรื่องที่แต่งขึ้นมาเสนอต่อกลุ่ม

๕.๔ ขั้นพัฒนาความรู้

๕.๔.๑ นักเรียนแต่ละคนรับกระดาษ เอ ๔ คนละ ๑ แผ่น ใช้ดินสอตีเส้นบรรทัด ประมาณ ๕ - ๖ บรรทัด แล้วเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้คำอุทาน “แม่เจ้าไว้ย!” “พุทโธเอ๊ย!” “ไปวัดไปวา!” “อนิจจา!” ให้มีความยาวอย่างน้อย ๕ บรรทัด

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : ให้คำแนะนำนักเรียนชั้น ป.๕ ในการเขียนเรื่อง

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : เขียนเรื่องโดยปรึกษาสมาชิกในกลุ่ม

๕.๔.๒ นักเรียนแต่ละกลุ่ม ผลัดกันอ่านเรื่องที่ตนเองแต่งขึ้นให้เพื่อนในกลุ่มฟัง โดยครูดอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

๕.๕ ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๕.๕.๑ นักเรียนแต่ละคนออกมาอ่านเรื่องที่ตนเองแต่งขึ้นต่อนักเรียนทั้งห้อง
บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : อ่านเรื่องของตนเอง แล้วช่วยครูตรวจสอบเรื่องที่แต่ละคนอ่าน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : อ่านเรื่องที่ตนเองแต่ง

๕.๕.๒ นักเรียนร่วมกันติดผลงานการเขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้คำอุทานที่กำหนด และร่วมกันคัดเลือกผลงานที่เขียนด้วยลายมือสวยงาม เนื้อหาแปลกใหม่ และน่าสนใจ เพื่อให้เป็นตัวอย่างสำหรับนักเรียนคนอื่นในคราวต่อไป

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการคัดเลือกผลงาน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการคัดเลือกผลงาน

๕.๕.๓ นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบทเรียนเกี่ยวกับการเขียนเรื่องอีกครั้งหนึ่ง

๕.๖ ขั้นสรุปและขยายความรู้

๕.๖.๑ นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๑ แต่งประโยคโดยใช้คำอุทานที่กำหนด

๕.๖.๒ นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๒ เขียนเรื่องสั้น ๆ โดยใช้คำอุทานที่กำหนด

๕.๖.๓ นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๓ เขียนเรื่องตามจินตนาการ

๕.๖.๔ นักเรียนส่งใบงานและทำความสะอาดโต๊ะเก้าอี้ในบริเวณที่ปฏิบัติงาน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ : เป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรม
ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ป.๕ หรือนักเรียนที่อ่อนกว่าในการปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน

บทบาทนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ : ปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน โดยปรึกษา
หรือขอคำแนะนำจาก ป.๖ หรือนักเรียนที่เก่งกว่าในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม

๖. หลักฐานการเรียนรู้/ภาระงาน

- ๖.๑ ผลงานแต่งประโยค
- ๖.๒ ผลงานการเขียนเรื่องจากภาพ
- ๖.๓ ผลงานการเขียนเรียงความ

๗. แหล่งเรียนรู้ / สื่อ

- ๗.๑ แผนภูมิเพลง “มือ ตัก ไหล่”
- ๗.๒ หนังสือเรียนคละชั้น หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ตำนานแม่โพสพ
- ๗.๓ ใบงาน
- ๗.๔ บัตรคำ “คุณพระช่วย!” “โอ้อโฮ!”

๘. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ตรวจสอบคะแนนจากการ ปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน ที่ ๑ - ๓	แบบประเมินการปฏิบัติ กิจกรรมในใบงานที่ ๑ - ๓	มีผลการประเมินคะแนน การปฏิบัติกิจกรรมจากใบงาน ที่ ๑ - ๓ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๗๕ ขึ้นไป

๙. ความเห็นของผู้บริหาร

.....

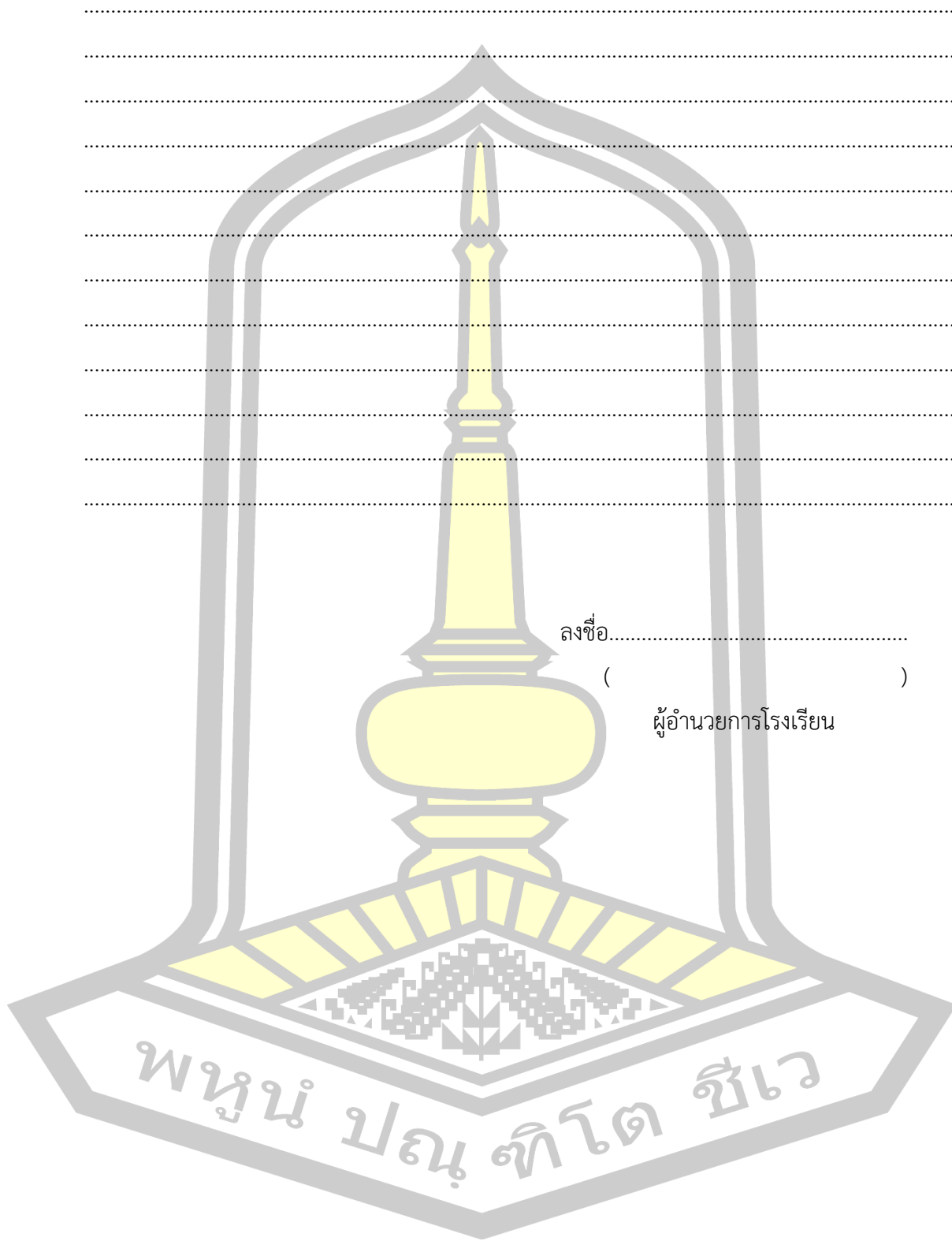
.....

.....

.....

.....

.....

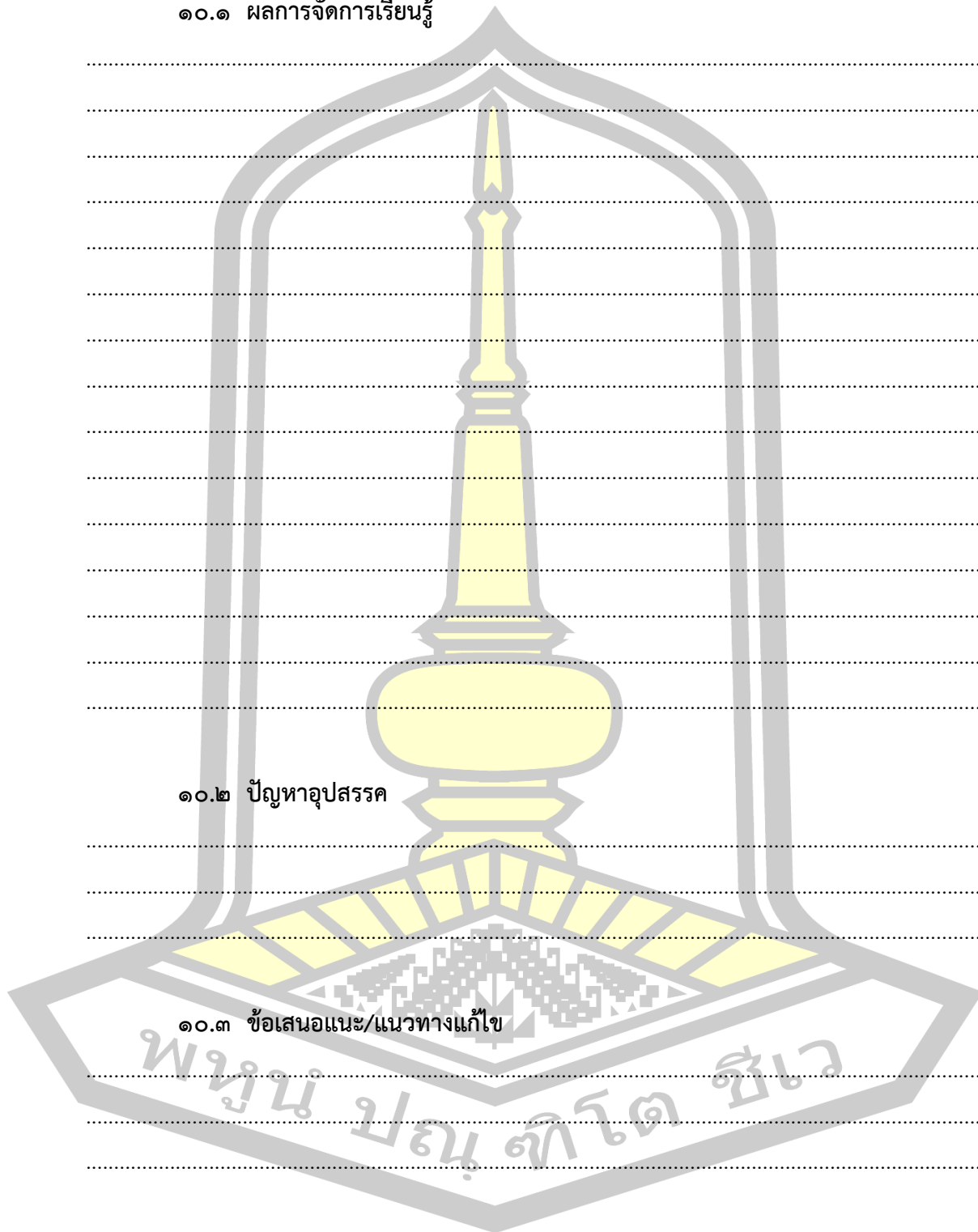
ลงชื่อ.....

( )

ผู้อำนวยการโรงเรียน

๑๐. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

๑๐.๑ ผลการจัดการเรียนรู้

๑๐.๒ ปัญหาอุปสรรค

๑๐.๓ ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

( )

เพลง มือ ตัก ไหล่

มือ มือ มือ ตบตัก ตบมือ ตบมือ ตบไหล่ (ซ้ำ)
แล้วสลับ แล้วสลับกันไป แล้วสลับแล้วสลับกันไป
ตบตัก ตบไหล่ ตบมือ ตบมือ

ท่าทางประกอบเพลง “มือ ตัก ไหล่”

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

๑. ให้ผู้เล่นนั่งหรือยืนเป็นแถวหน้ากระดานเรียงเดียว ผู้นำสามารถมองเห็นได้ทั่วถึง
๒. สอนผู้เล่นให้ร้องเพลง “มือ ตัก ไหล่” จนคล่อง
๓. ผู้นำสาธิตท่าทางประกอบการร้องดังนี้

มือ มือ มือ

- ยกมือทั้งสองข้างกางฝ่ามือออกหันฝ่ามือไป
ข้างหน้ามัดักมือเป็นจังหวะไปข้างหน้า ๓ ครั้ง

ตบมือ

- ผู้เล่นตบมือ

ตบไหล่

- ผู้เล่นตบไหล่ตนเอง

แล้วสลับ แล้วสลับกันไป

- มือทั้งสองกำหลวม แล้วหมุนมือทั้งสองเข้าหา
ตัวเองบริเวณท้องของตนเอง

๔. เมื่อสาธิตแล้วให้ทุกคนทำตาม

๕. ร้องเพลงพร้อมกับให้ทุกคนทำตามท่าทางประกอบ

มโนทัศน์ ๖๗

ใบงานที่ ๑
แต่งประโยค

ชื่อ.....เลขที่.....

ชั้น.....โรงเรียน.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำอุทานที่กำหนด

๑. โอ้โฮ! .....

๒. แหม!

๓. ซิซ!

๔. รอรอ

๕. หนังสือหนังสือ

๖. ข้าวปลาอาหาร

๗. ตำรับตำรา

๘. ต้มยำกุ้ง

๙. หมูเห็ดเปิดไก่

๑๐. กินหยุดกินยา

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม ในใบงานที่ ๑ - ๓
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ใบงานที่ ๑ (๑๐)	ใบงานที่ ๒ (๑๐)	ใบงานที่ ๓ (๑๐)	รวม (๓๐)
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
( )

เกณฑ์การให้คะแนนการทำกิจกรรมในใบงานที่ ๑

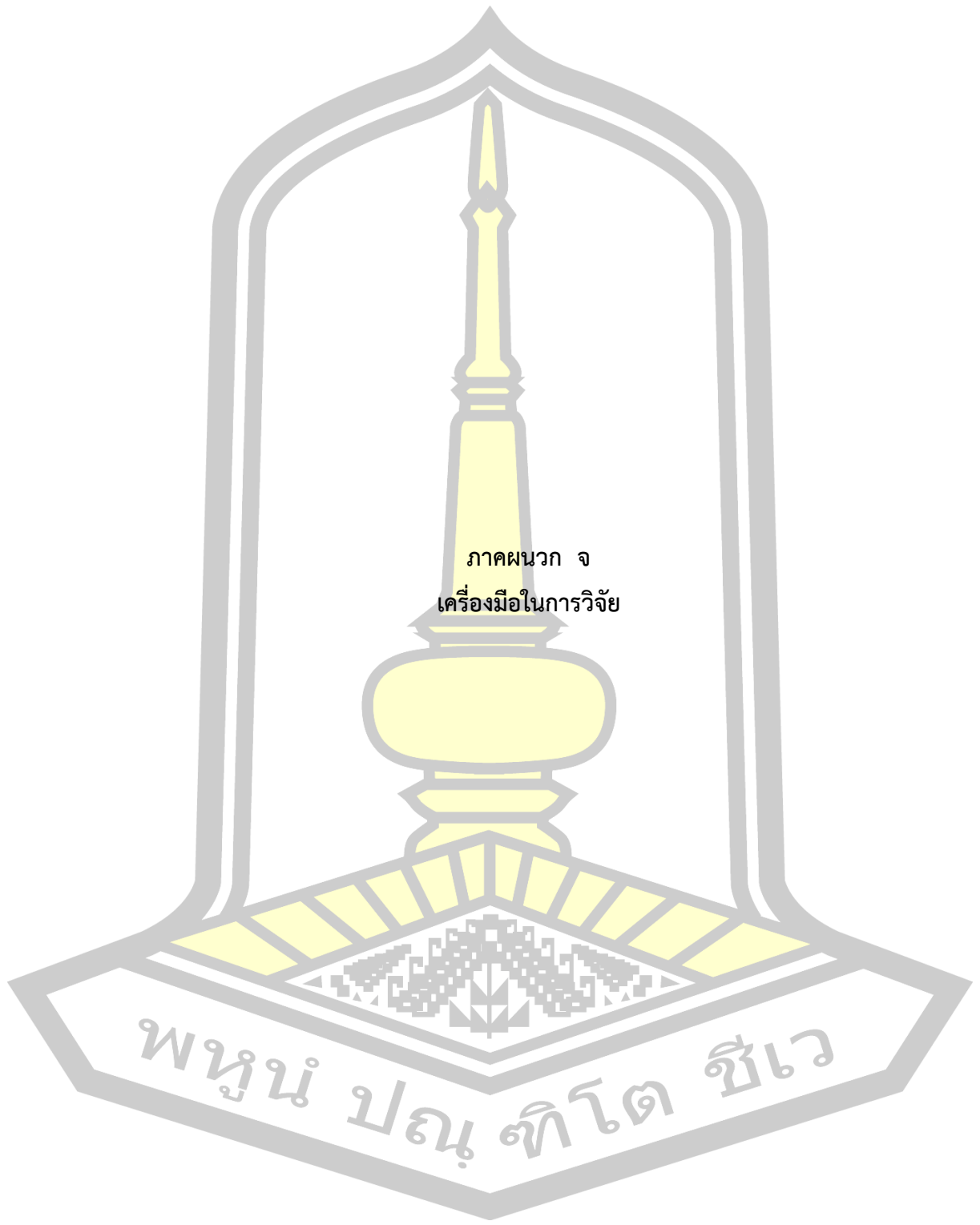
ข้อที่	คะแนนเต็ม	เกณฑ์การให้คะแนน
๑ - ๑๐	ข้อละ ๑ คะแนน	แต่งประโยคได้ถูกต้องและสื่อความหมายได้ชัดเจน ได้ ๑ คะแนน แต่งประโยคไม่ถูกต้องหรือสื่อความหมายไม่ชัดเจน ได้ ๐ คะแนน
รวม	๑๐	

เกณฑ์การให้คะแนนการทำกิจกรรมในใบงานที่ ๒

รายการ	คะแนนเต็ม	เกณฑ์การให้คะแนน
ความถูกต้อง สมบูรณ์	๕	เขียนเรื่องได้ถูกต้องสมบูรณ์ เนื้อเรื่องสัมพันธ์กับภาพ ได้ ๕ คะแนน
		เนื้อเรื่องไม่สมบูรณ์หรือไม่สัมพันธ์กับภาพเล็กน้อย ได้ ๔ คะแนน
		เนื้อเรื่องไม่สมบูรณ์หรือไม่สัมพันธ์กับภาพปานกลาง ได้ ๓ คะแนน
		เนื้อเรื่องไม่สมบูรณ์หรือไม่สัมพันธ์กับภาพค่อนข้างมาก ได้ ๒ คะแนน
		เนื้อเรื่องไม่สมบูรณ์หรือไม่สัมพันธ์กับภาพเลย ได้ ๑ คะแนน
การใช้คำ	๓	ใช้คำถูกต้องตามบริบทตลอดทั้งเรื่อง ได้ ๓ คะแนน
		ใช้คำไม่ถูกต้องตามบริบท ๑ - ๒ แห่ง ได้ ๒ คะแนน
		ใช้คำไม่ถูกต้องตามบริบทมากกว่า ๒ แห่ง ได้ ๑ คะแนน
ความสะอาด	๒	บัญชีคำไม่มีรอยลบ ขูดขีดฆ่า ได้ ๒ คะแนน
		บัญชีคำมีรอยลบ ขูดขีดฆ่า ได้ ๑ คะแนน
รวม	๑๐	

เกณฑ์การให้คะแนนการทำกิจกรรมในใบงานที่ ๓

รายการ	คะแนนเต็ม	เกณฑ์การให้คะแนน
ความถูกต้อง สมบูรณ์	๕	เขียนเรียงความได้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง เนื้อเรื่องสัมพันธ์กัน ได้ ๕ คะแนน
		เขียนเรียงความได้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง แต่เนื้อเรื่องไม่สัมพันธ์กัน ๑ - ๒ แห่ง ได้ ๔ คะแนน
		เขียนเรียงความไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง และเนื้อเรื่องไม่สัมพันธ์กัน ๑ - ๒ แห่ง ได้ ๓ คะแนน
		เขียนเรียงความไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง และเนื้อเรื่องไม่สัมพันธ์กัน ๓ - ๔ แห่ง ได้ ๒ คะแนน
		เขียนเรียงความไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง และเนื้อเรื่องไม่สัมพันธ์กันมากกว่า ๔ แห่ง ได้ ๑ คะแนน
ปริมาณ เนื้อหา	๓	เนื้อหามีจำนวนบรรทัดครบตามที่กำหนด ได้ ๓ คะแนน
		เนื้อหามีจำนวนบรรทัดน้อยกว่าที่กำหนด ๑ - ๓ บรรทัด ได้ ๒ คะแนน
		เนื้อหามีจำนวนบรรทัดน้อยกว่าที่กำหนดมากกว่า ๓ บรรทัด ได้ ๑ คะแนน
ความสะอาด	๒	บัญชีคำไม่มีรอยลบ ขูดขีดฆ่า ได้ ๒ คะแนน
		บัญชีคำมีรอยลบ ขูดขีดฆ่า ได้ ๑ คะแนน
รวม	๑๐	

ภาคผนวก จ
เครื่องมือในการวิจัย

พหุมนั ปณุ ทิโต ชีเว

แบบสอบถาม

เรื่อง สภาพปัญหาเกี่ยวกับการสอนคณะชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลจากครูผู้สอนคณะชั้น และ
ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการสอนคณะชั้นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการสอนคณะชั้น
โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับการสอนคณะชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้
ซึ่งการตอบแบบสอบถามของท่านครั้งนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

สัมฤทธิ์ สันเต

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 20 - 30 ปี 31 - 40 ปี
 41 - 50 ปี 51 ปี ขึ้นไป
3. ตำแหน่ง ครูผู้สอน ผู้อำนวยการโรงเรียน
4. ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนขนาดเล็ก
 1 - 9 ปี 10 - 14 ปี
 15 - 19 ปี 20 ปี ขึ้นไป
5. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท
6. วิทยฐานะ
 ยังไม่มีวิทยฐานะ ชำนาญการ
 ชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ
 เชี่ยวชาญพิเศษ

พหุบัน ปณุ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการสอนคณะชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก

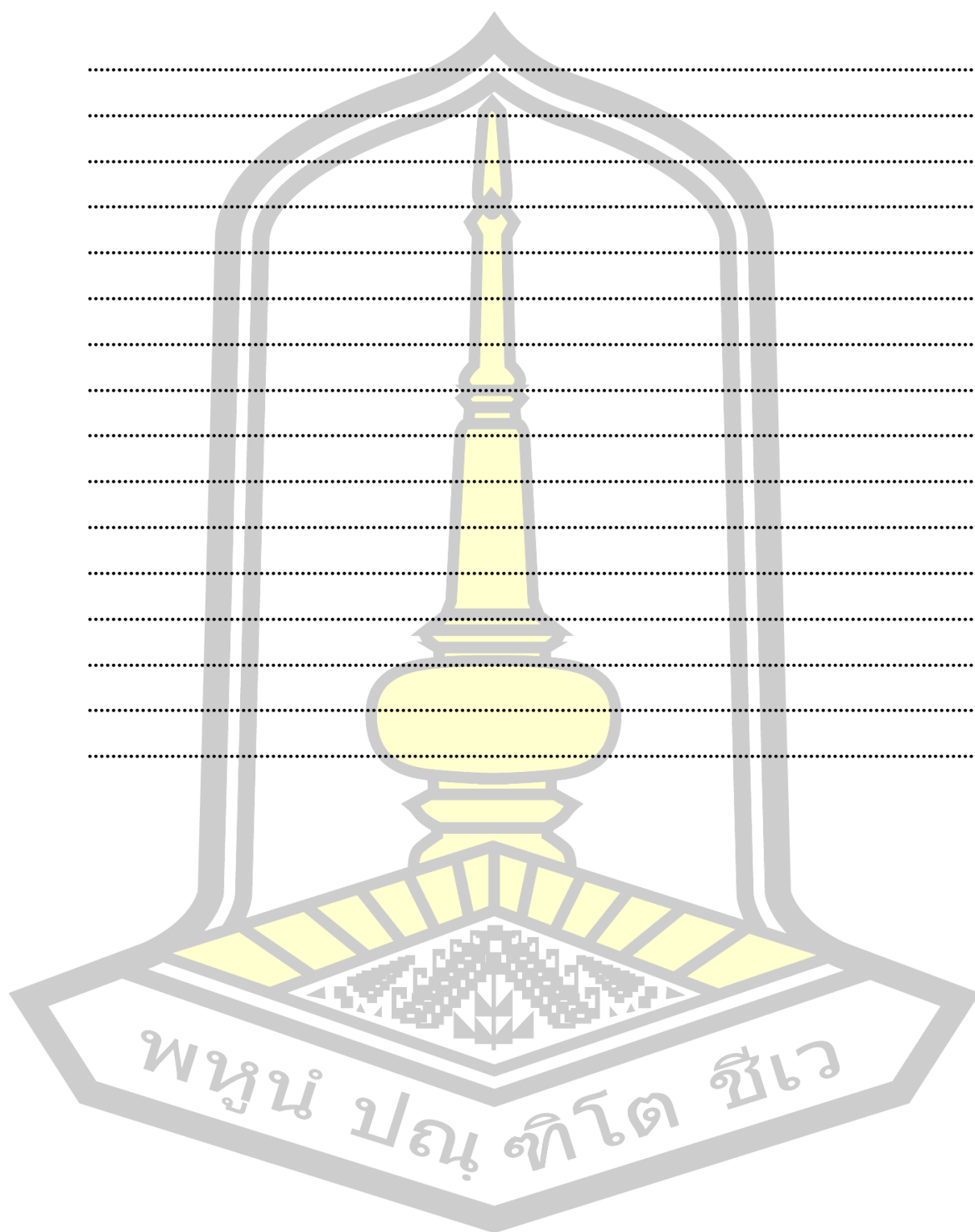
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนคณะชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาระดับมาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การวางแผนในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น					
2	การดำเนินงานในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น					
3	หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น					
4	สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคณะชั้น					
5	การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น					
6	การจัดตารางสอนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น					
7	การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น					
8	การจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น					
9	การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น					
10	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
11	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ คละชั้น มีเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัด กิจกรรม					
12	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนใน ห้องเรียนแบบคละชั้น					
13	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบคละชั้น					
14	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้แบบคละชั้น					
15	การมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน และผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง					
16	การนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น					
17	การเข้ารับการอบรมพัฒนาความสามารถด้าน การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น					
18	การประเมินผลการบริหารจัดการและ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น					
19	การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น					
20	การสร้างเครือข่ายและการเรียนรู้จากครูใน เครือข่ายการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. จากข้อ 1 ถ้าท่านคิดว่าสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการสอนคณะชั้นยังไม่ครอบคลุม
 สำหรับใช้ในการวิจัย ท่านคิดว่ามีประเด็นอื่นควรนำมาใช้ในการวิจัยหรือไม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการสอนคณะชั้นประเด็นใดบ้างที่ควรนำมาใช้เป็น
 กรอบในการวิจัย โดยเรียงลำดับความต้องการจากมากไปน้อย จำนวน 5 ลำดับ พร้อมให้เหตุผล
 ประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประเด็นเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

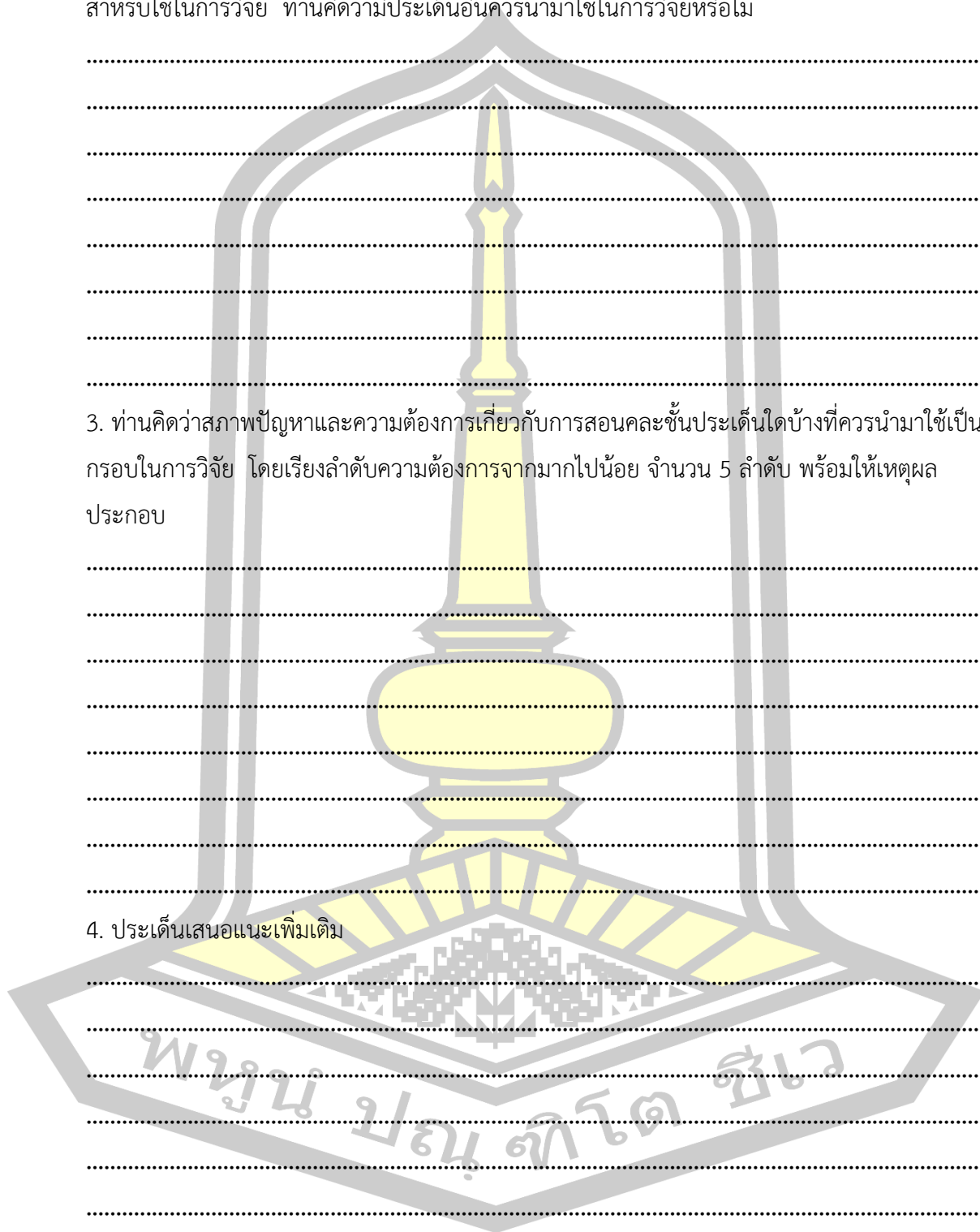
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมิน

โครงร่างกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

คำชี้แจง

1. แบบประเมินเครื่องมือสำหรับการวิจัยชุดนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้
  - 1) แบบประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
  - 2) แบบประเมินหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
  - 3) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
2. เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ระดับการประเมิน 5 หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/ครอบคลุม/เหมาะสมมากที่สุด
ระดับการประเมิน 4 หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/ครอบคลุม/เหมาะสมมาก
ระดับการประเมิน 3 หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/ครอบคลุม/เหมาะสมปานกลาง
ระดับการประเมิน 2 หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/ครอบคลุม/เหมาะสมน้อย
ระดับการประเมิน 1 หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/ครอบคลุม/เหมาะสมน้อยมาก
3. เพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของเครื่องมือในการวิจัยขอความกรุณาท่านได้ประเมินตามแบบประเมินในทุกรายการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านสำหรับการประเมินเครื่องมือในการวิจัยฉบับนี้

สัมฤทธิ์ สันเต

นิสิตระดับปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ส่วนที่	รายการ	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	ส่วนนำ						
	1.1 กล่าวถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความจำเป็นของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น						....
	1.2 แนวคิดทฤษฎีของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น						....
	1.3 มีความกระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย						....
2	หลักการ						
	2.1 แสดงให้เห็นถึงจุดเน้นของกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น						....
	2.2 มีความชัดเจนและสามารถใช้เป็นหลักในการกำหนดแนวทางการนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นไปใช้						....
3	จุดมุ่งหมาย						
	3.1 มีความสอดคล้องกับหลักการ						....
	3.2 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง						....
4	เนื้อหา						
	4.1 เนื้อหาที่กำหนดมีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนทั้งสองระดับ						....

ส่วนที่	รายการ	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	4.2 หน่วยการเรียนรู้ เชื่อมโยงกันและเรียงลำดับ ได้เหมาะสม						....
	4.3 เนื้อหาสอดคล้องและ ครอบคลุมกับจุดมุ่งหมาย						....
	4.4 กำหนดรายละเอียด สาระการเรียนรู้ของแต่ละ หน่วยการเรียนรู้ไว้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง						....
	4.5 กำหนดระยะเวลาของ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้ ความเหมาะสม						....
5	คำอธิบายขบข่ายเนื้อหา						
	5.1 สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย						....
	5.2 ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย						....
6	แนวทางการจัดการเรียนรู้						
	6.1 สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย						....
	6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา						....
	6.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้มีความเหมาะสม กับผู้เรียนทั้งสองระดับ						....
7	แนวทางการประเมินผล						
	7.1 สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย						....

ส่วนที่	รายการ	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	7.2 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปประเมินผู้เรียนได้จริง						....
8	โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหา						
	8.1 กำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ไว้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง						....
	8.2 กำหนดระยะเวลาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้ความเหมาะสม						....
	8.3 โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหาตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						....
9	หนังสือเรียนแบบละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6						
	1. รูปแบบของหนังสือสวยงาม น่าอ่าน						....
	2. ขนาดของเล่มหนังสือมีความเหมาะสม						.....
	3. การจัดหน้าสวยงามอ่านได้สะดวก						.....
	4. ภาพปกมีความสวยงาม น่าสนใจ หรือสื่อความหมายมีความสัมพันธ์กับเรื่อง						....
	5. ภาพประกอบแต่ละหน่วยมีความสวยงาม						....
	6. ภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อหา						....

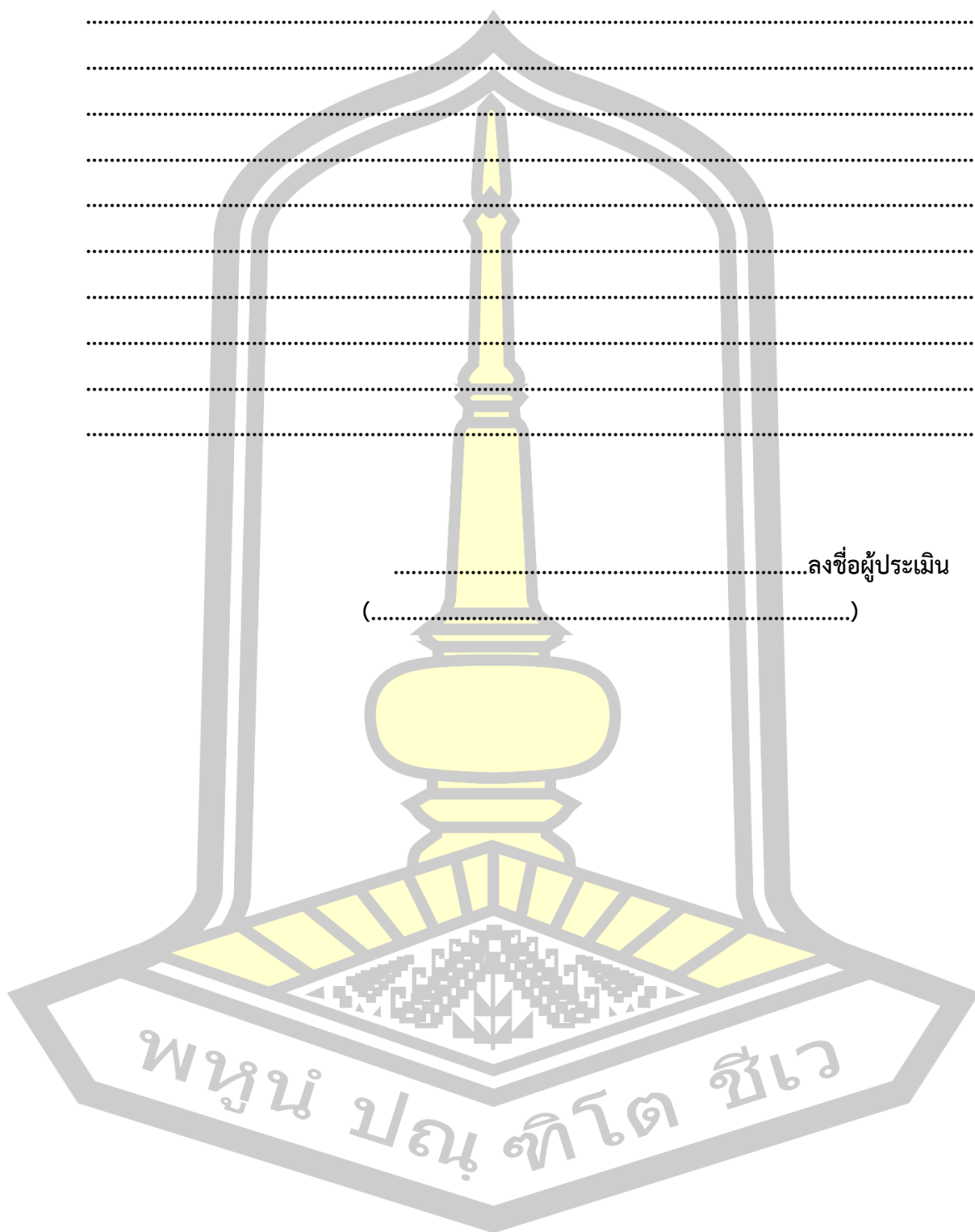
ส่วนที่	รายการ	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	7. ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระเพิ่มขึ้น						....
	8. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับผู้อ่าน						....
	9. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย						.....
	10. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมและมีความชัดเจน						....
	11. เนื้อหาเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6						....
	12. เนื้อหามีความสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง						....
	13. ความยาวของเนื้อหา มีความเหมาะสม						....
	14. เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน และมีลำดับการนำเสนอเหมาะสม						....
	15. เนื้อหามีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามหลักสูตร						....
	16. เนื้อหาที่เป็นบทอ่านมีความเหมาะสม						....
9	หนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 (ต่อ)						
	17. เนื้อหาที่เป็นหลักภาษาไทยมีความถูกต้องครบถ้วน						....
	18. เนื้อหาสำหรับอ่านเพิ่มความรู้มีความหลากหลาย						....

ส่วนที่	รายการ	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	19. กิจกรรมสำหรับให้นักเรียนปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด						....
	20. เนื้อหาที่มีความทันสมัยด้านวิชาการ						....
10	แผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6						
	1. แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนด						....
	2. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน (ตามที่กำหนด)						....
	3. ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/ความคิดรวบยอดกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้						....
	4. ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้เกิด KPA						....
	5. จุดประสงค์การเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนครอบคลุมด้าน KPA						....
	6. สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาและตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้						....

ส่วนที่	รายการ	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	7. กิจกรรมการเรียนรู้แบ่งเป็นขั้นตอนตามความเหมาะสม						....
	8. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และระดับชั้นนักเรียน						....
	9. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง						....
	10. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุมด้านองค์ความรู้ กระบวนการและเจตคติ						....
10	แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 (ต่อ)						
	11. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน						....
	12. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการเขียนสื่อความของนักเรียน						....
	13. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน						....

ส่วนที่	รายการ	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	14. แผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสม						....
	15. แผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้						....
	16. นักเรียนใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง						....
	17. แผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดชิ้นงาน/ภาระงาน อย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิด วิเคราะห์ การเขียนสื่อความ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์						....
	18. แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการความรู้ทั้งสองระดับชั้นได้อย่างเหมาะสม						....
	19. การวัดและประเมินผล ระบุเครื่องมือวัดและประเมินไว้อย่างชัดเจน						....
	20. การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้						....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถาม

ความพึงพอใจในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก

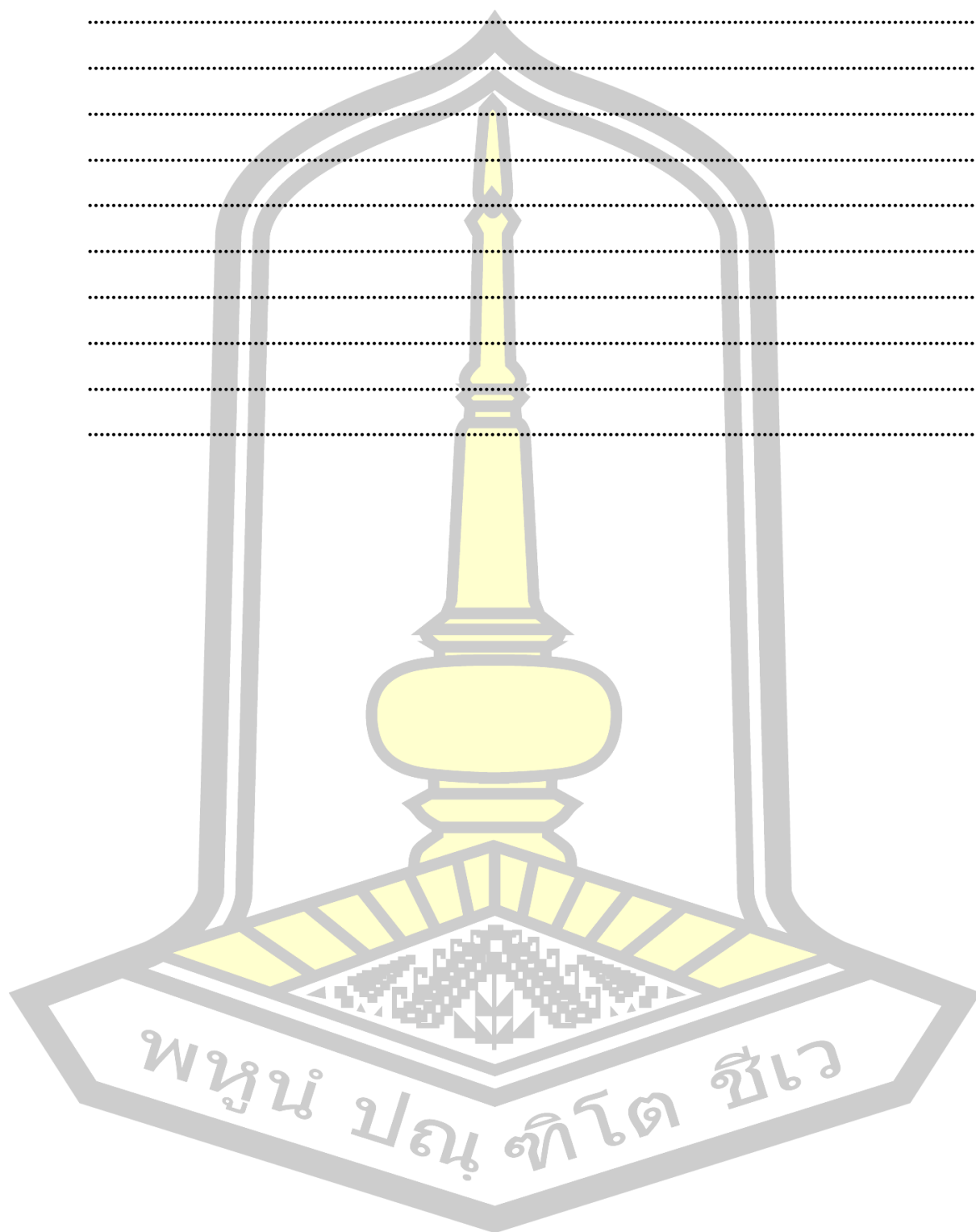
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมการเรียนรู้คละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

- 5 หมายถึง มีความพอใจในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพอใจในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความพอใจในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพอใจในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความพอใจในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ด้านเนื้อหา					
	1.1 เนื้อหาที่น่าสนใจ					
	1.2 เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6					
	1.3 เนื้อหาส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์					
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
	2.1 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6					
	2.2 กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง					
	2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านความรู้ กระบวนการ และเจตคติ					
	2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน					

ส่วนที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียนสื่อความของนักเรียน					
	2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน					
	2.7 เวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม					
3	ด้านหนังสือเรียนแบบคละชั้น					
	3.1 เนื้อหาของหนังสือเรียนแบบคละชั้นมีความทันสมัยและน่าสนใจ					
	3.2 ระดับภาษาที่ใช้ในหนังสือเรียนเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6					
	3.3 เนื้อหาในหนังสือเรียนเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6					
	3.4 เนื้อหาในหนังสือเรียนแบบคละชั้นอ่านได้รับความรู้ที่หลากหลาย					
4	ด้านสื่อการเรียนรู้					
	4.1 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน					
	4.2 สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายและเหมาะสม					
	4.3 สื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ช่วยกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเรียน					
5	ด้านการวัดและประเมินผล					
	5.1 วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6					
	5.2 วิธีการวัดและประเมินผลสามารถตรวจสอบความสามารถของนักเรียนได้ตามความเป็นจริง					
	5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายและคำอธิบายที่ชัดเจน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบทดสอบ เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคณะชั้น
ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบชุดนี้มีทั้งหมด ๓๐ ข้อ ให้เวลาในการทำแบบทดสอบ ๔๐ นาที
๒. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ในช่องตัวอักษรหน้าตัวเลือกที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดคือความหมายของคำนาม

ก. คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ	ข. คำที่เชื่อมประโยคให้สัมพันธ์กัน
ค. คำที่โยงคำหรือกลุ่มคำให้สัมพันธ์กัน	ง. คำที่ใช้ประกอบคำกริยาหรือคำวิเศษณ์
๒. คำว่า “ต่อ” ในข้อใดจัดเป็นคำนาม

ก. เขากำลังต่อสายไฟที่ขาด	ข. อย่าต่อความยาวสาวความยืด
ค. เขาขอให้เธอพูดต่อไป	ง. เขาโดนต่อต่ออยู่ไปหลายตัว
๓. คำว่า “โรงเรียนบ้านกว้างใหญ่” จัดเป็นคำนามชนิดใด

ก. วิสามานยนาม	ข. सामานยนาม
ค. ลักษณะนาม	ง. อาการนาม
๔. ข้อใดมีคำวิสามานยนามมากที่สุด

ก. จังหวัดขอนแก่นจัดงานใหม่ทุกปี	ข. รัชชัชยอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านกว้างใหญ่
ค. จตุรงค์และพงษ์พันธ์ไปเที่ยวจังหวัดเลย	ง. จังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในภาคอีสาน
๕. คำในข้อใดใช้ลักษณะนามต่างจากข้ออื่น

ก. ผม	ข. ถนน
ค. เข็มขัด	ง. เน็คไท
๖. คำว่า “ฉัน” ในข้อใดเป็นบุรุษสรรพนาม

ก. อยู่กินฉันสามีภรรยา	ข. พระกำลังฉันเพล
ค. ฉันไม่ชอบเสียงอันตราย	ง. รักกันฉันพี่น้อง

๗. ข้อใดเป็นคำสรรพนามบอกความไม่เจาะจง

ก. อะไร	ข. ท่าน
ค. นั้น	ง. ข้าพเจ้า

๘. คำว่า “เขา” ข้อใดเป็นคำสรรพนาม

ก. ลุงทำนาที่หลังเขา	ข. เขามันแหลมมาก
ค. เขานี้สูงมาก	ง. เขาไม่แข็งแรง

๙. ข้อใดมีคำสรรพนามที่เป็นคำถาม

ก. อะไร ๆ ก็สู้น้ำพริกไม่ได้	ข. วันนี้ใครมาโรงเรียนสาย
ค. เธอจะไปที่ไหนก็เรื่องของเธอ	ง. ใคร ๆ ก็ต้องตายกันทั้งนั้น

๑๐. ข้อใดมีคำกริยา

ก. สอยผ้า	ข. เสื่อสีแดง
ค. มะม่วงเขียวเสวย	ง. ตู๊กตาชาวเขา

๑๑. “ข้างเป็นสัตว์อายุยืน” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำกริยาชนิดใด

ก. กริยาที่ต้องมีกรรม	ข. กริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารับ
ค. กริยาที่ต้องอาศัยส่วนเติมเต็ม	ง. กริยาช่วย

๑๒. คำกริยาในข้อใดเป็นได้ทั้งกรรมกริยาและกรรมกริยา

ก. เรียก	ข. ขึ้น
ค. ตัด	ง. วิ่ง

๑๓. คำว่า “ถูก” ในข้อใดเป็นกริยาช่วย

ก. อย่ามาถูกตัวฉัน	ข. ฉันถูกชะตากับเธอ
ค. เขาไม่ถูกกัน	ง. ผู้ร้ายถูกตำรวจจับ

๑๔. ข้อใดมีคำวิเศษณ์ขยายคำวิเศษณ์

ก. คุณยายใส่สร้อยเส้นใหญ่	ข. เขาเป่าลูกโป่งได้ใหญ่มาก
ค. นักเรียนส่งเสียงดัง	ง. ธวัชชัยเป็นคนวิ่งเร็ว

๑๕. คำว่า “เย็น” ในข้อใดเป็นคำวิเศษณ์บอกเวลา

ก. อากาศเย็นมักทำให้ไม่สบาย	ข. นิมนวลเป็นคนใจเย็น
ค. ยามเย็นเห็นดวงจันทร์โผล่พ้นน้ำ	ง. น้ำร้อนปลาเป็นน้ำเย็นปลาตาย

๑๖. ข้อใดมีคำวิเศษณ์บอกกรส
- ก. ลอดช่องใส่ใบเตยหอมชวนชิม
ข. ข้าวเหนียวมะม่วงหวานมันชื่นใจ
ค. แกงส้มใส่รสดีชนิดก้อน
ง. แต่งโมสิด่างนำรับประทาน
๑๗. คำว่า “โรย” ในข้อใดเป็นคำวิเศษณ์บอกลักษณะ
- ก. วันนี้อยู่หน้าตาอิดโรย
ข. ฉันทิ้งดอกไม้บานไม่รู้โรยไว้หน้าบ้าน
ค. เขาโรยอาหารให้ปลาทุกเช้า
ง. เขาชอบทำอะไรแบบผักชีโรยหน้า
๑๘. ส่วนไหนของไทยในข้อใดที่มีคำสันธาน
- ก. น้ำขึ้นให้รีบตัก
ข. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี
ค. เห็นช้างขี้ขี้ตามช้าง
ง. กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้
๑๙. “...เขาไม่หยุดพัก เขา...ไปไม่ทันตามที่เวลากำหนด” ควรเลือกสันธานในข้อใด
- ก. ก็ - จึง
ข. แล้ว - จึง
ค. ถึง - ก็
ง. ถ้า - ละก็
๒๐. ข้อใดมีสันธานเชื่อมความที่เป็นเหตุเป็นผลกัน
- ก. ที่นี่มีน้ำท่วมขังยุ่งจึงชุม
ข. มนุษย์เราก็ก่อนกันทั้งนั้นแหละ
ค. วันนี้ทั้งฝนก็ตกแดดก็ออก
ง. เขาทำเหมือนทองไม่รู้ร้อน
๒๑. คำสันธานในข้อใดที่ไม่ได้เชื่อมคำชนิดเดียวกัน
- ก. ฉันทิ้งทั้งดินสอและปากกา
ข. เธอจะนั่งหรือจะนอน
ค. ฉันทชอบไอศกรีมแต่เขาชอบคุกกี้
ง. เธอชอบน้ำมะตูมหรือน้ำมะนาว
๒๒. ข้อใดมีคำสันธานบอกความขัดแย้งกัน
- ก. เขามาจากเมืองจีน
ข. เรียนดีแต่ยากจน
ค. ตั้งแต่หล่อนจากไปเขาก็เงียบขรึม
ง. เขาเลือกซื้อแต่ของนอก
๒๓. ข้อใดมีคำบุพบท
- ก. น้ำลดตอผุด
ข. น้ำผึ้งหยดเดียว
ค. คนดีมีคู่
ง. แม่เก็บเงินเพื่อลูก
๒๔. ข้อใดใช้คำบุพบทไม่ถูกต้อง
- ก. เขาถวายอาหารแก่พระสงฆ์
ข. เขาเป็นคนตรงต่อเวลา
ค. แม่กำลังล้างจานในครัว
ง. เขาเดินทางโดยเครื่องบิน

๒๕. คำว่า “ต่อ” ในข้อใดเป็นคำบุพบท

ก. เขาขอให้เธอพูดต่อ	ข. เขากำลังต่อสายไฟที่ขาด
ค. อย่าต่อความยาวสาวความยืด	ง. เขาขัดขวางต่อการจับกุมของตำรวจ

๒๖. คำว่า “ของ” ข้อใดไม่ใช่คำบุพบท

ก. รถคันนั้นของเธอนั่นเอง	ข. เธอเดินไปหยิบของในครัว
ค. เขาเป็นลูกของเศรษฐี	ง. คำสอนของครูหนุยังจำได้ดีค่ะ

๒๗. ข้อใดมีคำอุทานเสริมบท

ก. เตารีดไฟฟ้า	ข. พาดไปไร่
ค. น้ำท่วมปาก	ง. หนังสือค้นหา

๒๘. “.....ไม่น่าเลยเธอ” ควรเติมคำอุทานในข้อใด

ก. โธ่เอ๊ย!	ข. โธ่!
ค. อู๊ย!	ง. เอ๊ะ!

๒๙. คำอุทานเสริมบทในข้อใดที่มีความหมายทั้งสองคำ

ก. สัมสูกลูกไม้	ข. นางงนางงาม
ค. ไหว้พระไหว้เจ้า	ง. ผู้หลักผู้ใหญ่

๓๐. ข้อใดมีคำอุทานที่ใช้ในบทร้อยกรอง

ก. โอ้วอนิจจาความรัก	ข. เสียงลือเสียงเล่าอ้าง
ค. แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์	ง. ไม่เหมือนแมนพomanที่หวานหอม

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

เฉลย

แบบทดสอบ เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคละชั้น
 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑	✓				๑๖		✓		
๒				✓	๑๗	✓			
๓	✓				๑๘				✓
๔			✓		๑๙			✓	
๕		✓			๒๐	✓			
๖			✓		๒๑			✓	
๗	✓				๒๒		✓		
๘				✓	๒๓				✓
๙		✓			๒๔	✓			
๑๐	✓				๒๕				✓
๑๑			✓		๒๖		✓		
๑๒		✓			๒๗				✓
๑๓				✓	๒๘		✓		
๑๔		✓			๒๙			✓	
๑๕			✓		๓๐	✓			

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แบบทดสอบ การอ่านเชิงวิเคราะห์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคณะชั้น
 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

คำชี้แจง

- แบบทดสอบชุดนี้มีทั้งหมด ๑๐ ข้อ ให้เวลาในการทำแบบทดสอบ ๓๐ นาที
- ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ในช่องตัวอักษรหน้าตัวเลือกที่ถูกต้อง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๒

“แฝกเป็นหญ้าชนิดหนึ่ง ขึ้นเป็นกอ ใบแบนยาวใช้มุงหลังคา และใช้ทำยา เป็นพืชที่มีระบบรากลึก เมื่อปลูกแล้วจะช่วยรักษาหน้าดิน พระองค์จึงทรงแนะนำให้นำหญ้าชนิดนี้ ไปปลูกเป็นขั้นบันได เพื่อเป็นการป้องกันการพังทลายของหน้าดิน เพราะเมื่อฝนตกลงมาหญ้าแฝกจะช่วยดูดซึมน้ำไว้ ไม่ทำให้ดินและน้ำไหลไปสู่ที่อื่น ทำให้เขตพื้นที่ในแถบนั้นมีความชุ่มชื้น”

- ข้อความใดคือจุดประสงค์หลักของการปลูกหญ้าแฝก
  - ลดการพังทลายของหน้าดิน
  - ช่วยเสริมรายได้ให้แก่ราษฎร
  - ช่วยดูดซับน้ำสู่ดิน
  - ใช้มุงหลังคาและใช้ทำยา
- พื้นที่ใดควรปลูกหญ้าแฝก
  - ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
  - ที่ลาดชัน
  - ที่ราบสูง
  - ที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง
- “อันข้าไทได้พึ่งเขาจึงรัก
 เขาหนายนินมิได้อยู่คู่ชีวา
 ข้าไต่สรูปค่าประพันธ์ข้างต้นได้ดีที่สุด
 แม่ถ้อยศักดิ์สินอำนาจาสนา
 แต่วิชาช่วยกายจนวายปราณ”
  - รู้อะไรรู้ให้จริง
  - ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด
  - รู้ไว้ไว้ใส่บาแบงาม
  - รู้สิ่งใดไม่สู้รู้วิชา

อ่านเรื่องต่อไปนี่แล้วตอบคำถามข้อ ๔-๖

มีเศรษฐีคนหนึ่งชอบลูกสาวของชวานาซึ่งเป็นลูกหนี้ของเขา วันหนึ่งเขาเชิญชวานาและลูกสาวไปที่บ้านของเขา ซึ่งมีสวนกรวดกว้างใหญ่ มีแต่ก้อนกรวดสีขาวและสีดำเต็มไปหมด เศรษฐีเสนอว่า ถ้าชวานายกลูกสาวให้เขา เขาก็จะยกหนี้ทั้งหมดให้ แต่ชวานาไม่ตกลง เศรษฐีเลยเสนอใหม่ว่า เขาจะหยิบกรวดสีขาวและสีดำอย่างละก้อนลงในถุงผ้า ถ้าลูกสาวชวานาหยิบได้สีขาว เขาจะยกหนี้ให้ แต่ถ้าลูกชวานาหยิบได้สีดำเธอต้องแต่งงานกับเขา และเขาจะยกหนี้ให้ทั้งหมด ชวานาตกลง เศรษฐีหยิบก้อนกรวด ๒ ก้อนใส่ในถุงผ้า แต่ลูกสาวชวานาเหลือบไปเห็นว่า กรวดทั้ง ๒ ก้อนนั้นเป็นสีดำ ลูกสาวเศรษฐีคิดว่าถ้าเธอไม่พูดในสิ่งที่เธอเห็น เธอต้องแต่งงานกับเศรษฐีชู้โกงแน่ แต่ถ้าเธอพูดความจริงตามที่เห็น เศรษฐีอาจจะเสียหน้าและยกเลิกเกมนี้ พ่อก็จะต้องเป็นหนี้ไปอีกนาน เมื่อคิดได้ดังนั้นแล้วลูกสาวชวานาก็เอื้อมมือลงไปหยิบก้อนกรวดในถุงผ้า หยิบก้อนกรวดขึ้นมาก้อนหนึ่ง แล้วก็แก้มือปล่อยก้อนกรวดในมือตกลงไปบนพื้นที่มีแต่ก้อนกรวดทั้งสีขาวและสีดำเต็มไปหมด ลูกสาวชวานาเอ่ยขอโทษที่ทำก้อนกรวดหลุดมือและแนะนำให้เปิดถุงผ้าดูก็จะรู้ว่าก้อนกรวดที่ทำหลุดมือไปเป็นสีอะไร เมื่อดูที่ในถุงผ้าก็เหลือเป็นก้อนกรวดสีดำ ดังนั้นกรวดที่ลูกสาวชวานาจับได้และทำตกย่อมเป็นสีขาว ชวานาพ้นสภาพความเป็นลูกหนี้และลูกสาวก็ไม่ต้องแต่งงานกับเศรษฐีชู้โกง

โดย วินทร์ เลียววารินทร์

๔. ข้อความใดแสดงให้เห็นว่าเศรษฐีมีนิสัยชู้โกง

- ก. เศรษฐีชอบลูกสาวชวานาที่เป็นลูกหนี้ ข. เศรษฐีจะยกหนี้ให้ ถ้าชวานายกลูกสาวให้
ค. เศรษฐีเสนอให้เล่นเกมหยิบก้อนกรวด ง. เศรษฐีหยิบก้อนกรวดสีดำ ๒ ก้อนใส่ถุงผ้า

๕. การกระทำของลูกสาวชวานาที่ต้องอาศัยไหวพริบและความกล้าหาญมากที่สุด

- ก. หยิบก้อนกรวดจากถุงผ้า ข. แก้มือปล่อยก้อนกรวดในมือตกลงบนพื้น
ค. ให้เศรษฐีเปิดถุงผ้าดูก้อนกรวดที่เหลือ ง. ตกกลงเล่นเกมหยิบก้อนกรวดกับเศรษฐี

๖. สำนวนใดตรงกับบทรูปของเรื่องราวข้างต้น

- ก. ตาต่อตาฟันต่อฟัน ข. หนามยอกเอาหนามบ่ง
ค. หนือฟ้ายังมีฟ้า ง. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๗. “หากน้ำตาฟ้าหลังครั้งละเม็ด   ค่าของเพชรน้อยกว่าค่าของฝน
 หยาดน้ำใจได้รับยามอัศจรรย์   จึงค่าล้นฝนมณีทุกสีไป”
 ข้อใดคือสิ่งที่ผู้เขียนต้องการบอก
 ก. น้ำใจมีค่ามากกว่าฝน   ข. น้ำใจที่ได้รับยามอัศจรรย์มีค่าที่สุด
 ค. น้ำตามีค่ากว่าเพชร   ง. น้ำฝนครั้งละเม็ดมีค่ามหาศาล

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๘-๑๐

การแสดงความคิดเห็นเชิงลบของคนไทยในสื่อสาธารณะไม่เพียงแต่จะสร้างความเสื่อมเสียชื่อเสียงและสร้างความเข้าใจผิดของต่างชาติต่อคนไทย แต่ยังสร้างความแตกแยกทางความคิดและทัศนคติของคนไทยด้วยตนเอง เนื่องจากในบางกรณีที่มีการตั้งสถาบันชาติ ระดับการศึกษา การเมืองการปกครองและรสนิยมทางเพศและความแตกต่างทางวัฒนธรรมหรือค่านิยมเข้ามาเกี่ยวข้อง ยิ่งสร้างความร้าวฉานทางความคิดให้คนภายในประเทศที่ปัจจุบันมีความแตกแยกทางความคิดเป็นทุนเดิมอยู่แล้วและยิ่งในสังคมปัจจุบันโลกออนไลน์และโซเชียลมีเดียต่างๆ เข้าถึงคนทุกชนชั้นและทุกพื้นที่อย่างแพร่หลาย ทุกคนมีอิสระในการใช้สื่อและเข้าถึงทรัพยากรมีเดียต่างๆ ได้ทั่วโลก

จากปัญหาการแสดงความคิดเห็นที่ไม่เป็นประโยชน์ของคนไทยเพียงไม่กี่คนส่งผลให้บางประเทศปิดกั้นสื่อบางอย่างไม่ให้คนไทยเข้าถึงหรือปิดกั้นไว้ใช้ได้ประเทศไทยและแยกการเข้าถึงจากชาติอื่นที่ไม่ก่อปัญหาและสร้างความวุ่นวายไว้ในอีกที่หนึ่ง แต่นั่นก็ไม่ช่วยทำให้ คนไทยบางส่วนที่ คุณธรรมจริยธรรมเสื่อมโทรมสำนึกตนเองได้ว่าควรมีการพัฒนายกระดับจิตใจและเคารพให้เกียรติผู้อื่นในการแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ และบ่อยครั้งที่ดึงเอาประเด็นที่กระทบต่อความรู้สึกขึ้นมากล่าวอ้างเป็นผลให้เพิ่มปริมาณความรุนแรงในการใช้ถ้อยคำมากยิ่งขึ้น

ในมุมมองของคนไทยส่วนใหญ่เมื่อได้พบเห็นพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นเชิงลบ ในที่สาธารณะของคนไทยด้วยกันต่อประเทศอื่นๆ ต่างก็ไม่พอใจในการกระทำเช่นนั้นแต่ก็ไม่สามารถเข้าไปจัดการแก้ไขอะไรได้เพราะการอ้างสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามหลักประชาธิปไตย จนทุกวันนี้มีการแสดงความคิดเห็นเชิงลบแพร่หลายและมีใช้ถ้อยคำภาษาไม่เหมาะสมขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็ไม่ได้รับการยื่นมือเข้ามาแก้ไขจากฝ่ายใดเพราะมองว่าเป็นปัญหาของกลุ่มคนเล็กๆ ในโลกออนไลน์ จากบทความเรื่อง ปัญหาความเสื่อมโทรมทางคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย ในการแสดงความคิดเห็นเชิงลบ ; ปัญหาเล็กที่ไม่ควรมองข้าม

ที่มาจาก : <http://sd-group1.blogspot.com/>

๘. ข้อความใดใช้เรียกกลุ่มคนที่แสดงความคิดเห็นไม่เหมาะสมในโลกออนไลน์

ก. นักเลงคีย์บอร์ด

ข. นักเลงออนไลน์

ค. มนุษย์ในโลกเสมือนจริง

ง. มนุษย์ไซเบอร์

๙. เหตุใดเมื่อคนไทยพบเห็นพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นเชิงลบในที่สาธารณะของคนไทยด้วยกันต่อประเทศอื่นๆ จึงไม่ค่อยมีการว่ากล่าวตักเตือนกัน

ก. คิดว่าธุระไม่ใช่

ข. คนไทยมีนิสัยเกรงใจ

ค. กลัวละเมิดสิทธิการแสดงความคิดเห็น

ง. กลัวคนที่ถูกตักเตือนเสียใจ

๑๐. กลุ่มคนที่แสดงความคิดเห็นเชิงลบและมีใช้ถ้อยคำภาษาไม่เหมาะสมในโลกออนไลน์ ควรได้รับการพัฒนาด้านใดมากที่สุด

ก. จิตใจ

ข. สติปัญญา

ค. การใช้ภาษา

ง. ทักษะการใช้สื่อออนไลน์

เฉลย

แบบทดสอบ การอ่านเชิงวิเคราะห์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคละชั้น
 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑	✓			
๒		✓		
๓				✓
๔				✓
๕		✓		
๖			✓	
๗		✓		
๘	✓			
๙			✓	
๑๐	✓			

พหุ ประ โท ชี เว

แบบทดสอบ การเขียนข้อความ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคณะชั้น
ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

คำชี้แจง

อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วเขียนสรุปความเกี่ยวกับข้อความที่อ่าน

ในปฐมกาล ขณะที่มนุษย์และสัตว์ในโลกกำลังแสวงหาพืชเป็นอาหารหลักอยู่นั้นก็เกิดแรงบันดาลใจกับเทพธิดาองค์หนึ่งในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ถึงขั้นตั้งปณิธานว่า จะอุทิศร่างกายให้เป็นประโยชน์แก่มนุษย์และสัตว์ จึงไปขอพรจากพระอินทร์ ครั้นได้รับพรแล้วก็จุติมาเกิดในโลกมนุษย์ แรกเกิดในโลกมนุษย์เป็นหญิงรูปงาม และยังไม่ทราบว่าจะอุทิศร่างกายให้เป็นประโยชน์แก่มนุษย์และสัตว์ได้อย่างไร จึงเข้าไปไหว้ขอพรจากพระฤาษีตาไฟ ขณะนั้นฤาษีกำลังจะเข้ามาน บังเอิญได้ยินเสียงผิดสังเกตุจึงลืมตาดู อำนาจสายตาร้อนแรงทำให้หญิงรูปงามไหม้เหลือแต่กระดูก ฤาษีสงสัยว่าเจ้าของกระดูกประสงค์อะไรจึงเข้า มาไหว้ จึงได้หยิบน้ำเต้าแก้วบรรจุน้ำมันตวิเศษประพรมไปที่กองกระดูก ชั่วพริบตาก็ปรากฏร่างหญิงสาวอยู่ตรงหน้า ฤาษีได้ทราบจากคำบอกเล่าของนางว่าเธอต้องการอุทิศร่างกายให้เป็นประโยชน์แก่มนุษย์และสัตว์ ทั้งต้องการให้ร่างกายมีกลิ่นหอม ฤาษีจึงบันดาลให้เธอกลายเป็นเมล็ดข้าวขนาดใหญ่เท่าลูกมะพร้าว และมีกลิ่นหอมชวนรับประทาน และให้ชื่อนางผู้นี้ว่า “โพสพ” เป็นเทพธิดาแห่งข้าว

ในสมัยนั้นยังมีพระราชารองค์หนึ่งทรงพระนามว่า พระเจ้าวิรูปักษ์ ทรงปกครองไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินด้วยความเมตตา ในแผ่นดินของพระองค์ได้มีข้าวทิพย์เมล็ดใหญ่เท่าคุมเกวียนตกลงมาจากสวรรค์ ซึ่งที่ตกลงมาที่พระราชอุทยานของพระองค์พอดี มหาเด็กที่รักษาอุทยานเห็นเป็นของแปลกไม่เคยพบเห็นมาก่อน เพราะในครั้งนั้นมนุษย์ยังไม่รู้จักข้าว กินแต่กล้วยแตงา มหาเด็กคนหนึ่งจึงได้นำเมล็ดข้าวซึ่งถือเป็นของแปลกนี้ขึ้นถวายพระเจ้าวิรูปักษ์ พระองค์จึงถามว่าได้มาจากไหน มหาเด็กก็กราบทูลว่า ได้มาจากอุทยาน พระองค์จึงให้มหาเด็กนำกลับไปไว้ที่เดิม หลายเดือนต่อมาเมล็ดข้าวเริ่มแตกเป็นกกเป็นกอ เป็นต้นสูงใหญ่ ตั้งท้อง และออกรวง ตามลำดับ มีเมล็ดยาวถึง ๕ กำมือกว่า ๆ จะหาเมล็ดลิบก็มีได้ ล้วนแล้วแต่มีเมล็ดอันเต็มสมบูรณ์ทั้งสิ้น สิ้นนี้ข้าวบริสุทธิ์มีกลิ่นหอมเหมือนน้ำมัน พระเจ้าวิรูปักษ์จึงโปรดให้ประชาชนทำยั้งฉางไว้ใส่ข้าวสำหรับหุงกิน ในครั้งนั้นจะหุงข้าวกินแต่ละครั้งก็ยากเย็นนัก ต้องใช้มีดใช้ขวานผ่าฟันเข้าไป เพราะเมล็ดข้าวนั้นใหญ่มาก ผ่านมาหลายหมื่นปี ข้าวที่เคยยาวถึง ๕ กำมือเศษ ก็หดสั้นลงเหลือเพียง สี่กำมือเศษ

แต่รสและสียังคงเหมือนเดิม ต่อมาก็มีเหตุชวนให้สลดใจทำให้ข้าวต้องสั้นลงเข้าไปอีก ทั้งนี้เกิดจาก
 หญิงหม้ายชื่อ กาไว นางเป็นหญิงหม้ายที่ใจร้ายอำมหิต เมื่อสามีตายแล้วนางก็เป็นยากไร้อนาถา หา
 ที่พึ่งไม่ได้ เพราะความปากร้ายของนางเป็นต้นเหตุ นางจึงยากจนขัดสน แม้แต่เม็ดที่จะใช้ผ่าเมล็ด
 ข้าวหุงกินก็ไม่มี ต้องขอยืมเขาใช้ คราวหนึ่งนางก็ทำยุ่งฉวางจะเอาใส่ข้าวด้วยตนเอง แต่ยังไม่ทัน
 เสร็จดี บรรดาข้าวเมื่อเห็นนางกาไวทำยุ่งก็พร้อมใจกันบินมาสู่ยุ่งนั้นจนเต็มไปหมดแทบจะหาที่นั่งที่
 นอนไม่ได้ นางกาไวเห็นเช่นนั้นก็เกิดความโกรธเคืองมาก จึงดำและเอาไม้ทุบตีข้าวออกตลอด ฝ่ายข้าว
 เห็นว่า การทำคุณของตนกลายเป็นบูชาโทษเช่นนั้นก็เคือง จึงพากันบินหนีไปสู่ป่าหิมพานต์อันเป็น
 แดนไถลมนุชย์ ทำให้ชาวมุชย์และสัตว์โลกเดือดร้อนเพราะไม่มีอาหาร จึงต้องไปขอร้องให้ฤาษีทำ
 พิธีเชิญข้าวกลับมาจากป่า หิมพานต์ ข้าวก็บินกลับมา จากนั้นเมื่อชาวนาเก็บเกี่ยวข้าวและนำขึ้น
 ยุ่งฉวางเสร็จแล้ว ก็เกิดประเพณีทำขวัญข้าว เป็นการปลอบขวัญแม่โพสพทุกปี และเกิด
 ขนบธรรมเนียมไม่ไหว้ขอบคุณแม่โพสพทุกครั้งหลังกินข้าวอิ่ม

ที่มาจาก : <http://www.rakbankerd.com/agriculture/page.php?id=6566&s=tblrice>

กระดาษเขียนตอบ

สำหรับแบบทดสอบการเขียนสื่อความ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคณะชั้น

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

ชื่อ..... ชั้น.....เลขที่.....

พวงมณี ปณฺ ทิโต ชิวเว

แบบทดสอบ การเขียนเชิงสร้างสรรค์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคณะชั้น
 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อ “เยาวชนไทยในประชาคมอาเซียน”

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

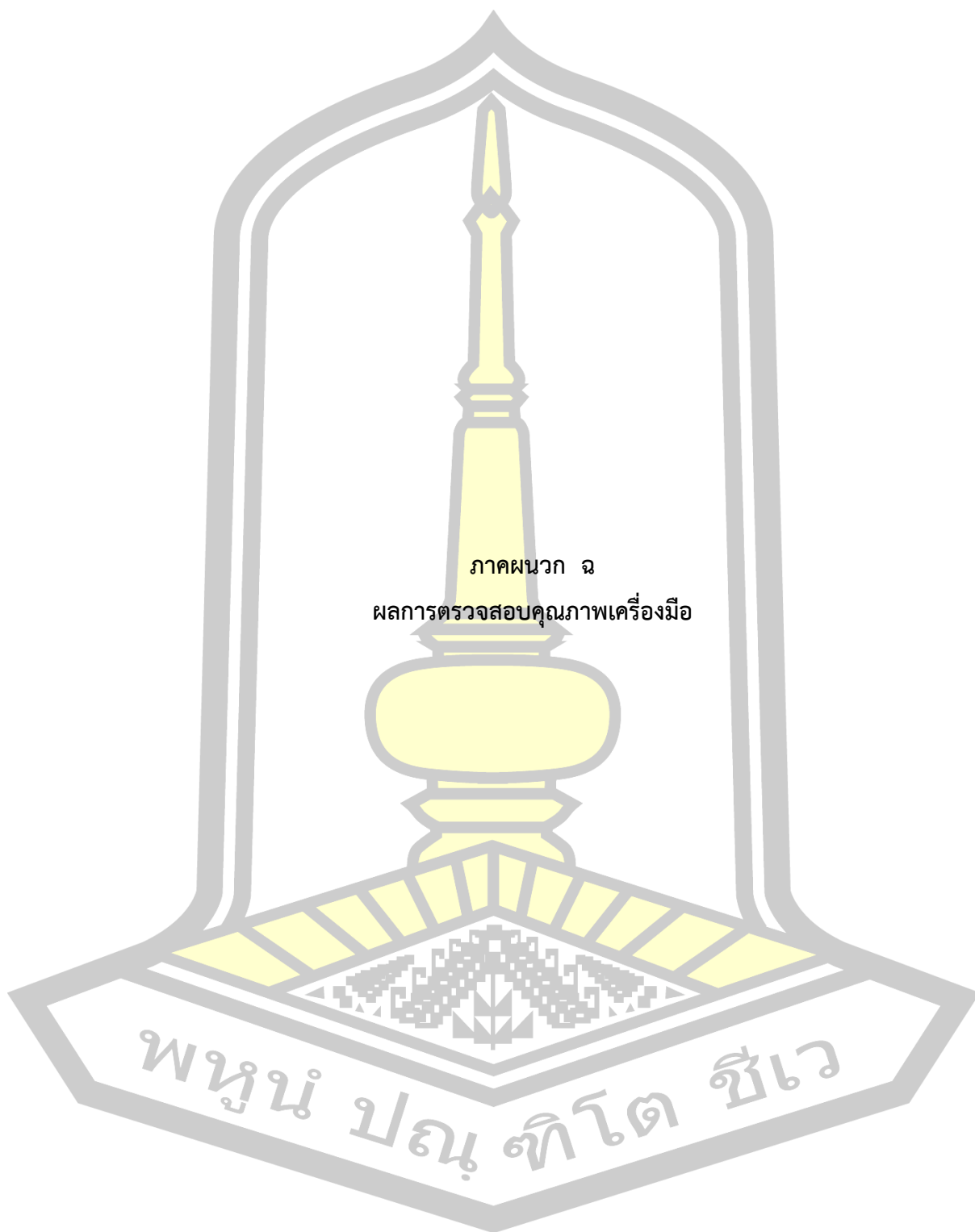
.....

.....

.....

.....

พวงมณี ปณฺ ทิโต ชิว

ภาคผนวก ฉ
ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

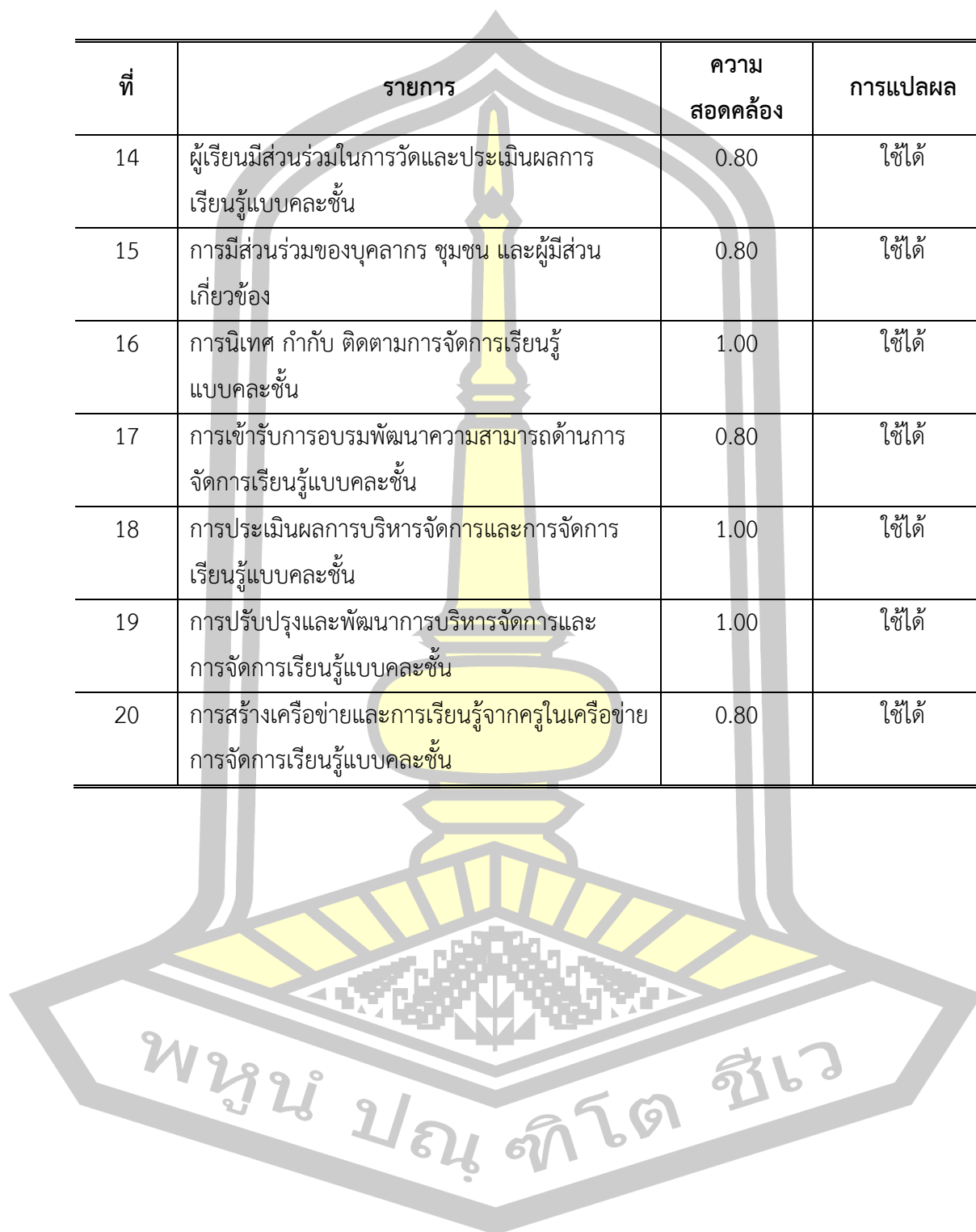
พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 23 ผลการประเมินความเหมาะสมของข้อความคำถามสำหรับศึกษาสภาพปัญหาในการสอน
 คณะชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
 เขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ที่	รายการ	ความ สอดคล้อง	การแปลผล
1	การวางแผนในการบริหารจัดการ และการจัดการ เรียนรู้แบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
2	การดำเนินงานในการบริหารจัดการและการจัดการ เรียนรู้แบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
3	หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้เหมาะสมกับการจัดการ เรียนรู้แบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
4	สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
5	การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการ เรียนรู้แบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
6	การจัดตารางสอนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ แบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
7	การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
8	การจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
9	การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
10	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
11	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น มีเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม	1.00	ใช้ได้
12	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนใน ห้องเรียนแบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้
13	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบคณะชั้น	1.00	ใช้ได้

ตาราง 23 (ต่อ)

ที่	รายการ	ความ สอดคล้อง	การแปลผล
14	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบคละชั้น	0.80	ใช้ได้
15	การมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	0.80	ใช้ได้
16	การนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	1.00	ใช้ได้
17	การเข้ารับการอบรมพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	0.80	ใช้ได้
18	การประเมินผลการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	1.00	ใช้ได้
19	การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	1.00	ใช้ได้
20	การสร้างเครือข่ายและการเรียนรู้จากครูในเครือข่ายการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	0.80	ใช้ได้

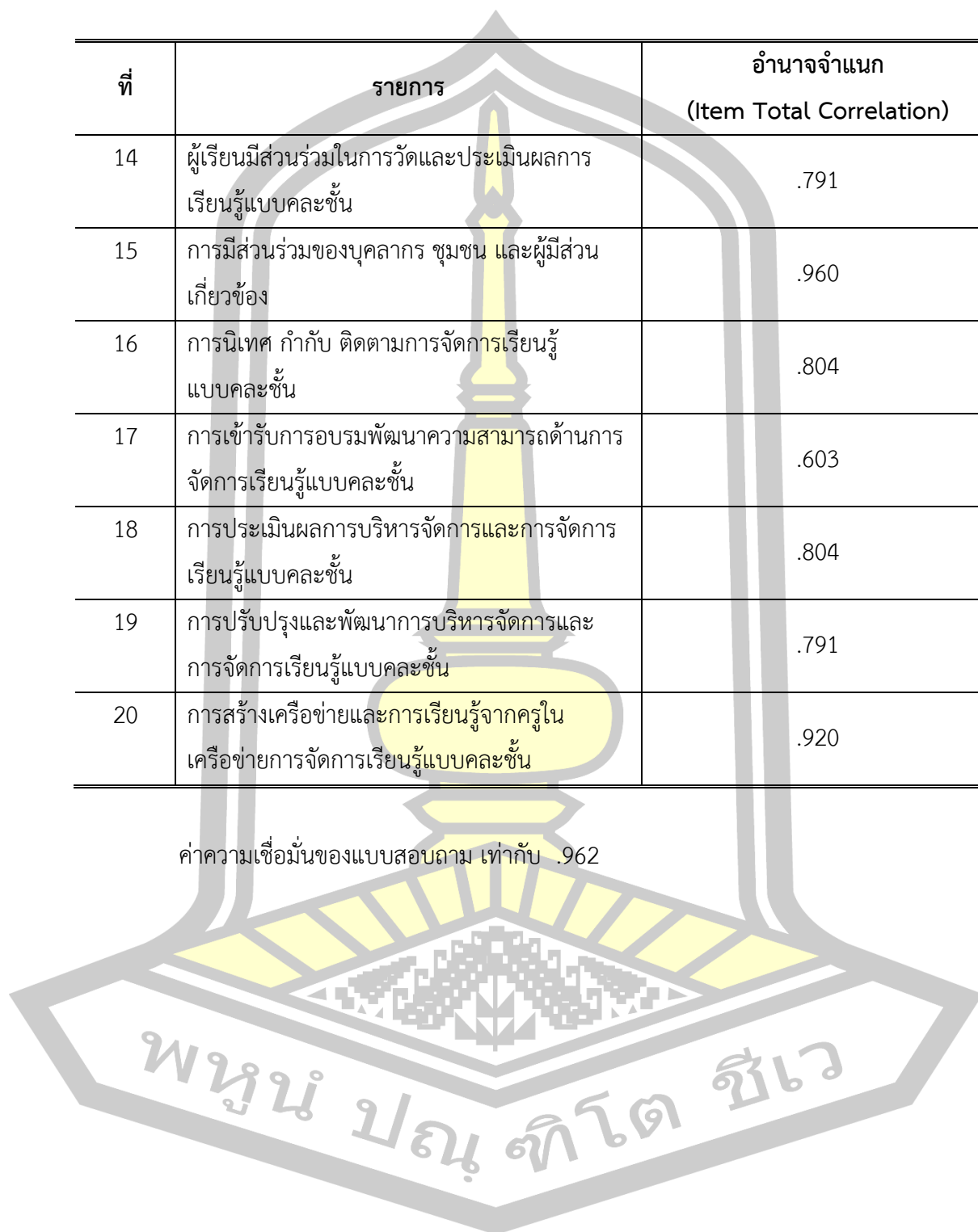
ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัญหาในการสอนคณะชั้นใน
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ที่	รายการ	อำนาจจำแนก (Item Total Correlation)
1	การวางแผนในการบริหารจัดการ และการจัดการ เรียนรู้แบบคณะชั้น	.952
2	การดำเนินงานในการบริหารจัดการและการจัดการ เรียนรู้แบบคณะชั้น	.961
3	หลักสูตรหรือคู่มือที่ใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ แบบคณะชั้น	.972
4	สื่อการเรียนรู้และหนังสือเรียนแบบคณะชั้น	.972
5	การบริหารจัดการชั้นเรียนเหมาะสมกับการจัดการ เรียนรู้แบบคณะชั้น	.960
6	การจัดตารางสอนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แบบ คณะชั้น	.603
7	การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	.952
8	การจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	.809
9	การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น	.972
10	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น	.964
11	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคณะชั้น มี เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม	.804
12	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนใน ห้องเรียนแบบคณะชั้น	.964
13	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบคณะชั้น	.606

ตาราง 24 (ต่อ)

ที่	รายการ	อำนาจจำแนก (Item Total Correlation)
14	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบคละชั้น	.791
15	การมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	.960
16	การนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	.804
17	การเข้ารับการอบรมพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	.603
18	การประเมินผลการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	.804
19	การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	.791
20	การสร้างเครือข่ายและการเรียนรู้จากครูในเครือข่ายการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	.920

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .962

ตาราง 25 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียน
ขนาดเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1	ส่วนนำ			
	1.1 กล่าวถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความจำเป็น ของการพัฒนาหลักสูตรคละชั้น	4.29	0.76	มาก
	1.2 แนวคิดทฤษฎีของการพัฒนาหลักสูตรคละชั้น	4.43	0.53	
	1.3 มีความกระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.14	0.38	มาก
	รวม	4.29	0.56	มาก
2	หลักการ			
	2.1 แสดงให้เห็นถึงจุดเน้นของกิจกรรมการเรียนรู้ แบบคละชั้น	4.86	0.38	มากที่สุด
	2.2 มีความชัดเจนและสามารถใช้เป็นหลักในการ กำหนดแนวทางการนำกิจกรรมการเรียนรู้ แบบคละชั้นไปใช้	4.71	0.49	มากที่สุด
	รวม	4.79	0.43	มากที่สุด
3	จุดมุ่งหมาย			
	3.1 มีความสอดคล้องกับหลักการ	4.86	0.38	มากที่สุด
	3.2 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.86	0.38	มากที่สุด
	รวม	4.86	0.38	มากที่สุด
4	เนื้อหาวิชา			
	4.1 เนื้อหาที่กำหนดมีความเหมาะสมกับระดับชั้น ของผู้เรียนทั้งสองระดับ	4.57	0.53	มากที่สุด
	4.2 หน่วยการเรียนรู้เชื่อมโยงกันและเรียงลำดับ ได้เหมาะสม	4.71	0.49	มากที่สุด
	4.3 เนื้อหาสอดคล้องและครอบคลุมกับจุดมุ่งหมาย	4.14	0.69	มาก

ตาราง 25 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	4.4 กำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ไว้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.43	0.53	มาก
	4.5 กำหนดระยะเวลาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้ความเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.48	0.60	มาก
5	คำอธิบายขอขบข่ายเนื้อหา			
	5.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.29	0.49	มาก
	5.2 ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.43	0.53	มาก
	รวม	4.36	0.50	มาก
6	แนวทางการจัดการเรียนรู้			
	6.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.43	0.53	มาก
	6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.71	0.49	มากที่สุด
	6.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งสองระดับ	4.86	0.38	มากที่สุด
	รวม	4.67	0.48	มากที่สุด
7	แนวทางการประเมินผล			
	7.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.14	0.90	มาก
	7.2 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปประเมินผู้เรียนได้จริง	4.29	0.76	มาก
	รวม	4.21	0.80	มาก
8	โครงสร้างขอขบข่ายเนื้อหา			
	8.1 กำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ไว้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.43	0.53	มาก

ตาราง 25 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	8.2 กำหนดระยะเวลาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้ความเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
	8.3 โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหาตอบสนองต่อ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.29	0.76	มาก
	รวม	4.43	0.60	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.51	0.58	มากที่สุด

ตาราง 26 ผลการประเมินความเหมาะสมของหนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดย
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
หนังสือเรียนแบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6				
	1. รูปแบบของหนังสือสวยงาม น่าอ่าน	4.57	0.53	มากที่สุด
	2. ขนาดของเล่มหนังสือมีความเหมาะสม	4.29	0.49	มาก
	3. การจัดหน้าสวยงาม อ่านได้สะดวก	4.57	0.53	มากที่สุด
	4. ภาพปกมีความสวยงามน่าสนใจ หรือสื่อ ความหมายมีความสัมพันธ์กับเรื่อง	4.14	0.69	มาก
	5. ภาพประกอบแต่ละหน่วยมีความสวยงาม	4.29	0.76	มาก
	6. ภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาใน แต่ละหน่วย	4.29	0.49	มาก
	7. ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระเพิ่มขึ้น	4.14	0.69	มาก
	8. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับผู้อ่าน	4.86	0.38	มากที่สุด

ตาราง 26 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	9. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.86	0.38	มากที่สุด
	10. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมและมีความชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
	11. เนื้อหาเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	4.86	0.38	มากที่สุด
	12. เนื้อหามีความสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง	4.86	0.38	มากที่สุด
	13. ความยาวของเนื้อหาเหมาะสม	4.29	0.49	มาก
	14. เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน และมีลำดับการนำเสนอเหมาะสม	4.86	0.38	มากที่สุด
	15. เนื้อหามีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามหลักสูตร	4.14	0.69	มาก
	16. เนื้อหาที่เป็นบทอ่านมีความเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
	17. เนื้อหาที่เป็นหลักภาษาไทยมีความถูกต้องครบถ้วน	4.29	0.49	มาก
	18. เนื้อหาสำหรับอ่านเพิ่มความรู้มีความหลากหลาย	4.57	0.53	มากที่สุด
	19. กิจกรรมสำหรับให้นักเรียนปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.86	0.38	มากที่สุด
	20. เนื้อหาที่มีความทันสมัยด้านวิชาการ	4.57	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.52	0.56	มากที่สุด

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 27 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดย
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6				
	1. แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับ หน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	4.86	0.38	มากที่สุด
	2. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ ครบถ้วน(ตามที่กำหนด)	4.86	0.38	มากที่สุด
	3. ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/ความคิดรวบ ยอดกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือผลการ เรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
	4. ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ครอบคลุมสาระการ เรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้เกิด KPA	4.43	0.53	มาก
	5. จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนครอบคลุม ด้าน KPA	4.71	0.49	มากที่สุด
	6. สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลาและตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
	7. กิจกรรมการเรียนรู้แบ่งเป็นขั้นตอนตามความ เหมาะสม	4.86	0.38	มากที่สุด
	8. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ และระดับชั้นนักเรียน	4.29	0.49	มากที่สุด
	9. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและ สามารถปฏิบัติได้จริง	4.57	0.53	มากที่สุด
	10. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุม ด้านองค์ความรู้ กระบวนการและเจตคติ	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

ส่วนที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	11. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน	4.86	0.38	มากที่สุด
	12. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการเขียนข้อความของนักเรียน	4.86	0.38	มากที่สุด
	13. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน	4.86	0.38	มากที่สุด
	14. แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม	4.86	0.38	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้แบบละชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6				
	15. แผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
	16. นักเรียนใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.57	0.53	มากที่สุด
	17. แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ภาระงานอย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิดวิเคราะห์ การเขียนข้อความ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์	4.57	0.53	มากที่สุด
	18. แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการความรู้ทั้งสองระดับชั้นได้อย่างเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
	19. การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัดและประเมินไว้อย่างชัดเจน	4.29	0.49	มาก
	20. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
	รวม	4.66	0.47	มากที่สุด

ตาราง 28 ผลการประเมินความเหมาะสมของข้อความคำถามสำหรับศึกษาความพึงพอใจในการใช้
กิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในโรงเรียนขนาดเล็ก
โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ส่วนที่	รายการ	ความ สอดคล้อง	การแปลผล
1	1.1 เนื้อหาที่น่าสนใจ	1.00	ใช้ได้
	1.2 เนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5-6	1.00	ใช้ได้
	1.3 เนื้อหาส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์	1.00	ใช้ได้
2	2.1 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5-6	1.00	ใช้ได้
	2.2 กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและ สามารถปฏิบัติได้จริง	1.00	ใช้ได้
	2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้าน ความรู้ กระบวนการ และเจตคติ	1.00	ใช้ได้
	2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมกระบวนการ คิดวิเคราะห์ของนักเรียน	0.80	ใช้ได้
	2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียนข้อความ ของนักเรียน	1.00	ใช้ได้
	2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียน เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน	1.00	ใช้ได้
	2.7 เวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความ เหมาะสม	1.00	ใช้ได้
3	3.1 เนื้อหาของหนังสือเรียนแบบคละชั้นมีความ ทันสมัยและน่าสนใจ	1.00	ใช้ได้
	3.2 ระดับภาษาที่ใช้ในหนังสือเรียนเหมาะสมกับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	1.00	ใช้ได้

ตาราง 28 (ต่อ)

ที่	รายการ	ความ สอดคล้อง	การแปลผล
	3.3 เนื้อหาในหนังสือเรียนเหมาะสมกับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	1.00	ใช้ได้
	3.4 เนื้อหาในหนังสือเรียนแบบคละชั้นอ่านได้รับ ความรู้ที่หลากหลาย	1.00	ใช้ได้
4	4.1 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน	0.80	ใช้ได้
	4.2 สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายและเหมาะสม	1.00	ใช้ได้
	4.3 สื่อการเรียนรู้ น่าสนใจ ช่วยกระตุ้นให้เกิดความ อยากรู้อยากเรียน	0.80	ใช้ได้
5	5.1 วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	1.00	ใช้ได้
	5.2 วิธีการวัดและประเมินผลสามารถตรวจสอบ ความสามารถของนักเรียนได้ตามความเป็นจริง	1.00	ใช้ได้
	5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความ หลากหลายและคำอธิบายที่ชัดเจน	1.00	ใช้ได้

ตาราง 29 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ที่	รายการ	อำนาจจำแนก (Item Total Correlation)
1	1.1 เนื้อหาที่น่าสนใจ	.804
	1.2 เนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5-6	.791
	1.3 เนื้อหาส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์	.920
2	2.1 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5-6	.972
	2.2 กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและ สามารถปฏิบัติได้จริง	.972
	2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้าน ความรู้ กระบวนการ และเจตคติ	.960
	2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมกระบวนการ คิดวิเคราะห์ของนักเรียน	.606
	2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียนสื่อความ ของนักเรียน	.952
	2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเขียน เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน	.809
	2.7 เวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความ เหมาะสม	.972
3	3.1 เนื้อหาของหนังสือเรียนแบบคละชั้นมีความ ทันสมัยและน่าสนใจ	.964
	3.2 ระดับภาษาที่ใช้ในหนังสือเรียนเหมาะสมกับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	.804

ตาราง 29 (ต่อ)

ที่	รายการ	อำนาจจำแนก (Item Total Correlation)
	3.3 เนื้อหาในหนังสือเรียนเหมาะสมกับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	.964
	3.4 เนื้อหาในหนังสือเรียนแบบคละชั้นอ่านได้รับความ ความรู้ที่หลากหลาย	.606
4	4.1 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน	.791
	4.2 สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายและ เหมาะสม	.960
	4.3 สื่อการเรียนรู้น่าสนใจ ช่วยกระตุ้นให้เกิด ความอยากรู้อยากเรียน	.804
5	5.1 วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	.964
	5.2 วิธีการวัดและประเมินผลสามารถตรวจสอบ ความสามารถของนักเรียนได้ตามความเป็นจริง	.804
	5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความ หลากหลายและคำอธิบายที่ชัดเจน	.964

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .983

ตาราง 30 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของ
แบบทดสอบ เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับ
โรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคณะชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 31 ค่าความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคณะชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ข้อที่	ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	การแปลผล
1	.700	.375	ใช้ได้
2	.467	.625	ใช้ได้
3	.767	.375	ใช้ได้
4	.433	.375	ใช้ได้
5	.700	.750	ใช้ได้
6	.767	.625	ใช้ได้
7	.267	.375	ใช้ได้
8	.767	.500	ใช้ได้
9	.600	.250	ใช้ได้
10	.767	.500	ใช้ได้
11	.333	.625	ใช้ได้
12	.767	.750	ใช้ได้

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	การแปลผล
13	.267	.375	ใช้ได้
14	.733	.375	ใช้ได้
15	.500	.625	ใช้ได้
16	.767	.625	ใช้ได้
17	.767	.500	ใช้ได้
18	.400	.375	ใช้ได้
19	.767	.625	ใช้ได้
20	.700	.375	ใช้ได้
21	.433	.500	ใช้ได้
22	.767	.625	ใช้ได้
23	.767	.750	ใช้ได้
24	.700	.625	ใช้ได้
25	.400	.375	ใช้ได้
26	.733	.750	ใช้ได้
27	.600	.500	ใช้ได้
28	.467	.750	ใช้ได้
29	.767	.375	ใช้ได้
30	.767	.625	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ .863

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 32 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของ
แบบทดสอบ การอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียน
ขนาดเล็กที่สอนคณะชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	0	+1	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 33 ค่าความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ การอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคณะชั้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ข้อที่	ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	การแปลผล
1	.467	.625	ใช้ได้
2	.433	.375	ใช้ได้
3	.267	.375	ใช้ได้
4	.767	.500	ใช้ได้
5	.767	.500	ใช้ได้
6	.767	.750	ใช้ได้
7	.733	.375	ใช้ได้

ตาราง 33

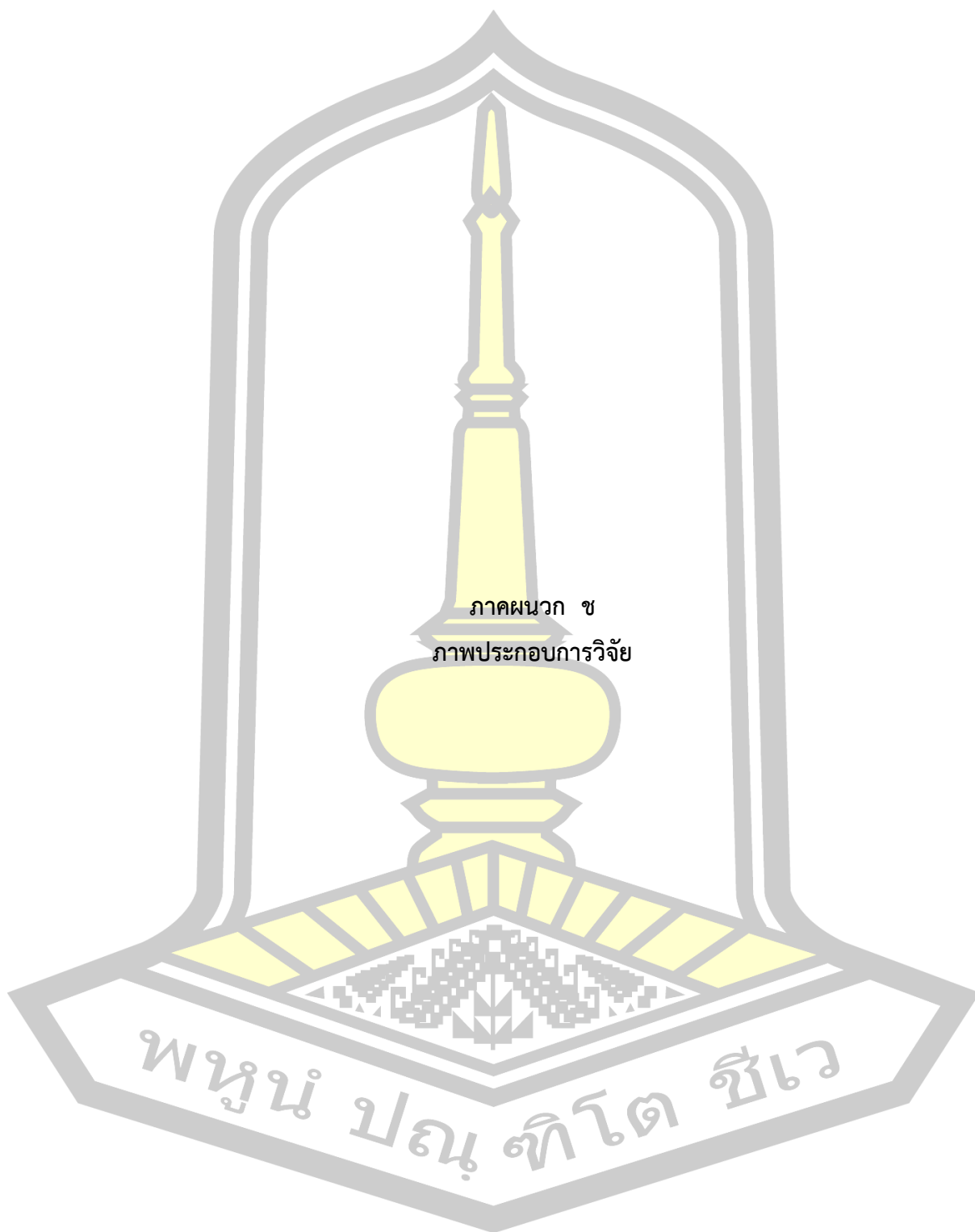
ข้อที่	ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	การแปลผล
8	.500	.625	ใช้ได้
9	.767	.625	ใช้ได้
10	.767	.500	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ .892

ตาราง 34 ค่าความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ การเขียนสื่อความ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนคณะชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

แบบทดสอบ	P_H	P_L	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
การเขียนสื่อความ	0.76	0.32	0.54	0.44
การเขียนเชิงสร้างสรรค์	0.56	0.24	0.40	0.32

ภาคผนวก ช
ภาพประกอบการวิจัย

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ภาพประกอบ 8 นักเรียนอ่านออกเสียงหนังสือเรียนแบบคละชั้นพร้อมกัน

ภาพประกอบ 9 นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมหลังการอ่านหนังสือเรียนแบบคละชั้น

ภาพประกอบ 10 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้การช่วยเหลือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการอ่านบทเรียนและการทำกิจกรรม

ภาพประกอบ 11 นักเรียนให้คำแนะนำและช่วยเหลือเพื่อนในการเรียนรู้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายสัมฤทธิ์ สันเต
วันเกิด	วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2518
สถานที่เกิด	อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 16 หมู่ที่ 2 บ้านตลาดใหญ่ ตำบลเทอดไทย อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45170
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านสว่างใหญ่ ตำบลมะบ้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45170
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2537 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนชนบทศึกษา อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2541 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) สาขาวิชาการประถมศึกษา สถาบันราชภัฏสกลนคร โครงการครูทายาท พ.ศ. 2547 ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2552 ประกาศนียบัตรการบริหารการศึกษา (ป.บัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พ.ศ. 2561 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและ การสอนมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว